

**T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI**

**MİKRO KREDİNİN KADIN YOKSULLUĞUNU AZALTMADAKİ
ROLÜ: NİĞDE ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Cemile ALPASLAN**

**Niğde
Temmuz, 2015**

T.C
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

MİKRO KREDİNİN KADIN YOKSULLUĞUNU AZALTMADAKİ
ROLÜ: NİĞDE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Cemile ALPASLAN

Danışman : Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR
Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim YALÇIN
Üye : Yrd. Doç. Dr. Ahmet TURGUT

Niğde
Temmuz, 2015

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “*Mikro Kredinin Kadın Yoksulluğunu Azaltmadaki Rolü: Niğde Örneği*” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiği ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.
03/07/2015

Cemile ALPASLAN

JÜRİ ONAY SAYFASI

Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR danışmanlığında Cemile ALPASLAN tarafından hazırlanan “ Mikro Kredinin Kadın Yoksulluğunu Azaltmadaki Rolü: Niğde Örneği” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak Kabul edilmiştir.

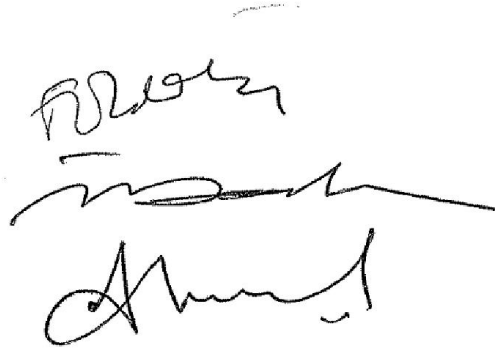
Tarih: 03/07/2015

JÜRİ:

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR

Üye : Yrd. Doç. Dr. İbrahim YALÇIN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ahmet TURUT

Onay

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun .../.../... Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Tarih: .../.../...

Doç. Dr. Ömer İSKENDEROĞLU

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında anket sorularından bir kısmını kullanmama izin veren sayın Mehmet ŞENGÜR'e, tezimde kullanmam için "Yoksulluk Olgusu ve Kadın Yoksulluk Deneyimi" adlı makalesini e-posta yoluyla benimle paylaşan sayın Fatime GÜNEŞ'e, Türkiye İstatistik Kurumu Bilgi Dağıtım ve İletişim Daire Başkanlığı yetkililerine, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü yetkililerine, anketlerin doldurulmasında ve kredi alan kadınlara erişmede yardımcı olan Niğde İl Mikro Finans Şubesi Yetkilisi Nursel KOYUNCU ve ekibine, anketimize katılan Niğde ilinde mikro kredi kullanıcısı olan kadınlara, çalışmanın başından itibaren emeğini, eleştirisini, desteğini esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR'a ve bana yardımcı olan ve çalışmamda emeği geçen tüm hocalarıma, hayatım boyunca ve çalışmam sırasında maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili ve değerli aileme ve özellikle çok kıymetli anneme teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Bu çalışma SOB 2014\04-YÜLTEP no'lu proje kapsamında Niğde Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MİKRO KREDİNİN KADIN YOKSULLUĞUNU AZALTMADAKİ ROLÜ:
NİĞDE ÖRNEĞİ**

ALPASLAN, Cemile

İktisat Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR

Temmuz 2015, 202 Sayfa

Yoksulluk, küresel düzlemde en çok tartışılan ve çözüm yolları aranan en önemli sorunlardan biridir. İçerisinde insan ögesini barındıran bir kavram olan yoksulluk; insanların temel ihtiyaçlarını karşılayacak minimum yaşam standartlarına sahip olmamasını ifade etmektedir. Özellikle yoksulluk, iş gücüne ekonomik ve sosyal anlamda yeteri kadar katılamayan kadınları önemli ölçüde etkilemektedir.

Nüfusun öteki yarısını oluşturan kadınları, ekonomik, sosyal ve politik alanın dışına iterek ekonomik kalkınmanın olmayacağı inancı ile hazırlanan bu çalışmada; ana eksenimiz, özellikle kadın yoksulluğu ile mücadele stratejisi olarak mikro kredinin uygulaması, spesifik olarak da Niğde ilinde mikro kredi uygulamasının kadın yoksulluğu üzerindeki olası etkilerinin araştırılmasıdır.

Bu çalışmada, Niğde ilinde mikro kredi sisteminin işleyişi ve mikro kredi sisteminin kadınlar üzerindeki sosyal ve ekonomik etkileri incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla Niğde Grameen Bankası Mikrofinans şubesi ile iş birliği yapılarak mikro kredi kullanan 110 kadın katılımcı ile birebir görüşülüp çoktan seçmeli anket uygulaması yapılmıştır. Bu görüşmelerde, Niğde'de mikro kredi kullanan kadınların sosyo-demografik profilleri, mikro kredi kullanma amaçları, mikro kredi ile ne tür işler yaptıkları, mikro kredinin gelir düzeylerinde ve sosyal hayatlarında bir değişime yol açıp açmadığı, mikro kredinin istihdama katkı sağlayıp sağlamadığı, mikro kredi uygulamasında ne tür sorunlarla karşılaştıkları ve karşılaşılan sorunların çözümü için neler önerdikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda, Niğde'de mikro kredi kullanan kadınların sistemden büyük ölçüde memnun oldukları ve mikro kredinin ekonomik ve sosyal yaşantılarına

önemli katkıları sağlamasına karşın verilen kredi miktarının yetersizliği, pazarlama sorununun olması gibi bir takım sorunlarla karşılaştıkları sonucuna ulaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yoksulluk, Kadın Yoksulluğu, Mikro Kredi, Niğde, Niğde’de Mikro Kredi.

ABSTRACT
MASTER THESIS

**THE ROLE OF MICROFINANCE IN REDUCING WOMEN'S POVERTY: IN
CASE OF NİĞDE**

ALPASLAN, Cemile

Department of Economics

Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR

July 2015, 202 Pages

Poverty is one of the most important problems which are globally most discussed and for which solutions are sought. The notion of poverty which contains element of human in itself describes that people have minimum standards of living to meet their basic needs. Primarily, poverty considerably affects women who do not participate enough in workforce economically and socially. Our main axis in this study which was prepared with the belief that economic development does not come true by leaving out women who constitute the other half of population in economic, social and political fields is especially the implementation of micro credit as fighting strategy against woman poverty, specifically the investigation of probable effects of the implementation of micro credit on woman poverty in province Niğde.

In this study, it was tried to investigate the functioning of micro credit system in province Niğde and its social and economic effects on women. For that purpose, 110 women participants having used micro credit by cooperating with the Branch of Microcredit of Grameen Bank in Niğde were interviewed in person and a multiple choice survey was carried out with them. In these interviews, it was intended for presenting socio-demographic profiles of women having used micro credit in Niğde, what kind of job they conducted through micro credit, whether micro credit caused a change in their income level and social life, whether it contributed to employment, what sort of problems they encountered in the implementation of micro credit and what they offered for the solution of encountered problems.

It was reached the end of the survey that women having used micro credits in Niğde were contented with the system in a considerable extent and they encountered a

number of problems such as insufficiency of given credit, marketing problems despite micro credit had considerable contributions to their economic and social life.

Key Words: Poverty, Womens Poverty, Microcredit, Niğde, Micro Credit in Niğde.

TEŐEKKÖR

Bu alıŐma SOB 2014\04-YÖLTEP no'lu proje kapsamında Niğde Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvii
KISALTMALAR LİSTESİ	xviii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

YOKSULLUK KAVRAMI VE YOKSULLUĞUN GELİŞİMİ

1.1. YOKSULLUK TANIMI.....	5
1.2. YOKSULLUK TÜRLERİ.....	7
1.2.1. Mutlak Yoksulluk.....	7
1.2.2. Görelî Yoksulluk	7
1.2.3. İnsani Yoksulluk - Gelir Yoksulluğu.....	7
1.2.4. Objektif- Sübjektif Yoksulluk	8
1.2.5. Kırsal Yoksulluk.....	8
1.2.6. Kentsel Yoksulluk	9
1.3. YOKSULLUĞUN ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ	9
1.3.1. Yoksulluk Açığı Endeksi.....	9
1.3.2. Sen Endeksi	11
1.3.3. Foster – Greer – Thorbecke (FGT) Endeksi.....	11

1.3.4. Watts Endeksi	12
1.3.5. Kafa Sayısı Endeksi.....	12
1.3.6. İnsani Gelişme Endeksi	13
1.4.YOKSULLUĞUN BOYUTLARI.....	14
1.4.1. Açlık Boyutu.....	14
1.4.2. Çalışan Yoksullar	15
1.4.3. Çocuk Yoksulluğu	16
1.4.4. Kadın Yoksulluğu.....	18

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE KADIN YOKSULLUĞU VE KADIN YOKSULLUĞUNUN AZALTILMASINDA UYGULANAN POLİTİKALAR

2.1. YOKSULLUK VE KADINA YANSIMASI	20
2.2. KADININ YOKSULLUĞUNUN NEDENLERİ	21
2.2.1. Kadının Aile İçerisindeki Konumu.....	22
2.2.2. Eğitim	22
2.2.3. Eşitsiz Kaynak Dağılımı.....	24
2.2.4. Yeterli Ölçüde Yasalarla Korunmaması.....	25
2.2.5. Sosyal Dışlanma	26
2.3. KADIN YOKSULLUĞUNUN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ.....	26
2.4. DÜNYADA KADIN YOKSULLUĞU	28
2.4.1. Küreselleşme ve Kadın Yoksulluğu	29
2.4.2. Dünyada Kadın Yoksulluğunun Varlığı ve Yoksulluğu Önlemede Faaliyet Gösteren Kuruluşlar.....	32
2.5. TÜRKİYE’DE KADIN YOKSULLUĞU	36
2.6. TÜRKİYE’DE KADIN YOKSULLUĞU İLE MÜCADELE YOLLARI	41

2.6.1. Şartlı Eğitim Yardımı” ve “Şartlı Sağlık Yardımı.....	41
2.6.2. Gelir Getirici Proje Destekleri.....	42
2.6.3. Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinde Ücretsiz Hizmet.....	43
2.6.4. Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam İle Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı	44
2.6.5. Sosyal Destek Programı (SODES)	45
2.6.6. Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM)	46
2.6.7. Kadın Kooperatifleri.....	47
2.6.8. Mikro Kredi	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KADIN YOKSULLUĞUNU ÖNLEMEDE MİKRO KREDİNİN İŞLEVİ, DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİ

3.1. MİKRO FİNANSIN MİKRO KREDİNİN TANIMLANIP YORUMLANMASI VE GELİŞİM SÜRECİ	49
3.1.1. Mikro Finans ve Mikro Kredinin Tanımı	49
3.1.2. Mikro Kredinin Tarihsel Gelişim Süreci	51
3.1.3. Mikro Kredi İle İlgili Literatür Taraması	54
3.1.4. Mikro Kredi Kuruluş Modelleri	60
3.1.4.1. Grameen Tipi Model.....	60
3.1.4.2. Birlik Modeli.....	61
3.1.4.3. Grup Modeli.....	61
3.1.4.4. Dernekler Modeli	62
3.1.4.5. Banka Garantileri Modeli	62
3.1.4.6. Toplum Bankacılığı Modeli.....	62
3.1.4.7. Kooperatifler Modeli	63
3.1.4.8. Kredi Birlikleri Modeli	63

3.1.4.9. Bireysel Model.....	63
3.1.4.10. Aracılar Modeli.....	63
3.1.4.11. STK Modeli (NGO).....	64
3.1.4.12. Çevre Baskısı Modeli.....	64
3.1.4.13.ROSCA Modeli.....	64
3.1.4.14. Küçük İşletme Modeli.....	65
3.1.4.15. Köy Bankacılığı Modeli.....	65
3.2. MİKRO KREDİNİN AMAÇ, İLKE VE YORUMLANMASI.....	65
3.2.1. Mikro Kredinin Amaçları.....	65
3.2.2. Mikro Kredinin İlkeleri.....	66
3.2.3. Mikro Kredinin Türkiye’de Uygulanışı ve Yorumlanması.....	70
3.3. DÜNYADA MİKRO KREDİ.....	72
3.4. DÜNYADA MİKRO KREDİ ÖRNEKLERİ.....	73
3.4.1. Bangladeş Örneği.....	73
3.4.2. İspanya Örneği.....	76
3.4.3. Peru Örneği.....	78
3.4.5. Gana Örneği.....	79
3.4.6. Avustralya Örneği.....	82
3.5. TÜRKİYE’DE MİKRO KREDİ VE MİKRO KREDİ VEREN KURULUŞLAR.....	82
3.5.1. Türkiye de Kadına Yönelik Temel Mikro Finans Kuruluşları.....	84
3.5.1.1. Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı (KEDV) Maya Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Modeli.....	84
3.5.1.2. Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı (TGMP) Modeli.....	87
3.5.1.3. Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)- HSBC Bankası İşbirliği Modeli... 90	
3.5.1.4. Güneydoğu Anadolu Projesi Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezi Kadın Girişimciliği Projesi (GAP-GİDEM).....	91

3.5.1.5. T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu Sosyal Riski Azaltma Projesi.....	92
3.6. TÜRKİYE’DE MİKRO KREDİ ÖRNEKLERİ	94
3.6.1. Diyarbakır İli Örneği	94
3.6.2. Bursa İli Örneği	96
3.6.3. Manisa İli Örneği.....	98
3.6.4. Mersin İli Örneği	100
3.6.5. Van İli Örneği	101
3.6.6. Eskişehir İli Örneği.....	102
3.6.7. Trabzon İli Örneği	104

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NİĞDE İLİ İLE İLGİLİ BİLGİLER VE NİĞDE İLİ’NDE MİKROKREDİ UYGULAMASI

4.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	106
4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	107
4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	107
4.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	107
4.5. NİĞDE’NİN EKONOMİK YAPISI	108
4.5.1. Tarım Sektörü	108
4.5.2. Hayvancılık Sektörü	112
4.5.3. Hizmet Sektörü	114
4.5.4. Turizm Sektörü	116
4.5.5. Sanayi ve Ticaret Sektörü.....	117
4.5.6. Madencilik Sektörü.....	119
4.5.7. Niğde Üniversitesinin Varlığı.....	120
4.6. ANKETLERİN YORUMLANMASI	122

SONUÇ	151
KAYNAKÇA.....	158
EK-1	174
ÖZGEÇMİŞ	178

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Türkiye Yoksulluk Sınırı Yöntemlerine Göre Yoksul Fert Sayısı	14
Tablo 2: Saatlik Kazanç Endeksi ve Değişim Oranları.....	16
Tablo 3: Çocuk Yoksulluğu Ölçme ve Ölçüm Politikalarını Etkileyen ve Çocuk Yoksulluğunu Ele Alan Programlamalarla İle İlgili Araçlar	17
Tablo 4: Eğitim Durumuna Göre Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı, 2010	23
Tablo 5: Yaş Grubuna Göre İstihdam Edilenler, (15 ve daha yukarı yaş 2011-2013)37	
Tablo 6: İşteki Durum ve Ekonomik Faaliyete Göre İstihdam Edilenler, 2013 (15 ve daha yukarı yaş)	38
Tablo 7: Ekonomik Faaliyete Göre İstihdam Edilenler (15 ve daha yukarı yaş), 2013	40
Tablo 8: Cinsiyet Ayrımında Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları.....	41
Tablo 9: Bangladeş'te STK-MFIs Seçilmiş Göstergeler	75
Tablo 10: Mikrofinans Erişimi Olan Kadınların Özellikleri (Araştırmacı Kaynağı İle)	80
Tablo 11: KEDV'nin Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Maya'nın Gelişimi	85
Tablo 12: Maya'nın Kredi Ürünleri ve Özellikleri	87
Tablo 13: 2014 Yılı Diyarbakır TGMP Mikrofinans Şubelerinin Haftalık Merkez, Grup, Üye, Mikrokredi Toplam Dağıtım ve Toplam Tahsilat Durum Tablosu 05.01.15 Tarihli Raporu	95
Tablo 14: TGMP Mikrofinans Şubelerinin Merkez, Grup, Üye, Mikrokredi Dağıtım ve Tahsilat Durum Tablosu 05.01.2015 tarihli	98
Tablo 15: Eskişehir'de Mikro Kredi Alan Kadınların Krediyle Yaptıkları İşkolları. 103	
Tablo 16: Tarımsal Destekler	109
Tablo 17: Sebzelerin Üretim Miktarları, 2009-2013	110
Tablo 18: Meyvelerin Üretim Miktarları 2009-2013	111
Tablo 19: Niğde İli Yıllar İtibariyle Hayvan Varlığı Dağılımı	112

Tablo 20: 2013 Yılı Niğde İli Hayvan Mahsulleri Üretimi İl Bilgi Formu	113
Tablo 21: 2011 Yılı Niğde İli İstihdam Göstergeleri	115
Tablo 22: 3. Düzey Seçilmiş İllerin İşgücü Göstergeleri, 2013	116
Tablo 23: Dış Ticaret Göstergeleri, 2013	118
Tablo 24: Niğde İli Maden ve Enerji Kaynakları	119
Tablo 25: Katılımcının Yaşı	122
Tablo 26: Katılımcının İkamet Ettiği İlçe	122
Tablo 27: Katılımcının Medeni Hali	123
Tablo 28: Katılımcının Çocuk Sayısı	123
Tablo 29: Katılımcının Eğitim Durumu	124
Tablo 30: Katılımcının Mesleği	124
Tablo 31: Katılımcının Sosyal Güvencesi	125
Tablo 32: Katılımcının Eşinin Mesleği	126
Tablo 33: Katılımcının Mikro Kredi Almasının En Önemli Sebebi	127
Tablo 34: Katılımcının Mikro Kredi Almasını Gerekli Kılmayan En Önemli Sebebi	128
Tablo 35: Katılımcının Mikro Kredi Almadan Önceki Ailelerinin Aylık Geliri	129
Tablo 36: Katılımcının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Ailesinin Aylık Geliri	129
Tablo 37: Katılımcıların Mikro Kredi İle İstihdam Ettikleri Personelin Cinsiyeti ve Sayısı	130
Tablo 38: Katılımcının Mikro Kredi Kullanan Kadınların İstihdam Ettikleri Personelin Daha Önceki Çalışma Durumları	131
Tablo 39: Katılımcının Mikro Krediyi Aldıktan Sonraki Toplumun Onlara Bakış Açısındaki Değişmeleri	131
Tablo 40: Katılımcının Mikro Krediyi Aldıktan Sonra Toplumun Mikro Krediyi Alanlara Karşı Bakış Açılarında Meydana Gelen Düşük İhtimalli Değişikler	132
Tablo 41: Katılımcıların Geçimlerini Sağladıkları Bireyler	133

Tablo 42: Katılımcıların Mikro Kredi İle İlgili Karşılaşmış Oldukları Ekonomik Sorunlar.....	134
Tablo 43: Katılımcının Mikro Kredi İle İlgili En Az Karşılaşmış Oldukları Ekonomik Sorunları.....	135
Tablo 44: Katılımcıların Mikro Kredi İle İlgili Karşılaşmış Oldukları Sosyal Sorunlar	136
Tablo 45: Katılımcıların Mikro Kredi İle İlgili En Az Karşılaşmış Oldukları Sosyal Sorunlar.....	137
Tablo 46: Katılımcıların Mikro Krediden Elde Ettiğiniz Gelir İle Ailelerinin Aylık Giderlerine Ayırdığı Gelirin Bütçe Kalemleri	138
Tablo 47: Katılımcının Mikro Kredinin Varlığından Haberdar Oluş Şekilleri.....	139
Tablo 48: Katılımcıların Mikro Krediyi Ne Zamandan Beri Kullandıkları.....	140
Tablo 49: Katılımcıların Mikro Kredi Uygulaması Ne Kadarlık Bir Süre Zarfında Olumlu Sonuç Aldıkları.....	140
Tablo 50: Katılımcıların Mikro Krediyi Kullanarak Ürettikleri Ürünler.....	141
Tablo 51: Katılımcıların Mikro Kredi Uygulaması Hakkında ki Düşünceleri	142
Tablo 52: Katılımcıların Mikro Kredi Uygulaması İle Kendilerine Ait Bir Mülk (Mal) Edinme Durumları	142
Tablo 53: Katılımcıların Kendilerini Ekonomik Olarak En İyi Tanımladıkları Durumlar	143
Tablo 54: Katılımcıların İhtiyaçlarını Karşılama İçin Mikro Kredi Dışında Her Hangi Bir Eğitim Alıp Almadıkları	144
Tablo 55: Katılımcıların Mikro Krediyi Diğer Kadınlara Hangi Sıklıkta Tavsiye Etme Oranları	144
Tablo 56: Katılımcıların Mikro Kredi Desteğini Almamış Olsalardı Şu An Yapıyor Oldukları Şeyler	145
Tablo 57: Katılımcıların İhtiyaçlarını Karşılamada Mikro Kredi Etkili Olup Olmaması	146

Tablo 58: Katılımcıların Mikro Krediyi İşleri Dışında Bir Amaç İçin Kullanmak Zorunda Kalıp Kalmadıkları 146

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yoksulluk Açığı	10
Şekil 2: Mikro Finansın Ulaştığı Kesimler.....	50
Şekil 3: Mikro Kredinin Uygulanışı	71
Şekil 4: 2010-2011 Yılları Kullandırılan Kredilerin Toplam Değeri (iş ve kişisel mikro kredi).....	76
Şekil 5: Mikro Kredinin İspanya’da Veriliş Şekli.....	77
Şekil 6: Avustralya’da Mikro Finans Sisteminin Temel Zorluklar ve Fırsatlar.....	82
Şekil 7: Türkiye’de Mikro Kredinin Sektörel Dağılımı	83

KISALTMALAR LİSTESİ

ACP	: Accion Comunitaria del Peru
ASPB	: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BDT	: Bangladeş resmi para birimi
BMKP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
BRI	: Endonezya Rakayat Bankası
BTSO	: Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
CCA	: Kredi Birlikleri "Toplumsal Cinsiyet Değerlendirmesi
CMA	: Hristiyan Anneler Derneği
ÇATOM	: Çok Amaçlı Toplum Merkezleri
ECLOF	: Etkili tarım kredileri
ESYO	: Eskişehir Sivil Yerel Oluşum Platformu
FES	: Friedrich Ebert Vakfı
GAP BKİ	: Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
GAP-GİDEM	: Güneydoğu Anadolu Projesi Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezi Kadın Girişimciliği Projesi
GHAMFİN	: Gana Mikro finans Kurumları Ağı
GİDEM	: Girişimci Destekleme Merkezleri
GİŞKAD	: Girişimci İşkadınları Derneği
IDB	: Intra-Amerikan Kalkınma Bankası
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
İÇEV	: İçel El Sanatları ve Eğitim Vakfı
İSEDAK	: İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik Ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesi
KEDV	: Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı
KEİG	: Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi

KOBİ	: Küçük ve orta büyüklükteki işletmelere
KOP	: Konya Ovası Projesi
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSGM	: Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü
LEGCO	: Yasama Konseyi Sekreterliği
LIS	: Lüksemburg Gelir Çalışması
MFI	: Mikrofinans Kurumları
MFK	: Mikro Finans Kurumu
MTA	: Maden Teknik Arama
NGO	: Sivil Toplum Kuruluşları
ROSCA	: Döner Tasarruf ve Kredi Birlikleri
SEGE	: Sosyo ekonomik gelişmişlik endeksi
SMSO	: Sosyal Mikro Kredi Destekleme Organizasyonu
SODES	: Sosyal Destek Programı
SYGM	: Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü
SPAP	: Stratejik Öncelik Eylem Planı
ŞNT	: Şartlı Nakit Transferi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TGMP	: Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı
TİSVA	: Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
TOG	: Toplum Gönüllüleri Vakfı
TPAO	: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
TÜİK	: Türk İstatistik Kurumu
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

UNPAC : Birleşmiş Milletler Manitoba Komitesi Eylem Platformu

WB : Dünya Bankası

YİMİK : Yoksullar İçin Mikro Kredi Projesi

GİRİŞ

Yoksulluk, bireylerin kendilerinin ve ailelerinin ihtiyaçlarını karşılayamamaları veya gerektiği şekilde karşılayamaması ve bu durumun uzunca bir müddet devam etmesi olarak tanımlanabilir. Fakat ülkelerin ekonomik yapıları, bireylerin karşılaştıkları durumlar vb. birçok nedenden ötürü yoksulluk kavramı tam olarak net bir şekilde tanımlanamamaktadır. Bu sebepten ötürü yoksulluk kavramı farklı şekillerde tanımlanmakta ve yoksulluğun birçok türü meydana gelmektedir. Bunlar; mutlak yoksulluk, görelî yoksulluk, insani yoksulluk, gelir yoksulluğu, objektif yoksulluk, sübjektif yoksulluk, kırsal yoksulluk ve kentsel yoksulluktur.

Yoksulluk oldukça geniş ve kapsamlı bir konudur. Bundan ötürü birçok farklı boyutu bünyesinde barındırmaktadır. Bu boyutlardan en önemlileri içinde gıda yoksunluğu olarak da tanımlanan açlık boyutu, çalışan yoksulların karşılaştıkları ücret yetersizliğine bağlı yoksulluk, çocukların karşılaştıkları çocuk yoksulluğu ve kadın yoksulluğudur.

Yoksulluk ve kadın kavramları birçok bilim dalında birbirinden ayrılmayan ve iç içe geçen konulardan biri olarak değerlendirilmektedir. 1978 yılında Pearce tarafından ortaya atılan yoksulluğun kadınlaşması kavramı kadın ve yoksulluk ilişkisine dikkat çekmiştir. Pearce 1950-1970 yılları arasında ABD’de çalışan kadın sayısında bir artış olduğunu, fakat kadınların gelirlerinde ise azalma olduğunu gözlemlemesi üzerine bu kavramı ortaya atmıştır. Pearce’den sonra yoksulluğun kadınlaşması kavramı üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Kadın yoksulluğu diğer yoksulluklarla aynı olmasına karşın, birkaç farklı noktadan ötürü diğer yoksulluklardan ayrılmaktadır. Bu sebeplerden bazıları; kadının aile içerisindeki konumu, eğitim, eşitsiz kaynak dağılımı, yeterli ölçüde yasalarla korunmaması ve sosyal dışlanmadır.

İçinde bulunduğumuz 21.yüzyıl her alanda gelişim ve değişim yüzyılı olmaktadır. Bu değişimlerden kadınlarda paylarına düşeni almışlardır. Özellikle son yıllarda kamu sektörü ve özel sektörde daha çok kadın personel bulunmakla birlikte erkek personelin fazlalığı dikkat çekmektedir. Bu fazlalığın temel sebeplerinden biri, belki de en önemlisi kadının anne olması, evin ve çocukların sorumluluğunun en çok

kadına ait olmasıdır. Bununla birlikte kadınlar dünyada ya düşük ücretle ya da yasaların koruması dışındaki işlerde çalışmış ve halen de çalışmaktadırlar.

Dünya’da kadınların başlıca ekonomik sorunları, yoksulluğun bazı bölgelerde artarken, bazı bölgelerde azalması, temel eğitimdeki aksaklıklar, yetersiz beslenme, kız çocukları için gerekli eğitimin sağlanamaması, sürdürülebilir kalkınmada kadın katılımının yetersiz olması, sağlık hizmetlerinin yetersizliği, kadınların yapısına uygun çalışma ortamlarının oluşturulmaması gibi nedenler sıralanabilir. Bu nedenleri ortadan kaldırmak amacıyla UNICEF, ILO, World Bank, Pekin Eylem Platformu ve UNDP gibi kuruluşlar faaliyet göstermektedir.

Türkiye’de çalışan nüfusun önemli bir kısmını oluşturan kadın nüfusu ücretli ya da maaşlı şekilde çalışmaktadır. Ayrıca ücretsiz aile işçisi olarak da ekonomi içerisinde faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte kendi hesabına çalışan ve işveren olarak çalışan kadınlarda mevcuttur. Türkiye’de kadın yoksulluğuyla mücadele; Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve çeşitli sivil toplum kuruluşları aracılığıyla yürütülmektedir. Bunlardan başlıcaları; Şartlı Eğitim Yardımı ve Şartlı Sağlık Yardımı, Gelir Getirici Proje Destekleri, Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinde Ücretsiz Hizmet, Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam İle Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı, Sosyal Destek Programı (SODES), Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM), Kadın Kooperatifleri ve Mikro Kredidir.

Genel olarak yoksulluğun, özel olarak kadın yoksulluğunun ortadan kaldırılması için bazı yöntemler gündeme getirilmiştir. Bunlar arasında en önemlisi mikro kredi olarak ifade edilmektedir. Mikro kredi, Muhammad Yunus tarafından 1976 yılında ilk olarak Bangladeş’te bir grup kadına 27 dolar kredi vererek başlamış olduğu mikro kredi sistemi, günümüze kadar Asya, Avrupa, Afrika, Amerika ve Avustralya kıtalarında başarılı bir şekilde uygulanmıştır. 2005 yılı dünyada mikro kredi yılı olarak ilan edilmiş ve ilerleyen yıllarda yoksulluğun azaltılmasına önemli katkılarının olacağı düşünülmektedir.

Türkiye’de mikro kredi uygulaması ilk kez 1995-1997 yılları arasında KEDV tarafından MAYA Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Modeli pilot proje olarak tasarlanan ve 2002 yılının ağustos ayında ilk kredi Kocaeli’nde verilmiştir. Türkiye

Grameen Mikrofinans Programı (TGMP) ise 2003 yılında Diyarbakır'da uygulanmaya konulmuştur. Ayrıca Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)- HSBC Bankası İşbirliği Modeli, Güneydoğu Anadolu Projesi Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezi Kadın Girişimciliği Projesi (GAP-GİDEM), T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu Sosyal Riski Azaltma Projesidir.

TGMP Türkiye'de en yaygın mikrofinans programı olma özelliğine sahiptir. Bu programı uygulayan illerden biri olan Niğde'de kadınlar daha çok el emeği gerektiren işlerle (el işi, oya, nakış, tarımsal ürünler vb.) ve çoğunlukla eşlerine yardımcı olma, çocuklarının temel geçimlerini, okul masraflarını sağlamak amacıyla mikro kredi almışlardır.

Çalışmanın amacı, Niğde ilinde kadınların almış oldukları mikro kredinin kadın yoksulluğunu azaltıp azaltmadığını, kadının sosyo-ekonomik konumuna olan etkisini, hangi ekonomik faaliyetlerde buldukları, kendilerini ekonomik olarak nasıl tanımladıkları, kredinin ihtiyaçları ve işlerinde kullanmak için yeterli olup olmadığı, kredi almalarının sebebi, mikro kredinin Niğde'de istihdama olan katkısı, kredi kullanan kadınların ekonomik ve sosyal sorunlarını incelemektir.

Çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. Bunlar; birinci bölümde yoksulluk kavramı ve yoksulluğun gelişimi, ikinci bölümde Dünyada ve Türkiye'de kadın yoksulluğu ve kadın yoksulluğunun azaltılmasında uygulanan politikalar, üçüncü bölümde kadın yoksulluğunu önlemede mikro kredinin işlevi, Dünya ve Türkiye örnekleri ve dördüncü bölümde Niğde'nin genel ekonomik konumu ve anketlerin yorumlanması düzenlenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde yoksulluk kavramı ve yoksulluğun gelişimi, yoksulluk türleri, yoksulluğun ölçüm yöntemleri, yoksulluğun boyutları incelenmiştir.

İkinci bölümde, yoksulluk ve kadına yansması, kadının yoksulluğunun nedenleri, kadın yoksulluğunun teorik olarak incelenmesi, dünyada kadın yoksulluğu, küreselleşme ve kadın yoksulluğu, dünyada kadın yoksulluğunun varlığı ve yoksulluğu önlemede faaliyet gösteren kuruluşlar, Türkiye'de kadın yoksulluğu, Türkiye'de kadın yoksulluğu ile mücadele yolları incelenmiştir.

Üçüncü bölümde, mikro finansın mikro kredinin tanımlanıp yorumlanması, mikro kredinin tarihsel gelişim süreci, literatür taraması, mikro kredi kuruluş modelleri, mikro kredinin amaç ilke ve yorumlanması, mikro kredinin Türkiye’de uygulanışı, dünyada mikro kredi, Türkiye’de mikro kredi ve mikro kredi veren kuruluşlar, Türkiye’de mikro kredi örneklerine yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde ise, araştırmanın önemi, amacı, yöntemi, sınırlılıkları belirtilerek, Niğde’nin ekonomik yapısı incelenmiş, anketler yorumlanıp son kısmında Swot analizi yapılmıştır.

Sonuç olarak bu çalışma ile, Niğde ilinde kadın yoksulluğunun azaltılmasında ve yeni istihdam olanakları oluşturulması bağlamında (az sayıda da olsa) mikro krediler, kadınların ekonomik ve sosyal yaşamına olumlu etkiler sağlamış ailelerinin geçimlerine yardımcı olma imkanıyla birlikte işini geliştirme ve iş kurmak imkanı sağlamıştır. Bununla birlikte %15’lik bir hizmet bedelinin alınması, kredi kullanıcılarının gelirlerinin yeterince artmaması, pazarlama sorunlarının yaşanması, banka faiz oranlarının daha düşük olması gibi çeşitli nedenlerden ötürü olumsuzluklar bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

YOKSULLUK KAVRAMI VE YOKSULLUĞUN GELİŞİMİ

Yoksulluk kavramı; gelişmiş veya gelişmemiş ülkelerde, doğu - batı fark etmeden; Asya, Avrupa gibi bir çok kıtayı da içine alan en önemli sorunlardan birini oluşturmaktadır. Bu sorunlardan biri yoksul olan kişilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kanuni ve kanun dışı birçok yola başvurmalarıdır. Bununla birlikte ülkelerin diğer ülkeler karşısında geri kalması bunun sonucunda maddi ve manevi açıdan sömürülmesine, vatandaşlarının refah seviyesinin düşmesi gibi birçok soruna neden olmaktadır.

Birçok farklı sorunlara yol açan yoksulluk kavramı tanımlanırken de farklılıklar göstermiştir. Bu farklılıkların nedeni yoksulluk kavramının toplumsal, ekonomik, psikoloji gibi bilim dallarının kendi ilkelerine göre incelemesi ve bireylerin düşünceleri doğrultusunda farklılaşmasıdır.

1.1. YOKSULLUK TANIMI

Yoksulluğu nasıl tanımladığımız, konu hakkında politik ve akademik kavramlarla ilgili tartışmalar neticesinde şekillenir. Bu tartışmaların çözümler üzerinde de çeşitli etkileri vardır. Ayrıca değer yargıları da işin içine katılmaktadır. Böylece tanımın hem siyasi hem de sosyal olarak bilimsel bir hareket şeklinde sık sık tartışma kaynağı olduğu anlaşılmaktadır. Yoksulluk üzerinde tek bir doğru tanım bulunmaz. Ancak çoğu araştırmacılar özellikle, sosyal, kültürel ve tarihsel bağlamlarda yoksulluğun kısmen bir anlaşılabilirliğe sahip olduğunu kabul ederler. Yaptıkları bu çalışmalar gösteriyor ki farklı toplumlarda ki girişimlerinin yoksulluk üzerine çeşitli değerlerde etkileri vardır (Lister, 2004:12). Bu kadar çok alanda işlenen yoksulluk konusunun da tanımları farklılık göstermekle birlikte genel olarak bireylerin ihtiyaçlarının karşılanamaması veyahut eksik karşılanması olarak ifade edilebilir.

Çeşitli şekillerde tanımlanan yoksulluk kavramını iktisatçılar olarak ekonomik yoksulluk şeklinde tanımlarız. Hizmet ve ekonomik malların tüketimi (yiyecek, barınma, giyim, taşıma) için bireylerin ekonomik kaynaklarının eksilmesiyle ilgili olarak (para veya para benzeri gelir) ifade edilir. Bu yüzden Birleşmiş Milletler,

ailenin temel ekonomik kaynaklarının (ailenin asıl tüketimi veya alternatif tüketim) temelini, yaşam standartlarının sağlanabilmesi için gerekli olduğu farz edilen en düşük gelir olarak tanımlar(Ciltroand Michael, 1995:19).

Yoksulluğun bu tanım dışında birçok açıklaması daha vardır. Bunlardan biri, psikolojik veya sosyal refahtır (öz saygının bozulması, yüksek kaygı düzeyi ve stres, sosyal dışlanmışlık vs.). Diğerleri ise, sağlık açısından fiziksel eksikliğin olması (bir kronik hastalığa, sakatlanma durumu ve komşularından birinin şiddetine maruz kalma ihtimalinin yüksek olması) (Ciltroand Michael, 1995:20).

Bu tanımların yanında en temel anlamda yoksulluk, istenen ve arzu edilen zorunlu bir şeyden mahrumiyet olarak ifade edilebilir. Daha geniş anlamı ile tanımlandığında, yoksulluk, hem mutlak hem de nispi anlamda belli bir toplumun standartlarına göre düşünülen minimum refah düzeyinin altında olan kimselerin durumları olarak ele alınabilir. Yoksulluk kavramının tanımı benimsenen değerlere göre farklılık göstermektedir. Bir uç noktada barınma ve beslenme yetersizliğinin neden olduğu ölüm ve açlık olarak en mutlak biçimi bulunmaktadır (Nişancı 2013: 88-89).

Çeşitli yazarlarca farklı olarak tanımlanabilen yoksulluğun özünde insanların ihtiyaçlarını karşılayamamaları yatmaktadır. Bu ihtiyaçlar kimi zaman maddi (para ile ölçülebilen) olurken kimi zaman ise manevi (para ile ölçülemeyen) bir yönünün olduğundan bahsedilmiştir. Bu anlatımlar yapılırken de bir çok sorunla karşılaşmıştır. Laderchi ve arkadaşları (2003: 3-6) karşılaşılan bu sorunları 8 başlık altında incelemişlerdir:

- Yoksulluğun endişe veren bir küre olarak tanımlanır;
- Yoksulluk tanımlarının evrensel olması veya olmaması ve yahut yoksulluğun tanımlanması ve ölçüm yaklaşımları, tüm toplumlara uygulanabilir;
- Yoksulluğu belirlemek ve ölçmek için kullanılan yöntemler sübjektif veya objektif olup olmadığı;
- Yoksulluk sınırının çizilip çizilemeyeceği ispat edilebilir ve bu çizgilerin olup olmaması bir bağlamda özel veya evrensel olmalıdır.
- Yoksulluğun ölçü birimi (bireysel, ev, köy, ulus) olmalıdır;
- Yoksulluğun çok boyutluluk ile nasıl düşünüleceği

- Yoksulluk tanımlanması ve ölçümü için zaman tercihi;
- Yoksulluğun nedensel bir açıklaması için yeterli ölçüde yoksulluk tanımı sağlanmalıdır.

1.2. YOKSULLUK TÜRLERİ

Birçok farklı alanda tanımlanan yoksulluk kavramının çeşitlilik göstermesi sebebiyle yoksulluğun birden fazla türleri oluşmuştur.

1.2.1. Mutlak Yoksulluk

Mutlak yoksulluk, yoksulluk olgusunun temelini oluşturan bir kavramdır. Bunun sebebi yoksulluk kavramının esas ölçüsünün bireylerin temel ihtiyaçlarıyla ve bu ihtiyaçların hayati boyutlarıyla ilgili olmasıdır.

Mutlak yoksulluk, hane halkı veya bireyin yaşamını fiziksel olarak devam ettirebilmek amacıyla ihtiyaç duyduğu asgari (en düşük) tüketim seviyesidir. Bu seviyeyi belirleyen unsur ise birey veya hane halkının gelir bütçesidir. Bu bütçelemeye iki unsur bulunmaktadır. Bunlardan ilki aile büyüklüğü ile en düşük seviyede tüketilecek mal ve hizmet ihtiyaçları; ikincisi ise bu ihtiyaçları giderecek olan harcama miktarının belirleyicisi olan mal ve hizmetlerin fiyatlarıdır (Dumanlı, 1996:6).

1.2.2. Göreli Yoksulluk

Bireysel bazda göreceli yoksulluk, bir kimsenin diğer bir kimseye göre daha az gelir elde etmesi ile ortaya çıkmaktadır. Toplumsal boyutlarıyla göreceli yoksulluk, toplumun genel hayat standartlarına, yani sosyal- ekonomik gelişmişlik seviyesine bağlı olarak ortaya çıkan bir yoksulluk durumudur. Buna göre açlık sınırının üzerinde fakat ortalama hayat standartlarının altında bir hayat süren bir kişi, nispi olarak yoksul sayılmaktadır (Seyyar,2003:42).

1.2.3. İnsani Yoksulluk - Gelir Yoksulluğu

İnsani yoksulluk kavramı; insanca yaşam için gerek duyulan maddi kaynaklarla beraber temel gereksinimlerin giderilebilmesi için eksikliği hissedilen bir takım sosyo-ekonomik imkânları da içermektedir. İnsani yoksulluk kavramı yoksulluğu tek boyutluluğun ötesinde ele almaktadır. Minimum düzeyde karşılanması

gerekenlerden daha fazla maddi refahın olması gerektiğine dayanır. Bu nedenle kavram yoksulluğu çok boyutlu ele alınmaktadır (İleten: Şengür, 2011:15).

Gelir Yoksulluğu söz konusu olduğunda kişi veya hanenin asgari yaşam standartlarında hayatını sürdürebilmesi için gerekli gelir miktarını ifade eden bir yoksulluk sınırı belirlenmekte ve değerlendirmeler bu sınırın altında ve üstünde yer alan gelir düzeylerine göre yapılmaktadır (Odabaşı, 2009:16).

1.2.4. Objektif- Sübjektif Yoksulluk

Yoksulluğun tanımlanmasında objektif yaklaşım (refah yaklaşımı) yoksulluğu neyin meydana getirdiği ve kişileri yoksulluktan kurtarmak için nelerin gerektiği konusunda önceden belirlenen (normatif) değerlendirmeleri içerir. Sübjektif yaklaşım ise yoksulluğun tanımlanmasında kişilerin tercihlerine (fayda yaklaşımı) önem verir. Kişilerin elde ettiği toplam faydanın hesaplanmasında karşılaşılan güçlükler nedeniyle iktisatçılar, geleneksel olarak, objektif yaklaşımı benimsemek eğilimindedirler. Bu yaklaşımı savunanlara göre bireyler her zaman kendileri için neyin en iyi olduğunu değerlendirme yeteneğine sahip değildir (İleten: Özdemir, 2011:249). Örneğin, yoksulluğun ölçümünde kullanılan hemen hemen tüm yöntemler objektif yaklaşımı benimseyerek asgari besin gereksinimi konusu üzerinde durmaktadır. Oysa kişiler tükettikleri yiyeceklerin miktarı ve türleri konusunda çok farklı değerlendirme ve tercihlere sahiptirler. Bazı kişiler yaşamlarını sürdürmek için gerekli olan yiyecek demetini tercih ederken diğerleri fiziki varlıklarını sürdürmeleri açısından önem taşımayan yiyecek demetine ağırlık verebilir. Bu nedenle yoksulluğun tanımlanmasını kişilerin ve hane halkının değerlendirmelerine bırakan sübjektif yaklaşım yoksulluğun ölçülmesinde önemli problem ve karışıklıklara yol açabilmektedir (İleten: Özdemir, 2011:249).

1.2.5. Kırsal Yoksulluk

Köylerde, köy altı yerleşim merkezlerinde yaşayan bireylerin karşılaştıkları yoksulluk, eksiklik hali olarak tanımlanabilir. Kırsal kesimlerde karşılaşılan yoksulluğun en büyük nedenleri arasında tarımda makineleşmeye ve toprakların düzenli işlenememesine bağlı olarak işsizlik gelmektedir. Bunun neticesinde kentlere özellikle erkek nüfusunun göç etmesine neden olmaktadır.

Kırsal yoksulluğun nedeni karmaşık olması ve çok boyutluluğudur. Onlar başka şeyleri de, kültür, iklim, cinsiyet, piyasalar ve kamu politikası arasında, içerir. Aynı şekilde, kırsal yoksul karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara olası çözümler hem de oldukça çeşitlidir. Geniş ekonomik istikrar, rekabetçi piyasalar, fiziki ve sosyal altyapı kamu yatırım yaygın sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kırsal yoksulluğun azalma ulaşmak için önemli bir gereklilik olarak kabul edilmektedir (Khan, 2001:1).

Kırsal yoksulluk ekonomiye bağlı olarak önemli ölçüde değişebilir. Çünkü kamu politikası ile iyi tasarlanmış kamu programları ve diğer transferi işleri konusu, arazi ve kredi, eğitim ve sağlık destek hizmetleri ve gıda, yetkilere şahsi erişim gibi konular üzerinde odaklanmalıdır (Khan, 2001:1).

1.2.6. Kentsel Yoksulluk

Kentlerde yaşayan ve çeşitli nedenlerle kentlere göç etmek zorunda kalan bireylerin, gerek geçimlerinin sağlanması gerekse de yaşamlarını sürdürebilmeleri açısından karşılaştıkları zorluklar kentsel yoksulluğu oluşturmaktadır. Artan nüfus yoğunluğu işsizlik ve düşük ücretle çalışma sorunlarını da beraberinde getirmektedir. Bunun neticesinde çarpık kentleşmenin oluşması, suç oranlarının artması gibi birçok sorunlar meydana da gelmektedir.

1.3. YOKSULLUĞUN ÖLÇÜM YÖNTEMLERİ

Birçok farklı ifade edilebilen ve bir çok kavramla tanımlanabilen yoksulluk, ölçülürken de bazı farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkların nedeni inceleme yöntemi, güvenilirlik ve farklı şekillerde ifade edilmesidir. Yoksulluğun daha iyi anlaşılabilmesi için yoksulluğu ölçmede kullanılan başlıca yöntemleri şu şekilde sıralayabiliriz:

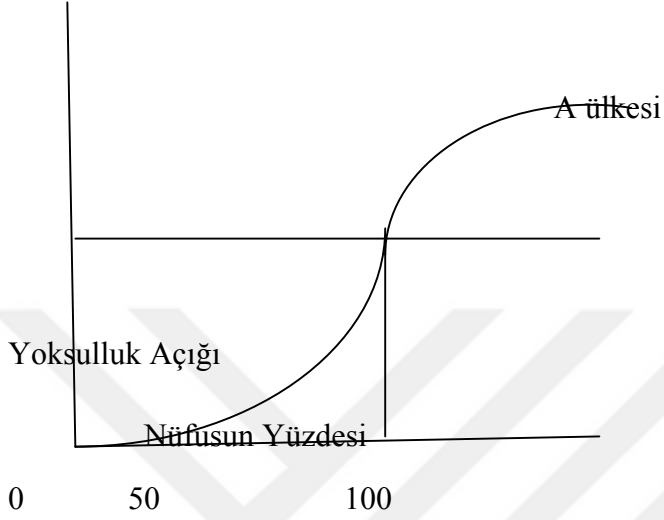
1.3.1. Yoksulluk Açığı Endeksi

Yoksulluk açığı endeksi, gelir açığı rasyosu (yoksulluk sınırı ile yoksul nüfusun ortalama gelirleri arasındaki farkın yoksulluk sınırına oranı) ile kafa sayısı indeksinin çarpımı sonucunda elde edilir. Bu endeks, yoksulluğun derinliğine ilişkin bilgi vermesine karşın, yoksullar arasında gelirin nasıl dağıldığına ilişkin herhangi bir

açıklama getirmez. Bu durum ise söz konusu yöntemin en önemli sakıncasını teşkil etmektedir (Korkmaz vd., 2004:28).

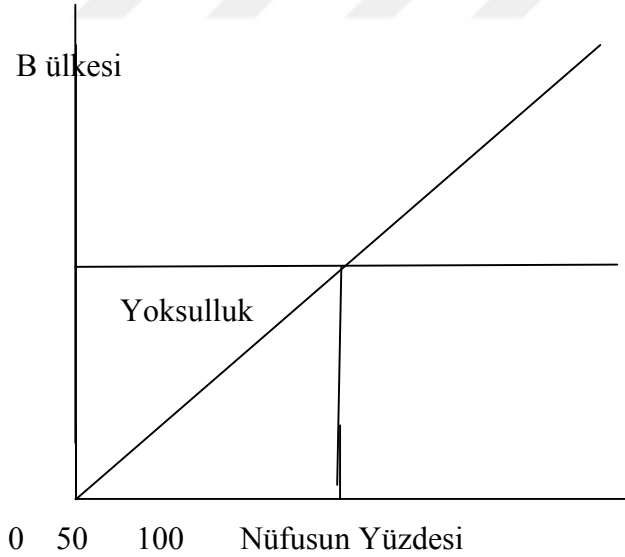
Görece daha büyük yoksulluk açığı

Yıllık Gelir

Görece daha küçük yoksulluk açığı

Yıllık Gelir

Şekil 1: Yoksulluk Açığı (İleten: Aktan ve Vural, 2002)

Yoksulluk Açığı Endeksi, kaç kişinin yoksul olduğu konusunda bilgi vermediği gibi yoksullar arasında gelirin nasıl dağıldığı konusunda da duyarsızdır. En yoksul konumda olan bir kişiden daha zengin ancak yoksulluk sınırı altında gelire sahip olan birine gelir transferi söz konusu olduğunda ne Kafa Sayısı Yoksulluk

Endeksi ne de Gelir Açığı Oranı yoksulların durumunda herhangi bir değişikliğin olduğunu gösteremezler. Her iki ölçütün sahip olduğu bu eksiklik dağılıma duyarlı yoksulluk ölçütlerinin ortaya konmasına yol açmıştır (Aktan ve Vural, 2002).

1.3.2. Sen Endeksi

Sen (1976), yoksul kişilerin yoksulluk derinliği ve grup içindeki yoksulluğun dağılımını, yoksul sayısını birleştirmeyi amaçlayan bir dizi (index) teklif etmiştir. Dizide verilen; $P_s = P_0 [1 - (1 - G^p) u^p / z]$ Burada P_0 sayım indeksi (dizi), u^p yoksulların ortalama geliri (veya harcama) olduğu ve G^p Yoksullar arasında ki eşitsizliğin Gini katsayısıdır. Gini katsayısında 0 (mükemmel eşitlik) ve 1 (mükemmel eşitsizlik) aralıklarıdır (Haughton and and Khandker, Tarihsiz: 74).

Sen Endeksi, Yoksulun Gini katsayısına göre ağırlıklı çalışan sayısı ve yoksulluk açığı önlemlerinin ortalaması olarak da yazılabilir. Formülü, $P_s = P_0 G^p + P_1 (1 - G^p)$. Formül Sen endeksi olarak yazılabildiği Xu ve Osberg tarafından 2002 yılında gösterilmiştir. $P_s = P_0 P_1^p (1 + G^{pp})$ Burada ise G^{pp} Gini katsayısı sadece yoksulun yoksulluk açığı oranını verirken, P_1^p ise sadece yoksul bireylerin yoksulluk açığı üzerinden hesaplanan endeksidir (Haughton and and Kanderi, Tarihsiz: 74).

1.3.3. Foster – Greer – Thorbecke (FGT) Endeksi

Foster, Greer ve Thorbecke tarafından 1981 yılında geliştirilen bir endekstir. Bir kişinin gelir açığını diğer kişilerin gelirlerine bağlı olarak ölçmek durumunda olan Sen Endeksi'ne kıyasla, bu endekste herhangi bir kişinin gelir açığının ölçümünün yalnızca yoksulluk sınırına ve o kişinin gelirinine bağlı olması gerektiği öne sürülmektedir. Buna göre, FGT ölçütü bir parametre aracılığıyla (a) dağılıma duyarlı bir yoksulluk ölçütüdür. a ne kadar büyük olursa endeks tarafından yoksulluğun şiddetine verilen ağırlık da o kadar büyük olacaktır (Metin, 2013: 45).

Buna göre FGT yoksulluk ölçütü grubu (Metin, 2013: 45);

q a

$P_a(y, z) = 1/n \int [(z - Y_i)/z]^a ; a \geq 0$ şeklindedir. Burada;

İ:1

n: toplam hane halkı sayısını,

q: yoksul hane halkı sayısını,

z: hane halkları için yoksulluk sınırını,

y: hane halkı gelirini,

a: yoksulluk parametresini göstermektedir. Ölçütte a'nın aldığı değer endeksin türünü belirler.

a= 0 ise yalnızca yoksul kişilerin sayısı önemlidir ve bu durumda ölçüt Kafa Sayısı Oranı'na dönüşür ($P_0 = H$). Bir başka ifadeyle, toplam nüfus içinde yoksul kişilerin sayısını gösterir. Bu durum dışındaki tüm P_a ölçütü grubu yoksulların durumlarında meydana gelen değişikliklere karşı duyarlıdır. a= 1 ise P ölçütü kişi başına yoksulluk açığına eşittir ($P_1 = HI$). Yoksulluk sınırının yüzdesi olarak yoksul kişilerin gelirleri ile yoksulluk sınırı arasındaki farkın toplamını ifade eder (Metin, 2013: 45).

1.3.4. Watts Endeksi

İlk olarak Watts (1968) tarafından ortaya atılan transfer aksiyomu karşılayan basit bir yoksulluk ölçüsünü savunmuştur. Bu ölçüm için (Morduch, s.64),

$$\frac{1}{N} \sum_{i=1}^M [\ln(z) - \ln(y_i)] I(z, y_i) n_i .$$

Yukarıdaki gibi, gelir olgun eşdeğer terimler olduğu zaman, n_i değişken hane halkı büyüklüğü, a_i yetişkin eşdeğer boyut ile değiştirilmelidir. Logaritmanın kullanımının gereği ise duyarlı dağılımsal bir ölçüm olmasıdır. Logaritmanın kullanımının değerine göre hassas dağılımsal bir ölçüdedir (Morduch, s.64).

1.3.5. Kafa Sayısı Endeksi

En yaygın bir biçimde kullanılan yoksulluk ölçütü, yoksulluk sınırı altında bulunan nüfusun toplam nüfus içindeki yüzdesini ifade eden Kafa Sayısı Yoksulluk Endeksi (head-countpoverty index)'dir. Q, yoksulluk sınırı altındaki toplam nüfusu;

N, toplam nüfusu gösterdiğinde Kafa Sayısı Yoksulluk Endeksi (H), Q/N'e eşittir (İleten: Aktan, 2002).

Kafa Sayısı Yoksulluk Endeksi, yoksulluğun derecesi ve yoksulluğun dağılımı hakkında bilgi vermez. Öte yandan, yoksulluk sınırı altında bulunan kişi ve hane halkının gelirlerindeki azalmalara ve gelir transferlerine karşı da duyarsızdır. Bu ölçütten, yoksulluk sınırı altında bulunan kişi ve hane halkının oranında meydana gelen değişmelerin izlenmesinde yararlanılabilir. Bu tür bir bilgi, yoksulluğu azaltmak amacıyla uygulamaya konulan politikaların başarılı olup olmadıklarını tespit etmek için kullanılabilir (Aktan ve Vural, 2002).

1.3.6. İnsani Gelişme Endeksi

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı(UNDP) tarafından geliştirilen İnsani Gelişme Endeksi(HDI) ve İnsani Yoksulluk Endeksi (HPI) görece yoksulluk yaklaşımına göre hesaplanmış bir indekstir(Yanar ve Şahbaz, 2011:315-316).

İnsani Gelişme Endeksi (İGE) insan gelişiminin bir özet ölçüsüdür. İnsan gelişiminin en temel üç boyutunda bir ülkenin ulaştığı ortalama değerleri gösterir.Bu üç temel unsur(Kabaş, 2006: 87):

- Doğumda yaşam beklentisiyle ölçülen uzun ve sağlıklı bir yaşam.
- Yetişkin okur-yazarlık oranıyla ölçülen bilgi düzeyi (ağırlığı 2/3). İlk, orta ve yükseköğretimde okullaşma oranı(ağırlığı 1/3).
- Satınalma gücü paritesine göre hesaplanan kişi başına düşen GSYİH ile ölçülen iyi yaşam standardı.

İGE'si hesaplanmadan önce bu üç unsur için endeks bulunmalıdır. Yaşam beklentisinde, eğitimde ve GSYİH'de endeksler hesaplamak için maximum ve minimum değerler seçilir. Aşağıdaki formülle hesaplanan her endeks sıfır ile bir arasında değer alır(Kabaş, 2006: 87)

$$\text{Endeks} = \frac{\text{gerçek değer} - \text{min değer}}{\text{max değer} - \text{min değer}}$$

formülüyle ifade edilir.

1.4.YOKSULLUĞUN BOYUTLARI

Birçok farklı alanda kendini göstermiş olan yoksulluğun çeşitli boyutları mevcuttur. Bu boyutlardan bazıları temel ihtiyaçlarında gıdayı barındıran açlık boyutu olurken, bazıları ise açlık boyutundan üstün fakat geçimlerini zorlukla sağlayan geçim sıkıntısı çeken çalışan yoksullar olmuştur. Yoksulluğun bir başka boyutu ise bu iki unsuru kapsayan kadın ve çocuk yoksulluğu olmuştur.

1.4.1. Açlık Boyutu

Yoksulluğun etkili olduğu en önemli alanlardan biri şüphesiz ki gıda alanında yaşanan eksikliklerdir. Bir bireyin hayatta kalabilmesi için çalışmasa dahi belirli bir tüketim yapmaları gerekmektedir. Bu tüketimin yetersiz olması durumunda açlık (gıda yetersizliği) faktörü ön plana çıkmaktadır.

TÜİK'in yoksulluk üzerine hazırlamış olduğu çalışmalarda, gıda yoksulluğunun (açlık) temelini teşkil eden olan gıda sepeti hane halkı bütçe anketi verileri kullanılarak belirlenmekte ve bu sepetin maliyeti yoksulluğun sınırı olarak kabul edilmektedir. Gıda yoksulluk (açlık) oranı, eşdeğer fert başına tüketim harcaması, gıda yoksulluk sınırının altında kalan hane halklarının oluşturduğu nüfusun, toplam nüfus içindeki payı olarak hesaplanmaktadır (Ensari, 2010:10).

Tablo 1: Türkiye Yoksulluk Sınırı Yöntemlerine Göre Yoksul Fert Sayısı

Yöntemler	Yoksul fert sayısı (bin kişi)		
	2007	2008	2009
Gıda yoksulluğu (açlık)	328	374	339
Yoksulluk (gıda+gıda dışı)	12.261	11.933	12.751
Kişi başı günlük 1 \$'ın altı	–	–	–
Kişi başı günlük 2.15 \$'ın altı	356	330	159
Kişi başı günlük 4,3 \$'ın altı	5.796	4.759	3.066
Harcama esaslı göreceli yoksulluk	10.127	10.497	10.669

Kaynak: www.tuik.gov.tr, E.T: 04.08.2014

Tablo 1'de verilen yöntemlerden(kişi başı günlük 1 \$'ın altı, kişi başı günlük 2.15 \$'ın altı ve kişi başı günlük 4,3 \$'ın altı bilgileriyle ilgili) TÜİK verileri; 1 \$'ın

satınalma gücü paritesine (SGP) göre karşılığı olarak 2007 yılı için 0.926 YTL, 2008 yılı için 0.983 YTL ve 2009 yılı için ise 0,917 TL şeklindedir.

Harcama esaslı görelî yoksullukta ise eşdeğer fert başına tüketim harcaması medyan değerinin %50'si esas alınmıştır. 2007 yılı verileri yeni nüfus projeksiyonlarına göre revize edilmiştir.

Tablo 1'de yoksulluk sınırı yöntemlerine göre yoksul fert sayısının yıllara göre değişimleri incelenmiştir. Elimizdeki verilere göre 2007 gıda yoksulluğu 328 bin kişi iken gıda dışı yoksulluk 11,933 milyon kişidir. Bu oran 2008 yılında gıda yoksulluğunda 374 bin kişi gıda dışı yoksullukta ise 11,559 milyon kişi olmuştur. 2009 yılına gelindiğinde ise gıda yoksulluğu 339 bin kişiye inerken gıda dışı yoksullukta artış yaşanarak 12,412 milyon kişiye yükseltmiştir. Gıda dışı yoksulluk oranındaki bu artışın nedeni 2008 yaşanan ve tüm dünyayı etkileyen Mortgage Krizi olduğu düşünülebilir.

Tablomuzda kişi başı günlük geliri 1 \$'ın altında çalışan kişi bulunmamakla birlikte, kişi başı günlük 2.15 \$'ın altında 2007 yılında 356 bin, 2008 yılında 330 bin ve 2009 yılında ise 159 bin kişi yer almaktadır. Harcama esaslı görelî yoksulluk 2007 yılında 10.127, 2008 yılında 10.497 ve 2009 yılında ise 10.669 bin kişiye yükselmiştir.

1.4.2. Çalışan Yoksullar

Çalışan yoksullar kavramı, herhangi bir işte çalışan bireylerin emeklerinin karşılığı olan ücret veya maaşlarının temel ihtiyaçlarını karşılarken yeterli gelmemesi veya çeşitli tasarruf yöntemlerinin kullanılmasıyla geçiminin zorlukla sağlanması durumunda ortaya çıkması olarak adlandırılabilir.

Genelde iş sahibi olanların yoksulluk statüsünden çıkacağı düşünülür. Fakat hane halkının toplam gelirlerine ve toplam hane halkı üye sayısına bakıldığında gelirleri yoksulluk sınırı altında ise bunlar çalışan yoksullar sınıfına dahil edilmektedir. Küreselleşme sürecine de baktığımızda enformel sektörün ve esnek çalışmanın bu çalışan yoksulların oranının artmasında etken bir rol oynadığını görürüz (Aydın,2014:5).

Tablo 2: Saatlik Kazanç Endeksi ve Değişim Oranları

Ekonomik faaliyet Toplamları (Sanayi, Hizmet, İnşaat)	Saatlik kazanç endeksi					Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranı (%)			
	I. Dönem	II. Dönem	III. Dönem	IV. Dönem	Yıllık ortalama	I. Dönem	II. Dönem	III. Dönem	IV. Dönem
2007	71,1	72,2	75,3	78,2	74,2	...	...	...	...
2008	78,6	80,1	84,3	87,9	82,7	10,5	10,9	12,0	12,4
2009	88,7	89,5	91,6	94,6	91,1	12,8	11,8	8,6	7,6
2010	97,3	97,4	101,9	103,5	100,0	9,7	8,8	11,3	9,4
2011	104,7	106,0	110,9	114,7	109,1	7,7	8,8	8,9	10,9
2012	115,0	117,8	123,6	125,2	120,4	9,9	11,2	11,4	9,1
2013	129,1	132,0	137,2	141,5	135,0	12,3	12,1	11,0	13,0
2014	145,1					12,4			

Kaynak: www.tuik.gov.tr, E.T: 04.08.2014

Tablo 2’de 2007-2014 yılları arasında saatlik kazanç endeksleri ve değişim oranları dönemlere ayrılarak verilmiştir. Bu oranlar sanayi, hizmet ve inşaat sektörlerinin ekonomik faaliyetlerinin toplamı olarak incelenmiştir. Tablo ’da saatlik kazanç endeksinin en düşük olduğu yıl yıllık ortalama 74,2 ile 2007 yılı olmuştur.2008yılında ekonomik faaliyet toplamı saatlik kazanç endeksi yıllık ortalama % 11 artarak 82,7 olmuştur. Dönem bazında ise 2008 yılı birinci dönemi % 10,5’lik bir artış göstermiştir.2010 yılına gelindiğinde saatlik kazanç endeksi % 9’luk bir artışla 100 birim olmuştur. Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre değişim oranlarının giderek azalması da dikkat çekmektedir. Saatlik kazanç endeksi (ekonomik faaliyet toplamı) 2011 yılında %9, 2012 yılında %10, 2013 yılında %12lik bir artış olmuştur. 2014 yılının ilk çeyreğinde ise 2013yılıının ortalamasının %7’si kadar artarak ilk dönem 145,1 birim olmuştur.

1.4.3. Çocuk Yoksulluğu

Çocuk yoksulluğunun bir çocuğun fiziksel, bilişsel ve duygusal gelişimi üzerindeki tüm etkilerinin ölçülebileceği bir tanım yoktur. Yoksulluk, düşük hanehalkı geliri ve tüketim düzeyleri gibi mali terimlerle kolayca ölçülebilmektedir. Ne var ki sağlık, eğitim, konut, aile büyüklüğü ve sosyal koruma olup olmaması gibi göstergelerde yoksulluğun ve çocuklar üzerindeki etkilerinin tanımlanmasına katkıda

bulunur. Sevgi, ilgi ve saygı gibi diğer kriterler ise biraz daha zor ölçülür olsalar da her halükarda önem taşırlar (Unicef, 2006).

Tablo 3: Çocuk Yoksulluğu Ölçme ve Ölçüm Politikalarını Etkileyen ve Çocuk Yoksulluğunu Ele Alan Programlamalarla İle İlgili Araçlar

Girişim	Ne yapar?	Veri kaynağı
Parasal Ve Parasal Olmayan Çocuk Yoksulluğu Yaklaşımlar	Yoksulluğu azaltmada Milenyum Gelişim Hedefini karşılamak, çocukların aç kalmamaları ve kötü beslenmemelerini sağlayarak 2015'e kadar maddi yoksulluktan kurtarmayı benimser. Çocukların maddi yoksulluk riskinin ana belirleyicileri olduğundan varsayımla; UNICEF maddi ve maddi olmayan yaklaşımlar karşısında, kimlik belirleyici yollar benimseyen düşük gelirli ülkelerde çocukların yoksulluk profilini geliştirmek için çalışmakta ve eşitlik ilkesini öne çıkarmaktadır.	Yaşam Standartları Ölçme türü anketler
UNICEF-LİS İşbirliği Eşlemesi Orta Gelirli Ülkelerde Çocuk Yoksulluğu	Çocuk yoksulluğu, sadece düşük gelirli ülkelerde tanımlanmayıp, Orta gelirli ülkelerde de çocuk yoksulluğu analizi için UNICEF ve LIS ortaklaşa hareket etmektedir(http://www.lisdatacenter.org/).	Lüksemburg Gelir Çalışma veri tabanı ve Lüksemburg varlık çalışma veri tabanı. Bu veri tabanlarında mikro veriler orta ve yüksek gelirli ülkelerde dünya çapında uyum sağlaması sağlanmıştır.
Birden Fazla Çakışan Yoksunluğun Analizi	UNICEF, çocuk odaklı Birden fazla Çakışan Yoksunluğun Analizi (MODA) çok boyutlu ölçüm getiren yeni yaklaşımlar tanımlamaktadır.	Çoklu Gösterge Küme Anketleri ve nüfus ve Sağlık araştırması
Çocuk Yoksulluğu ve Eşitsizlikler Küresel araştırması	2007 yılında UNICEF çocuk yoksunluklarını ve yoksunlukları hedef alan politikaları ele almış çok uluslu çocuk yoksunlukları ve eşitsizlik konulu bir küresel çalışma başlatmıştır. Bu çalışmadaki ulusal raporlar çocukları pek çok ulusal politika gündeminde ön sıralara çıkarmıştır ve bugün çocukların ihtiyaçlarını ve haklarını temel alan işbirliklerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.	Çoklu Gösterge Küme Anketleri ve nüfus ve Sağlık araştırması

Kaynak: http://www.unicef.org/socialpolicy/index_childpoverty.html, E.T. 06.08.2014

Birleşmiş Milletler örgütünün içinde çocuk refahını geliştirmek amacıyla kurulan UNICEF Evrensel Çocuk Hakları Bildirgesi'nin üzerinde çalışarak 1989 yılında Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni hazırlamıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi 20 Kasım 1989'da Genel Kurul'un 44/25 sayılı önerisi ile kabul edilmiştir. 2 Eylül 1990'da da yürürlüğe girmiştir. Sözleşmeye taraf olan devletler çocukların yaşama koşullarının iyileştirilmesi için uluslararası işbirliği yapmanın önemini vurgulamışlardır (Kurnaz, 2009:50).

1.4.4. Kadın Yoksulluğu

Küreselleşen günümüz dünyasında ön plana çıkan kadın yoksulluğu yeni bir kavram olmasına rağmen varlığı yüzyıllar öncesine dayanmaktadır. Teknolojinin gelişmediği dönemlerde çalışma koşullarının ağır olması, çeşitli güvenlik sorunlarının yaşanması, dini ve kültürel etmenler sebebiyle kadınların yorulmaması ve yıpranmaması amacıyla çalışmalarına olumlu bakılmamıştır. Bununla birlikte kadınlar bazı bölgelerde ücretsiz aile işçisi olarak da çalışmış ve zorunda kalmadıkça ücretli işlerde çalışmamışlardır.

Coğrafi Keşiflerin ve Sanayi Devriminin yaşanmasıyla birlikte üretim hızlanmış, makineli üretime geçilmiş fakat üretim makineli olmasına rağmen bu makineleri kullanacak elemana ihtiyaç vuku bulmuştur. Üreticiler maksimum kar sağlamak, maliyetleri düşürmek için düşük ücretle ve yoğun şartlarda çalışacak elemanlara gereksinim duymaları sebebiyle kadın ve çocuk iş gücünün ön plana çıkmasında önemli bir rol oynamıştır.

Günümüz dünyasında kadının statüsünde değişmelerin yaşanması, çalışan kadın sayısında bir artışa vesile olmuştur. Bu artışın yaşanmasında hayat pahalılığının artması, şehirleşme oranının ve şehir yaşantısının ekonomik olarak zorlaşması, evi geçindirme sorumluluğunun erkekle birlikte yüklenilmesi ve sosyal bir ihtiyaç olarak çalışılmak istenmesi gibi nedenlerle kadınlar çalışma hayatına katılmışlardır. Fakat çalışma hayatında da çeşitli sorunlar yaşamaktadırlar.

Yoksul kadınların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlar, hem onların yetersizliklerinden hem de mevcut sistemlerin sosyo-ekonomik yapılarından kaynaklanmaktadır. Aslında çeşitli mahrumiyetleri içeren kadınların yetersizlikleri, kişisel tercihlerin sonucu olarak meydana gelmemektedir. Örneğin, okuma- yazma bilmeyen bir kadın, okula gönderilmeyen bir kız çocuğu, aynı işi yaptığı halde erkeklerden daha düşük ücret alan bir genç kadının durumuna bakıldığında, bu durumların kişisel tercihler sonucu ortaya çıktığı görülmektedir (Açıkgöz,2010:9).

Kadınların ekonomik ve sosyal yaşamda etkin bir biçimde yer almalarına engel olan en önemli nedenlerden eğitimsizlik ve cinsiyet ayrımcılığı gibi koşulların ortadan kaldırılması, kadın yoksulluğunu azaltmada etkin bir rol oynayacaktır. Yoksulluğu azaltma politikaları ile özellikle kadınların işveren konumunda olduğu

işlemlerce ucuz kredi verilerek kadınların desteklenmesi hedeflenmektedir (Ak ve Bingöl, 2011:11).

İKİNCİ BÖLÜM

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE KADIN YOKSULLUĞU VE KADIN YOKSULLUĞUNUN AZALTILMASINDA UYGULANAN POLİTİKALAR

2.1. YOKSULLUK VE KADINA YANSIMASI

Dünyanın neresinde bir yoksulluk manzarası görülse, içinde mutlaka bir kadın vardır. Günümüzde kadınlar dünyanın birçok yerinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin meydana getirdiği sıkıntılarla karşılaşmakta, yaşadıkları evlerde ve farklı toplumsal çevrelerde erkeklerden daha dezavantajlı bir konumda yer almaktadırlar. Erkeklerle nazaran kadınlar şiddete daha fazla maruz kalmakta, emek piyasasında daha az ücret almakta ve daha az kazanmakta, mülkiyet sahipliğinde daha geri bir konumda bulunmaktadır. Kadın yoksulluğunun olduğu her yerde çocuk yoksulluğu da görülmektedir. Kadınlar ve çocuklar, gittikçe derinleşen küresel yoksulluğun en önde gelen kurbanlarıdır (Açıkgöz, 2010:46).

Yoksulluğun kadına yansımaları Yunus şu şekilde ifade etmektedir. Bizim toplumumuzda fakir kadın tamamen güvensizdir. Çünkü kocası onu istediği zaman dışarı atabilmekte bu yüzden de evinde güvensiz olmaktadır. Ayrıca kocası, sadece "boş ol, boş ol, boş ol " orada 3 defa söyleyerek onu boşayabilmektedir. Kadınlar okuma ve yazma bilmiyor ve genellikle kadınların kendi rızalarının olmasına rağmen para kazanmak için evlerinin dışında olmalarına izin verilmemiştir. Kadınlar anne evinde de aynı nedenlerle güvenli değildir; ailesi sadece bir ağız eksik beslemek amacıyla kadını dışarı atmak için fırsat beklemektedirler (Yunus and Jolis,2007:88).Hal böyle olunca kadın ve yoksulluk kavramları ayrı kavramlar olmaktan çıkmakta ve yoksulluğun kavramlaşması adı altında yeni bir kavram ortaya çıkmaktadır.

“Yoksulluğun kadınlaşması” kavramı, ilk olarak 1978 yılında Diane Pearce tarafından kullanılmıştır. Pearce (1978), bu kavramı o yıllarda Amerika’da yoksulların 2/3’ünü kadınların oluşturmasına ve zaman içinde kadınların işgücüne katılım oranındaki artışa rağmen 1950-70 arasında kadınların ekonomik konumlarının giderek kötüleşmesine dikkat çekmek üzere kullanmıştır. Pearce’dan sonra yapılan

birçok çalışma da yoksul kadınların sayısının yoksul erkeklerin sayısının son derece üzerinde olmasının yanı sıra, yoksulluğun kadınlar ve erkekler tarafından farklı biçimlerde tecrübe edildiğini de ortaya koymuştur. 1995'te 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı'nda da "Yoksulluğun Kadınlaşması" ifadesi yer almıştır (Ünlütürk Ulutaş, 2009:25).

Kadın yoksulluğunu anlamak için genel yoksulluğa göre belirleyici özelliklerini ortaya koymak gerekir. Buvinic'e göre kadın yoksulluğunun 2 belirleyici özelliği bulunmaktadır: işgücü piyasasındaki konumu ve eğitim imkanlarından yararlanma durumu. İş piyasasında kadınların ikincil konumda olduklarını gösteren pek çok veri mevcuttur: işgücü piyasasına katılımın düşük olması, katılım sağlandığında düşük ücretli işlerde istihdam edilme, kayıt dışı sektörde çalışma, fason çalışma, ücretsiz aile işçisi olma, elde edilen gelir üzerinde, özellikle kırsal alanlarda, söz sahibi olmama-gelirden yoksunluk vb. gibi göstergeler bu farklılıkları belirlemektedir (Şener, 2009:2).

Burnham (1985) ise yoksulluğun kadınsallaşması tezinin dört kör noktasını şöyle ifade etmektedir: Bu tezde, yoksulluğun birincil belirleyeni olarak sınıf yerine, toplumsal cinsiyet kavramıyla hatalı bir tespit yapılmıştır. İkincisi, bu tez kadınlar arasındaki sınıfsal farkı görünmez kılmıştır. Üçüncüsü, kadınlar arasındaki ırksal farklılıkları ihmal etmektedir. Dördüncüsü, yoksulluğu, siyah erkekler arasında dışlamaktadır. Yoksulluğu belirleyen faktörün toplumsal cinsiyet olması, yoksulluğun sınıfsal, etnik ve ırksal boyutunu analiz dışına çıkarmaktadır. Yoksulluğun kadınsallaşması tezi, kadınlar arasındaki sınıfsal farklılıkları ve kadınlar ile erkekler arasındaki sınıfsal, ırksal ve etnik temelli ortak dayanışma ilişkilerini ihmal ettiği için yoksulluk durumunu politik ve ampirik açıdan yanlış bir şekilde sunmaktadır (Dinçoflaz, 2010:62).

2.2. KADININ YOKSULLUĞUNUN NEDENLERİ

Kadın yoksulluğu, normal yoksulluk türüne benzemekle birlikte bazı yönleriyle farklılık göstermektedir. Yoksulluğun nedenleri her iki cinsiyeti de kapsamakla birlikte kadın yoksulluğu çoğunlukla kadın ve çocukları kapsamaktadır. Bu sebepten ötürü kadın yoksulluğunun nedenleri de normal yoksulluğun

nedenlerinden farklıdır. Bu nedenlere aşağıda yer verilmiştir. Kadın yoksulluğunun nedenleri kısaca şu şekilde ifade edilebilir:

2.2.1. Kadının Aile İçerisindeki Konumu

Kadına karşı eşitsizlik öncelikle hane içinde kendini göstermektedir. Aile içerisinde kız çocuklarının eğitime yeterli önem verilmemekte birlikte, erkeğe daha fazla önem verilmekte ve ev dışı sorumluluklarda hep daha ön planda olmaktadır. Kız çocukları aile içinde daha çok anneye ve aileye yardım, ev işlerini yapma gibi sorumluluklarla çevrilirken, erkek çocukları istedikleri takdirde eğitime devam etme ya da ev dışı işlerle meşgul olma sorumlulukları verilmektedir. Böylece hane içinde başlayan toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri daha çocukluktan başlayarak kadınlar tarafından içselleştirilmeleri sağlanmaktadır (Topgöl,2013:292).

Çocukluktan başlayan kadının ikinci plana itilmesi sonrasında da devam etmektedir. Kadınlık rollerini yerine getirmek zorunda kalan kadın, ya çalışmak için aileden izin almak zorunda ya da izin alsada dahi yeterli niteliğe sahip olmadığı için enformel sektörlerde, sosyal güvencesiz ve düşük ücretlerle istihdam edilmektedir (Topgöl,2013:292).

Geleneksel yapı, kadınların miras haklarını kullanamamalarına, karar mekanizmalarına katılamamalarına yol açmaktadır. Sosyal haklarını ve vatandaşlık haklarını yeterince bilemekte ve kullanamamaktadırlar. Kadınlar her ne kadar istihdam içerisinde yer alsalar da evdeki sorumluluklarının fazlalığı ve annelik rolleri nedeniyle özellikle yönetim kademelerinde yer alamamaktadırlar. Bu konularda destekleyici koşullar da yeterli değildir. Ayrıca kadınlarımızın çoğunluğu sosyal güvenceden yoksun ve finansal kaynaklara ulaşamamakta, ellerine para geçmemekte ve ölçülebilir bir geliri bulunmamaktadır. Ayrıca ailede kazanılan para üzerinde söz sahibi olamamaktadırlar. Kente göç ve kadınların kentte istihdam olanaklarından yoksun olması veya kayıt dışı ekonomiye dâhil olması da diğer bir sorundur (Özdemir, 2009:15)

2.2.2. Eğitim

Sadece kadınlarda değil erkek nüfusunda da hatırı sayılır sayıda eğitim eksikliğinden kaynaklanan yoksulluk görülmektedir. Bu sorunun yaşanmasında

piyasanın talep ettiği niteliklerin bireylere aktarılmaması etkili olmuştur. Bununla birlikte son yıllarda ülkemizde ve dünyada özellikle kız çocuklarının eğitilmesi ve onların ekonomik hayata katılmaları için birçok proje ve çalışmaların yapılması hızlandırılmıştır. Eğitim anlamında kadınların bu imkânlardan yeterince yararlandırılmamaları, yoksulluğun kadınlaşmasını arttırmakta hatta kalıcılaştırmaktadır. Yeterli eğitim olanaklarından yararlanamayan kadınlar çoğunlukla nitelik gerektirmeyen, sosyal güvencesiz ve düşük ücretli işlerde ve enformel sektörlerde çalışmak zorunda kalmaktadır. Dolayısıyla yoksulluk hızla ve kalıcı şekilde kadınlaşmaktadır (Topgül, 2013:292).

Tablo 4: Eğitim Durumuna Göre Cinsiyete Dayalı Ücret Farkı, 2010

	Ücretli çalışanları oranı (%)			Yıllık ortalama brüt ücret(TL)			Yıllık ortalama brüt kazanç (TL)			Cinsiyetler arası ücret farkı (%)
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	
Toplam	100,0	100,0	100,0	17 884	17 837	18 029	19 694	19 683	19 728	-1.1
İlkokul ve altı	25,0	27,4	17,7	12 237	12 597	10 519	13 099	13 526	11 065	16,5
İlköğretim ve ortaokul	18,3	19,9	13,5	12 192	12 571	10 470	13 043	13 505	10 949	16,7
Lise	24,4	23,7	26,3	15 117	15 531	13 969	16 414	16 907	15 049	10,1
Meslek Lisesi	9,9	10,8	7,3	18 759	19 442	15 647	21 280	22 195	17 109	19,5
Yüksekokul ve üstü	22,4	18,2	35,3	31 486	33 574	28 184	35 383	37 878	31 437	16,1

Kaynak: İleten: TÜİK,2012:77

Tablo 4’de 2010 yılında eğitim durumlarına göre (ilkokul ve altı, ilköğretim ve ortaokul, lise, meslek lisesi, yüksekokul ve üstü) kadın ve erkeklerin çalışmalarına göre ücret farklılıkları gösterilmektedir. Tabloda ücretli çalışanlardan erkeklerin %27,4 ilkokul mezunu ve daha altı olurken kadınların %17,7’si bu orandadır. Erkek çalışanlar yıllık ortalama brüt ücret olarak 12 597 TL alırken kadın çalışanlar ise 2.078 TL’lik bir azalış ile 10 519 TL brüt ücret elde edilmektedir. Erkeklerin yıllık ortalama brüt kazancı 13526 TL iken bu kazanç kadınlarda 11 065 TL civarındadır. Bu oranlar neticesinde cinsiyetler arası ücret farkı ise % 16,5’tir.

Lise mezunu olan bireylerde çalışma oranı, eğitim durumu ilkokul ve altı olan bireylere nazaran daha düşüktür. Bu durumun nedeni ilkokulu bitiren bireylerin iş hayatına erken atılıp çeşitli meslekler edinmesi, düz lise vb. lise grubunu bitiren

bireylerin belirli bir mesleğinin olmaması olarak düşünülmektedir. Lise mezunu erkeklerin ücretli çalışanları oranı %23,7 iken bu oran kadınlarda %26,3'tür. Fakat kadın çalışanlarda ki bu eğitim oranının yükselmesine rağmen erkek çalışanlar yıllık ortalama brüt ücreti 15 531 TL alırken, kadın çalışanlar ise 13 969 TL brüt ücret almaktadır. Bu veriler nazarında yıllık ortalama brüt kazanç erkeklerde 16 907 TL iken kadın çalışanlarda ise 15 049 TL olmuş ve aradaki yıllık ortalama brüt kazanç farkı 1858 TL olarak cinsiyetler arası ücret farkı % 10,1'dir.

Yüksekokul ve üstü eğitim alan bireylerde ise kadın çalışanların fazlalığı dikkat çekmektedir. Yüksekokul ve üstü eğitim ücretli çalışanları oranı erkek çalışanlarda % 18,2 iken bu oran kadın çalışanlarda %35,3'e yükselmiştir. Bu verilerden anlaşılan kadınların çalışmak için daha çok eğitimlerine önem verdikleri erkeklerin ise çalışmak için eğitime kadınlar kadar önem vermedikleri anlaşılmaktadır. Buna rağmen erkek çalışanların kazandıkları yıllık ortalama brüt ücret 33 574 TL olurken kadınlarda bu oran 28 184 TL ile sınırlı kalmıştır. Yıllık ortalama brüt kazanç ise erkeklerde 37 878 TL olurken, kadınlarda ise 31 437 TL olmuştur ve cinsiyetler arası ücret farkı % 16,1'dir.

Cinsiyete dayalı ücret farkı toplamda kadın ücretinin lehine (% -1,1) iken, eğitim durumuna göre incelendiğinde tüm eğitim durumu basamakları için erkek ücreti lehinedir. Göstergenin toplamda kadın lehine olması ücretli çalışanların eğitim durumuna göre dağılımının incelenmesi ile açıklığa kavuşmaktadır (TÜİK, 2012:77).

2.2.3. Eşitsiz Kaynak Dağılımı

UNPAC (2014)'te yer alan Eşitsiz Kaynak Dağılımı ilkesin de Birleşmiş Milletlere göre kadınlar dünyada çalışanların 2/3'ü olmasına karşılık dünya gelirinin yalnız % 5'ine ve dünyanın taşınmaz mülkünün %1'inden daha azına sahiptir. Kadınlar çoğu kez, kendilerinin yoksulluktan kurtarmaya yardımcı olacak kaynaklardan yoksundur. Bu sermaye, toprak ve borçlanma olanakları içermektedir.

TÜİK'in 2006 yılı verilerine göre Türkiye'de 100 ve daha fazla işçi çalıştıran işyerlerinde toplam ücretli istihdamının ancak yüzde 29'u istihdam edilmektedir. Yani 100 ve daha fazla kadın işçi çalıştırılması bir yana, 100'den fazla işçi çalıştıran işyerlerinin istihdamdaki payı bile yüzde 29 gibi düşük bir orana denk gelmektedir. 100 ve/veya 150'den fazla kadın işçi çalıştıran işyerlerinin toplam içindeki payının

son derece düşük olduğunu ve Türkiye’de çok sınırlı bir kadın çalışan kitlesinin bu olanaktan yararlanabildiği söylenebilir. İşyerlerinde çocuk bakım olanakları olmadığı gibi yerleşim yerleri ölçeğinde de kamu tarafından bu hizmetin verilmemesinin yanı sıra çalışan nüfusun büyük bölümü özel kreş veya anaokulu masraflarını karşılama olanağından yoksundur(Sosyal-İş Sendikası, 2010:21). Kadınların genellikle erkeklerden daha düşük ücret aldığı, işyerlerinin büyük çoğunluğunda çocuk bakım tesislerinin olmadığı, çalışan nüfusun büyük çoğunluğunun özel kreş veya anaokulu masrafını karşılayacak gücünün olmadığı, toplumda çocuk bakımının genellikle annenin görevi olarak düşünüldüğü göz önünde bulundurulduğunda, haneye gelir getirecek kişi olarak daha yüksek ücret elde etme olanağı olan erkeklerin tercih edildiği, kadınların ise çocuk bakımı ile yükümlü sayıldığı söylenebilir. İşyeri ölçeğinde ve yerleşim mekanı ölçeğinde çocuk bakımının ücretsiz sağlandığı tesisler kurulmadığı takdirde bu durumun değişmesi zor görünmektedir (Sosyal-İş Sendikası, 2010:21).

Kadınların işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları açısından Türkiye, dünya geneli ve çeşitli bölgeler ile kıyaslandığında, Türkiye’nin kadın istihdamı açısından son derece kötü bir noktada olduğu bir kez daha görülmektedir. 2009 yılı itibariyle Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranı yüzde 26 iken dünya ortalaması yüzde 51,6; Türkiye’de kadınların istihdam oranı yüzde 22,3 iken dünya ortalaması yüzde 48; Türkiye’de kadınların işsizlik oranı yüzde 14,3 iken dünya ortalaması yüzde 7’dir. Türkiye, kadınların işgücüne katılım ve istihdam oranı açısından dünya ortalamasının ancak yarısı kadar bir oran yakalayabilirken, kadın işsizliğinde dünya ortalamasının iki katı bir orana ulaşmaktadır (Sosyal-İş Sendikası, 2010:21-22).

2.2.4. Yeterli Ölçüde Yasalarla Korunmaması

Kamusal hizmetlerin yetersiz ve eşitsiz sunumunun kadınlar için iki farklı anlamı vardır. İlk olarak devlet tarafından sunulmayan hizmetlerin önemli bölümü kadınlar tarafından karşılıksız olarak yüklenilir. Çocuk ve yaşlı bakım hizmetlerine kaynak ayrılmaması, ücretsiz ve nitelikli sunulmaması, sağlık hizmetlerinin metalaştırılması ve hastaların hastanelerde kalış sürelerinin azaltılması, hasta, yaşlı, çocuk bakımının karşılıksız olarak kadınlar tarafından yerine getirilmesine yol açtığı gibi, kadınların ücretli işlerde çalışma olanaklarını da engellemektedir. Altyapı

eksiklikleri de karşılıksız kadın emeğini artırır. Örneğin su tesisatının yokluğu, kadınların uzak mesafelerden su taşımaya, çamurlu ve bozuk yollar kadınların evlere dolan cadde pisliğini temizlemek için daha çok temizlik yapmasına ve daha çok çamaşır yıkamasına yol açar. Konumuz açısından daha önemli olan yansıması ise, kaynaklara yeterli düzeyde erişemeyenler içinde kadınların ve kız çocuklarının oranının yüksekliğidir. Kadınların karar mekanizmalarına katılmaması ile kamusal kaynaklardan ve hizmetlerden eşit pay alamamaları arasında da doğrudan bir ilişki vardır. Yönetici ve karar verici mercilerin çoğunlukla erkeklerden oluşması, kaynak tahsisinin ve kamu politikalarının cinsiyet körü olmasına yol açmaktadır. Bu nedenle cinsiyet eşitsizliğini önlemeye dönük adımlar atılmadığı gibi, genel ve yerel bütçeden kadınların daha az pay alması; eğitim, sağlık, adalet, kültür ve spor hizmetlerine kadınların daha az erişebilmesi; sosyal güvenlik sisteminin kadınları daha az kapsamaması gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır (Ünlütürk Ulutaş, 2009:31).

2.2.5. Sosyal Dışlanma

UNPAC'ta yer alan sosyal dışlanma ilkesine göre yoksulluk ve sosyal dışlanma her zaman el ele gider. Yoksulluk içinde kadınlar genellikle toplumsal, sosyal ve siyasal faaliyetlere katılmaya göze alamaz. Ek olarak, yoksulluk, daha fazla yoksulluk kadınların sosyal dışlanma eğilimi güçlendirip kişinin kendine güveni üzerinde olumsuz bir etki yaratır. Bu nedenle, sosyal dışlanma sonuçları sadece yoksul kadınların refahını etkileyen değil, ama aynı zamanda onların yoksulluktan kendi yolunu çizme umudu azalır (Legislative Council Secretariat, 2007:4).

2.3. KADIN YOKSULLUĞUNUN TEORİK OLARAK İNCELENMESİ

Waldner yoksulluğa ve yapısal eşitsizliğe yol açan toplumsal ve bireysel konuların ortak etkileşimini anlamamız için bizi uyarmaktadır. Bu konulardan en göze çarpanları şunlardır: kadına eşit ödeme yapmayı reddeden ve fakir kadınların akademik kariyer yapmasını veya daha fazla maaşlı, vasıflı pozisyonlar için çaba harcamasını tasvip etmeyen bir sistem ve erkekleri evlilik dışı çocuk yapmadaki katkılarından ve yeterli çocuk desteği vermedeki başarısızlıklarından sorumlu tutulmadıkları bir sistem (Adairand and Dahlberg,2009:10).

Feminizm teorisi ve hareketi zamana ve mekana göre değişmiştir. Yoksulluğa ve gelişime yönelik feminist teoriler; sosyalist ve Marksist feminizm, özgürlükçü

feminizm, radikal feminizm, postmodern feminizm, kitle ötesi feminizm ve üçüncü dünya feminizmidir. (İleten Philips, 2006:25-26). Bu yaklaşımlar arasındaki fark Batı'da son on yılda pek çok feminist teori ve hareketini yönlendirse de, bu yönlendirmeler tüm dünyada kadınlara eşitlik hareketlerinde ve gelişim programlarında çalışan kadınların bir işine yaramamıştır (Philips, 2006:26).Kadın yoksulluğu, gelişmiş refah devletlerinde çoğunun ortak bir özelliği haline gelmiş, fakat yoksulluğun kadınsallaşması bir ülkeden diğerine doğru aynı derecede önemli bir değişim içinde olduğu söylenmektedir. Yoksulluğun kadınlaşması kavramı tartışmalı olmakla birlikte, gelişmiş refah devletleri çok az sayıda karşılaştırmalı bir bakış açısıyla ayrıntılı bir resim ortaya çıkarmak için çalışıyor (Kim andChoi,2010).

Ekonomik faaliyet alanlarında cinsiyet eşitsizlikleri, uygun olmayan ağır koşullarda düşük ücretle çalışmak, kayıt dışı sektörlerde geçici veya gündelik olarak sosyal güvencesi olmaksızın çalışmak, gerek ücret gerekse iş terfilerinde farklı uygulamaya tabi kalmak ve ücretsiz olarak evde çalışmak gibi bazı eşitsizliklerdir. Bunun dışında fırsat eşitsizlikleri de kadının ekonomik ve sosyal statüsünü olumsuz etkileyerek gerek bireysel anlamda kadının gelişimini gerekse de ülkenin gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir. Örneğin, eğitim fırsatlarından kadın ve erkeklerin eşit ölçülerde faydalanmamaları bir insan kaynağı olarak, kadının gerek teknolojik yeniliğe gerekse verimlilik artışına katkısını zayıflatarak, büyüme ve kalkınmaya etkisi istenen düzeyin altında olacak; daha önemlisi yoksulluğun bütün yükünü kadınlar taşımak zorunda kalacaktır (Şimşek, 2008:1-2).

Kadın ve yoksulluk arasındaki ilişkinin keşfi ile yeni sermaye birikim modellerinin uygulamaya konulması arasında şüphesiz önemli bir ilişki vardır. Bu keşif 'yoksulluğun kadınlaşması' kavramı ile ifade edilmektedir. Yoksulluk onu yaşayanlar açısından nasıl yeni bir olgu değilse, kadın yoksulluğu da kadınlar açısından yeni bir deneyim değildir. 1980'li yılların başlarında uygulamaya konulan yeni sermaye birikim modelleri ve yeniden yapılanma süreci adı altında hayata geçirilen bir dizi politikalar, gelişmiş kapitalist ve azgelişmiş ülkelerde yaşayan insanların yaşam koşullarını derinden etkilemiştir. Piyasa ilişkilerinde görülen yeni liberalleşme süreci, devlet girişimciliğinin özelleşmesi, hükümet harcamalarının daraltılması, eğitim, sağlık, ulaşım ve altyapı gibi toplumsal hizmetlerin maliyetinin yükselmesi, işsizlik, düşük ücretler, üretilen mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki artış,

sadece işçi sınıfı ailelerin yaşam düzeyini ve kalitesini bozmakla kalmamış, bu hanelerde yaşayan kadın ve çocukların daha çok yoksullaşmasına neden olmuştur (Güneş, 2011:218).

Kadınların güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kendi başlarına önemli konular oldukları kadar, yoksulluk ile ilişkileri içinde de önemli konulardır. Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ile yoksulluk ilişkisini gözden kaçırmamak gerekir. Eğitim, sağlık ve beslenme, işgücü piyasasına katılım ve benzeri alanlardaki toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, genel yoksulluk düzeyini artırmaktadır. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini gidermek yoksulluğu azaltıcı bir rol oynayacaktır. Yoksullukla mücadele için geliştirilecek politikalarda toplumsal cinsiyet temelli analiz gerekir. Böyle bir analiz toplumsal cinsiyet perspektifini gerektirir. Bu perspektif, kadın ve erkeklerin kaynaklara erişimindeki farklılıkları ortaya çıkarırken, toplumsal cinsiyet ilişkilerinin ne kadar önemli olduğunu vurgular ve kadın yoksulluğunun nasıl yeniden üretildiğini anlamamızı sağlar (Ecevit, 2003:87-88).

Türkiye’de kadın yoksulluğunu istatistiksel olarak ortaya koyan çok fazla çalışma bulunmamaktadır. İstatistiklerde hanenin baz alınması hane içindeki farklılıkların göz ardı edilmesi bunun önemli bir nedenidir. Bir diğer neden rakamların ortaya koyduğu büyüklüklerin politika oluşturma noktasında yetersiz kalmasıdır. Politika oluşturmak için yoksulluğu anlamak, işleyiş dinamiklerini açığa çıkarmak gerekmektedir. Son dönemlerde yoksullukla birlikte kullanılan “alt sınıf”, “dışlanma”, “marjinalleşme” “çalışan yoksullar” vb. kavramlar farklılaşan yoksulluğu betimleme sürecinin yansılardır. Kadın yoksulluğu söz konusu olduğunda ise ya kadınların istihdamdaki durumuna ya da bu alanda yapılan niteliksel araştırmaların ortaya çıkardıkları deneyimlere bakılmaktadır (Şener, 2009:5).

2.4. DÜNYADA KADIN YOKSULLUĞU

Yoksulluk gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede varlığını sürdürmektedir. Bunun sebebi artan nüfus, gerekli eğitimin verilmemesi ve buna bağlı işsizlik, göç gibi birçok faktör sayılabilir. Bu faktörlerden en çok etkilenen grup her işte çalışmaya fiziken ve ruhsal açıında yetersiz olan kadınlar ve henüz çalışma yaşına ulaşmamış olan çocuklardır. Dünyanın bir çok yerinde kadınlar ve çocuklar yaratılışlarının

vermiş olduğu nazendeliğe (narin, ince yapılı) uygun olmayan işlerde isteyerek yada mecburi sebeplerden ötürü çalışmaktadır.

Geride bıraktığımız yüzyıl içerisinde kadınların ekonomik hayattaki faaliyetleri oldukça artmıştır. Bunun en önemli sebepleri yaşam koşullarının ağırlaşması, evin temel geçiminin sağlanması, kadınların ekonomik olarak kendilerine yetebilme isteği, kariyer yapma düşüncesi ve çocuklarına hem sosyo-kültürel hemde ekonomik olarak daha iyi bir gelecek hazırlamak istemeleri gibi sebepler yatmaktadır. Ayrıca dünyanın birçok yerinde kadınlara hakları olan birçok şeyin yapılmaması, kadınların eşlerinden ve ailelerinden çeşitli sıkıntılar görülmesi, eğitim eksikliği mal paylaşımında hakkının verilmemesi de kadınların karşılaştıkları ekonomik sıkıntılar arasında yer almaktadır.

2.4.1. Küreselleşme ve Kadın Yoksulluğu

Küreselleşme, yerel-evrensel spektrumunda her iki yöne doğru ilerleyen bir süreci tarif etmekte, statik bir yapıdan ziyade son derece dinamik ve değişken bir kavrama işaret etmektedir. Küreselleşme, her geçen gün dünyanın farklı alanlarını nüfuzu altına almaya devam etmekte ve bu sayede bünyesine kattığı yeni açılım ve devinimler ile mevcut yapısını sürekli bir biçimde uyarlamaktadır. İşbu çalışma bağlamında küreselleşme, en basit anlamda, yerkürenin farklı bölgelerinde yaşayan insan, toplum ve devletlerarasındaki iletişim ve etkileşim derecesinin “karşılıklı bağımlılık” kavramı çerçevesinde giderek artması olarak tanımlanabilir (Bayar, Tarihsiz: 25).

1980 sonrası yeniden yapılanma, toplumsal yaşamda dönüşümleri de beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda özelleştirmeler öne çıkmaktadır. Kamu işletmelerinin özelleştirilmesinin en can yakıcı sonuçlarından biri işsizlik olmuştur. Kamu sektörü daralınca binlerce kamu görevlisi işsiz kalmış ve istihdam alanları sınırlanmıştır. İkinci olarak, temel ihtiyaç ürünlerinden su ve elektrik gibi hizmetlerin özelleştirilmesi ile sağlık ve eğitim gibi kamu hizmetlerinin meta ilişkilerine çekilmesi yoksul kitlelerin yaşamını daha da zorlaştırmıştır (İleten: Yakıt ve Coşkun, 2013: 34).

1985 yılında Nairobi’de yapılan Birleşmiş Milletler Kadın On Yılı : Eşitlik, Kalkınma ve Barış'ın Kazanımlarını Gözden Geçirmek ve Değerlendirmek için

Düzenlenen Dünya Konferansı ve kadının ilerlemesi için Nairobi İleriye Yönelik Stratejilerinin kabulünden bu yana, dünyada önemli politik, ekonomik, sosyal ve kültürel değişimler meydana gelmiş bunlar da kadınları hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir. Dünya İnsan Hakları Konferansı, kadınların ve kız çocuklarının insan haklarının, evrensel insan haklarının vazgeçilemez, ayrılmaz ve bölünemez bir parçası olduğunu kabul etmiştir(Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, 1995:8). Kadınların ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde politik, sivil, ekonomik, sosyal ve kültürel yaşama tam ve eşit katılımını sağlamak ve cinsiyete dayalı her tür ayrımcılığı ortadan kaldırmak, uluslararası topluluğun öncelikli hedefleridir. Dünya İnsan Hakları Konferansı, bütün devletlerin insan haklarını ve temel özgürlükleri Birleşmiş Milletler Kuruluş Yasası'na, insan haklarına ilişkin diğer anlaşmalara ve uluslararası yasalara uygun şekilde evrensel olarak sayma, yaygınlaştırma, yerine getirme ve korumaya ilişkin resmi taahhütlerini onaylamıştır. Bu hak ve özgürlüklerin doğaları gereği evrensel oldukları şüphesizdir (Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, 1995:8).

Küreselleşme sürecinin istihdamda doğurduğu sonuç, beklide sürecin kadınlar üzerinde etkisinin en kolay görülebileceği boyuttur. Bu süreç içerisinde üretim sisteminin yapısal dönüşüm geçirmesi ve yeni sistemin mevcut özelliklerinin kadının çalışma hayatına girmesini kolaylaştıran biçimde şekillenmesi kadınların işgücüne katılımını arttırmıştır. Kadın işgücü sayısının artmasında, hizmet sektöründeki gelişmelerin yanı sıra, birbiriyle ilişkili pek çok faktörün etkili olduğu bilinmektedir. Bu faktörler arasında (Peker ve Kubar, 2012:176);

- Dünya genelinde çalışan kadınları koruyucu ve destekleyici yasaların ve uygulamaların artması,
- Demografik gelişmeler,
- Eğitim olanaklarının artması,
- Standart dışı (atipik) çalışma şekillerinin ortaya çıkması ve giderek yaygınlaşması,
- Evlenme oranlarında azalma, buna karşılık boşanma oranlarında artış,
- Toplumların, kadınların çalışmasına yönelik tutumlarında meydana gelen olumlu gelişmeler,

- Çocuk bakımı ve diğer hizmetlerdeki iyileşmeler yer almaktadır (İleten: Peker ve Kubar, 2012:176).

Kadınlar işsizlik, özelleştirmeler ve yükselen fiyatlar karşısında ayakta kalma stratejileri geliştirmek zorunda kalmışlardır. Zor şartlarda ve düşük ücretlerle çalışmak bu stratejilerin başında gelmektedir. Ev içerisinde sanayi üretiminin belirli aşamalarına katılmaları da bu stratejiler arasında yer almaktadır. Örneğin; hazır giyimde boncuk, pul işleme, ayakkabı tokaları dikme, oyuncak parçalarını birleştirme gibi ev içi üretimle gelir sağlamışlardır. Bunun yanı sıra kadınlar, ücretli olarak çocuk bakımı, temizlik ve yaşlı/hasta bakımı gibi ev içi hizmetlere de soyunmaktadır (İleten Yakıt ve Coşkun, 2013:34).

Dünya ekonomisindeki dönüşümler, bütün ülkelerdeki sosyal kalkınma parametrelerini tamamen değiştirmektedir. Önemli bir yönelim, ölçüsü bölgeden bölgeye değişmekle birlikte kadının yoksulluğunun artması olmuştur. Ekonomik güç paylaşımındaki cinsiyet eşitsizliği de kadınların yoksulluğuna katkıda bulunan önemli bir unsurdur. Göç ve bunu takiben aile yapısında meydana gelen değişiklikler, özellikle birçok kişiye bakmakla yükümlü olan kadınların yükünü daha da ağırlaştırmıştır. Makroekonomik politikaların bu tip yönelimlere cevap verecek şekilde yeniden düşünülmesi ve düzenlenmesi gerekmektedir. Bu politikalar neredeyse tamamen resmi sektörde yoğunlaşırlar. Ayrıca bu politikaların kadınların önceliklerini engelleme ve kadınlarla erkekler üzerindeki farklı etkilerini göz önüne almama eğilimi vardır. Bu nedenle cinsiyet analizinin politika ve programların büyük bir bölümüne uyarlanması, yoksulluğu azaltma stratejileri için kritik bir önem taşır. Yoksulluğu ortadan kaldırmak ve sürdürülebilir kalkınmayı başarmak için, kadın ve erkeklerin yoksulluğu yok edecek stratejilerin, makroekonomik ve sosyal politikaların formülasyonuna tam ve eşit olarak katılmaları gerekir(Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, 1995:16-17).

Yoksulluğun ortadan kaldırılması sadece yoksulluk karşıtı programlarla başarılamayacak, aynı zamanda demokratik katılım ve ekonomik yapılarda bütün kadınların kaynaklara, fırsatlara ve kamu hizmetlerine ulaşmasını sağlayacak biçimde değişiklikler yapılmasını gerektirecektir. Yoksulluğun çeşitli görünümleri vardır. Gelir ve sürdürülebilir bir geçim sağlamaya yetecek üretim kaynaklarının yokluğu başta olmak üzere; açlık ve yetersiz beslenme; sağlıklı olmama; eğitim ve diğer temel

hizmetlere ulaşamama veya sınırlı ulaşma; hastalık ve buna bağlı olarak ölümlerin artması; evsizlik ve yetersiz barınma koşulları; güvenli olmayan çevre koşulları ve sosyal ayırım ve dışlama. Yoksulluk aynı zamanda karar alma süreçlerine ve sivil, sosyal ve kültürel yaşama katılımdan yoksun olmayla da tanımlanır. Bu bütün ülkelerde meydana gelmektedir; gelişmekte olan pek çok ülkede kitlesel yoksulluk biçiminde, gelişmiş ülkelerde ise, refahın ortasındaki yoksul semtler biçiminde. Geçim kaynağının yitirilmesine yol açan ekonomik bir durgunluk veya felaketler veya çatışmalar yoksulluğa neden olabilir. Ayrıca düşük ücretli işçilerin yoksulluğu ve aile destek sisteminin, sosyal kurumların ve güvenlik ağlarının dışında kalan kişilerin mutlak yoksulluğu vardır (Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, 1995:16-17).

2.4.2. Dünyada Kadın Yoksulluğunun Varlığı ve Yoksulluğu Önlemede Faaliyet Gösteren Kuruluşlar

Küreselleşme ve çokuluslu sermaye gruplarının dünya ekonomisini biçimlendirmelerinin aracı olan Dünya Bankası, IMF gibi kurumların dayattığı koşullar, kadınların ikinci cins olma durumlarının kullanılması ve kadınların kitlesel bir biçimde tüm dünyada yoksullaşmalarıyla sonuçlanıyor. Yapısal uyum programları başlığı altında "az gelişmiş" denilen ülkelere dayatılan politikaların ortaya çıkardığı ekonomik ve toplumsal koşullar yoksulluğu genel olarak artırıyor ve kadınlar özel olarak etkiliyor. Yapısal uyum programları, kadınlar açısından cinsiyet ayrımcılığının katlanarak artması anlamına geliyor (Tura, 1996: 2-3). Çünkü bu önlemler, birçok yaygın devlet politikası gibi, kadınların ödenmeyen emeğini hesaba katmıyor. İmalatın sanayileşmiş ülkelere, başta Uzak Doğu olmak üzere "az gelişmiş" ülkelere kaydırılmasına bağlı olarak desteklenen ihracata yönelik sanayiler, esas olarak düşük ücretli kadın emeğine dayanıyor. Artan sayıda kadın ücretli emek alanına katılıyor ama kadınlar, evde yaptıkları işleri yapmaya da devam ediyorlar. Birçok kadın çifte iş gününe mahkûm oluyor ya da kız çocukları, evde kendilerine yardımcı olsunlar diye okuldan alıyor. Bu ülkelerin çoğunda, kadınların işgünü 18 saat. Araştırmalara göre, sosyal harcamalardaki kısıntıların yol açtığı gelir açığını kapatmak için, kadınlar erkeklerden daha fazla çalışıyorlar (Tura, 1996: 2-3).

Pekin'deki Dünya Kadınlar Konferansı'na giderken dünyanın çeşitli bölgelerindeki kadınların gündeminde ekonomik sorunlar vardı. Kadınların tartışma konuları şunlardır (Pazartesi dergisi, 1996:4):

Latin Amerika ve Karaibler

- Cinsiyet perspektifiyle ekonomik ve toplumsal kalkınma: kalkınma kararlarında, sorumluluklarında ve sonuçlarında kadınların adil paylaşımı
- Kadınlar arasında yoksulluğun azaltılması.

Asya ve Pasifik

- Yoksulluğun artarak kadınlaşması
- Karar mekanizmalarına kadınların yetersiz katılımı
- Kadınların eğitim ve okuma yazma konusundaki yetersizlikleri.

Afrika

- Kadın yoksulluğu, yetersiz beslenme
- Ekonomik güçlenme
- Eğitim, beceri kazandırma, bilim ve teknolojiye kadınların yetersiz ulaşmaları
- Nüfus planlaması da dahil olmak üzere kadın sağlığının güçlendirilmesi
- Çevre ve doğal kaynakların yönetimiyle kadınlar arasında ilişki kurulması
- Kız çocuklarının durumu.

Avrupa ve Kuzey Amerika

- Yoksulluğun kadınlaşması
- Sürdürülebilir kalkınma bağlamında kadınların ekonomiye katılan konusunda yetersiz bilinç ve kadınların ekonomik yetersiz katılımı
- Kadınlara eşit muameleyi güvence altına alacak politika ve yasal düzenlemeler konusunda bilgi veren istatistik sistemlerin, verilerin ve yöntemlerin yetersizliği

Batı Asya

- Kadınlar arasında yoksulluğun artması
- Her eğitim düzeyinde kadınlar için fırsat eşitliğinin sağlanması
- Sağlık hizmetlerinin kadınlara ulaşması
- Kadınların emek pazarına girmesini özendirmek ve özgüven kazanmalarını desteklemek

- Doğal kaynakların yönetimi ve çevrenin korunmasına kadınların katılımı

Dünya’da birçok ülke kadınların ekonomik, sosyal ve kültürel alanda kendilerini geliştirmeleri ve haklarını kullanabilmeleri için öncelikle sorunlar belirlenmiştir. Bu sorunların çözümü için hem ülke bazında hem de uluslararası kuruluşlar çeşitli faaliyetler göstermektedir. Bu uluslararası kuruluşlardan bazıları şunlardır:

UNICEF:2008 yılında UNICEF’te cinsiyet politikası değerlendirmesinden sonra, UNICEF cinsiyet eşitliğini sağlamada mükemmeliyeti gerçekleştirme adına uzun süreli değişiklikler için temel atmak ve buluşlarına hızlı bir cevap vermek için bir yıllık bir plan gerçekleştirdi. UNICEF’teki cinsiyet görüşünün kilit yılı olan 2010’da bir yıllık plan ile canlılık sağlandı. UNICEF yeni politikasını Cinsiyet Eşitliği ve Kız ve Kadınların Güçlendirilmesi olarak belirledi. Bir yıllık plan dahilinde gerçekleştirilen ilerlemenin değerlendirmesini yapmak için Şubat 2010’da İstanbul’da Küresel bir istişare yapıldı. Küresel İstişare, UNICEF’teki değişikliğin ikinci aşamasının başlangıcını belirledi. Üç yıllık Cinsiyet Eşitliği ve Strateji Öncelikli Harekat Planı (SPAP) için UNICEF’in cinsiyet eşitliği çabalarını ilerletmede tecrübeleri kullanarak örgütsel önceliklerin, aktivitelerin ve göstergelerin taslağını çıkarmak için katılımcılar tarafından 2010-12 dönemi seçildi. Haziran 2010 yılında göreve başlayan SPAP, yeni cinsiyet politikasını faaliyete geçirdi. SPAP 2010- 2012 arasında sekiz değişik alan (hesap verebilirlik ve stratejik çerçeve, kapasite ve bilgi, liderlik, güç ve savunma, programlama, “neyi savunuyoruz”, ortaklık, finansal kaynaklar ve bildirimler) oluşturarak cinsiyet görüşünün temelini oluşturdu(UNICEF, 2010).

ILO:Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve uluslararası insan ve çalışma sosyal adalet haklarının korunması ve geliştirilmesi için ayrılmış, çalışma barışı refahı için gerekli olduğunu kurucu misyonunu sürdürmektedir. Bugün, ILO'nun insana yakışır iş yaratma ve peşin ekonomik ve çalışma koşulları çalışma ve iş adamları kalıcı barış, refah ve ilerleme hissesini vermek yardımcı olur. Üçlü yapısı ile tüm kadın ve erkeklerin insana yakışır iş tanıtımı için eşsiz bir platform sunuyor. Ana amacı işyerinde çalışanların haklarını güçlendirmek, kaliteli istihdam olanakları teşvik etmek, sosyal koruma geliştirmek ve işle ilgili konularda diyalogu güçlendirmek için vardır (ILO, 2014).

World Bank: Dünya Bankasının, özellikle son yıllarda ülkelerin gelişmesinde kadının rolüne oldukça önem verdiği görülmektedir. Banka, kadınların sosyal ve ekonomik statüsünü iyileştirmek adına yatırım yapan ülkelerin, yoksulluk oranlarını düşürme eğiliminde olduklarını belirtmektedir (İleten: Güzel, 2011:84a). Bu nedenle Dünya Bankasının kadın yoksulluğunun azaltılmasını temel bir politika olarak benimsediği ifade edilebilir. Nitekim 2000 yılında, Dünya Bankasının öncülüğünde hükümet liderleri biraraya gelerek Milenyum Zirvesinde buluşmuşlardır. Bu Zirve’de Milenyum Gelişim Amaçları oluşturulmuştur. Bu amaçlar doğrultusunda 2015 yılına gelindiğinde dünyadaki yoksulluk oranının yarı yarıya düşürülmesi hedeflenmektedir. Yine aynıyla gelindiğinde; kadınlar açısından eğitim olanaklarının geliştirilmesi, doğum sırasında çocuk ölümlerinin azaltılması, sağlık hizmetleri bakımından iyileştirmeler yapılması, AIDS hastalığı ile mücadele, çevreyi koruma ve küresel işbirliği geliştirilerek ülkelerarası yardım konusunda gelişmeler sağlanması da ulaşılmak istenen hedeflerdendir. Ayrıca Dünya Bankasının 2000/2001 yılında hazırladığı Dünya Gelişim Raporunda genel olarak gelir ve gelir dışı yoksulluğun azaltılması üç temel stratejiye bağlanmıştır. Bunlar; yoksullara fırsat sağlanması, yoksulların güçlendirilmesi ve güvenliklerinin sağlanmasıdır (İleten: Güzel 2011: 84).

Pekin Eylem Platformu’nun Uygulanması: Pekin toplantısı kadın ve erkeklere fırsat eşitliği tanınmasının kilometre taşlarından biridir. 1995 yılında Dördüncü Dünya Kadın Konferansı’nda benimsenen bu küresel eylem platformu, kararlar alınmadan önce bu kararların sırasıyla kadınlar ve erkekler üzerindeki etkilerinin tahlil edilmesini sağlamak amacıyla, hükümetlerden ve diğer aktörlerden tüm politika ve programlarda cinsiyet perspektifini dikkate almalarını talep etmektedir. Amsterdam Antlaşması, bu taahhüdü Avrupa düzeyinde resmileştirmektedir. Konferansta ayrıca, eğitim, istihdam ve karar alma alanlarındaki önlemlerin vurgulandığı, ortak bir AB eşitlik gündeminin ortaya çıktığı da teyit edilmiştir. Her türlü şiddeti kınayan bir Konferans Bildirisi de benimsenmiştir (Dinçoflaz, 2009:128-129).

Pekin Eylem Platformu’nun 119. maddesi, sonuçta Topluluğa kadın ve erkek eşitliği alanında eylem için kendi hukuki dayanağını verecek şekilde değiştirilmiştir. Bu husus, istihdam dışındaki alanlarda cinsiyete dayalı ayrımcılıkla mücadele için önlem alınmasını sağlayan 13. madde ile de desteklenmiştir. O tarihten itibaren, tüm AB kurumları cinsiyet eşitliği sorununun istihdam, eğitim, öğretim, gençlik, vb. gibi

tüm politika alanlarında ve ister Avrupa düzeyinde isterse ulusal veya yerel düzeyde olsun, her faaliyet düzeyinde dikkate alınmasını sağlamayı amaçlamaktadırlar. Bu yaklaşım cinsiyette anayol yaklaşımı olarak bilinmektedir. Bu yaklaşımla fırsat eşitliği herkesin önceliği haline gelmektedir (Dinçoflaz, 2009:128-129).

UNDP: Cinsiyet eşitliği ve yoksulluk içindeki kadının güçlendirilmesi, demokratik yönetim, kriz önleme ve iyileştirme, çevre ve sürdürülebilir gelişimi harmanlamak için küresel ve ulusal çalışmaları UNDP koordine etmektedir. Küresel şebekemiz yoluyla, yargıçlıktan devlet memurluğuna, özel sektörden sivil toplum örgütlerine kadar bütün yönetsel alanlarda kadının sesini duyurmak için çalışıyoruz. Böylece toplumsal diyaloglarda ve karar alma hususunda erkeklerle eşit seviyede katılım sağlayabilirler ve ailelerinin ve ülkelerinin geleceği konulu kararlarda söz sahibi olabilirler (UNDP, 2014).

2.5. TÜRKİYE’DE KADIN YOKSULLUĞU

Türkiye’nin sürdürülebilir büyüme ve kalkınma hedefleri doğrultusunda kaynaklarının etkin kullanımı bir zorunluluktur. Türkiye’de nüfusun yarısına yakın bir kısmının kadın olması, kadın kaynaklarının iş gücü olarak etkin kullanımı kalkınma hedefleri bakımından önem arz etmektedir. Öte yandan kadınların, kadınların işgücü olmasının dışında toplumda başka fonksiyonları da vardır. Çocuk yetiştirmede üstlendiği aktif rolün de kalkınma bakımından çok önemli olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de kadın kalkınma hedefleri doğrultusunda ekonomik konumu oldukça önemlidir (Şimşek, 2008:52).

Türkiye’de kadın yoksulluğuna ilişkin yapılan çalışmaların yetersiz olduğu ve bu alanda yapılacak niteliksel ve istatistiksel çalışmaların artırılması gerektiği ifade edilebilir. Niteliksel çalışmalar, kadınların yoksulluğu erkeklerden farklı olarak sosyo-kültürel açıdan deneyimleme biçimlerini ve karşılıklı görüşmeler bazında yoksul yaşantılarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktadır. Bu tür çalışmalar kadınların hane içindeki yoksullukla mücadelelerini ev içi roller, çocukların bakımı ve gelirin kullanımı üzerinden açıklamaktadır. Gerçekleştirilen istatistiksel çalışmalarda ise ortalama yaşam süresi, eğitim ve istihdama ilişkin bulgular değerlendirilmektedir. Bu bağlamda son yıllarda Türkiye’de kadının istihdam ve eğitim durumuna değinmek mümkündür (Alptekin ve Aksan, 2011:426).

Tablo 5: Yaş Grubuna Göre İstihdam Edilenler, (15 ve daha yukarı yaş 2011-2013)

	2011 (Bin kişi)	2012(Bin kişi)	2013 (Bin kişi)
Erkek	17 137	17 512	17 883
15-24	2 446	2 435	2 476
25-44	9 950	10 145	10 307
45-64	4 282	4 475	4 625
65+	459	457	475
Kadın	6 974	7 309	7 641
15-24	1 251	1 212	1 252
25-44	3 871	4 140	4 334
45-64	1 661	1 766	1 867
65+	191	191	188

Kaynak: TÜİK, 2014:38

Tablo 5’de 2011 ve 2013 yılları arası 15 ve daha yukarı yaşlardaki bireylerin istihdam edilme sayıları verilmektedir. Tabloda kadın ve erkek bireylerin istihdam edilme rakamları ayrı olarak incelenmiştir. Böylece iki grup arasında karşılaştırma imkanı ortaya çıkmıştır. 2011 yılında toplam çalışan erkek birey sayısı 17.137. 000 kişi iken bu sayı kadınlarda 6.974.000 kişi olarak kalmıştır. Erkeklerde en fazla çalışan yaş grubu 25-44 yaş arası 9.950.000 kişi iken bu oran kadınlarda yine aynı yaş gurubunda 3. 871.000 kişi olarak belirlenmiştir. En az çalışma oranı hem kadınlarda hem de 65 yaş ve üzeri olan guruptur.Bunun sebebi 65 yaş üstü bireylerin çoğunun emekli olması ve yalnızca ihtiyacı olan kişilerin çalışmasıdır. Verilerimize göre erkek çalışan nüfus kadın çalışan nüfusa oranla oldukça fazladır. Buna rağmen kadın ve erkek çalışan sayıları her geçen yıl artarak gelişmiştir.

2012 yılına gelindiğinde ise hem kadın hem de erkek istihdamında bir artış yaşanmıştır. Erkek çalışan oranı 375 bin kişi artarak 17.512.000 kişiye yükselirken bu oran 2013 yılında 2012 yılına göre 371 bin kişi artarak 17.883.000 kişiye yükselmiştir. Bu oranlar kadınlarda 2012 yılına gelindiğinde 335 bin kişi artarak 7.309.000 kişiye, 2013 yılında ise kadın istihdamı 332 bin kişi artarak 7.641.000 kişiye yükselmiştir.

Tablo 6: İŖteki Durum ve Ekonomik Faaliyete Göre İstihdam Edilenler, 2013
(15 ve daha yukarı yaŖ)

İŖTEKİ DURUM ICSE 91	TARIM (Bin kiŖi)	SANAYİ¹ (Bin kiŖi)	HİZMETLER² (Bin kiŖi)
Erkek	3 189	5 567	9 127
Ücretli, maaŖlı ve yevmiyeli	374	4 788	6 869
İŖveren	68	348	672
Kendi hesabına	2 146	383	1 422
Ücretsiz aile iŖçisi	601	48	164
Kadın	2 826	1170	3 645
Ücretli, maaŖlı ve yevmiyeli	218	955	3 149
İŖveren	5	11	78
Kendi hesabına	406	168	248
Ücretsiz aile iŖçisi	2 197	36	170

Kaynak: TÜİK, 2014:39

Tablo 6’ da kadın ve erkek alıŖanların istihdam edildikleri alanlara göre 2013 yılı konumları ve alıŖma oranları verilmiŖtir. Elimizdeki verilere göre tarım sektöründe 3.189.000 erkek ve 2.826.000 kadın olmak üzere 6.015.000 kiŖi istihdam edilmektedir. İstihdam edilen kadınların 218.000 kiŖisi ücretli, maaŖlı ve yevmiyeli, 5.000 kiŖisi iŖveren, 406.000 kiŖisi Kendi hesabına alıŖan ve 2.197.000 kiŖisi ise ücretsiz aile iŖçisidir.

Madencilik ve taŖ ocakılığı, imalat sanayii, elektrik, gaz, su ve inŖaat gibi sanayi kollarında alıŖan 6.737.000 kiŖinin 1.170.000 kiŖisini oluŖturan kadın iŖgcnn 955.000 kiŖisi ücretli, maaŖlı ve yevmiyeli iŖi olarak, 11.000 kiŖisi iŖveren, 168.000 kendi hesabına ve 36.000 kiŖisi ise ücretsiz aile iŖçisi olarak alıŖmaktadır.

Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller, ulaŖtırma, haberleŖme ve depolama, mali kurumlar, sigorta, taŖınmaz mallara ait iŖler, toplum hizmetleri, sosyal ve kiŖisel hizmetler gibi 12.772.000 kiŖinin 3.645.000 kiŖisi kadın olan hizmet sektörü alıŖanlarının 3.149.000 kiŖisini ücretli, maaŖlı ve yevmiyeli elemanlar oluŖturmaktadır. Ayrıca 78.000 kadın iŖveren, 248.000 kiŖi kendi hesabına ve 170.000 kiŖi ücretsiz aile iŖçisi alıŖmaktadır.

¹Madencilik ve taŖ ocakılığı, imalat sanayi, elektrik, gaz, su ve inŖaat.

²Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller, ulaŖtırma, haberleŖme ve depolama, mali kurumlar, sigorta, taŖınmaz mallara ait iŖler, toplum hizmetleri, sosyal ve kiŖisel hizmetler.

Kadınlar en fazla ücretli çalıştığı sektör 3.149.000 kişi ile hizmet sektörü olurken, ücretsiz aile işçisi olarak tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Bununla birlikte kadının kendi hesabına en çok çalıştığı sektör de yine tarım sektörü olmuştur. Ayrıca kadın işgücünde en az ücretsiz aile işçisi olduğu sektör sanayi sektörü olmuştur. Kadınların en çok işveren oldukları temel sektör hizmet sektörü olurken en az tarım sektöründe işveren olarak yer alabilmiştir.

Türkiye’de kadınların işgücüne katılma oranları üzerinde şüphesiz makroekonomik değişkenler de “dolaylı” yönden etkili olabilirler. Ancak bunların doğrudan etkili olmayıp mikro özellikli sayılabilecek değişkenlerin etkili olmaları; Türkiye’de kadın işgücünün emek piyasalarına entegre olmakta güçlük çektiği ve istihdamlarının daha ziyade erkeklerin istihdam biçimiyle bağlantılı olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Kadın işgücüne katılımının makro değişkenlere karşı duyarlı olmamasında ayrıca; kadınların eğitim düzeylerinin düşüklüğü, istihdamda tarımın hâlâ önemli bir payının olması, tarımda küçük işletmelerin yaygınlığı, iç ticaret hadlerinin tarımın aleyhine dönmesi, kentsel alanlarda çoğunluğu vasıfsız olan kadın işgücü için yeterli iş imkanlarının olmayışı, birçok sektörde çalışanların çoğunun erkek oluşu nedeniyle sektörlerin kadın istihdamına açık ve alışkın olmamaları, vasıfsız kadın işgücünün kazanabilecekleri düşük ücretlerle çocuk bakımı hizmeti satın alamamaları, özellikle kırsal alanlardaki kadın işgücünün çoğunluğunun çocuk sahibi olabilecek yaşta olması, kadınların bir kısmının son yıllarda giderek artan kayıt dışı ekonomi sebebiyle evde iş alarak aile bütçelerine katkıda bulunmaya çalışmaları, ancak bunun istatistiklerde gözükmemesi gibi etkenlerin de bu bulgularda önemli rol oynayabileceği söylenebilir (Özer ve Biçerli, 2003:81).

Tablo 7: Ekonomik Faaliyete Göre İstihdam Edilenler (15 ve daha yukarı yaş), 2013

	Erkek (Bin Kişi)	Kadın (Bin Kişi)
Toplam	17 883	7 641
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	3 189	2 826
Madencilik ve taş ocakçılığı	102	3
İmalat sanayi	3 546	1 086
Elektrik, gaz, buhar, su ve kanalizasyon	198	20
İnşaat ve bayındırlık işleri	1 720	62
Toptan ve perakende ticaret	2 733	785
Ulaştırma ve depolama	1 075	77
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1 024	284
Bilgi ve iletişim	187	68
Finans ve sigorta faaliyetleri	159	129
Gayrimenkul faaliyetleri	153	33
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	348	205
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	685	335
Kamu yönetimi ve savunma	1 226	235
Eğitim hizmetleri	625	622
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	300	558
Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	95	26
Diğer hizmet faaliyetleri	518	287

Kaynak: TÜİK, 2014:40

Tablo 7’de cinsiyetlerin ekonomik faaliyete göre istihdam edilen bireylerin 2013 yılı içerisindeki miktarları gösterilmiştir. Bu faaliyet kolları incelendiği zaman erkek çalışmaların miktarı kadın çalışanlara oranla daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. 25.524.000 çalışanın sadece 7 641.000 kişininin kadın ve 17.883.000 kişi ise erkek çalışanlardan oluşmaktadır.

Tablo da kadın çalışanların en yoğun bulunduğu meslek kolu 2.826.000 kişi ile tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörü olurken en seyrek çalıştıkları sektör ise 3.000 kişi ile madencilik ve taş ocakçılığı olmuştur. Bunun sebeplerinden biri tarım sektöründe ücretsiz aile işçiliği ve mevsimsel işçiliğin yaygın olmasıdır. Kadınların bu sektörde çalışmalarının bir diğer sebebi ise yüksek eğitim gerektirmemesi gibi birçok neden sıralanabilir. Maden ve taş ocaklarındaki çalışma şartlarının kadınlar için uygun olmaması sebebiyle çalışan kadın sayısı oldukça azdır. Kadın ve erkek çalışanları arasındaki en büyük fark 2.460.000 kişi ile imalat sanayide en fark ise 3,000 kişi ile eğitim sektöründe yaşanmıştır.

2.6. TÜRKİYE’DE KADIN YOKSULLUĞU İLE MÜCADELE YOLLARI

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kadın yoksulluğunu en aza indirmek amacıyla çeşitli araçlar kullanılmaktadır. Bu araçlar Aile ve Sosyal politikalar Bakanlığı, Çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından desteklenmektedir. Türkiye’de Kadın Yoksulluğu İle Mücadele Yolları şu şekilde ifade edilmektedir.

2.6.1. Şartlı Eğitim Yardımı” ve “Şartlı Sağlık Yardımı”

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü (SYGM) tarafından yoksul ailelerin eğitim çağındaki çocuklarının eğitimlerine devam etmelerini, 0-6 yaş grubundaki çocuklarının sağlık kontrollerini tamamlamalarını, ayrıca anne adaylarının düzenli olarak kontrollerini yaptırarak hastanede doğum yapmalarını teşvik etmek amacıyla “Şartlı Eğitim Yardımı” ve “Şartlı Sağlık Yardımı” programları uygulanmaktadır. Şartlı Eğitim Yardımı Programında kız çocuklarına yapılan yardım miktarı erkek çocuklarına yapılan yardım miktarından daha yüksektir. Şartlı Eğitim ve Sağlık Yardımı Programının ödemeleri annelere yapılmaktadır. Bu kapsamda 2013 yılında Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımlarından yararlananlara ilişkin veriler aşağıda yer almaktadır (KSGM, 2013).

Tablo 8: Cinsiyet Ayrımında Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımları

	Hak Sahibi Sayısı	Fayda Sahibi Sayısı	Ödeme Toplamı (TL)
Şartlı Eğitim – İlkokul	661.131	994.097	204.435.150,00
Erkek	415.072	504.983	95.740.345,00
Kadın	394.385	489.114	108.694.805,00
Şartlı Eğitim – Ortaokul	643.811	1.023.075	188.954.705,00
Erkek	416.253	520.964	87.832.485,00
Kadın	393.556	502.111	101.122.220,00
Şartlı Eğitim – Lise	295.857	383.310	109.622.710,00
Erkek	174.836	197.805	49.550.770,00
Kadın	159.495	185.505	60.071.940,00
Şartlı Gebelik Yardımı	71.436	71.436	8.784.270,00
Doğum	16.188	16.188	1.133.720,00
Lohusalık	13.774	13.774	684.540,00
Şartlı Sağlık Yardımı	622.995	993.173	229.233.930,00
Erkek	404.185	507.625	117.059.790,00
Kadın	379.558	485.548	112.174.140,00
Tümü	1.184.952	3.114.215	742.849.025,00

Kaynak: Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2013.

Tablo 8’de cinsiyet ayrımında şartlı eğitim ve şartlı sağlık yardımları verilmiştir. Tabloda eğitim durumları ve sağlık yardımı, bu eğitimlerin ve yardımların kimlere ne kadar verildiği, kaç kişiye verilmesi uygun olduğu ve kaç kişinin bu yardımlardan faydalandığı gösterilmiştir.

İlkokulda kadınlara verilen şartlı eğitim hakkı 394.385 kişiye verilmişken bu haktan faydalanan kadın sayısı 489.114 kişi olmuş ve 108.694.805,00 TL ödeme yapılmıştır. Erkek kullanıcıların sayısı kadınlarınkinden fazla olmasına rağmen verilen şartlı eğitim desteğinin ödemesi kadınlarda daha fazladır. Ortaokulda ise hak sahibi kadınların sayısında bir miktar azalma görülse de faydalanan kadın sayısında artış yaşanarak 502.111 kişiye yükselmiştir. Alınan ödeme miktarı ise 101.122.220,00 TL’ye düşmektedir. Bu miktar lise eğitiminde ise faydalanan kadın sayısı 185.505’e ve verilen ödenek ise 60.071.940,00 TL’ye azalmıştır.

Şartlı sağlık yardımlarından gebelik yardımını 71.436 adet kadın ve 8.784.270,00 TL ödeme almıştır. Bu ödemelerin 1.133.720,00 TL’si doğum ve 684.540,00 TL’sini lohusalık yardımından oluşmaktadır.

Şartlı sağlık yardımı alan 993.173 kişiden 485.548 kişisi kadın geriye kalan 507.625 kişi ise erkeklerden oluşmaktadır. Erkeklerle verilen ödemeler 117.059.790,00 TL’yi oluştururken kadınlara verilen ödemeler ise 112.174.140,00 TL’dir. Toplam Şartlı Sağlık Yardımına ayrılan toplam ödeme 229.233.930,00 TL’dir.

2.6.2. Gelir Getirici Proje Destekleri

Gelir getirici proje, 3294 sayılı Yasa kapsamında yer alan yoksul vatandaşlarımızın kendilerinin ve ailelerinin geçimlerini sağlayacak işleri kurmalarını sağlayan küçük çaplı iş kurma destekleridir. Gerçekleştirilen projeler ile hedef kitemizde yer alan kişilerin ekonomide aktif, üretken duruma geçerek, sürdürülebilir gelire ulaşmaları amaçlanmaktadır (Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, 2008:1).

Sosyo-ekonomik yoksunluk içinde bulunan vatandaşlarımızın toplumsal ihtiyaçları karşılanarak topluma entegre olmaları ve ekonomide aktif üretken duruma geçerek, sürdürülebilir gelire ulaşmaları amacıyla, kentsel alanda iş kurmaya yönelik, kırsal alanda yöre şartlarına uygun, sürdürülebilir faaliyetlere yönelik gelir getirici

proje desteklerine önem verilmektedir. Gelir getirici projeler için kırsal ve kentsel konularda kişi başına en fazla 15.000 TL destek sağlanmaktadır. Gelir getirici projelerde geri dönüşler ilk iki yıl ödemesiz, sonraki altı yıl altı eşit taksit şeklinde sekiz yıl faizsiz olarak uygulanmaktadır(Esenler Belediyesi Kadın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Tarihsiz).

2.6.3. Özel Kreş ve Gündüz Bakımevlerinde Ücretsiz Hizmet

Özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüpleri kuruluş ve işleyiş esasları hakkında ki yönetmeliğinin 27 maddesine göre, il müdürlüğü kuruluşların kapasitelerine göre en az iki çocuk olmak üzere % 5 ücretsiz kontenjan kullanılır. Bu sayı, kuruluşun kapasite sayısı haricinde kullanılır. Ücretsiz kontenjan ayrılan çocuklarda aranacak özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz (Mevzuatı geliştirme ve Yayın genel Müdürlüğü,1996):

- Ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları,
- Ekonomik gücü yeterli olmayan, anne ve babası ölü olup, bir yakını tarafından bakılan çocuklar,(Mülga: RG-6/7/2011-27986)
- (Değişik: RG-6/7/2011-27986) Ekonomik gücü yeterli olmayan tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar,
- (Değişik: RG-6/7/2011-27986) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kadın Konukevlerinde bulunan kadınların çocukları,
- Cezaevlerinde bulunan kadın mahkumların çocukları.
- (Ek: RG-6/7/2011-27986) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunda korunma altında bulunan çocuklar,
- (Ek: RG-6/7/2011-27986) Şehit ve malûl gazi çocukları,
- (Ek: RG-6/7/2011-27986) Ekonomik gücü yeterli olmayan engelli ebeveyni olan çocuklar.

İl Müdürlüklerince uygun görülmesi halinde kuruluşlara ücretsiz olarak yerleştirilir. Ücretsiz olarak yerleştirilen çocukları bakmayı kabul etmeyen kuruluşlar hakkında kuruluşun geçici olarak durdurulması hükmü uygulanır (Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü,1996).

2.6.4. Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam İle Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı

Ülkemizde yürütülmekte olan sosyal yardım programları ile istihdam arasında bağlantı kurulması amacıyla kurumlar arası işbirliği çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda 1 Nisan 2010 tarihinde yapılan Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantısında “Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam ile Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı” kabul edilmiştir. Bununla birlikte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile ASPB arasında 17.02.2012 tarihinde imzalanan işbirliği protokolünde; İŞKUR tarafından belirlenen çalışabilirlik kriterlerine uygun olmak üzere; sosyal yardım başvurusu yapan, sosyal yardım alan, Aile ve Sosyal Destek Danışmanları tarafından yapılan saha incelemeleri sonucunda belirlenen kişilerin İŞKUR’a yönlendirilmesi ve bu kişilere İş ve Meslek Danışmanları tarafından rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi öngörülmüştür. Ayrıca 81 ilde hizmet vermekte olan 973 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ve Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerince uygulanmak üzere bir eylem planı hazırlanmıştır. 2013 yılı sonu itibarıyla Sosyal yardım alan ve İŞKUR hedef kitlesine giren 15-64 yaş aralığında 482.304 kadın bulunmaktadır. İŞKUR’a yönlendirilen kadınlardan 106.681’i İŞKUR’a kayıtlıdır/kayıt edilmiştir. Yönlendirilen kadınlardan 301.471’ine bireysel görüşme randevusu verilmiş, 41.701’i işe yönlendirilmiştir. İşe yönlendirilen kadınlardan 8.971’inin istihdamı sağlanmıştır (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2013).

Devlet tarafından yapılan çeşitli yardımların bir kısmı doğrudan maddi destek vermekle birlikte, çoğunluğu meslek edindirme ve işlerine maddi destek sağlamakla ilgilidir. Ülkemizde muhtaçlık durumu göz önünde bulundurularak asgari düzeydeki ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan sosyal yardımlar, sosyal güvenliğin dışında kalan kesimleri kapsayan ve yoksullukla mücadelede önemli rol oynayan primsiz sosyal güvenlik uygulamalarındandır. Şüphesiz sosyal yardımlar, yoksulluğun giderilmesinde yeterli olmamakla birlikte; zaman içerisinde çeşitlenen ve niceliksel düzeyde artış gösteren bir özelliğe sahip olmuştur. Bu özellikleri nedeniyle yardım alıcılarının çalışma hayatından uzaklaşmaları ya da söz konusu grupları kayıt dışılığa özendirmesi ve sonuçta yardımlara olan bağımlılığın gitgide artması sorunlarına

neden olması boyutuyla sosyal yardımların kapsamı ve uygulanmasına yönelik tartışmalar ülkemizde de süregelmektedir (Arslan,2014:28).

2.6.5. Sosyal Destek Programı (SODES)

2008 yılında uygulanmaya başlanan SODES, dezavantajlı bölgelerimizin beşeri sermayesini güçlendirmek ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmak amacıyla bu bölgelerdeki göç, yoksulluk ve işsizlik gibi sorunların ve değişen sosyal yapının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara kısa sürede karşılık vermeyi hedefleyen bir sosyal kalkınma programıdır. Program; istihdam, sosyal içerme ve kültür-sanat-spor olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır (Kalkınma Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, 2013:20).

SODES projeleri ile istihdam edilebilirliğin artırılması, toplumun dezavantajlı kesimlerinin ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarının sağlanması, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla bölgedeki çocuk, genç ve kadınların kendilerini daha iyi ifade etmelerine katkı verilmesi hedeflenmektedir. SODES'in kapsadığı nüfus kesimleri, özellikle yoksulluk ve sosyal imkânlarla erişimde sıkıntı yaşayan; çocuklar, gençler, kadınlar, işsizler, yoksullar, göç etmişler ve kentlerin gecekondü bölgelerinde yaşayan birey ve gruplardır. GAP Eylem Planının Sosyal Gelişiminin Sağlanması bileşeni altında 2008 yılında GAP illerinde uygulamaya konulmuş olan program kapsamında 2013 yılı itibarıyla 34 il bulunmaktadır. Söz konusu iller; Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Ağrı, Ardahan, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gümüşhane, Iğdır, Hakkâri, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Van, Adana, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş, Hatay, Sivas, Yozgat, Aksaray ve Niğde'dir (Kalkınma Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, 2013:20). Kadın istihdamının artırılması ve girişimciliğinin desteklenmesine yönelik olarak genellikle meslek edindirme eğitimleri uygulamaları desteklenmektedir. Bununla birlikte ana-çocuk sağlığı ve kadın hakları üzerine verilen eğitimlerle bilgi ve bilinç seviyelerini yükselten projeler ile de çok sayıda faaliyet hayata geçirilmiştir (Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, 2013).

2.6.6. Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM)

Projenin amacı; kadınların sorunlarının farkına varmalarına, tanımlamalarına ve çözümü için inisiyatif kullanabilmelerine fırsat yaratmak; kadınların kamusal alana daha fazla katılımını ve kamusal hizmetlerden daha fazla yararlanmasını sağlamak; kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini artırmak; kadını güçlendirerek fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak/cinsiyet dengeli kalkınma sürecini başlatmak ve bu yolla yerel koşullara uygun, katılımcı toplum kalkınması temelli tekrarlanabilir model/modeller geliştirmektir (GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, 2010:38-39).

ÇATOM'larda uygulanan programlar (GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, 2010:38-39);

- Okuma-yazma, okul öncesi eğitimi, anne eğitimi, bilgisayar beslenme, ev ekonomisi alanlarında eğitim programları,
- Sağlık eğitimi, kısmi ve gezici poliklinik hizmetleri gibi sağlık programları,
- El sanatları, trikotaj, tekstil, kuaför, keçe işlemeciliği, yöresel bebek, gümüş işlemeciliği gibi konularda beceri geliştirici programlar, gelir getirici atölyeler ve kadın girişimciliğini destekleyici programlar,
- Sosyal yaşama katılımı destekleyen ve kadın bilincini oluşturmayı hedefleyen sosyal ve kültürel programlar,
- Hedef grupların sosyal destek hizmetlerine (burs, yeşil kart, aynı yardım, resmi nikah vb.) ulaşmasını kolaylaştırıcı sosyal destek programları düzenlenmektedir

Her yıl çoğunluğu genç kız ve kadın olmak üzere ortalama 12 binden fazla kişi ÇATOM programlarına katılmakta; 50-60 bin kişi ÇATOM'lar aracılığıyla düzenlenen etkinlik ve hizmetlerden yararlanmaktadır. Kasım 1995 yılından itibaren oluşturulan ÇATOM'lar aracılığı ile 2010 yılı sonuna kadar yaklaşık 188 bin kişiye ulaşılmıştır. Bu sayı ÇATOM programlarına katılanları ve sağlık hizmetlerinden yararlananları içermekte olup, mahalle/köy düzeyinde yapılan yaygın çalışmalar toplama dahil edilmemiştir (GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, 2010:38-39).

2.6.7. Kadın Kooperatifleri

Türkiye’de kooperatifçilik; 2001 yılında yoksul kadınların ihtiyaç odaklı örgütlenmesi olarak tarif edilebilecek kadın kooperatiflerinin kurulmaya başlanmasıyla yeni bir boyut kazanmıştır. Kadınların kendileri tarafından kendileri için hizmet sunmaları, dayanışma alanları geliştirmeleri, ihtiyaç ve taleplerini gündeme getirebilmeleri için çok önemli bir alan yaratan kadın kooperatifleri, son 6 yılda hızlı bir biçimde yaygınlaşmıştır ve kadın kooperatiflerinin sayısı bugün 90’ı geçmiştir (Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı ve Kadın Kooperatifleri İletişim Ağı, 2010).

Son yıllarda artan kadın girişimleri ve kadın istihdamıyla birlikte, kadınların çalıştıkları alanlarda karşılaştıkları sorunların çözümü için bir araya gelen gönüllü üyelerin katkılarıyla kadın kooperatifleri kurulmuştur. Bütün kooperatiflerde olduğu gibi kadın kooperatifleri de sosyal ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulmuşlardır. Bu amaç doğrultusunda kooperatif üyelerinin (ortaklarının), ürettikleri mal ve hizmetlerin tanıtımı, pazarlanmasına yardım ve aracılık etmeyi kendine hedef edinmiştir. Kadın kooperatiflerinin temelinde, toplumda zayıf görülen kısımdan olan kadınların iş hayatında, aile ve sosyal hayatını kolaylaştıracak şekilde yardımların yapılması ve kadının toplumda ekonomik yerinin sağlam adımlarla ilerlemesine yardımcı olmak vardır (Tutar vd., 2014: 6).

Sosyal, ekonomik ve kültürel olanaklardan yararlanamayan, daha önce hiç evlerinden çıkmamış kadınlar, artık kooperatiflerde buluşmakta, okul öncesi çocuk eğitim hizmetleri sunmakta, engelli çocukları için öğrenme merkezleri açmakta, doğal ürünler, hediyelik eşya, el sanatları, kuru gıda ihracatı, lokanta işletmeciliği, ev pansiyonculuğu gibi ortaklaşa ekonomik girişimlerde bulunmakta, kadınlara yönelik eğitim çalışmaları yapmakta, danışmanlık vermekte, meslek edindirme ve beceri kursları düzenlemektedirler. Bugün bu kooperatiflerin çatısı altındaki binlerce kadın hem kendileri ve hem de çevreleri için yaşamı yeniden üretmekte, kaynaklarını çok büyük ölçüde kendileri yaratarak, çok ciddi boyutlarda toplum yararına çalışmalar yürütmektedirler. Son olarak Kadın Kooperatifleri İletişim Ağını oluşturmuş ve Kadın Kooperatifleri Birliği kurmak üzere girişimlerini başlatmış 70 Kadın Kooperatif, 20.000’den fazla kadına ulaşmaktadır (Kadın Emegini Değerlendirme Vakfı ve Kadın Kooperatifleri İletişim Ağı, 2010).

2.6.8. Mikro Kredi

Tezimizin konusu olan Grameen Bank Mikro Finans Programı ilk kez Muhammed Yunus tarafından geliştirilen mikro kredi sistemi 2006 yılında kendisine Nobel Ödülü'nü kazandırmıştır. Mikro kredi ilk Bangladeş'te başlayıp tüm dünyaya kısa zamanda yayılmıştır. Ülkemize gelmesi ise 2003 yılında Diyarbakır milletvekili Aziz Akgül tarafından Diyarbakır'da uygulanmasıyla başlamıştır.

Mikro finans düşük gelirli mikro işletmelere ve hanelere finansal hizmetler geniş bir yelpazede sağlanmasıdır. Finansal hizmetler yelpazesi, genellikle tasarruf, kredi, sigorta, leasing, para transferleri ve diğerleri de dahildir (Bakhtiari, 2006:65).

Mikrokredi genellikle mikro işletme ve gelir getirici faaliyetler için küçük krediler şeklinde, düşük gelirli müşterilerine kredi hizmetlerin sağlanmasını vurgulamaktadır."Mikrokredi teriminin" kullanımı genellikle yoksullar için tasarruf değer miktarının yetersizliği ile ilişkilidir. Çoğu durumda, "mikrokredi teriminin" şemalarında tasarruf hizmetlerin hüküm sadece bu kredileri kayıpların karşılanması için tasarlanmıştır ve zorunlu mevduat tutarlarının koleksiyonu içerir (Bakhtiari, 2006:66).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KADIN YOKSULLUĞUNU ÖNLEMEDE MİKRO KREDİNİN İŞLEVİ, DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİ

Mikrokredi ilk olarak Bangladeş'te var olan bir gurup kadına verilen küçük bir kredi miktarıyken günümüze kadar dünyanın birçok ülkesinde ve ülkemizde yaygınlaşmış ve binlerce kadına milyarlarca dolar ve milyonlarca Türk Lirası kredi verilmiştir. Bu bölümümüzde bu konular incelenip Dünya ve Türkiye örnekleri açıklanmaya çalışılmıştır.

3.1. MİKRO FİNANSIN MİKRO KREDİNİN TANIMLANIP YORUMLANMASI VE GELİŞİM SÜRECİ

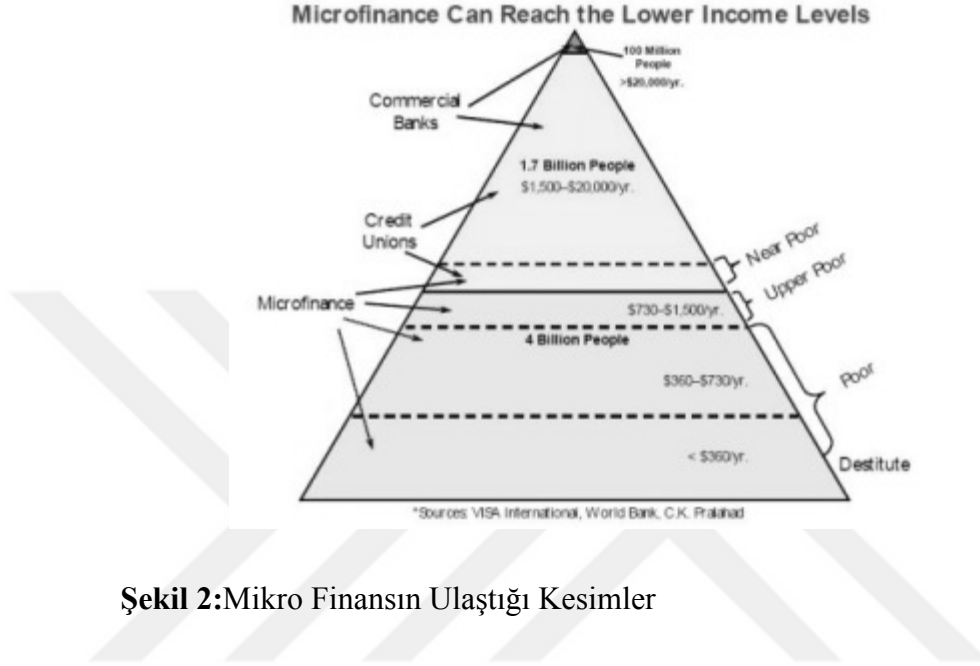
3.1.1. Mikro Finans ve Mikro Kredinin Tanımı

Mikrofinans, finansal kuruluşların fakirlere sağladığı cüzi miktarların finansal servisidir. İşlem değerinin düşük olması ve müşterilerin fakir olması şartıyla, bu finans servisleri sermaye, kredi, sigorta, kiralama, para transferi, öz sermaye transferi gibi müşterilerin finansal ihtiyaçlarını (yaşam döngüsü, ekonomik fırsatlar ve aciliyet) karşılayan her türlü finansal servisi sağlayabilir(Sarkar and Dhar, 2011:8).

Mikro finansman, yoksul ve düşük gelir düzeyindeki kişi, aile veya işletmelere, mikro işletmelere (1-9 kişi arasında çalışanı bulunan işletmeler) sağlanan finansman hizmetleridir. Bu hizmetlerin basında, mikro kredi gelmektedir. Bunun dışında geleneksel finans kuruluşlarına ulaşamayan yoksul kesime yönelik tasarruf, sigorta ve para transferi gibi hizmetler de mikro finansman hizmetlerinin arasındadır. Bu hizmetlerin mikro olarak adlandırılması, işlemlerin çok küçük tutarlarda – örneğin kredinin 50 USD \$ ve tasarruf mevduatının 5 USD \$ civarında -olmasından kaynaklanmaktadır (Dolun, 2005: 2).

Mikrokredi, bir mikro finansman kuruluşunca bir mikro girişimciye, işini geliştirmesi amacıyla verilmiş olan kredidir. Mikro kredi genellikle işletme sermayesi ihtiyacının karşılanması, hammadde ve malzeme alımı, imalat için gerekli sabit teçhizatın alımı gibi amaçlarla verilmektedir. Sıklıkla Su örnek verilmektedir; mikro kredi sistemi vasıtasıyla kişiye yemesi için bir balık verilmez. Ona nasıl balık

tutulacağı da öğretilmez. Ancak bunların ötesinde, yoksulun balık tutmak için bir ağ veya kayık kiralaması veya alması sağlanır. İnsanların yaradılışında bir kabiliyetlerinin olduğunu kabul eden küçük kredi sistemi, insanlardaki atıl kapasitenin açığa çıkarılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Ortaya çıkarılan bu atıl kapasite ile içinde buldukları yoksullukları bir nebze olsun asılabilmektedir (Dündar, 2007:2).

Şekil 2:Mikro Finansın Ulaştığı Kesimler

Kaynak: İleten: KIVA,2014.

Mikrokredi koşulları standart mikrokredi yöntemleri için ciddi sorunlara neden olmakta birçok yerde uygunsuz olabilmektedir. Bazı ülkelerde coğrafi olarak dağınık olan ya da göçebe hayat yaşayan nüfus uygun mikrofinans adayı olmayabilir. Mikrofinans zayıflatıcı hastalıkların yüksek oranda (HIV/AIDS gibi) olduğu nüfus için de uygun olmayabilir. Tek bir ekonomik faaliyet ya da tek bir tarımsal ürün veya takas yerine nakit işlem bağımlılığı, bağımlılık soruna neden olabilir. Hiperenflasyonun varlığı ya da kanun üstünlüğü ve düzenin olmaması mikrofinansın çalıştırması için stres oluşturabilir (İleten: KIVA,2014).

Düşük gelir sağlayan girişimciler ile üreticilere sağlanacak finansal hizmetlerin yoksulluğun azaltılmasında en etkili tek araç olabileceği belirtilmektedir. Bununla beraber, ticari mikro kredi sadece çok yoksullar için değil çalışan yoksullar için de önemlidir ve gıda, ilaç, barınma, istihdam gibi öncelikli ihtiyaçlarını gideremeyen insanlar için de çok önemlidir. Hükümet ile çok yoksullara yönelik yardım programlarının birbirlerine tamamlayıcı olarak kullanılması durumunda

kurumsal ticari mikro kredi, büyük ölçekli yoksulluğun azaltılmasında önemli rol oynayabilmektedir. (İleten: Vatansever Deviren, 2009).

Bir ülkede mikro kredi sisteminin uygulanması ekonomik ve sosyal alana önemli katkılar yapılmasını sağlamaktadır. Şöyle ki; söz konusu kredilerin, ihtiyaç sahipleri tarafından gereksinim duyuldukça tekrar tekrar kullanılabilmesi, zaman içerisinde yoksullukla mücadelede sağlanan başarının sürekli ve kalıcı olmasına imkan tanımaktadır. Bunun yanı sıra, düşük faiz ve uygun geri ödeme koşulları ile kullanılan bu krediler, normal şartlar altında resmi mali sistemi oluşturan çeşitli kuruluşlardan borçlanabilme imkanına sahip olmayan ihtiyaç sahiplerinin de bu sistemden yararlandırılmalarına olanak sağlayarak, dolaylı bir biçimde kayıt dışı ekonominin gelişmesine katkı yapan gayri resmi kredi unsurlarının ortadan kaldırılmasına hizmet etmektedir(Korkmaz vd., 2004:17-18). Ayrıca mikro kredi sistemi, kriz ve benzeri ekonomik olaylar nedeniyle yoksul bireylerin gelirlerinde oluşabilecek dalgalanmaların bertaraf edilmesi amacıyla yönelik olarak da kullanılabilmekte ve bu şekilde söz konusu bireylerin elde ettikleri gelir seviyelerinde belirli bir istikrar yakalanmaktadır. Sosyal açıdan ise, yoksul bireylerin kredi sistemi ile elde ettikleri gelirlerini belirli bir plan dahilinde ihtiyaçları doğrultusunda daha etkin bir biçimde kullanmaları, bir başka deyişle harcamalarını planlamaları ve bu kişilerin kısıtlı fonlarını kendilerinin yönlendirmeleri, sorumluluk üstlenmelerini sağlamaktadır. Bazı uygulamalarda kredilerin kontrolünün belirli sayıdaki benzer şartlara sahip bireylerin oluşturdukları gruplara verilmesi, bu kişiler arasındaki dayanışmayı da arttırmaktadır. Bununla birlikte, çeşitli kişi ya da kuruluşlar tarafından yoksul bireylere doğrudan ayni veya nakdi yardımlar yapılması yerine mikrokredi sisteminin kullanılması, bu bireylerin başkalarına bağımlı hale gelmelerini engellemekte ve çalışma arzuları ile kendilerine olan güven duygularını arttırmaktadır (Korkmaz vd., 2004:17-18).

3.1.2. Mikro Kredinin Tarihsel Gelişim Süreci

Özellikle 1950'lerle birlikte, ülkeler tek başlarına veya Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ya da OECD gibi uluslararası kuruluşların yardımıyla sürdürülebilir kalkınma ve yoksullukla mücadele için bir takım politikalar uygulamışlardır. Bu politikalar birçok ülkede istenilen ölçüde başarılı olamamıştır. Bu durum, uygulanan politikaların yeniden gözden getirilmesini ve yeni yaklaşımları ortaya çıkarmıştır. Bu

alandan ortaya çıkan ve uluslararası kuruluşlarca da etkinliği kabul edilen en önemli araçlardan biri mikrofinans uygulamasıdır. Makro alandaki kalkınma ve fakirlikle mücadele stratejilerinin aksine; mikrofinans, hali hazırda büyük bir kısmı tüketim toplumu içerisinde bulunmanın dahi çok gerisinde olan en fakir kesimi, üretim sürecinin aktif üyeleri haline getirerek hem yoksullukla mücadelenin etkin bir biçimde sağlanması hem de topyekün kalkınmanın başarılması amaçlarına birlikte hitap eden bir sistem olarak kullanılmaya başlanmıştır (Micro World.org Planet Finance Group, 2014).

Mikro kredinin günümüz anlamıyla kullanımı Muhammad Yunus tarafından hazırlanmıştır. Muhammad Yunus (2003) katılmış olduğu Mikrokredi Vasıtasıyla Yoksulluğun Azaltılması Uluslararası Konferansı 1970'li yıllarda henüz genç bir öğretim görevlisi olan ülke halkının yaşadığı olumsuzlukların anlattığı kibar ekonomi teorilerinin yetersiz kaldığını görüp üzülen Muhammad Yunus, Bangladeş'te yaşayan birçok yoksul çok ağır şartlar altında çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için tefecilerden ağır şartlar altında borç alıyorlar ve borçlarını ödemeleri için var güçleriyle insani olmayan koşullarda çalışıyorlardı.

Yunus (2003), mikro kredi çalışmasına başlamadan önce üniversite kampüsü yakınlarında bulunan bir köyde krediye ihtiyacı olan 42 köylünün toplam 27 dolara ihtiyacını tespit ederek aslında bu kişilerin refahı için milyon dolarlara gerek duymadığını anlar. Yunus, bu sorunun acilen halledilmesi için neler yapabileceğini düşünür ve bu 27 doları ödeme versiyonu içinde bu 42 kişiye, bu parayı vererek tefecilere olan borçlarını ödemelerini, sonra da kendi ürettikleri mallarını kendi pazarlarında bizzat satmalarını önerir. Bu planı başarıyla sonuçlanınca bu küçük projeyi geliştirip herkesin yararına sunmak için birçok banka ile görüşmüş ve bankaların yoksullara borç veremeyeceğini ve bunun sebebinin yoksullara ekonomik olarak güvenmediklerini ifade etmiştir. Uzun süren çabaları sonucunda banka üst yönetiminden, garantör olarak birilerinin bulabildiği takdirde riski üstlenirse sorunun çözülebileceğini öğrenip 1976 yılında çalışmasının başlangıcını oluşturmuştur. Fakat bankalarla sürekli sorun yaşanmasından ötürü 1983 yılında % 95 üyesini kadınların oluşturduğu Grameen Bankasının temelleri atılarak kurulmuştur.

Grameen Bank sadece bir başka banka değil, fakirlere para veren, bir anlamda geleneksel bankacılık sisteminin tamamen tersine dönüştürülmüş şeklidir. Buradaki

temel ilke, bankada daha az paranız varsa, borç almak için önceliğe sahipsiniz. Eğer hiç paranız yoksa en yüksek oranda krediye sahip oluyorsunuz. Bunlar, çok iyi bildiğiniz gibi, geleneksel bankaların yaptıklarının tam tersine uygulamalardır. Grameen Bank, uygulamalarında bu sistemi işletirken, diğer ticari bankalar sürekli olarak bu işte bizim ne kadar deneyime sahip olduğumuzu merak ediyorlar. Bize gelip meraklarını, şimdiye kadar hiçbir şey bilmediklerini söyleyerek bu duygularını de zaman zaman dile getiriyorlar. Biz, bize başvuran yoksullara “en iyi müşterilerimiz sizsiniz” diyoruz, “sizi destekliyoruz” diyoruz. “İşte paranız; bu konuda neler yapmayı düşünürsünüz?” diye soruyoruz. Başlangıç noktası bu oluyor; çünkü bankaya kredi için başvuran zavallı bir kadının daha evvel hiçbir deneyimi yok; hiç kimse kendisine bu anlamda bir deneyim kazanma imkanı vermemiş (Yunus, 2003:8).

1980’lerde mikro kredi programları orijinal metodoloji üzerinde kurgulanmış ve yoksulların finanse edilmesi durumunda bu uygulamaların başarısız olacağı kanaatini ortadan kaldırmışlardır. Uygulanan programlarda ilk olarak görülmüştür ki, iyi idare edilen programlar kanalıyla kredilerden faydalanan insanlar, özellikle kadınlar, normal ticari bankalardan kredi kullanan insanlardan daha iyi performans göstermişlerdir. İkinci olarak, yapılan uygulamalar çerçevesinde yoksul insanların mikro finans hizmeti veren kurumların masraflarını karşılayacak oranlarda faiz oranlarını ödemeye istekli oldukları ve bu ödemeleri zamanında yapabildikleri görülmüştür. Masraflarını karşılayabilen mikro finans kurumları bu başarılı performansları sayesinde tasarruf, ticari krediler ve yatırım sermayelerini kendilerine çekebilmişlerdir. Hükümetten veya bağış yapan kurumlardan sağlanan sınırlı sayıdaki desteklenmiş kredileri almadan geniş bir yoksul kesime ulaşabileceklerini göstermişlerdir. Bank Rakayat Indonesia (BRI), isimli kuruluş mikro finans kurumlarının kredilerin geri dönüşü ve masrafların karşılanmasına yönelik sistematik bir şekilde çalışıldığında ne gibi sonuçlara ulaşılacağını gösteren güzel bir örnektir. BRI’nın köy düzeyinde örgütlenmiş şubeleri30 milyondan fazla düşük gelirli insana ve müşteriye hizmet sunmaktadır (Gökyay, 2008:20-21).

1990’lı yıllar uluslararası kalkınma örgütleri ve ortakları tarafından yoksulluğun azaltılmasında mikro kredinin desteklenmesi gereken bir strateji olduğuna karar verildiği dönemdir. Bu uluslararası ilginin de artmasıyla beraber birçok ülkede yoksullara hizmet götüren mikro finans kurumlarının sayısında gözle

görülür artışlar meydana gelmiştir. Yine de belirtmek gerekir ki bu çabalar daha çok kentsel ve nüfus yoğunluğu fazla olan kırsal alanlarda yoğunlaştırılmıştır (Gökyay, 2008:21).

1990'ların erken dönemlerinde ise mikro kredi kavramı yerine kredi, tasarruf, sigorta ve para transferini içeren yoksullara yönelik sunulan mikro finans kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Daha geniş kapsamda yoksula ulaşabilmek için, mikro finans hizmeti sunan kuruluşlar ve işbirliği yaptıkları kurumlar ticarileşmeye yönelik bir strateji izlemişler ve bu nedenle daha fazla sermaye çekebilen ve finansal sistemde daha sağlam bir yer edinen kar amacı güden kuruluşlara dönüşmüşlerdir. Mikro finansın tarihçesi, belli kesimlere düşük oranda desteklenen kredi verilmesi sisteminin karşısında duran, sürdürülebilir ve sosyal amaçları yanında kar edilebileceğini de gösteren mikro finans kurumlarının ortaya çıkması olarak tanımlanabilir (Gökyay, 2008:21).

2000'li yıllarda gelişimini hızlandıran mikro finans sistemi dünyada birçok ülkede başarılı bir şekilde gelişimini sürdürmeye devam etmektedir. Bu küçük kredi başta ABD ve Avrupa'nın çeşitli ülkeleri dahil olmak üzere 111 ülkede başarıyla uygulanmıştır. 2003 yılı sonu itibariyle dünyada 58 milyon aile bu imkanlardan istifade etmiştir. Bu sistemin en kötüsü % 98 olmak üzere büyük çoğunluğu % 100 olacak şekilde çok yüksek geri ödeme oranına sahiptir. Bir başka dikkat çekici ve önemli bir nokta ise bugüne kadar mikro krediden yararlananların %48 'i fakirlik sınırının üzerine çıkmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından 2005 yılı "Dünya Mikro Kredi Yılı olarak ilan edilmiştir ve 2015 yılına kadar yoksulluğun, mikro kredi vasıtasıyla %50 azaltılması hedeflenmektedir (Beşinci, 2005).

3.1.3. Mikro Kredi İle İlgili Literatür Taraması

Ersun (2004), mikro kredi kavramı, gerek gelişmiş ülkelerde gerekse gelişmekte olan ülkelerde yoksullukla mücadele kapsamında kullanılan ekonomik bir enstrümandır. Mikro kredi yoluyla hem dar gelirli kesimlere mali kuruluşlar aracılığıyla düşük meblağlı yatırım ve/veya işletme kredileri sağlanarak refah düzeylerinin yükseltilmesi, hem de düşük seviyelerde de olsa bu kesimlerin ülke ekonomisine katkılarının sağlanmasıyla üretim ve istihdamın artırılması amaçlanmaktadır.

Korkmaz vd. (2004:18), Bazı ülkeler tarafından, plansız bir biçimde gerçekleşen bölgeler arası göçlerin engellenmesi amacıyla da başvuru sisteminden, temelde bir ülkedeki gelir dağılımının bozulması sonucunda sayıca artan yoksul bireylerin yaşam standartlarının yükseltilmesi ve onlara refah seviyesi daha yüksek bir ortam sağlanmasında yararlanılmaktadır. Bu nedenle, mikrokredi sisteminin uygulanabilirliğinin araştırılmasından önce, toplumsal bir çerçevede içerisinde yoksulluk kavramının etraflıca irdelenmesinde yarar görmekteyiz.

Yunus (2007:66), Bangladeş Jobra köyünde başlayan mikro kredi fikri, daha sonra dünya çapında bir yayılma göstererek dünyanın hemen hemen her ülkede var olabilmeyi başarmıştır. Mikro kredi uygulaması özellikle Asya'da büyük yayılma göstermekle birlikte Afrika, Latin Amerika ve Orta Doğu ülkelerinde de önemli bir yayılma göstermiştir. Amerika Birleşik Devletleri de dahil olmak üzere gelişmiş ülkelerde de büyük ilgi gören mikro kredi dünyanın gelişmiş birçok ülkesinde de yoksulların faaliyete geçirmeyi başarmıştır.

İslam (2007:72), temel felsefe ve mikro kredi teslimat teknik detayları üzerinde tartışmalar ortaya çıkmıştır. Eleştirmenler diğer kredi sistemlerinin fakir kişilerin ihtiyaçlarını karşılamada istenilen düzeyde olmadığını belirterek, mikro kredinin insanları yoksulluğun derinliklerinden çıkarabilecek bir devrim olduğunu ifade edip bu görüşlerini çeşitli örnek ve çalışmalarla desteklemişlerdir.

Dündar (2007:2) mikro krediyi, bir mikro finansman kuruluşunca bir mikro girişimciye, isini geliştirmesi amacıyla verilmiş olan kredi olarak tanımlamıştır. Dündar'a göre, mikro kredi genellikle işletme sermayesi ihtiyacının karşılanması, hammadde ve malzeme alımı, imalat için gerekli sabit teçhizatın alımı gibi amaçlarla verilmektedir.

Kota (2007), son üç yıl içinde, küresel bir endüstriye dönüşen mikro finans Bangladeş'te Grameen Banka'sının kar amacı gütmeyen küçük bir deneyiydi. Grameen Bank ve onun kurucusu Muhammed Yunus'a yoksullara finansal hizmetler sunmak için sarf ettiği çabalar 2006 yılında Nobel Barış Ödülü'nü kazandırdığını söyleyen Kota, birçok meraklıları mikro finansın dünyadaki yoksulluğu sona erdirmek için önemli bir araç olduğuna inandığını söylüyor.

Gökyay (2008:9), banka kredisiyle mikro krediyi karşılaştırırken Banka Kredisini, yoksul insanların alabilecekleri kredi karşılığında yeterli düzeyde teminat sunamaması, daha önceki dönemlerde çok fazla ticari işlemlerde bulunmamaları nedeniyle kredi geçmişlerinin bulunmaması bu kesimlere bankalar tarafından hizmet sunulmasını cazip hale getirmezken; mikro kredi ve mikro finans hizmetinin günümüzde bu kadar desteklenir olmasının sebeplerinden bir tanesi kredi dönüş oranlarının yüzde doksan hatta yüzde doksan beşlere, yani normal bankacılık hizmetlerinden yararlananlardan daha yüksek oranlarda çıkmış olmasıdır.

Narasaiah (2008:10), mikro kredinin yoksulluğu ortadan kaldıran en iyi araçlardan biri olduğu son yıllarda öğrenilmiştir. Artık Dünyada bir milyardan fazla insanın hala aşırı yoksulluk içinde yaşıyor olmasının herhangi bir bahanesi kalmadığından bahsetmektedir.

İleten Swider (2008), son yirmi yılda geliştirilen mikro kredi, bizim yoksullukla savaşmamızda en etkili araçlardan biridir. Mikro kredi, sadaka değil fakat bugün dünyada onları anlamak ve yatırım yapabilmeleri için gerekli olan ilgiyi sağlamaktadır.

Baltacı (2009:31), Dünyada pek çok ülkeye yayılan mikro kredi uygulamasının örneklerini Türkiye’de de görmek mümkündür. Dünya uygulamalarına benzer ilk mikro kredi girişimi ise, 2002 yılında, bir sivil toplum kuruluşu olan Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı tarafından kurulan “Maya Mikro Ekonomik Destek İşletmesi”dir. Mikro krediye ilişkin atılan ikinci adım ise, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı, Diyarbakır Valiliği ve Grameen Bank işbirliğiyle, Diyarbakır’da, 11 Haziran 2003 tarihinde başlatılan “Türkiye Grameen Mikro kredi Projesi”dir.

Öztürk ve Çetin (2009: 2689), Birleşmiş Milletler de 2005 yılını “mikro kredi yılı” olarak ilan etmiştir. Mikro kredi ülkemizde ilk defa 2002 yılında, Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı tarafından deprem bölgesi Düzce, Kocaeli ve İstanbul’da dar gelirli kadınlara verilmeye başlanmıştır.

Deviren (2009), birçok ülkede başarıyla uygulanan mikro kredi uygulamaları, Milenyum Kalkınma Hedeflerine ulaşma yoluyla küreselleşen yoksulluğun azaltılmasında özellikle kadın yoksulların azaltılmasında ve refah düzeylerinin arttırılmasında gittikçe büyük önem kazanmaktadır. Dolayısıyla, mikro krediler

yoluyla girişimcilik ruhuna sahip ancak sermayesi olmayan yoksullara özellikle kadın yoksullara teminatsız olarak küçük çapta kredi verilmekte ve böylece yoksullar üretken hale getirilerek gelirleri arttırılmaktadır.

Soyak (2010:130), kadının ekonomik faaliyetlere katılımının belirli bölgelerde çok düşük düzeyde kaldığı Türkiye gibi ülkelerde, kadın girişimciliği ve mikro-finans konuları çok daha önem kazanmaktadır. Özellikle Türkiye'nin Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinde yaşayan yoksul kadınların eğitimden mahrum ve ekonomik açıdan eşlerine bağımlı olmaları, geleneksel yapı içinde dışarıda çalışmalarına izin verilmemesi, bu insanların geleceğe yönelik güvenlerinin ve beklentilerinin kırılmasına yol açmakta, daha da önemlisi bölgesel gelişmişlik farklılıklarının derinleşmesine katkıda bulunmaktadır.

Haspolat (2010:1), mikro kredi modeli, yoksul insanların içinde buldukları durumdan kurtulmaları için gerekli olan ve geleneksel ticari bankalardan maddi teminat gösteremedikleri için sağlayamadıkları kredi fırsatlarının sağlanması durumunda, sahip oldukları girişimci ruhu ortaya çıkarabilecekleri fikrine dayanmaktadır.

Özmen (2011:2), mikro kredi temelde yoksulluğu önleme aracı olarak tasarlanmasına karşın, yoksulluğu kaldırması nedeniyle, istihdam artırıcı bir yöntem olarak da düşünülebilir. Mikro kredi, 1970'li yılların sonunda Bangladeş'te iktisat profesörü olan Prof. Muhammed Yunus tarafından uygulanmaya başlamasından sonra, Dünya çapında yayılmış ve uygulanma alanı genişlemiştir.

Arı (2011), mikro kredi, dünya çapında yoksulluğun azaltılması ve sosyoekonomik kalkınmanın sağlanması amaçlarıyla, ağırlıklı olarak 1990'lı yıllardan beri gelişmekte olan ülkeler (GOÜ) başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinde uygulanmaktadır. Genellikle sivil toplum kuruluşları (STK) tarafından yürütülen bu uygulamalar, hükümetler, uluslararası kuruluşlar ve bağışçı kurumlar tarafından da desteklenmekte ve medyada mikro kredi, yoksulluğa mucizevi çözüm şeklinde sunulmaktadır.

Çiftçi ve Akkul (2011) Bangladeş'te ekonomi profesörü olan M. Yunus 1974 yılında köylerde yaptığı çalışma sayesinde Mikrokredi sistemini geliştirmiştir. Bu gün Grameen üyelerinin %97'sini kadınlar oluşturmaktadırlar. Mikrokredi, Birleşmiş

Milletlerin ortaya koyduğu Milenyum Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesine yardımcı olan önemli bir araçtır. Dünyadaki yoksullukla mücadelede en etkili araç olan mikrokrediden 150 milyondan fazla insan yararlanmaktadır. Asya, Afrika ve Latin Amerika gibi ülkelerde açlıkla mücadele eden fakir insanlar için hayatta kalma aracı olarak kullanılmaktadır. Gelişmiş ülkelerde ise, sosyal bağların güçlenmesini kolaylaştırmak için mikrokredi uygulamaları yapılmaktadır.

Akkul (2011),yoksullukla mücadele; Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve Uluslar Arası Para Fonu (IMF) gibi kuruluşların gündemini uzun süredir meşgul etmektedir. Dünyada var olan yoksulluğun kısır döngüsü kırılmaya çalışılmaktadır. İşte bu noktada, Bangladeş'te ekonomi profesörü olan M. Yunus 1974 yılında köylerde yaptığı çalışma sayesinde Mikro kredi sistemini geliştirmiştir. Bugün Grameen üyelerinin %97'sini kadınlar oluşturmaktadırlar.

Boya ve Serim (2011:1), mikro kredi, yoksullukla mücadelede bir finansman yöntemi olarak dünya çapında yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Başlangıçta, yararları sadece kredi kullananlarla sınırlı olmayıp ülkelerin özellikle kırsal kalkınmasına da katkıda bulunacağı düşünülen mikro kredi uygulamalarında, bu beklentilerin aşırı iyimser olduğunu gösteren birçok sorun yaşanmaya başlanmıştır.

Aydın (2012:2), mikro kredi sistemi de yoksullukla ve özellikle de kadın yoksulluğu ile mücadele etmek amacıyla 1970'li yılların ikinci yarısında ortaya çıkmış bir yöntemdir. Bu yöntem özellikle kadınların ekonomik faaliyete katılımının çok düşük olduğu ülkelerde uygulama alanı bulmaktadır.

Bayraktutan ve Akatay (2012:6), mikro kredi, iş yapma fikri olup, gelir getirici bir faaliyette bulunmak üzere, küçük başlangıç sermayesine ihtiyaç duyan yoksullara, işletme sermayesi ihtiyacının karşılanması, hammadde ve malzeme ya da imalat için gerekli teçhizatın alımı gibi amaçlarla sağlanan düşük meblağlı kredidir.

Kendirli (2012:319), mikro kredi; iş yapma fikri olup, gelir getirici bir faaliyette bulunmak üzere, küçük bir başlangıç sermayesine ihtiyacı olan yoksullara imkan verilmesidir. Sadece güvene dayanan, teminatsız ve kefilsiz küçük sermaye şeklindeki mikro kredi; yoksulların kendi kendilerine yoksulluktan kurtulmaları için etkili bir stratejidir. Mikro kredi sisteminde kişiye yemesi için bir balık verilmez. Ona nasıl balık tutulacağı da öğretilmez. Ancak bunların ötesinde, yoksulun balık tutmak

için bir ağ veya kayık kiralaması veya satın alması sağlanır (www.israf.org). Mikro kredi, dar gelirli insanların geçimlerini sağlayabilmeleri, kendi işletmelerini kurmaları veya geliştirmeleri için verilen kredilerin ve diğer finansal hizmetlerin tümüdür.

Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2012), mikro kredi, dar gelirli kişilerin özellikle kadınların, kendi işlerini kurmaları ve gelir getirici faaliyette bulunmalarına imkan sağlayan bir araç olarak tanımlamıştır.

Şengür ve Taban (2012:59), mikro kredi programı günümüzde yoksullukla mücadelede kullanılan önemli politika araçlarından birini oluşturmaktadır. Halen Türkiye dâhil dünyanın pek çok ülkesinde uygulanmakta olan mikro kredi programları, yoksulluğu önlemenin yanında istihdamı artırma bakımından da önemli etkilere sahip bulunmaktadır.

Akgül (2012:1), mikro Kredi; iş yapma fikri olup, gelir getirici bir faaliyette bulunmak üzere, küçük bir başlangıç sermayesine ihtiyacı olan yoksullara imkan verilmesi projesidir. Sadece güvene dayanan, teminatsız ve kefilsiz küçük sermaye şeklindeki mikro kredi, yoksulların kendi kendilerine yoksulluktan kurtulmaları için etkili bir stratejidir.

Grameen Bank (2013), mikro kredi, maddi durumu iyi olmayan kişilere, kendi geçimlerini ve ailelerinin geçimlerini sağlayabilmeleri için çeşitli küçük kredilerle kendi işlerini kurmalarını sağlayan istihdam sağlama projesidir.

Türkiye Grameen Mikro Finans Programı (2013), mikro kredi, dar gelirli kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunmasına imkan sağlayan, teminat ve kefalet gerektirmeden verilen küçük bir sermayedir.

Öz ve Çolakoğlu (2014:179), 1970’li yıllarda Bangladeş’te Prof. Dr. Muhammed Yunus tarafından geliştirilen mikro kredi, yoksulluğun küresel bir boyut kazandığı günümüzde, özellikle gelişmekte olan ülkelerde yoksullukla doğrudan mücadelede önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Pek çok yönden eleştirilse de, başarısı göz ardı edilemeyen mikro kredi uygulaması farklı disiplinlerden araştırmacıların hala ilgisini çekmeye devam etmektedir. Bu çalışmanın çıkış noktasını da, onlarca eleştiriye rağmen uygulamanın başarısının neden ve nasıl artarak devam ettiği sorusu oluşturmuştur.

3.1.4. Mikro Kredi Kuruluş Modelleri

Mikrofinans: kredi verme modeli tüm dünyada mikrofinans kuruluşları tarafından modellerin belgelendirilmesi çalışmasıdır. Aşağıda toplam 14 model tanımlanmıştır. Bunlar; işbirlikleri, banka teminatı, halk bankası, kooperatifler, kredi birlikleri, Grameen, grup, bireysel, aracılar, NGO'lar, çevre baskısı, ROSCA'lar, küçük işletmeler ve köy bankaları modelleridir. Aslında bu modeller birbirleriyle yakından alakalıdır ve en iyi mikrofinans kuruluşları işlemlerinde bu modellerden iki veya daha fazlasının özelliklerinden faydalanılır. Bu modeller Hindistan'da, Tayland'da Filipinler'de, Endonezya'da ve Sri Lanka'da gerçekleştirilen alan çalışmaları/gözlem ve röportajlar sayesinde geliştirilmiştir (The Global Development Research Center, 2008).

Mikro kredi kuruluş modelleri şunlardır (The Global Development Research Center, 2008):

3.1.4.1. Grameen Tipi Model

1976 yılında Profesör Muhammad Yunus, geleneksel iktisat modellerinin başarısızlığından dolayı hayal kırıklığına uğrayarak Chittagong Üniversitesindeki görevinden istifa etmiştir. Bunun yerine köylere gidip fakirlerin ekonomik durumunun neden gelişmediğini öğrenmek için incelemelerde bulunmuştur. İktisadın gerçekten ne olduğunu öğrenmek istemiştir. 1983 yılında fakirlere yönelik bir çalışma olan Grameen Bankası fikrini geliştirdi. Grameen Bankasının temelinde Küçük çaplı şirketler kurmak isteyen bireylere makul şartlarla kredi sağlama yatmaktadır. Cuzi krediler sağlayarak insanlara kendilerinin ve ailelerinin yaşam şartlarını iyileştirmek için bir şans vermiştir. Bu sistem başarılı olmuştur, fakat bazı bankaları fakirlere, özellikle fakir kadınlara kredi vermeye ikna etmede yetersiz kalmıştır (Nordic Council of Minister, 1996:13).

Bugün Grameen Bank (Nordic Council of Minister, 1996:13):

- Bangladeş'te 2 milyon ödünç kredi alan kişi vardır,
- Mikro kredi ödünç bir şeyden çok daha fazlasıdır,
- Ayrıca;
- Kredi ödünç alanların % 82'si kadınlardır

- Kredinin geri ödenme oranı % 98'dir.
- Benzer projeleri geliştirmekte olan birçok ülkede denemek istiyor

Grameen tipi modelde On beş-yirmi köy civarında bir bölgeyi kapsayacak şekilde, bir bölge yöneticisi ve birkaç banka çalışanından bir banka ünitesi oluşturulur. Yönetici ve çalışanlar ilk önce köyleri ziyaret ederek yerel ortamı incelerler ve muhtemel müşterileri tespit ettikleri gibi amaçlarını, fonksiyonlarını ve bankanın çalışma şeklini yerel halka anlatırlar. Olası borçlulardan beşkişilik gruplar oluşturulur ancak ilk aşamada sadece ikisi kredi vermek üzere seçilir. Bir ay süre boyunca grup üyelerinin banka kurallarına uygun olup olmadıkları gözlenir. Grup üyelerinden kredi almış olan ikisi, anapara ve faizi elli haftalık süre içinde ödediği takdirde geri kalan grup üyeleri kredi almaya hak kazanırlar. Bu kısıtlamalar nedeniyle, kişilerin ödemelerinin muntazam olması için diğerlerinin baskısı olmaktadır. Bu durumda grubun ortak sorumluluğu, bir yerde kredinin teminatı görevini yerine getirmektedir. (Dolun, 2005:5).

3.1.4.2. Birlik Modeli

Bu mikro finansman kuruluşu modelinde, hedef topluluk kendi içinde bir birlik oluşturarak mikro finansman hizmetleri vermektedir. Topluluklar gençlik grubu, kadın toplulukları olduğu gibi, bir siyasi dini veya kültürel görüş etrafında toplanan kişiler olabilirler ve mikro işletmeler ve diğer çalışma konularında destek verebilirler. Bazı ülkelerde "birlikler" hukuki dayanağa dayalı olarak bazı imkânlarla da sahip olabilirler. Vergi indiriminden yararlanabilirler, aidat toplayabilirler, sigorta yaptırabilirler. Bu model grup modeline çok benzemektedir (Dolun, 2005:3).

3.1.4.3. Grup Modeli

Grup Modelinin temel felsefesi bireysel düzeyde yaşanan aksaklık ve güçlüklerin kolektif sorumluluklar tarafından aşılması ve çeşitli bireylerin bir araya gelerek grup oluşturarak güvence sağlanması gerçeğine dayanmaktadır. Bireysel üyelerden meydana gelen grupların oluşturulmasının çok çeşitli amaçları bulunmaktadır: Eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinde bulunmak, toplu pazarlık gücü kazandırmak, grup baskısı oluşturmak (Çağatay, 2008:29).

3.1.4.4. Dernekler Modeli

Bu model çeşitli mikrofinans işlemlerinin başlatılmasına yol açan hedef kitlenin oluşturduğu bir işbirliği modelidir. Bu işlemler sermayeyi de içerebilir. İşbirlikleri veya gruplar gençlerden veya kadınlardan oluşabilir; siyasi/dini/kültürel konular etrafından oluşabilir; mikrogirişimler ve diğer çalışma temelli hususlar için destek yapıları yaratabilir.

Bazı ülkelerde işbirliği, bağışların toplandığı, sigorta, vergi indirimi ve diğer koruyucu önlemler gibi avantajlara sahip bir yasal organ olabilir. Ayrım; işbirlikleri, kitle grupları, organizasyonlar arasında tek elden ve harici örgütler olan STK'larca yapılır. Grup modeli ve benzer modellerle yakından.

3.1.4.5. Banka Garantileri Modeli

İsminden de anlaşılacağı üzere, banka teminatı bir bankadan kredi elde etmek için kullanılır. Bu teminat şirket dışından (Bağışçı/bağış, kamu kurumu yoluyla vs.) ayarlanabileceği gibi şirket içinden de (üye birikimlerini kullanarak) ayarlanabilir. Elde edilen krediler doğrudan bireye veya bir kuruluşa verilebilir.

Banka teminatı bir sermaye garanti projesi türüdür. Teminatlı fonlar kredi iyileştirme ve sigorta talebi gibi birçok amaç için kullanılabilir. Pek çok uluslararası ve BM kuruluşları, bankaların ve STK'ların bağışta bulunabileceği, fonlarını kredi edebileceği ve mikrokredi programları başlatabileceği uluslararası teminat fonları oluşturmaktadırlar.

3.1.4.6. Toplum Bankacılığı Modeli

Toplum Bankası modeli tüm halkı bir birlik olarak ele alır ve mikro finansın dağıtılması yoluyla yarı-resmi ve resmi kuruluşlar oluşturur. Bu kuruluşlar genellikle STK'lar ve halk bankalarının çeşitli finansal işlemlerinde halkı eğiten organizasyonların yardımlarıyla oluşturulur. Bu kuruluşlar yapılarında sermaye bileşenleri ve diğer gelir getiren projelere sahip olabilirler. Bazı durumlarda halk bankaları finansı işlemleri için teşvik eden daha büyük gelişim programlarının da parçaları olarak görülür.

3.1.4.7. Kooperatifler Modeli

Bir kooperatif, insanların gönüllü olarak sahip olunan ve demokratik olarak müştereken kontrol edilen bir işletme yoluyla ekonomik, sosyal ve kültürel ortak ihtiyaçlarını ve isteklerini karşılamak için birleşik özerk bir dernektir. Bazı kooperatif üyesi finansman ve görevlerini tasarruf faaliyetleri vardır.

3.1.4.8. Kredi Birlikleri Modeli

Kredi birliği tekil üyeli, kendi kendine yeten bir finans kuruluşudur. Birlikte biriktirmeyi ve birbirlerine makul faiz oranlarıyla kredi vermeyi kabul etmiş grup ve organizasyonların üyeleri tarafından organize edilmiş ve oluşturulmuştur. Üyeleri bazı bilindik grupların elemanlarıdır: aynı işverene çalışanlar, aynı kiliseye, sendikaya, derneğe vs. mensup olanlar veya aynı şehirde yaşayanlar/çalışanlar. Kredi birliği üyeliği ırk, din, renk, inanç ayrımı olmaksızın gruba üye olan herkese açıktır. Kredi birliği kar amacı gütmeyen demokratik bir oluşumdur. Yöneticilerini ve komite temsilcilerini kendilerinin seçtiği, kendilerinin kuruluşa sahip olduğu ve kuruluşu yönettiği bir oluşumdur.

3.1.4.9. Bireysel Model

Bu kredi modeli mikro kredilerin doğrudan alıcıya verildiği sıradan bir modeldir. Grup oluşumlarının ve geri ödeme için çevre baskısının olmadığı bir modeldir. Bireysel model, yetenek gelişimi, eğitim ve diğer sosyal yardımlar gibi sosyo-ekonomik servislerin sağlandığı daha geniş programların bir parçası olabilmektedir.

3.1.4.10. Aracılar Modeli

Aracı modeli kredi alan ile veren arasında aracı pozisyonunu yürütür. Aracı model bazı durumlarda sermaye programlarını başlatma da dahil alıcılar arasında kredi bilgisi ve eğitimi sağlayarak kilit bir rol oynar. Bu işlemler alıcının kredibilitesini kredi sağlayanlara cazip gösterecek şekilde yükseltmeye çalışır. Aracılar tarafından geliştirilen bağlantılar; fonlama, program bağlantıları, eğitim ve öğretim ve araştırmayı içerebilir. Bu gibi işlemler uluslararası düzeylerden ulusala, bölgele, yerel ve bireysel düzeylere kadar çeşitli düzeylerde vuku bulabilir.

Aracilar; bireysel kredi verenler, STK'lar, mikro işletme/mikro kredi programları ve ticari bankalar (hükümet destekli) olabilir. Burada bahsedilen çoğu model sonuç olarak doğrudan mikrokredi ile veya reel servislerle ilgilenen örgütsel ve işlemsel aracının bir şeklidir.

3.1.4.11. STK Modeli (NGO)

STK'lar mikrokredi alanında birer kilit oyuncu olarak ortaya çıkmışlardır. Çeşitli boyutlarda aracı rolünü üstlenmişlerdir. STK'lar mikrokredi programlar başlatma ve bu programlara katılma hususunda hep ön planda olmuşlardır. Bu durum çeşitli ulusal ve uluslararası bağışçı kurumlarda da olduğu gibi halk arasında da mikro kredinin önemi konusunda farklılık yaratmayı sağlamıştır.

İlerleyişi gözlemek ve sağlıklı uygulamalar belirlemede halk ve mikrokredi organizasyonları için kaynaklar ve araçlar geliştirmişlerdir. Mikro kredinin uygulama ve prensiplerini öğrenmek adına fırsatlar oluşturmuşlardır. Bu fırsatla; yayınlar, çalışmalar, seminerler ve öğretim programları şeklinde olmuştur.

3.1.4.12. Çevre Baskısı Modeli

Çevre baskısı mikrokredi programlarında katılım ve geri ödemeyi sağlamak için proje katılımcıları ve alıcılar arasındaki ahlaki ve diğer bağlantıları kullanır. Üyeler alıcı grubun (ilk alıcılar geri ödeme yapmadığında diğer üyelerin kredi alamadığı grup. Bu yüzden baskı geri ödeme yapmaları için ilk alıcılara yapılır) diğer üyelerinden, ortaklık liderlerinden (genellikle belirli, harici STK'lar tarafından eğitilen) ve STK'ların kendilerinden, alanlarındaki memurlardan ve bankalardan olabilir. Uygulanan baskı, sık ziyaretlerle ve ortaklık toplantılarıyla gösterilebilir. Grameen modeli alıcı grup arasında geri ödemeyi sağlamak için genellikle çevre baskısı modelini kullanır.

3.1.4.13. ROSCA Modeli

Döner Sermaye ve Kredi Birliği veya ROSCA bireylerin bir araya geldiği ve her ay belirli bir miktar bağış yapıp bu bağışın her ay farklı bir bireye verildiği modeldir. Örneğin; 12 kişilik bir grup yılın 12 ayı her ay 100 RS (33 \$) bağış yapar. Toplam 1200 RS her ay farklı bir bireye verilir. Böylece bir üye aylık düzenli

bağışlarla diğer üyelere kredi verir. Kendi sırasında toplanan miktarı aldıktan sonra aylık düzenli bağışlarla geri ödeme yapar. Toplanan parayı kimin alacağı seçime, çekilişle, bahisle veya diğer metotlarla belirlenir.

3.1.4.14. Küçük İşletme Modeli

Daha uzun süreli, düşük maliyetli ve çok düşük değer katkılı olması, “gayriresmi sektörün” egemen vizyonudur. Fakat bu durum değişmektedir ve istihdam yaratmak, gelir artırmak ve noksan servisleri oluşturmak için Küçük ve orta çaplı girişimlere daha fazla önem verilmektedir.

Politika, eğitim, teknik danışma, yönetim prensipleri gibi destekleyici sistemler şeklinde doğrudan müdahaleler ve pazar çevresi sağlama gibi dolaylı müdahalelere odaklanmıştır. Ortak denominator çeşidi olarak her zaman belirli olan ana bileşen, çeşitli formlarda ve farklı kullanımlar için finansör olmuştur. Mikrokredi SME'lere doğrudan veya büyük girişim geliştirme programlarının bir parçası olarak diğer girdilerle beraber temin edilmiştir.

3.1.4.15. Köy Bankacılığı Modeli

Köy Bankaları işbirliği temelli kredi ve sermaye ortaklığıdır. Genellikle yaşam şartlarını iyileştirmek isteyen 25-50 arası düşük gelirlili bireyden oluşur. Köy bankaları için ilk kredi sermayesi dış kaynaklardan sağlanabilir, fakat üyeler bankaları kendileri yönetir. Üyelerini ve yöneticilerini kendileri seçer, yönetmeliklerini kendileri koyar, bireylere verilecek krediyi kendileri belirler ve ödeme ve sermayeleri kendileri toplar. Kredileri eşya veya varlıklarla değil ahlaki temellerle sağlanır. Köy bankası modeli Ortaklık Bankası ve Grup modelleriyle yakından alakalıdır. Bu model genellikle FINCA tarafından benimsenir ve uygulanır.

3.2. MİKRO KREDİNİN AMAÇ, İLKE VE YORUMLANMASI

3.2.1. Mikro Kredinin Amaçları

Klasik yollarla kredi elde edemeyecekler, yoksulluğu, gelir dağılımındaki adaletsizliği ve işsizliği azaltacak şekilde, ailesi ve kredi alan için, kendi kendine gelir getirici bir faaliyet yapılmasını sağlayarak, ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektir. Böylece; ekonomik krizin muhtaç nüfus üzerindeki etkisinin

azaltılması, yoksulların gelir elde etme ve istihdam fırsatlarının artırılması ve yoksul hanelerin kendi geçimlerini sağlayacak işleri kurabilmeleri ve sürdürebilmeleri hedeflenmektedir (Akgül, 2012:2).

Yoksulluğun azaltılmasında kullanılacak mikro kredinin amaçları şöyle belirtilebilir (TİSVA, s.3):

- Klasik yollarla kredi elde edemeyenlere,
- Yoksulluğu, gelir dağılımındaki adaletsizliği ve işsizliği azaltacak şekilde,
- Ailesi ve kredi alan için, kendi kendine gelir getirici bir faaliyet yapılmasını sağlayarak, ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektir.

Böylece;

- Ekonomik krizin muhtaç nüfus üzerindeki etkisinin azaltılması,
- Yoksulların gelir elde etme ve istihdam fırsatlarının artırılması ve
- Yoksul hanelerin kendi geçimlerini sağlayacak işleri kurabilmeleri ve sürdürebilmeleri hedeflenmektedir.

Mikro Kredi Sistemi; grup dayanışmasına ve sosyal sorumluluk esasına dayandığından, toplumda; hoşgörü ve uzlaşmaya imkan vererek, birlik ve beraberliğin oluşmasına ve istihdamın artırılmasına katkıda bulunmaktadır (TİSVA, s.3).

3.2.2. Mikro Kredinin İlkeleri

Yoksullara Yardım için Danışma Grubu'na (CGAP) göre mikro kredinin ilkeleri şunlardır (2004):

- **Yoksullar sadece kredilere değil maddi yardımlara da ihtiyaç duyarlar:**

Herkes gibi yoksullarda uygun, esnek ve makul ücretli geniş kapsamlı maddi hizmetlere ihtiyaç duyarlar. Durumlarına bağlı olarak yoksullar sadece krediye değil, aynı zamanda sermaye, nakit para transferi ve sigortaya gereksinim duyarlar.

- **Mikrofinans yoksulluğa karşı güçlü bir araçtır:**

Sürekli finansal hizmetlere ulaşmak fakirlere gelirlerini artırma, malvarlığını çoğaltma ve dış tehlikelere yönelik kırılganlıkları azaltma imkanı tanır. Mikrofinans fakir halka gündelik yaşam mücadelesinden geleceğini planlamaya yönelme, daha iyi beslenme, yaşam koşullarını ve çocuklarının sağlık ve eğitim koşullarını iyileştirme olanağı sunar.

- **Mikrofinans yoksullara hizmet eden ekonomik sistemler oluşturmak demektir:**

Yoksullar gelişmekte olan ülkelerdeki nüfusun büyük bir çoğunluğunu oluştururlar. Ama, yoksulların büyük bir çoğunluğunun temel ekonomik hizmetlere ulaşma noksanlığı devam etmektedir. Çoğu ülkede, mikrofinans küçük sektörler, şirketler, hükümetler ve sağduyulu yatırımcılar için temel bir gelişim kaygısı olarak görülmeye devam eder. Yoksullarının büyük çoğunluğuna ulaşmak için mikrofinans finans sektörünün tamamlayıcı bir parçası olmalıdır.

- **Yoksulların önemli bir çoğunluğuna ulaşmak için ekonomik devamlılık gereklidir:**

Çoğu yoksul güçlü mali aracı eksiklikleri yüzünden mali hizmetlere ulaşamamaktadır. Kurumlarda finansal devamlılığı sağlama kendine son vermek değildir. Bu önemli miktarlara ulaşmada tek yoldur ve kredi sağlayan ajansların desteklediklerinden bile fazla seviyede etki edebilir. Devamlılık bir mikro finansçının tüm değerleri idare etme becerisidir. Devamlılık Mikro finansçının işlem devamlılığına ve fakirlere dönük finansal hizmetlerin provizyon devamlılığına izin verir. Finansal sürdürülebilirliğe ulaşma, iş maliyetlerini azaltma, müşteri ihtiyaçlarını karşılayan hizmetler, daha iyi ürünler sunma ve bankasız fakirlere ulaşmak için yeni yollar bulma anlamındadır.

- **Mikrofinans kalıcı yerel finans kurumları oluşturmaktır:**

Yoksullar için ekonomik sistemler oluşturma, kalıcı bir ortamda yoksullara maddi hizmetler sağlayabilen yerel finansal kuruluşları kurmaktır. Böyle kuruluşlar, birikimleri tedarik etmeli, harekete geçirmeli, kredileri genişletmeli ve hizmet

çeşitliliğini sağlamalıdır. Kredi sağlayanlar ve hükümetin (hükümet destekli gelişim bankaları da dahil) desteklerine bağlı olarak finansal kuruluşlar ve özel sermaye pazarları geliştikçe, yavaş yavaş azalacaktır.

- **Mikrokredi her zaman cevap değildir:**

Mikrokredi her durum ya da herkes için uygun değildir. Geliri ya da ödeme imkanı olmayan fakir ve fukaralar kredi kullanmadan önce diğer desteklemelere ihtiyaç duyarlar. Çoğu durumda küçük yardımlar, altyapı gelişimleri, iş ve eğitim programları ve diğer reel hizmetler yoksulluğun azaltılması için daha uygun araçlar olabilirler. Her nerede olsa, böyle reel hizmetler yapı birikimleriyle bağlantılıdır.

- **Faiz oranları fakirlerin ekonomik hizmetlere ulaşmasına zarar verebilir:**

Birkaç büyük krediden daha fazla küçük kredilere mal olur. Mikro kredi verenler faiz oranlarını normal banka kredi oranlarında olduğu gibi yüksek yapmazlarsa, masraflarını karşılayamazlar, büyüyemezler ve devamlılığı sadece nadir ve belirsiz fon destekleriyle sınırlı kalır. Hükümetler faiz oranlarını düzenlerken mikrokredi devamlılığını sağlamak için seviyeyi genellikle düşük tutarlar. Aynı zamanda kredi verenler işlemsel yetersizliklerde ihtiyaçlarından fazla olarak müşteriden para (faiz oranları ve diğer ücretler) talep etmemelidirler.

- **Hükümetin rolü finansal servisleri doğrudan sağlayan değil, imkan veren olmalıdır:**

Ulusal hükümetler fakir insanların yatırımlarını korurken finansal servislerin gelişimini sağlayan destekçi politika çevresini oluşturmada da önemli rol oynarlar. Mikrofinans için hükümetin yapacağı şey mikroekonomik istikrarı sürdürmek, faiz oranlarının artırımından sakınmak ve rüşvet ve yüksek vadeli kredi programlarıyla pazarı bozmaktan kaçınmaktır. Hükümetler ayrıca girişimcilere iş çevresi sağlayarak, yolsuzluğu sıkı kontrol ederek ve Pazar ve altyapıya ulaşımı kolaylaştırarak, fakirler için finansal servisleri destekleyebilirler. Bazı özel diğer fonların yetersiz kaldığı durumlarda hükümet fonu, geçerli ve bağımsız mikrofinans kuruluşları için taahhüt edilebilir.

- **Devlet yardımları, özel sektör sermayesiyle mücadele eden değil bütünleyici olmalıdır:**

Bağışçılar geçici kurumsal destek sağlayıcıları oluşturmak, destekleyici altyapı geliştirmek için (derecelendirme kuruluşu, kredi şubeleri, teftiş bürosu) uygun ödenek, kredi ve özkaynak aracı sağlamalıdır ve deneysel hizmetleri ve ürünleri desteklemelidir. Bazı durumlarda, uzun vadeli devlet yardımlarının az nüfuslu bölgelere olması gerekebilir yoksa insanlara ulaşması mümkün olmayabilir. Etkili olmak için, bağış fonları küçük çaplı finansal pazarlar için finansal servislerle birleşme yolları aramalıdır; küçük pazarlar projelerini hayata geçirmek için bir uzmana başvurmalıdırlar bu da finansal şirketlerin ve diğer yatırımcıların bu sektörde devam edebilmeleri ve bir çıkış yolu bulmaları için minimum performans seviyesine ulaşmasını gerektiriyor.

- **Kurumsal ve insan gücünün eksikliği temel zorlamadır:**

Mikrofinans sosyal hedefin oluşturduğu bankacılığı ve her seviyedeki gereksinimlerin doğurduğu ihtiyaçları birleştiren düzenleyici ve denetleyici finansal kurumlar yardımıyla ve bilgi sistemiyle devlet geliştirme birimlerine ve bağış acenteleri gibi bütün seviyedeki kurumlar için özel bir alandır. Hem özel hem kamu sektörü olmak üzere sektördeki yatırımların çoğu, beceri kazandırmaya odaklanmalıdır.

- **Finansal ve sosyal yardımın saydamlığının önemi:**

Finansal kurumların sosyal performansının ve finansal durumunun kesin, standart ve kıyaslanabilir bilgi içermesi sonucu sağladıkları hizmetlerin zayıf olması kaçınılmazdır. Banka yöneticileri ve denetleyicileri, bağış yapanlar, yatırımcılar ve daha da önemlisi mikrofinansın zayıf müşterileri bu bilgiye yeterli derecede risk değerlendirmesi ve geri dönüt sağlamak için ihtiyaç duymaktadır.

Mikrofinansın temel ilkelerini şu şekilde özetlemek mümkündür (İleten; Soyak, 2006:172)

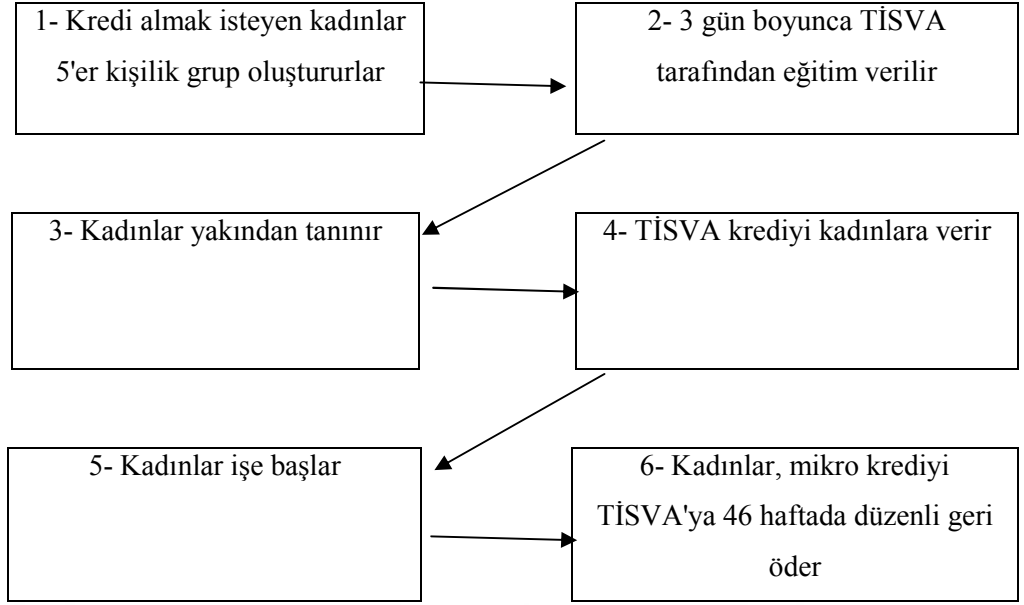
- Yoksulların yalnızca krediye değil çeşitli finansal hizmetlere ihtiyaçları vardır.
- Mikrofinans yoksullukla mücadelede önemli bir araçtır

- Mikrofinans sistemi, yoksul insanlara hizmet eden bir finansal sistemdir
- Mikrofinansın geniş kitlelere ulaşabilmesi, sürdürülebilir yapıda olmasını gerektirir.
- Mikrofinans sistemi aynı zamanda kalıcı yerel finansal kuruluşları gerektirir.
- Mikro-krediyi her sorunun çözümünü sağlayan bir sihirli değnek olarak görmemek gerekir.
- Yüksek faiz oranları yoksulların kredi almasını daha da güçleştirerek, onları olumsuz etkilemektedir.
- Hükümetlere düşen rol finansal hizmetleri doğrudan sağlamak yerine, buna uygun makroekonomikve kurumsal ortamı yaratmaktır.
- Sistemin başısa dayalı olan fonları özel sermayeyi tamamlayıcı nitelikte olmalıdır.
- Sistemin sürekliliği adına güçlü ve güvenilir kuruluşların ve yöneticilerin eksikliği kritik bir engeldir.
- Mikrofinans sisteminin etkin çalışması, performans kriterleri ve açıklık ilkesiyle doğru orantılıdır.

3.2.3. Mikro Kredinin Türkiye’de Uygulanışı ve Yorumlanması

Mikro krediyi, ek bir gelir elde etmek, kendi işini kurmak ve geçimini sağlamak isteyen kadınların çeşitli faaliyetleri yapmak kaydıyla (tarım, hayvancılık, el işi, esnafılık faaliyetleri vb.) mikro kredi yetkililerinden belirli bir süre karşılığı alınan para olarak nitelendirebiliriz. Bu para mikro kredi uzmanları tarafından verilen çeşitli eğitimler, çeşitli bilgi aktarımları ve her türlü bilgi desteğini kapsamaktadır.

Mikro kredi almak için, öncelikle 5 er kişilik guruplar oluşturulur. Bu 5 kişi birbirlerine kefil olurlar. Bu kişiler herhangi bir iş kolunda faaliyet göstermeleri ve bu faaliyetleri verilen kredi ile gerçekleştirmeleri beklenir.

Şekil 3: Mikro Kredinin Uygulanışı

Kaynak: Ekonomiye Kadın Gücü, 2012.

Gelir getirici bir faaliyete başlamak isteyen 5 ihtiyaç sahibi kadının bir araya gelmesiyle süreç başlar. TİSVA, yapılmak istenen iş ve mikrokredi süreçleriyle ilgili gerekli bilgilendirme ve eğitimi verir. İlk kez başvuranlar, ilk yıl için 100 ile 1000 lira arasında kredi alır. 1 yıl vadeli verilen kredisini düzenli ödeyenlerin limiti ikinci yıl 2 bin liraya kadar çıkar. Sonraki yıllarda meblağ katlanarak artar. Her hafta TİSVA'nın saha tahsildarları tarafından yapılan ziyaretler sonucunda, girişimci kadınlar aldıkları krediyi; %15 hizmet bedeli (Vakfin personel ve işletme giderleri ile Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini kapsamaktadır) ile beraber 46 haftada haftalık taksitlerle geri öder (Ekonomiye Kadın Gücü, 2012.). Mikro kredinin geri ödeme işlemleri her hafta TİSVA'NIN saha tahsildarları tarafından yapılan ziyaretler sonucunda, girişimci kadınlar aldıkları krediyi; %15 hizmet bedeli (vakfin personel ve işletme giderleri ile banka ve sigorta muameleleri vergisini kapsamaktadır) ile birlikte geri ödeme işlemi yapılmaktadır (Ekonomiye Kadın Gücü, 2012).

Kredi almış olan bir kişi 26. haftadan sonra yeniden kredi başvurusu yapılabilir. Bu durumda, önceden almış olduğu kredinin geride kalan miktarı tahsil edilir. Mikro kredi başvurusunu müteakip en fazla 2 hafta içinde verilir. Mikro kredi alan kişinin, krediyi aldığı hafta içinde mutlaka yapması düşünülen gelir getirici faaliyet için kullanılması gerekir (www.icev.org.tr, E.T: 02.12.2014).

Kredi alan kadınların geri ödedikleri miktarlar yeni üyelere kredi vermek için kullanılmakta ve istedikleri takdirde kendi kumbara hesaplarına aktarmaktadırlar. Ve Mikrokredi kullanacaklar istedikleri zaman biriken bu paraları çekebilir ya da kredi borçlarını ödeyebilirler.

Alınan bu kredilerin geri ödemeleri haftalık olarak şu şekilde yapılmaktadır; 500 TL. kredi alan bir kişi haftada 10 YTL, 1000 TL almış olan bir kişi 20 TL, Haftalık geri ödemelerin tahsili için mikro kredi görevlileri mahalleye giderek grup toplantılarında elden tahsilat yaparlar. Haftalık ödemesini bir ay boyunca yapmayanların yerine grup arkadaşlarının ödeme yapası esastır (www.icev.org.tr,E.T: 02.12.2014). Bazı illerde bu taksitler 25 TL ve üzerine çıkabilmektedir. Bu oranlar alınan kredi miktarıyla doğrudan ilişkilidir.

3.3. DÜNYADA MİKRO KREDİ

İlk olarak Bangladeş'te 42 kadına 27 dolar verilerek başlanan mikro kredi sistemi günümüzde birçok ülkeye yayılmayı başarmıştır. Bu uygulama ile kadınlar hem kendi işlerini kurma hem ailenin geçimini sağlama veya ailenin geçimine katkıda bulunma amaçlarıyla kullanmışlardır.

Bangladeş'te başlayan Grameen Bank Projesi, kelimenin tam anlamıyla köy bankası olarak çevrilebilir. Bugün 6 milyondan fazla borçlu üyesi ve 80.000'in üzerinde çalışanı mevcuttur. 2006 yılında Yunus ve Grameen Bank'ın çalışmaları Nobel Barış Ödülü ile ödüllendirilmiştir (Micro World.org Planet Finance Group, 2014).

Mikrofinans sisteminin toplumdaki yoksul kesimi ve özellikle kadınların ekonomik girişimlerini desteklemesi, bu zamana kadar mevcut olan fakat ekonomik olarak göz ardı edilen bir değer ekonomiyeye kazandırılmasını sağlamaktadır. Bu alandaki birçok çalışma göstermiştir ki, kadınların aile gelirine katkılan, o hane halkının yoksulluktan kurtulması için önemli bir destek oluşturmaktadır. Nitekim mikro finans literatüründe kadınların kendileri için iş imkanlarının oluşturmalarının teşvik edilmesinin sadece o ülkedeki GSMH'ne katkıda bulunmayacağı, aynı zamanda istihdam olanakları artışın da destekleyeceği savunulmaktadır (Akbulaev, 2012:116).

Dünya uygulamalarına bakıldığında, mikrofinans modelinin gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan birçok ülkede 30 yılı aşkın bir süredir başarıyla uygulandığı görülmektedir. Bu alanda yapılan birçok araştırma; mikro kredinin yoksul hane halklarının gelirlerine ciddi katkıda bulunduğunu, menkul ve gayrimenkuller edinmelerine yardımcı olduğunu ve bu bireylerin zaman zaman meydana gelen olağanüstü negatif gelişmelerden (doğal afetler, iktisadi krizler vs.) daha az etkilenmelerine sebep olduğunu ortaya koymuştur. 1983 yılında Grameen Bank'ın kurulmasıyla kurumsal bir kimlik kazanan mikrofinans uygulaması, geçen zaman içinde, sistemi daha etkin hale getirme yolunda bir takım dönüşümler yaşamış ve bazı yenilikleri bünyesine katmıştır. Buna örnek olarak mikro sigorta uygulaması söylenebilir (Akbulaev, 2012:115).

3.4. DÜNYADA MİKRO KREDİ ÖRNEKLERİ

Bütün dünyada ilgi ile karşılanan ve 6 kıtada (Antarktika kıtasında insan yaşamadığı için 6 farklı ülkede çeşitli mikro kredi uygulamaları incelenmiştir. Bu ülkelerde hangi alanlarda, kaç kişinin ne amaçla bu kredileri kullandığı ve mikro kredinin amacına ulaşip ulaşmadığı incelenmiştir.

3.4.1. Bangladeş Örneği

Bangladeş, resmi olarak Bangladeş Halk Cumhuriyeti, Güney Asya'da bir ülkedir. Myanmar ile olan kısa bir sınır hattı dikkate alınmazsa tek komşusu Hindistan'dır. Ekonomi tarıma dayalıdır. Başlıca ürünleri, pirinç, önemli dayanıklı gıda maddeleri, Hint keneviri ve çaydır. Bu alanda Çin Halk Cumhuriyeti ve Hindistan'dan sonra dünya üçüncüsüdür. Diğer zirai bazı sebzeler ve şekerpancarı iç tüketim için yetiştirilir. 10 milyon hektarlık alanda ekim yapılır. Bu alanların % 80'inde pirinç üretilir. Ayrıca Bangladeş'in zengin ve ucuz doğalgaz kaynağı ve ucuz insan gücünün bolluğu, bu sektörü yatırımcı için cazip hale getirmiş olup birçok firma fabrikasını kurmaktadır (Wikipedia, 2014).

Mikro kredi uygulaması ilk olarak Bangladeş'te Muhammed Yunus önderliğinde bir grup kadına 27\$ dolar verilerek başlamıştır. Çünkü mikro krediyi ilk kullanan kadınlar geçimlerini sağlamak amacıyla gerekli olan sermaye ihtiyaçlarını tefecilerden sağlamakta bu da sıkıntılara neden olmaktaydı. Daha sonra Muhammad Yunus, mevcut olan bankaların kredi vermek için kefile yada garantinin gerekli

olduğunu ve kredilerin yoksullar tarafında alımının oldukça zor olması sebebiyle üyelerine kredi verebilecek bir bankanın kurulmasına karar verirler.

Grameen Bankasının başarısından ilham alan mikrofinans kuruluşlarının sayısında 1970 ve 1980'lerde bütün dünyada büyük bir artış görüldü; bunların çoğu STK'lar tarafından başlatıldı ve kamu ve özel kaynaklardan bağışlarla ve devlet tarafından desteklendi. Fakirlerin kredilerini ödemedi herhangi bir destek olmadan bile güvenilir olabileceklerini ve mikrofinansın geçerli bir iş dalı olduğunu gösterdiler(Micro World.org Planet Finance Group, 2014).

Bangladeş'teki mikrokredi programları; STK'lar, Grameen Bankası, devlet destekli ticari bankalar, özel ticari bankalar ve Bangladeş hükümetinin bazı bankalarının ihtisas programları tarafından yürütülür. Mikrofinans sektöründe 2013 yılına kadar geri ödenmemiş toplam kredi miktarı yaklaşık 341 milyar BDT (84 milyar BDT ile Grameen bankası da dahil), sermaye 226 milyar BDT ve ülkenin ekonomik gelişimini hızlandıran toplam 33 milyon müşteri vardır (8.04 milyon ile Grameen Bankası da dahil) (Microcredit Regulatory Authority, 2014:1).

Bu sektördeki kredi servisleri 6 ana gruba ayrılır (Microcredit Regulatory Authority, 2014:1):

- Küçük çaplı serbest meslek temelli işlemler için genel mikrokredi
- Mikro girişim kredileri
- Aşırı fakirler için kredi;
- Tarım kredileri;
- Mevsimsel kredi;
- Olağanüstü durum yönetimleri için kredi. 50.000 BDT'ye kadar olan krediler mikrokredi olarak adlandırılırken, bu miktarın üzerindeki krediler mikro girişimci kredileri olarak adlandırılır

Birçok ülkede mikrokredi sektöründeki durgunluk ve aşırı borçluluğa rağmen, Bangladeş'in mikrofinans sektörü güçlü bir esneklik göstermiş ve ülkenin makroekonomik büyümesinde katkıda bulunmuştur. Bu sektörün vadesi dolmamış kredi miktarı yüzde 21 büyüme ile Haziran 2012'de 211 milyar BDT'den Haziran

2013'te 257 milyar BDT'ye ulaşmış ve bu miktar 19.27 milyon fakire dağıtılarak onların serbest meslek edinmelerine yardım etmiştir ve ülkenin ekonomik gelişimini hızlandırmıştır. Toplam sermaye yüzde 24 büyüme ile Haziran 2012'de 75.20 milyar BDT'yken Haziran 2013'te 24.60 milyar müşteri ile 93.99 milyar BDT'ye ulaşmıştır (Microcredit Regulatory Authority, 2014:1-2).

Tablo 9: Bangladeş'te STK-MFIs Seçilmiş Göstergeler

Ayrıntılar	Haziran 2009	Haziran 2010	Haziran 2011	Haziran 2012	Haziran 2013
Üye Başına Tasarruf(BDT)	1,735.52	2,097.83	2,494.49	3,052.18	3,820.73
Borçlu başına kredi (BDT)	6,188.01	7,558.92	8,807.69	10,941.63	13,337.31
Borçlu müşteri (üye) oranı	78.90%	78.00%	78.80%	78.37%	78.33%
Üstün Kredi Tasarruf oranı	35.50%	35.60%	35.90%	35.59%	36.57%
Şube başına borçlu	1,036	1,115	1,093	1,074	1,072
Şube başına düşen üye	1,312	1,429	1,388	1,371	1,368
Şube başına Üstün kredi (Milyon BDT) Kontrol	6.41	8.42	9.63	11.75	17.51
Şube başına Tasarruf (Milyon BDT)	2.28	2.99	3.46	4.18	6.41

Kaynak: Microcredit Regulatory Authority, 2014:1

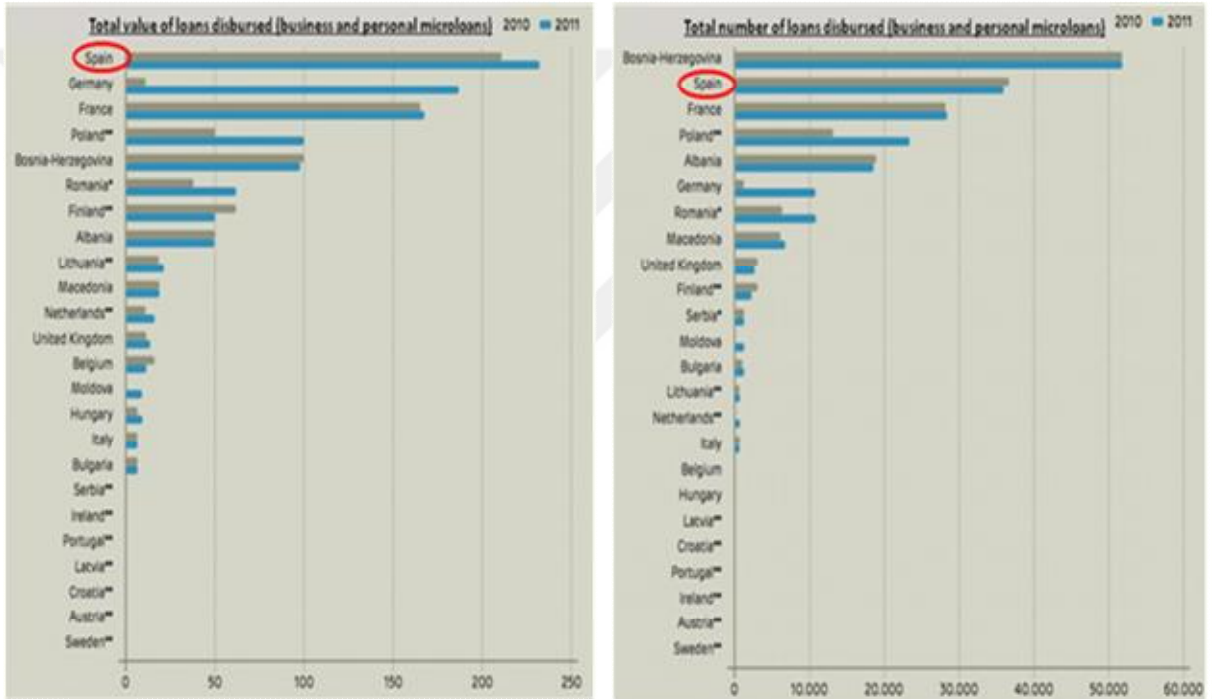
Tablo 9'da 2009-2013 Haziran aylarında üye başına tasarruf, borçlu başına kredi, borçlu müşteri (üye) oranı, üstün kredi tasarruf oranı, şube başına borçlu, şube başına düşen üye, şube başına üstün kredi (Milyon BDT) kontrol ve şube başına tasarruf (Milyon BDT) oranları incelenmiştir.

2009 Haziran ayında üye başına tasarruf 1,735.52 BDT iken bu sayı Haziran 2011 de 2,494.49 ve 2013 Haziranında ise 3,820.73 BDT'ye yükselmiştir. Borçlu üye sayısı ise Haziran 2009 da % 78.90 BDT, Haziran 2011 de % 78.80 oranına düşmüş ve Haziran 2013 yılında % 78.33 oranına kadar düşmüş ve borçlu müşteri oranında bir azalma yaşanmıştır.

Bangladeş'te şube başına düşen üye sayısı 2009 Haziranında 1,312 kişi, 2011 Haziranında 1,388 kişi iken bu sayı 2013 Haziranında 1,368 kişiye ulaşmıştır. Şube başına Tasarruf Haziran 2009 da 2.28 milyon BDT iken Haziran 2011'de 3.46 milyon BDT ve Haziran 2013 de ise 6.41 milyon BDT'ye yükselmiştir.

3.4.2. İspanya Örneği

Son 20 yılda, mikrofinansın kullanımının finansal ve sosyal anlamda yoksulluk seviyesini azaltmak adına müthiş derecede bir patlama gösterdiğine şahit olduk. İspanya da kesinlikle buna dahildir. Bu son on yılın başlangıcından beri, mikrokredi faiz oranları özel sektör ve kamu sektörlerinde, medyada ve bilimsel kurumlarda artış göstermiştir. Son beş yılda, hükümet desteğiyle ya da çeşitli STK'larla birçok finansal kurumlar büyük çapta bir İspanyol nüfusundan müzdarip kalarak direk sosyal finansal ve yoksulluk konularını hedefleyerek mikrokredi alanına girmişlerdir(Garrido ve Calderón, 2007:55).

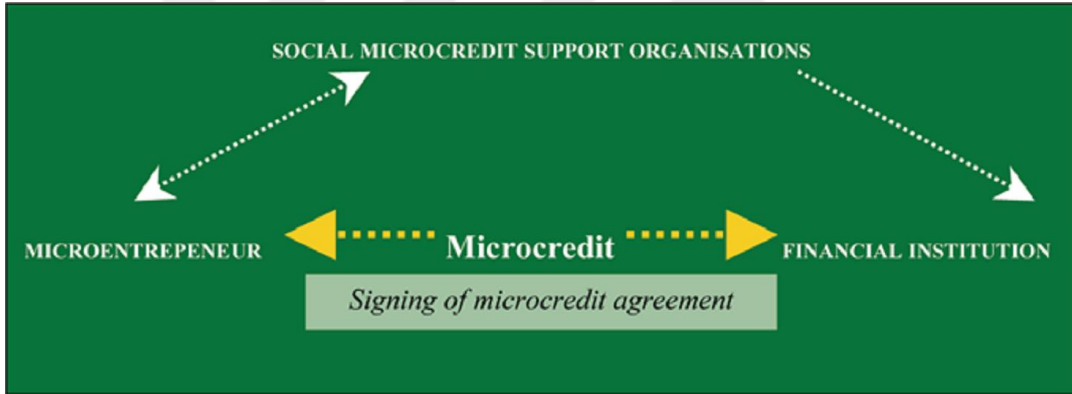
Şekil 4:2010-2011 Yılları Kullandırılan Kredilerin Toplam Değeri (iş ve kişisel mikro kredi)

Kaynak: González, 2013

Bugün İspanya'daki mikrofinans sektörünün yetersizliğine rağmen, Colonya Caixa de Pollença (Mallorca) ve CP'AC (Barselona) gibi mikrokredi programlarını sürdürmeyi başarmış bir kaç kuruluş bulunmaktadır. Aynı şekilde sanayi de La Caixa'nın halk bankası Mikrobank'ın 2007'den beri büyük desteğini almıştır ve almaya da devam etmektedir. 2010-2011 yılları için Avrupa Mikrofinans Ağı tarafından yürütülen mikrofinans araştırmalarına göre, İspanya Avrupa'da mikrokredi

sağlayan ülkeler arasında en üst sıralarda yer almıştır. Araştırma Avrupa mikrofinans kuruluşları arasında 2011 yılında toplam miktarı 872 milyon EURO olan 122.370 kredi dağıtıldığını göstermektedir. İspanya'daki 13 kuruluşun 2011 yılında toplam 232 milyon EURO ile 36.188 kişiye kredi verildiği belirtilen rapor göz önüne alındığında, araştırmada İspanya'ya ayrı bir parantez açılmış olması kaçınılmazdır (González, 2013).

Mikrokredi İspanya'da finansal ve sosyal olarak Kabul edilmemiş riskli gruplara verilen bireysel kredi olarak tanımlanmaktadır. Mikrokrediler başvuranın güvenilirliğine ve finanse edilecek projenin gerçekleştirilebilirliği göz önüne alınarak verilir. Kendilerine serbest meslek yoluyla gelir kaynağı yaratmalarına ve böylece yaşam şartlarını iyileştirmelerine ve tümün bir parçası olabilmelerine olanak sağlayan ekonomik başlangıçlar yapmak ve küçük esnaflar kurmak için fakir gruplara finansal bir imkan sunulmaktadır (Garridoand Calderón, 2007:56).

Şekil 5: Mikro Kredinin İspanya'da Veriliş Şekli

Kaynak: Garrido ve Calderón, 2007: 62

Şekil 5'de görüldüğü üzere, mikrokrediler İspanya'da çoğunlukla şu yolla verilir (Garrido ve Calderón, 2007: 61):

- Mikrogirişimci Sosyal Mikro Kredi Destek Organizasyonuna bilgi için başvurur.
- Sosyal Mikro Kredi Destek Organizasyonuna potansiyel hak sahibini tanımlar, onlara kredi başvurusunu tamamlamak için gerekli yardımda bulunur ve başvurularını finansal kuruluşa iletir.

- Finansal kuruluş projenin gerçekleştirilebilirliğine göre bir kredi hesaplaması yapar ve değerlendirme olumlu ise mikrokredi anlaşmasını resmileştirir. Bu anlaşma doğrudan finansal kuruluş ve mikro girişimci tarafından imzalanır.
- Bunlara ek olarak, Sosyal Mikro Kredi Destek Organizasyonlular kredi süresince mikrogirişimcilere gerekli desteği sağlayarak işi takip etmekle yükümlüdürler.

3.4.3. Peru Örneği

Düşük–orta gelir grubundan olan Peru’da başarılı bir Mikro Finans Kurumu (MFK) olan MiBanco’dan söz edilebilir; Accion Comunitaria del Peru (ACP) toplum kalkınmasına yönelik kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum örgütü olarak kurulmuştur. ACP faaliyetlerini 1980’li yılların başında başkent Lima’da mikro girişimcilere kredi sağlama konusunda yoğunlaştırmıştır. Kurumsal yapısı sermayeye ulaşmasını ve dolayısı ile hizmetlerini yaygınlaştırmasını kısıtladığı için ACP,1985 yılından itibaren kâr amacı güden bir finans kurumuna dönüşmeye karar verdi. ACP gibi sivil toplum kuruluşlarına sermaye bağısı sınırlı olmakla birlikte Peru’da çok taraflı bir kalkınma bankası olan Intra-American Development Bank’dan (IDB) mikro finans sektöründeki düzenlemeye tabi finansal kurumlara kredi olarak aktarılmak üzere kaynak, alabiliyorlardı. Düzenleme dışı olduğu için ACP’nin bu kaynaktan yararlanma hakkı yoktu (Dündar, 2007: 9).

MiBanco’nun 2002 yılı sonunda hem kredi hem tasarruf hesabı hizmetlerinden yararlanan 99.121 aktif müşterisi bulunmaktadır. Müşterilerinin %50’sinden fazlasını kadınlar oluşturmaktadır. Kredi miktarları 100 \$ - 100,000 \$ arasında değişirken, kredi vadeleri ise üç ayla beş yıl arasında değişmektedir. MiBanco’nun verdiği kredilerin yaklaşık %19’u gruplara, %81’i bireylere verilen kredilerden oluşmaktadır. Bireysel kredilerin %71’inin teminatı yoktur. 2002 yılında geri ödenmemiş krediler ortalama 931 \$ düzeyinde olup, toplam kredi (10), portföyü yaklaşık olarak 92 milyon \$2dır. Verilen ilk krediler 300 \$-700 \$ düzeyinde olmuştur. 2002 yılında riskli portföy oranı %3,1 olan MiBanco, Peru’nun mali sistemi içindeki en sağlam bankalardan biridir ve oldukça kârlıdır. MiBanco performansını iyileştirmek için teknolojiyi de kullanmaktadır. MiBanco’nun kendi ağı içinde 35 şubesi ve pek çok yerde ATM’leri bulunmaktadır (Dündar, 2007: 10).

3.4.5. Gana Örneği

Mikrofinans kavramı Gana'da yeni bir Őey değildir. Geleneksel olarak, insanlar ile kaydedilmiŐ ve kendi kendine yardım kapsamında, bireylerin ve grupların kűçük krediler, iŐletme veya tarım iŐletme kurma almıŐ. Mevcut kanıtlar da Afrika'da ilk Kredi Birliđi Kanada Katolik Misyonerler tarafından 1955 yılında Kuzey Gana'da kurulmuŐ olduğunu gűsteriyor. Geçerli mikrofinans yöntemleri olan Susu, Nijerya kűkenli ve 1990'ların baŐında Gana yayıldığı sanılıyor (Ministry of Finance Republic of Gana, 2014:3).

Gana Mikrokredi KuruluŐları Ağı (GHAMFIN) 1998 yılında sayıları Őu anda 70'in űzerinde olan mikrokredi kuruluŐları için çatı bir organizasyon olarak kurulmuŐtur. GHAMFIN'in asıl iŐlevi bilgi merkezi olarak gűrev yapmak, mikrofinans sanayisi için bilgi ve istatistik sağlamaktır. GHAMFIN ayrıca personel eğitimi ve kapasite artırma yardımımda da bulunmaktadır. Gana'nın en baŐarılı mikrokredi kuruluŐu, en geniŐ műŐteri ağıyla (16000) Sinopi Aba Trus (STA)'dır. Diđer bilinen kuruluŐlar ise: Women's World Banking, ProCredit Ltd., Opportunity International, EziSavingsandLoans, ECLOF Ghana, UniCredit, First Nationaland Express Savingsand Loans'dır. (Egyir, 2010:6).

Tablo 10: Mikrofinans Erişimi Olan Kadınların Özellikleri (Araştırmacı Kaynağı İle)

Değişken	ECLOF	AKUDUGU	CCA	CMA	FES	Ortalama
Yaş aralığı (Yıl bazında):						
Minimum	20	25	19	21	19	21
Maksimum	80	65	80	80	80	77
Ortalama	47	41	37	48	42	43
Medeni durum (%):						
Evli	68	95	68	70	85	77
Bekar	32	5	32	30	15	23
Aile büyüklüğü:						
Minimum	2	2	2	1	3	2
Maksimum	9	12	9	15	7	10.4
Ortalama	5	6	5	6	4	5.2
(%) Ana meslek:						
Tarım	80	100	12.3	30	33	51.1
Ücretli istihdam	3	0	50.2	13	12	15.6
Tarımsal ticaret	9	0	10.4	30	30	15.9
Tarım dışı ticaret	8	0	27.1	27	25	17.4
Etnik köken(%):						
yerli insan	62.5	100	50	50	60	60.6
yabancı insan	37.5	0	50	50	40	39.4
(%) Din:						
Hıristiyanlık	90	55	90	95	85	83
İslam	9	40	10	5	15	15.8
Geleneksel	1	5	0	0	0	1.2
(%) Eğitim:						
Okuryazar (<9 yaş)	55	8	20	70	99	62.4
Okuryazar değil	45	92	80	30	1	37.6
Çiftlik boyutu:						
%<2 hektar	26.3	90	95	89	90	78
%>2hektar	73.7	10	5	11	10	21.9
Ortalama	4.2	1.64	1.8	2.0	2	2.3
(%) Konum:						
Kırsal	62.5	50	40	70	60	60.5
Kent	37.5	50	60	30	40	39.5
Krediye erişim (%):						
Evet	43	50	83	91	81	69.6
Hayır	57	50	17	9	19	30.4
Miktarda verilen (GH¢):						
Minimum	100	44	200	50	25	83.80
Maksimum	700	120	4000	5000	500	2064.00
Ortalama	450	57	1000	800	200	501.40

Kaynak: Egyir, 2010:10

Tablo 10' da mikrofinans erişimi olan kadınların özellikleri çeşitli kurumların verileri ve değişkenler eşliğinde incelenmiştir. Mikro finanstan yararlanan bayanların en yüksek yaş aralığı 80 ile ECLOF, CCA, CMA ve FES kurumları ölçmüştür. Bununla birlikte en düşük yaş aralığı 19 ile CCA ve FES kurumu olmuştur. Bu da göstermektedir ki Gana'da mikrofinans erişim yaşı oldukça küçüktür. Bununla

birlikte kadınlar ileri yaşlarda da mikro kredi uygulamasından faydalandıkları görülmektedir. Bu iki yaş grubunun ortalaması 43'tür.

Aile büyüklüğünde bu sayı CMA'nın verileriyle en az 1 kişi iken aile büyüklüğü en fazla olan yine CMA'nın verileriyle ailenin nüfusu 15 kişi ile sınırlı kalmıştır ve ayrıca Mikro finans uygulamasından faydalanan kadınların istihdam edildikleri temel alan % 51 ile tarım sektörü, % 17,4 ile Non-agric.commerce sektöründe olurken %15.9 ile tarımsal ticaret üçüncü ve % 15.6 ile ücretli olarak istihdam edilme dördüncü sırada yer almıştır.

Bu dört kurumun araştırmalarına göre 9 yaş altı ve üstü okuryazar oranları incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda 9 yaş altı okuma yazma bilmeyen kadın oranı AKUDUGU'nun verilerine göre %8, 9 yaş üstü okuryazar oranının en fazla olduğu ise %92 ile yine AKUDUGU'nun verilerinde karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca Gana'da mikrokredi kullanan kadınların çoğu ortalama %60.5 ile kırsalda ikamet eder iken %39.5'lik bir kısmı ise kentlerde ikamet etmektedir.

Gana mikro finans Ülkedeki bazı önemli adımlar atıldığını, özellikle özel sektör içinde yaptı. Bu başarılar arasında aşağıdaki gibidir (Ministry of Finance Republic of Gana, 2014):

İşletme Sermayesi Sağlanması: Ülkeye mikro finans tanıtımı küçük işletmelerin operatörler için mümkün erişmek için yaptı şimdiye kadar olan kredi tesisleri, resmi kurumlar tarafından erişimi zor şartlara nedeniyle zordu. Yer tutar, mütevazı değil, büyük olsa bile, bir ölçüde işlerini destekler.

İstihdam Sağlanması: Mikro finans başlatmak veya genişletmek için sermaye ile insanlar sağlar onların işletmeler. Mikro finans desteği ile küçük işletmeler Orta ölçekli İşletmeler oluşturma içine büyüdü başkaları için istihdam olanakları.

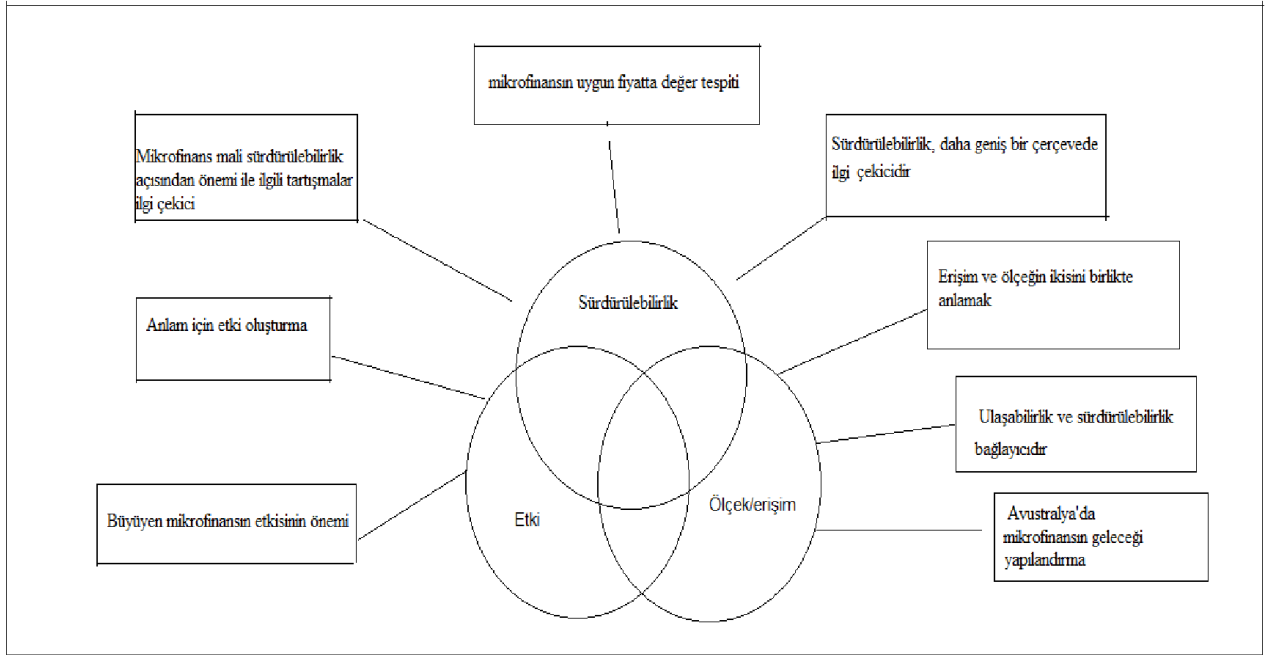
Kapasite: Mikro finans projeleri ve programları gitti uzun bir yol inşa kapasitesinin müşteriler alanların kredi yönetimi, müşteri ilişkileri, fiyatlandırma, pazarlama ve satış kredi yanı sıra sosyal ve toplumsal sorunlar.

Toplumsal Kalkınma: Mikro finans bazı topluluklar toplumun gelişimini sağlayan, taşınabilir su gibi belirli sosyal olanaklar sağlamak için yardımcı oldu.

3.4.6. Avustralya Örneği

Avustralya'nın mikrofinans ve girişim gelişimine yaklaşımı, müttefik ülkelerin finansal sektörlerini güçlendirmeyi ve fakirler için o ülkelerin daha fazla çalışmasına yardım etmeyi amaçlar. Bu yaklaşım şunları benimser (Sheehan and Burkett, 2009: 1):

- Finansal ve iş sektörü düzenlemelerini geliştirerek refah bir çevre yaratmak,
- Finansal edebiyat eğitimini sağlamak ve meslek yetenek gelişimini desteklemek,
- Mikro, Küçük ve orta çaplı girişimlerin finansal ihtiyaçlarını ve fakir evsahiplerinin finansal servislere ulaşım ihtiyaçlarını karşılamak.

Şekil 6: Avustralya'da Mikro Finans Sisteminin Temel Zorluklar ve Fırsatlar

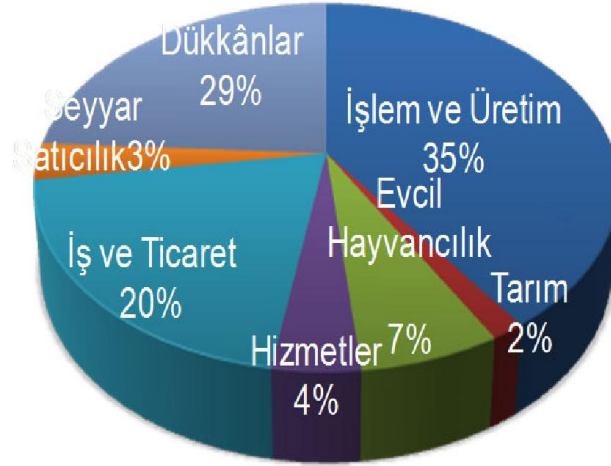
Kaynak: Burkett and Sheehan, 2009: 7

3.5 TÜRKİYE'DE MİKRO KREDİ VE MİKRO KREDİ VEREN KURULUŞLAR

70'li yıllarda ilk olarak Bangladeş'te başlayan Grameen Bank mikro kredi uygulaması Türkiye'de 2003 yılında İstanbul'da düzenlenen bir konferansla tanıtılıp ilk olarak Diyarbakır'da uygulamaya konulmuştur. İstanbul'da düzenlenen bu

konferansa başta Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve dönemin İç İşleri Bakanı Abdulkadir Aksu'nun katılımlarıyla gerçekleşen konferans diğer katılımcılarla birlikte Prof. Muhammad Yunus'un yakın çalışma arkadaşlarından olan ve Yunus'unda ifade ettiği üzere “çok fedakar çalışan insanlardır” dediği Grameen Bank ve Grameen Trust yöneticilerinden Prof. H.I Latiffee, Nurjahan Begum ve Lamia Morshed'in de katılımıyla gerçekleştirilmiştir (Akgül, 2010:90).

İl Özel İdaresi Kanununun 6'ncı maddesinin (a) bendinde, İl Özel İdaresinin görev ve yetkileri arasında yoksullara mikro kredi verilmesinin de yer alması nedeniyle, bu kanunun söz konusu maddesinin özellikle pozitif ayrımcılık içerecek şekilde kadın yoksulluğunu azaltmaya yönelik olarak 81 il valilikleri tarafından uygulanmasının kadınların ekonomik açıdan güçlendirilmesi, yoksulluğun ortadan kaldırılması, kadınların kendilerine olan özgüven ve saygılarının artması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi bakımından büyük önem taşıdığı hususunu içeren yazı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne İçişleri Bakanlığı'na gönderilmiştir. İçişleri Bakanlığı'nın bu konuda valiliklere gönderdiği talimat doğrultusunda bazı illerde mikro kredi uygulaması başlatılmıştır ve sürdürülmektedir (KEİG, 2012:38).

Şekil 7: Türkiye’de Mikro Kredinin Sektörel Dağılımı

Kaynak: <http://www.israf.org/>, E.T: 26.12.2014

Şekil 6’da Türkiye’de mikro kredi kullanan kadınların hangi sektörlerde çalıştıkları gösterilmektedir. Bu dağılımda % 35’lik bir dilimle en fazla mikro kredi

kullanan kadınlar işlem ve üretim sektöründe faaliyet vermektedir. Bunu takiben %29'luk bir kısmı dükkanlarda hizmet edip, %20'lik bir kısmı ise çeşitli iş ve ticaretle uğraşmaktadır. Bunu %7 ile hayvancılık, hizmet sektörü %4, seyyar satıcılıkta %3 ve tarım sektöründe %2'lik bir pay almıştır.

Türkiye'de mikro kredi şubeleri farklı finansman şekilleri kullanılarak açılmaktadır. Bazı durumlarda bağışçılar ilgili mikro kredi şubesinin işletme ve kredi ihtiyacının tamamını kendileri en fazla 5 yıla yayılmış şekilde ve en az 300.000 lirayı; ilk yıl 100.000 lira olmak üzere, diğer yıllarda ise bağışçının takdirine kalacak şekilde en az 50.000 lira olmak üzere azami 5 yıl süreyle finanse ettikleri taktirde isimleri şubeye verilmektedir. Mesela Hamdi Akın Kayseri Mikro Kredi Şubesi, Hüsnü Özyeğin Ergani Mikro Kredi Şubesi, Murat Vargı Balıkesir Mikro Kredi Şubesi, Eyüp Cenap Gürpınar Siverek Şubesi, Ramazan Öz İskenderun Mikro Kredi Şubesi, Turgay Ciner Elbistan Mikro Kredi Şubesi, Asım Kocabıyık Afyonkarahisar Mikro Kredi Şubesi ve Nihat Özdemir Kurtalan Mikro Kredi Şubesi, Feyyaz Berker Konya Mikro Kredi Şubesi ve Nihat Gökyiğit Artvin Mikro Kredi Şubesi bu şekilde finanse edilerek oluşturulmuştur (Akgül, 2010:94).

Mikro kredi, özellikle Diyarbakır ve Şanlıurfa'da yaygın uygulanan bir politikadır ve zaruriyet girişimciliğini tam olarak örneklemektedir. Özellikle görüşme yapılan illerde il özel idareleri ve Türkiye İsrافی Önleme Vakfı tarafından dağıtılan mikro kredinin “mucizevi” bir çözüm olarak sunulması dikkat çekmektedir. Görüşmeler esnasında mikro kredi, kadınlara yönelik yerel yöneticilerin en önem verdiği destek türü olarak ifade edilmiştir. Ancak mikro kredi uygulamaları, üretim zincirini eve taşıması, kayıt dışılığı artırması, tehlikeli çalışma koşullarına önlem almayı imkânsız hale getirmesi ve kadınların borçlanma yoluyla daha fazla sömürülmesine neden olması gibi gerekçelerle pek çok araştırmacı tarafından eleştirilmektedir (KEİG, 2012:24).

3.5.1. Türkiye de Kadına Yönelik Temel Mikro Finans Kuruluşları

3.5.1.1. Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV) Maya Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Modeli

MAYA Haziran 2002'de Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı'nın (KEDV) bir iktisadi işletmesi olarak kurulmuştur. Amacı, küçük çaplı bir iş yapmakta olan dar

gelirli kadınlara, bu işlerini geliştirebilmeleri ve ekonomik hayata aktif olarak katılabilmeleri için küçük miktarlarda borç para vermektir. Maya Türkiye'nin ilk mikro kredi kurumudur. Merkezi İstanbul'da olan MAYA, operasyonlarına 1999 depreminden en çok etkilenen illerimizden biri olan Kocaeli'nde başlamış, Kocaeli'nde ilk kredileri Ağustos 2002'de, İstanbul'da Haziran 2003'te, Düzce'de Ağustos 2004'te, Sakarya'da da Kasım 2005'te vermiştir. 31 Aralık 2008 itibariyle toplam 1585 aktif üyesi vardır. 2013'e kadar toplam 8497 adet kredi verilmiştir. Verilen kredilerin toplam meblağı 7 milyon TL'yi geçmiştir (KEDV,2014).

MAYA kendi işini yapan kadınlara borç para sağlamaktadır. Kadın mikro girişimciler genellikle dar gelirli grup içinde yer almaktadırlar. Yaptıkları işler, ticaret (%66), üretim (%26) ve hizmet (%8) sektörlerinde odaklanmakta ve küçük yiyecek işleri, evden satış, giysi dikişi/tamiri, el işleri ve kuaförlük gibi işleri içermektedir. Çoğunluğu (%74) ev temellidir; geri kalanlar da semt pazarlarında, sokak tezgahlarında ya da kendilerine ait olan veya kiraladıkları küçük dükkanlarda çalışmaktadırlar. Bu kadınlar, iş alanlarını geliştirmek, sabit varlıklar satın almak ya da işletme maliyetleri için finansmana ihtiyaç duymaktadırlar. Ulaşılabilir kredi kaynakları, ürün için kredi veren ve toptancılar ya da bankalar tarafından kayıtlı işlere verilen ya da 2 kefile verilen 1 000 TL ve üzerindeki ihtiyaç/tüketici kredilerinden oluşmaktadır. Oysa mikro girişimcilerin büyük çoğunluğu (%80) kayıtlı değildir ya da kefil bulamamaktadırlar (KEDV,2014).

Tablo 11: KEDV'nin Mikro Ekonomik Destek İşletmesi Maya'nın Gelişimi

1995–1997 Pilot Proje
Aralık 2000 İlk pazar araştırması ve iş planı
Ocak 2002 İkinci pazar araştırması
Şubat-Mart 2002 Finansal ve operasyonel sistemlerin oluşturulması
Nisan-Mayıs 2002 Personel seçimi ve eğitimleri
Mayıs 2002 Kocaeli ofisin kurulması
Haziran 2002 İş planının güncellenmesi
Ağustos 2002 Kocaeli'nde ilk kredilerin verilmesi
Nisan 2003 İstanbul'da personel seçimi ve eğitimi
Haziran 2003 İstanbul'da ilk kredilerin verilmesi
Ağustos-Ekim 2003 Micro SaveAfrica yöntemleri ile pazar araştırması
Kasım 2003 İlk bireysel kredinin verilmesi
Ağustos 2004 Düzce'de ilk kredilerin verilmesi
Kasım 2005 Sakarya'da ilk kredilerin verilmesi

Kaynak: İleten Soyak, 2010:138

MAYA işletmesinin sağlamış olduğu üç türlü kredi mevcuttur. Bunlar:

a. Maya Biz Dayanışma Grup Kredileri: Sistemde en yaygın olarak kullanılmakta olan kredi türü grup kredileridir. Söz konusu krediden yararlanabilmek için bireysel olarak değil, grup halinde başvuruda bulunmak gerekmektedir. Programa ilk başlanıldığı dönemlerde 50 TL ile 500 TL arasında verilen bu kredi tutarı yakın bir zamanda revize edilerek, alt sınır 100 TL'ye üst sınır ise 750 TL'ye çıkarılmıştır. İkinci defa ve sonraki seferlerde kredi alındığında, verilen kredi miktarı bir önceki miktarın %25'i kadar artabilmektedir. Grup kredisi, üyelere, kendi iktisadi faaliyetlerine katkıda bulunmak amacıyla verilen genel nitelikli bir kredi türüdür, spesifik alanlar için verilmez. Ancak burada önemli olan nokta, başvuruda bulunan kimsenin belirli bir iş tecrübesinin olmasıdır. Zira Maya tarafından verilen krediler iş kurma kredisi niteliğinde değil, daha ziyade iş geliştirme kredisi özelliğini taşımaktadır. Grup kredileri 3, 4, 5, 6 ve 8 ay arasında değişen vadelerde verilmektedir (Korkmaz, 2004:91-92).

b. Maya Ben Bireysel Krediler: Maya, daha yüksek miktarda krediye ihtiyaç duyan yada grup kuramadığı için grup kredisi alamayan kadınlara bireysel kredi de verilebilmektedir. Grup kredisi kullanırken karşılaştığı bir iş fırsatını kaçırmak istemeyen ve bunun için ek kredi desteğine ihtiyaç duyan MAYA üyeleri bireysel kredi alabilmektedirler (Okumuş, 2010:334-335).

Bireysel kredinin koşulları şu şekildedir (Okumuş, 2010:334-335):

a. Teminat olarak bordrolu, iki kefilli, altın/döviz, bazı durumlarda da makine rehini alınabilmektedir. Grup kredisi kullanılırken bireysel kredi almak isteyen üyeler diğer grup üyelerini kefil gösterebilirler yada diğer teminatlardan birini verebilirler.

b. Kredi meblağı en az 100 den fazla 2000 TL'dir. Geri ödeme kapasiteleri uygun olan eski üyeler için miktar 2500 TL'ye çıkabilmektedir.

c. Krediler 3-12 ay vadelidir. Ve ödemeler aylık olarak yapılmaktadır.

c. Maya Aile İhtiyaç Kredisi: İhtiyaç kredisine, sağlık, okul giderleri, fatura ödemeleri gibi acil ihtiyaçları karşılamak amacıyla nakit paraya ihtiyacı olan ve Maya'nın üyesi olup bireysel ya da grup kredisi ödemelerini düzenli olarak yapan

kadınlar başvurabilmektedir. Kredi miktarı 100 ile 500 TL arasında değişmekte olup, vade iki ile altı ay arasında belirlenebilmektedir (Ören vd., 2012:323).

Tablo 12: Maya'nın Kredi Ürünleri ve Özellikleri

	Dayanışma Grupları	Bireysel Kredi	İhtiyaç Kredisi (Mevcut Üyelere)
Amaç	İş kurma veya geliştirme	İş kurma veya geliştirme	Eğitim, sağlık, fatura ödemeleri vb.
Miktar	100-900YTL	100-2,000YTL	100-500YTL
Vade	3 – 12 ay	3 – 12 ay	2 – 6 ay
Ödeme Sıklığı	Aylık	Aylık	Aylık
Teminat	En az 3-10 kadının birbirine kefaleti Kredinin son taksitinin ödendiği günde tekrar kredi imkânı Her yeni kredi alımında %25 artış imkânı	Kefil, makine rehini, döviz/altın... Kredinin son taksitinin ödendiği günde tekrar kredi imkânı Her yeni kredi alımında %25 artış imkânı	Grup teminatı, kefil, döviz/altın
Faiz Oranı	Piyasa ortalamasında faiz oranı; 3 ayda bir faiz güncellemesi	Piyasa ortalamasında faiz oranı; 3 ayda bir faiz güncellemesi	Piyasa ortalamasında faiz oranı; 3 ayda bir faiz güncellemesi

Kaynak: İleten Soyak, 2010:141

Üç türlü krediye sahip olan Maya kredi uygulamasının özellikleri kısaca şu şekilde ifade edilebilir. Tablo 12 de özet şeklinde verilen kredi türleri dayanışma grupları, bireysel kredi ve ihtiyaç kredisidir. Dayanışma gruplarında ve bireysel kredide iş kurma ve geliştirme amaçlanırken, ihtiyaç kredisinde eğitim, sağlık, fatura ödemeleri vb. ihtiyaçlar için kullanılmaktadır. Bu üç türlü Maya kredisi aylık olarak ödeme yapılırken her birinde teminat da vardır. Ayrıca 3 ayda bir faiz güncellemesi de her birinde yapılmaktadır.

3.5.1.2. Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı (TGMP) Modeli

Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı Aziz Akgül tarafından kurmuş ve ilk olarak Diyarbakır'da faaliyete başlamıştır. Bu programın dünya çapında öncüsü ise Muhammed Yunus'tur. Ve ilk olarak Bangladeş'te uygulamaya konulup kısa sürede birçok ülkeye yayılmayı başarmıştır.

1998 yılında Ankara'da faaliyetlerine başlayan Türkiye İsrافی Önleme Vakfı, yoksul kadınların kendi kendilerine gelir getirici faaliyetlerde bulunması maksadıyla

2003 yılından itibaren Türkiye Grameen Mikrofinans Programı'nın da çalışmalarını yürütmektedir(TİSVA, 2012:1).

Türkiye'de ilk defa 18 Temmuz 2003 yılında Diyarbakır'da, eski Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı törende 5 bayanın mikrokredi alması ile başlayan Mikrofinans Programı, Türkiye genelinde 65 il, 90 şube ile faaliyetlerini devam ettirmektedir. Aradan geçen 9 sene içerisinde 50.000'den fazla mikrokredi kullanıcısına, 167.000.000'den fazla mikrokredi dağıtılmıştır. Tamamen güvene dayalı olan, teminat, kefalet, senet, ipotek, icra takibi gerektirmeyen Mikrofinans Programı'nda geri dönüşüm oranı % 100'dür. Dar gelirli bayanlara mikrokredi çocuklarına ve ailelerine ulaşma fırsatı yakalamış, yani Mikrofinans Projesi'nden 300.000'den fazla kişi fayda sağlamıştır (TİSVA, 2012:1).

Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı (TGMP)'nin vermiş olduğu krediler şu şekilde ifade edilebilir:

Temel Kredi: Temel kredi TGMP'nin ana kredisidir. Tüm üyeler bu krediden faydalanabilirler. Temel kredi süresi 3 ay ile 3 yıl arasındadır. Üyelerimizin çoğunluğu bu krediyi bir yıllığına almayı tercih ederler. Bir üye hiçbir zorluk yaşamadan kredi çekebilir. Bu kredi sisteminde, üyeler 6 ay sonra yeni bir kredi çekebilirler (TGMP, 2011:4).

Girişimci Kredis: TGMP'nin yetenekli, başarılı, çalışkan aynı zamanda TGMP'nin desteğiyle işlerini büyütme isteyen üyeler için başka bir kredi programı vardır. 2011'in Aralık ayı itibarıyla 2.459 üyeye toplam 3.496.358,00 TL girişimci kredisi verildi. TGMP'nin girişimci kredisi alan üye sayısını artırmak için verdiği destek devam etmektedir (TGMP, 2011:4).

Hayvancılık Kredis: TGMP hayvancılık kredisini de 2008'in Mayıs ayında başlatmıştır. Mevcut üyelerimize yönelik ek bir kredidir. Daha önce sığır yetiştiriciliği konusunda deneyimi olan üyelere verilir. TGMP 243 üyeye toplam 724.650,00 TL hayvancılık kredisi dağıtmıştır. Haftalık toplantılarda hizmet bedeli toplanmıştır. Bu krediyi kullanarak üyelerimiz kendilerine ek gelir sağlamışlardır (TGMP, 2011:4).

Sosyal Kalkınma Kredis: Üyelerimizin aldıkları kredilerin yanında, kendilerine ek gelir getirici ticari faaliyetlerde bulunmaları için sunulan, temizlik

ürününden kozmetiğe kadar 15 çeşit ürünün içerisinde bulunduğu kredi türüdür ve geri ödemesi 46 hafta boyunca yapılır(<http://tgmp.net/tr>, E.T: 12.01.2015).

İletişim Kredisi: Üyelerimizin kullandıkları kredilerin yanında, teknolojik olarak da gelişimlerini sağlamayı amaçlayan kredi türüdür. Üyelerimiz bu kredi çeşidi sayesinde günümüz teknolojisinde kullanılan akıllı telefonlara sahip olabilmektedir. Kredi geri ödemesi 46 hafta boyunca yapılmaktadır (<http://tgmp.net/tr>, E.T: 12.01.2015).

Eğitim Kredisi (Tasarlanıyor): Üniversite öğrencileri için verilecek olan ve şuanda tasarlanma aşamasında olan kredi türüdür (<http://tgmp.net/tr>, E.T: 12.01.2015).

Ayrıca TGMP'nin diğer hizmetleri de şu şekilde sıralanabilir:

Mikro Sigorta:

Dünyada ilk defa Hindistan'da yoksul insanlara sigorta güvencesi sunmak amacıyla hayata geçen mikro sigorta ile ilgili Türkiye'deki ilk uygulama Güneş Sigorta tarafından Türkiye İsrافی Önleme Vakfı işbirliği ile geçen yıl hizmete sunulmuştu. Mikro Sigorta ile aylık 2-3 Euro gibi düşük primler karşılığında ferdi kaza ve konut poliçesi satarak sigorta alışkanlığı bulunmayan sosyo ekonomik kitleye ulaşılması ve sigorta bilincinin artırılması hedefleniyor (Arslan, 2012).

Türkiye'deki ilk Mikro Sigorta'nın uygulaması 2011 yılında Güneş Sigorta tarafından sunulmuştu. Türkiye İsrافی Önleme Vakfı'nın 'Türkiye Grameen Mikro Kredi' programı kapsamında desteklenen 55 bin kadın girişimciye aylık 1 TL prim karşılığında ferdi kaza sigortası yapılmıştır. Düşük gelir grubundaki kişiler için planlanan 'Mikro Sigorta'da düşük prim ve buna bağlı olarak düşük teminat limitleri vermektedir (Milliyet Gazetesi, 2012).

Mikro Konut Sigortası: Yangın, sel, fırtına ve diğer doğal afetler nedeniyle ortaya çıkan zararlarda ev sahiplerini 15.000 TL, kiracıları 10.000 TL ye kadar teminat altına alan konut sigortasıdır (<http://tgmp.net/tr>, 01.10.2015).

Gönüllü Tasarruf: TGMP üyelerine yönelik gönüllü tasarruf sistemide vardır. Gönüllü tasarrufun ana amacı yoksul kadınlarda tasarruf bilincinin gelişmesine

katkı sağlamaktır. Ayrıca kendi hesaplarında saklanan gönüllü tasarruflar sayesinde çocuklarının eğitim ve sağlık ihtiyaçları ile özellikle beklenmedik şekilde ortaya çıkan acil nakit ihtiyaçlarının karşılanmasına imkan oluşturulmaktadır (Okumuş, 2010:352).

Mikro Emeklilik: Ekonomiye Kadın Gücü, girişimci kadınlarla Mikrokredi desteği verecek gönüllüleri buluşturmak için ideal bir platform olarak tasarlandı. Bu platform, daha fazla kadının mikrokrediden faydalanıp ekonomik üretime katılması için Türkiye’de ilk defa sosyal borçlanma yöntemiyle bireylerin kadın girişimcilere borç veya bağış ile destek vermesini sağlıyor. (<http://tgmp.net/tr>, 01.10.2015).

Proje kapsamında sağlanan her türlü maddi destek, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı (TİSVA) ile Nobel Barış Ödülü sahibi ve dünyada mikrokredinin öncüsü olan Prof. Muhammed Yunus işbirliğinde yürütülen Türkiye Grameen Mikrofinans Programı’nın girişimci fon havuzuna aktarılıyor. Girişimci fon havuzunda biriken ve desteklerle büyüyen kaynaklar, daha çok ihtiyaç sahibi kadının iş kurması ve işini büyütmesi için mikrokredi olarak dağıtılıyor. Mikrokrediden faydalanan kadınlar, aldıkları krediyi 46 haftada haftalık taksitlerle düzenli olarak geri ödüyor. Ödemesi tamamlanan krediler, girişimci fon havuzuna geri dönüyor ve sırada bekleyen diğer girişimci kadınlara dağıtılıyor(<http://tgmp.net/tr>, 01.10.2015).

TGMP mikrofinansı işletmek için Türkiye’de kurulan ikinci STK’lardır, fakat müşteri, portföyle ve şu sayısı bakımından en büyüğüdür. TGMP 2003’ten 2012’ye kadar 93.000’den fazla alıcıya 164.5 milyon TL (92,4 milyon dolar)’dan fazla dağıtım yapmıştır. 2012’den beri TGMP 34 milyon TL (19.1milyon dolar)’ den kredi portfolyosuna sahiptir. TGMP şu anda Türkiye’de çoğu güney ve doğuda yoksul bölgelerde olmak üzere 90 tane şubeye sahiptir (<http://grameen-jameel.com>, E.T: 23.01.2015).

3.5.1.3. Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)- HSBC Bankası İşbirliği Modeli

HSBC Türkiye, TİSVA ve TOG işbirliği ile oluşturulan “Mikro kredi ile Toplum Destek Projesi” ile 5 bin haneye ulaşarak 1 milyon TL kredi aktardı. Böylece bir iş fikri olup da sermaye bulmakta zorlanan binlerce dar gelirli dar gelirli insan hayalini gerçekleştirme fırsatı buldu (Akşam gazetesi, 29.12.2008).

İbrahim Betil öncülüğünde kurulan Toplum Gönüllüleri Vakfı, kadınların aile ekonomisine destek sağlamaları halinde, bu sadece kadınların ekonomik hayata katılmasıyla kalmadıklarını, çocukların eğitimine de ciddi katkılar sağladıklarını vurgulayarak kadınlar için geçici eğitimler (on günlük) verilmesi kararı almışlardır. Eğitimler sonunda kadınların girişim için manevi yönden hazır oldukları fakat iş için gereken paranın olmaması sebebiyle herhangi bir faaliyette bulunamadıklarının anlaşılması üzere Samsun 19 Mayıs Üniversitesi'nde öğrenim gören TOG üyesi 5 gönüllü öğrencinin Bangladeş'e mikro kredi hakkında bilgi almak için göndermek isteseler de siyasi nedenlerden gönderememişlerdir (Sanyer, 2007).

Samsun valiliğinin 19 Mayıs Belediye Başkanının ve gönüllü gençlerin desteğiyle bir program hazırlanır ve HSBC bankasıyla görüşülerek ilk kademedede 200 bin dolar, başarılı olması takdirde beş yıl içinde beş milyon dolar vermeyi banka taahhüt ediyor. HSBC bu işten kâr etmemekte ve sadece maliyetini faiz olarak TOG'dan alacaktır. TOG da hiç kâr etmeden aynı maliyeti öbür tarafa aktarır bireylerin 100 YTL alan yıllık 115 TL,200 alan 230 TL ödeyecektir. Geri ödeme işlemi, ilk bir ayı ödemesiz 13 aylık kredi. Ondan sonra da 15 günde bir 23 eşit taksitte ödenecek. Üye olan bireyler birinci kredilerini ödendikten sonra ikinci krediyi alabilir (İkinci kredi 1.500 lira). Birinci krediyi ödeyemezse üzerlerine düşülmeyeceği ve yasal yollara başvurulmayacağı oluşacak olan zararın ise TOG'a yapılan başka bağışlar için kurulan fondan karşılanmışlardır (Sanyer, 2007).

3.5.1.4. Güneydoğu Anadolu Projesi Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezi Kadın Girişimciliği Projesi (GAP-GİDEM)

GAP-GİDEM Projesi; 1997 yılında Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (BMKP) ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (GAP BKİ) tarafından yürütülen "Güneydoğu Anadolu Sürdürülebilir İnsani Kalkınma Programının alt-projelerinden birisi olarak başlatılmıştır. Beş yıl boyunca BMKP ve GAP BKİ tarafından finanse edilen projeye, 2002 yılından itibaren Avrupa Komisyonu mali destek sağlamaya başlamıştır (Özar, 2005:5).

Kadın Girişimciliği Projesi, bölgede kadın girişimciliğini geliştirmeyi hedeflemektedir. Başka bir deyişle, kadınların başında buldukları işletmelerin sayısının artırılması, kadınlar için istihdam yaratılması, kadınların finansal hizmetlere

erişimlerinin sağlanması ve gelir düzeylerinin yükseltilmesi hedefler arasındadır (Ecevit, 2007:24).

Proje iki evreli tasarlanmıştır (Ecevit, 2007:25):

Araştırma Evresi: Kadınların yapabilirliklerinin ve gereksinimlerinin, sektör işgücü gereksinimlerinin, kredi mekanizmalarının, kadın girişimciliğine yönelik uluslararası finansmanın ve mevcut fırsatların belirlenmesi amacıyla, çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Sahada çalışmalar yürüten kuruluşlar arasında bir eşgüdüm platformu oluşturulması için çalışmalar yapılmış ve bir toplantı düzenlenmiştir. Bu çalışma, yapılan araştırmanın bulgularını derleyip sunmaktadır.

Uygulama Evresi: Araştırma bulgularından hareketle, kadın girişimciliğinin geliştirilmesine yönelik bir yol haritası hazırlanmıştır. GİDEM'ler, bu çerçevede her il için girişimcilik planları yapmışlardır.

Çeşitli projeler kadınlar tarafından kurulan şirketlerce yürütülmektedir. Bu çerçevede aşağıdaki projeler başarıyla devam etmektedir (PAKSOY ve AYDOĞDU, 2010:128).

Diyarbakır ilinde; Kutu Yapımı, Giyim, Pazarcı Kadınlar

Kızıltepe-Mardin ve Batman illerinde; Restoran

Karacadağ Taş Toplama Projesi: Proje ile taşlık arazinin temizlenmesi amaçlanmış olup, kamu araçları kullanılarak dört köyde, Temmuz 2002'ye kadar 3.223 dekar arazi tarım için uygun hale getirilmiştir.

3.5.1.5. T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu Sosyal Riski Azaltma Projesi

1986 yılında yoksullukla mücadeleye yönelik sosyal yardım faaliyetleri sağlamak üzere, 3294 sayılı Kanun ile "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu" oluşturulmuş, 9 Aralık 2004 tarih ve 5263 sayılı Kanun ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (SYDGM) kurularak, Fon yönetimi kurumsal bir yapıya kavuşturulmuştur(Okumuş, 2010:363).

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanununun amacı ve kapsamı gereği, ülkemizde herhangi bir sosyal güvencesi olmayan, sosyo ekonomik yoksunluk içinde bulunanların, yakacak, gıda, giyim, eğitim, sağlık gibi temel ihtiyaçlarını karşılamakta, özgürlüklerin eğitim ve rehabilitasyon giderlerine katkı sağlamakta, kırsal ve kentsel alanlarda yaşayanların gelirlerini arttırma ve sürekli bir işe sahip olmalarına yönelik projelerine destek vermektedir(Okumuş, 2010:363).

SRAP (Sosyal Riski Azaltma Projesi); Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Dünya Bankası arasında 14 Eylül 2001 tarihinde imzalanan ve 28 Kasım 2001 tarihli Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe giren, Sosyal Riski Azaltma Projesi İkraz Anlaşmasıyla, Türkiye de kısa ve uzun dönemde yoksulluğun azaltılmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Proje birbiriyle bağlantılı dört temel bileşenden oluşmaktadır. Bunlar (İstanbul Valiliği, 2004):

- Yaşanan ekonomik krizin muhtaç nüfus üzerindeki etkisini azaltma (Hızlı Yardım Bileşeni)
- Yoksullara hizmet ve sosyal yardım sağlayan devlet kurumlarının kapasitesini artırma (Kurumsal Gelişim Bileşeni)
- Temel sağlık ve eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi için nüfusun en yoksul %6'lık bölümüne yönelik bir sosyal yardım sistemi kurma (Şartlı Nakit Transferi Bileşeni)
- Yoksulların gelir elde etme ve istihdam fırsatlarını artırma (Yerel Girişimler Bileşeni)

Ekonomik güçlükler nedeniyle çocuklarını okula gönderemeyen ve düzenli sağlık kontrollerini yaptıramayan, nüfusun en yoksul %6'lık kesimine dahil olan aileler, ŞNT'nin temel hedef kitesidir. Bu kapsamda, sosyal güvencesi olmayan ve bebek bekleyen ve/veya 0-6 yaş grubu ve/veya okul çağında çocuğu olan aileler, ŞNT uygulamasından faydalanmak üzere başvuru yapabilirler. Şartlı Nakit Transferi uygulamasından faydalanabilmek için bir başvuru formu doldurulmalıdır. Başvuru formları, 4 bölüm halinde hazırlanmıştır. Formda, başvuru sahibinin, eşinin ve çocuklarının demografik bilgileri ile hane bilgileri sorulmaktadır (İstanbul Valiliği, 2004).

3.6. TÜRKİYE’DE MİKRO KREDİ ÖRNEKLERİ

3.6.1. Diyarbakır İli Örneği

Türkiye’de işsizliğin ve yoksulluğun yoğun olarak yaşandığı doğu bölgesinde, kırsal kesimde özellikle yaşlı ve çocuk sayısının fazla olduğu ailelerde mikro kredi projeleri uygulanarak önemli sonuçlar elde edilmiştir. İşsizliğin ve yoksulluğun hakim olduğu bu alanlarda mikro kredinin uygulanması bu sorunları azalttığı gibi bu ailelerin yükünü üstlenen kadının ezilmesini ve arka planda kalmasını önlemektedir. Ailesinin geçimine katkıda bulunmanın verdiği şevkle çalışan kadınlar aldıkları sonuçlarla birlikte kendilerine olan güveni de kazanmışlardır. Bunlardan dolayı mikro kredi çalışmaları işsizlik ve yoksulluğun getirmiş olduğu sorunları ortadan kaldırmak için önemli bir adımdır. Bu bağlamda desteklenmeli ve küçük adımlar bile olsa atılmasına katkı sağlanmalıdır (Çiftçi, 2010: 51).

Türkiye’de Grameen tipi mikrofinans uygulaması Diyarbakır milletvekili Prof.Dr. Aziz Akgül tarafından İstanbul’da düzenlenen bir konferansla tanıtıldıktan sonra ilk olarak Diyarbakır şehrinde uygulamaya konulmuştur.

11 Haziran 2003 tarihinde, mikrofinans projesinin mimarı Prof. Dr. Muhammed Yunus ve Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Aziz Akgül tarafından temelleri atılan Türkiye Grameen Mikrofinans Programı, ilk olarak Diyarbakır’da toplam 6.000 TL tutarında kredi dağıtımıyla uygulamaya konuldu. Aradan geçen 11 yılda, yaklaşık 150 bin yoksul ve dar gelirli kadına ulaşan program kapsamında 320 milyon TL kredi dağıtılmıştır. Programın Kahramanmaraş’taki uygulaması, Avrupa Konseyi’ne sunulan 600 proje arasında Avrupa Birliği ödülüne layık görülmüştür(TGMP, 2015:27-28).

Adaman ve Bulut (2007, 103, 106)’un Diyarbakır’da yaptıkları çalışmada, kredi kullanarak aileye gelir getirmeye başlayan kadınlardan küçük bir kısmının hayatında önemli değişimler olmuş, ataerkil aile yapısı yavaş da olsa çözülmeye başlamış ve kadınların aile içi statüsü yükselmiştir. Ancak pek çok kadın toplumsal koşullar ve aile içi kurallar gereği aldıkları krediyi olduğu gibi kocalarına teslim etmektedir. Gelir getirici iş yapsalar da, kadınların gündelik hayatında hiçbir değişim olmamıştır. Kadınların çoğunlukla ev-içi üretimlerinin ürünlerini satma işlevini de

kocalar ya da babalar üstlenmektedir. Yani piyasaya açılma ve pazarlama noktasında kadın kesinlikle geri konumdadır (Balkız ve Öksüz, 2013:9).

Tablo 13:2014 Yılı Diyarbakır TGMP Mikrofinans Şubelerinin Haftalık Merkez, Grup, Üye, Mikrokredi Toplam Dağıtım ve Toplam Tahsilat Durum Tablosu
05.01.15 Tarihli Raporu

Şube	Merkez Sayısı Toplam	Grup Sayısı (Toplam)	Üye Sayısı (Toplam)	Pasif Üye Sayısı (Toplam)	Kredi Alan Üye Sayısı (Toplam)	Toplam Tahsilat	Toplam Dağıtım
Diyarbakır/ Bağlar Şubesi	85	721	2.220	2.239	1.219	12848215,01	14402087,35
Diyarbakır/ Bismil Şubesi	79	360	795	1.066	527	5619962,15	6270056
Diyarbakır/ Ergani Hüsnü Özyeğin Şubesi	78	685	1.463	2.381	934	8558659,45	9621858,69
Diyarbakır/ Kayapınar Şubesi	51	370	1.069	1.381	737	4693242,35	5719626,52
Diyarbakır/ Silvan Şubesi	67	206	627	883	307	2742640,81	3104477,47
Diyarbakır/ Sur Şubesi	96	682	2.031	1.961	1.305	12019570,48	13485370,42
Toplam	456	3.024	8.205	9.911	3.724	46.482.290,25	52.603.476,45

Kaynak: <http://tgmp.net/tr/finansal-veriler/haftalik-raporlar/4>'den düzenlenmiştir, E.T: 05.01.15

Rakamlar mikro kredinin seyrine ilişkin iyimser bir hava yaratmaktadır ancak mikro kredinin Diyarbakır süreci epeyce zorlu geçmiştir. Yardım geleneğinin çok güçlü olduğu ve halkın karşılıksız bağışlara alışkın olduğu bu bölgede faiziyle ödenmesi gereken krediye alışmak özellikle de kadınlar açısından kolay olmamıştır. Faizle para almak fikri kadınlar için dinsel ve ahlâki anlayışlarına tamamen terstir. 'Hizmet bedeli' kavramıyla faiz konusu meşrulaştırılsa dahi uygulanan faiz oranının piyasadaki bankalara göre bir hayli yüksek olması (% 15 gb.) kadınların haftalık ödemelerini zorlaştırmaktadır. Bu zorluğun üstü başka kaynaklardan borç alarak, dayanışma grupları içinde yardımlaşarak kapatılmaya çalışılmıştır (İleten: Balkız ve Öztürk; 2013: 12 Adaman, & Bulut).

Tablo 13’de Diyarbakır ilinin toplam şube sayısı ve bu şubelerle ilgili çeşitli bilgiler verilmiştir. Bu verilere göre Merkez sayısı en fazla olan şube 96 adetle Diyarbakır/ Sur Şubesi olurken en düşük merkez sayısı 51 adetle Diyarbakır/ Kayapınar Şubesi olmuştur. Grup sayısı en fazla olan şube 721 ile Diyarbakır/ Bağlar Şubesi olurken en düşük şube 206 adetle Diyarbakır/ Silvan Şubesidir.

Bununla birlikte en fazla üye sayısı 2.220 kişi ile Diyarbakır/ Bağlar Şubesi, en az ise 627 adetle Diyarbakır/ Silvan Şubesi olmuştur. Toplam tahsilat ve toplam dağıtım bakımından da liderliğini sürdüren Diyarbakır/ Bağlar Şubesiiken en az sayıda tahsilat Diyarbakır/ Silvan Şubesi olmuştur.

Diyarbakır’da TGMP’nin yeni bir fırsat yaratmaktan ziyade kişilerin günlük hayatlarını rahatlatma ve önceden yürüttükleri işleri düzene sokmak için bir şans olarak kullanıldığı görülmektedir. Mikro kredi münhasıran kadınlara verilmektedir. Ancak uygulamada söz konusu kredinin kullanımında kadınların rolünün oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir (Güneş, 2009:87-88).

Mikro kredinin düşünsel temellerine bakıldığında yoksul kişilere sermaye sağlanması halinde bu kişilerin rasyonel şekilde hareket ederek piyasa koşulları içinde sürdürülebilir gelire kavuşabilecekleri inancı gözlemlenmektedir. Ancak uygulamada kadın yoksulluğu ile mücadele söz konusu olduğunda alınan kredi ile yapılan işlere bakıldığında hemen hemen hepsinin bildik geleneksel faaliyetler olduğu görülmektedir. Zira Diyarbakır uygulamasında dikiş-nakış işleri ve dantel yapımı gibi işlerde yoğunlaşma dikkat çekmektedir. Mikro kredi sağlayıcısı olan kuruluşların da ürün farklılaştırılması ve piyasadaki rekabet koşullarında nasıl hareket edilmesi gerektiği konusunda herhangi bir danışmanlık hizmeti sunmuyor olması mikro kredi yararlanıcılarının yoksulluk sınırının üzerine çıkmasını imkansız kılmaktadır (Güneş, 2009:93).

3.6.2. Bursa İli Örneği

Bursa, 19. asırda yabancı sermayeli ipek fabrikalarının kurulmasıyla 1923 yılından itibaren Cumhuriyet Dönemi’nde de Bursa, gerek kamu yatırımlarıyla kurulan Merinos Fabrikası gibi tesislerle ve gerekse özel sektör eliyle kurulan sanayi kuruluşlarıyla ülke ekonomisinin gelişiminde önemli rol oynamıştır. Bursa’da tekstil, otomotiv, makine-metal imalatı, tarıma dayalı sanayi ve gıda, mobilya gibi sektörler

ön plana çıkmakta ve değer üretmektedir. Bursa, gelişmiş imalat sanayi ve ticareti sayesinde küresel bir çekim merkezi konumundadır. Türkiye'nin ekonomik büyümesinde ve başlıca yükselen ekonomilerden biri olmasında önemli bir paya sahiptir (BTSO, 2014).

Mikro kredi uygulaması Bursa ilinde ilk olarak 2008 yılında kullanılmaya başlanmıştır. 05.01.2015 tarihi itibariyle 5421(aktif + pasif) adet üyeye sahiptir. Geçim kaynağının temeli ticaret ve tekstil ürünleri üzerine olan Bursa halkı mikro kredi uygulamasında da bayanların tercih ettikleri temel sektörleri oluşturmaktadır. Çeyiz ürünlerinde de hatırı sayılır bir faaliyet gösteren mikro kredi kullanıcıları, ekonomik bağımsızlıklarını kazanarak hem kendilerini hem de buldukları bölgenin gelişerek kalkınmasına olanak sağlamışlardır (Tekin, 2015).

2012 yılının Eylül ayında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı himayesinde, TİSVA işbirliğiyle hayata geçirilen Ekonomiye Kadın Gücü Projesi,Turkcell Kurumsal Sosyal Sorumluluklar Müdürü Aslı Ünlü 'nün ev sahipliğinde Bursa Hilton Otel'de basın toplantısı düzenlenmiştir. Bursa'da kadın girişimcilerin kendi ayakları üzerinde durmasına destek olmak amacıyla açılan şube sayısının 6'ya, Ekonomiye Kadın Gücü Projesi'nden faydalanan aktif üye sayısının 2 bin 779'a, tüm şubelerde kullanılan mikrokredi miktarının yıllık ortalama 3 milyon TL olduğu açıklandı. Turkcell'in mikrokredi desteğinin yanı sıra iletişim ve teknoloji gücünü dar gelirli girişimci kadınlarla buluşturmak için yola çıktığı projede Türkiye'nin dört bir tarafında 70 bin kadına destek veriliyor(<http://medya.turkcell.com.tr/>, E.T: 12.01.2015).

Tablo 14: TGMP Mikrofinans Şubelerinin Merkez, Grup, Üye, Mikrokredi Dağıtım ve Tahsilat Durum Tablosu 05.01.2015 tarihli

Şube	Merkez Sayısı Toplam	Grup Sayısı Toplam	Üye Sayısı Toplam	Pasif Üye Sayısı Toplam	Kredi Alan Üye Sayısı Toplam	Toplam Tahsilat	Toplam Dağıtım
Bursa/ Gemlik Şubesi	10	52	206	114	163	416890,64	569912,14
Bursa / İnegöl Şubesi	23	80	473	107	353	955978,4	1250065,8
Bursa / M.Kemal Paşa Şubesi	39	190	704	483	410	1524215,5	1886505,27
Bursa / Osmangazi Şubesi	8	19	126	1	65	26238,03	104618,55
Bursa Şubesi	55	380	713	1274	486	3087712,29	3603707,82
Bursa / Yenişehir Şubesi	58	273	673	547	401	2185399,7	2577133,96
Toplam	193	994	2895	2526	1878	8196434,56	9991943,54

Kaynak: <http://tgmp.net/tr/finansal-veriler/haftalik-raporlar/4>'den düzenlenmiştir, E.T: 13.01.15

Tablo 14'te Bursa ilinin 6 ilçesinde bulunan 6 şubesinin Grup, Üye, Mikro kredi Dağıtım Ve Tahsilat Durum Tablosu verilmiştir. Bu tabloya göre toplam merkez sayısı 193 adet olup en fazla merkez sayısı Bursa / Yenişehir Şubesindedir. Yine tabloda toplam grup sayısı 994 adet olup en fazla grup 380 adetle Bursa şubesinde yer almaktadır. Toplam üye sayısı 2895 bunların 2526'sı pasif üye ve 1878 adeti ise kredi alan üyedir. Toplam hasılat miktarı 8196434,56 TL iken Toplam dağıtılan para ise 9991943,54 TL'dir.

3.6.3. Manisa İli Örneği

Küçük kredilerle kadınlara destek olmak için başlatılan mikro kredi uygulaması gençlerin yanı sıra yaşlıların da umudu olmuştur. 2009 yılında hayata geçirilen proje sayesinde Manisalı 800 kadın iş sahibi olurken yaşlı kadınlar da bu uygulamadan nasibini aldı. Evinin geçimine katkı sağlamak isteyen kadınlar kurdukları işlerle ailelerini geçindirmeye başlamışlardır(Akşam Gazetesi,2013).

Mikro Kredi Manisa Şubesi, hizmetlerini Manisa Merkez, Salihli ve Turgutlu ilçelerinde 38 mahallede en az 5'er kişiden oluşan 129 gruba verirken, aktif 500,

toplamda ise 1000 üyeye hizmet vermektedir. Maksimum 750 TL ile başlayan kredi oranları, üyelerin yıllarını doldurmaları ile birlikte 4 katına kadar ulaşabiliyor. Mikro Kredi Manisa Şube Müdürü Neşe Güler, üyelerin 1.yılın sonunda yapmış oldukları düzenlemeler ile birlikte almış oldukları kredi tutarlarının ilk kredi tutarları olan 1000 TL'nin 4 katına kadar çıktığının bilgisini verdi. Neşe Güler, mikro kredi imkânlarından yararlanan kadınların sektörlere göre oranlarının el işi ürünlerin üretilmesini kapsayan İşlem-Üretim sektörünün yüzde 41 ile en büyük payı aldığını belirterek, iş ve ticaret oranının yüzde 22, işlerini büyüterek vergiye tabi olanlardan dükkan açmış olanların yüzde 24'lük bir orana sahip olduklarını söyledi (Manisa Haber Gazetesi, 2012).

Manisa ilinde Mikro kredi alan kadınlar evde salça yapımından, oyuncak yapımına; kıyafet ticaretinden, tüccarlığa, el işleri de dahil birçok alanda faaliyet göstererek evinin geçimine katkı sağlamaktadırlar. Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Başkanı Prof. Aziz Akgül, ayrıca 27 Temmuz 2009 tarihinde Manisa'da kurulan Mikro kredi Şubesi ile ilgili de bilgi vermiştir. Manisa'nın 50. şube olduğunu belirten Prof. Akgül, "Manisa Mikro finans Şubesinin 2012 yılı itibariyle ulaştığı üye sayısı 490, Kredi alan üye sayısı 429. Manisa Mikro finans Şubesi'nin bugün itibariyle dağıtmış olduğu kredi tutarı 812 bin 628 TL'dir. Üyelerimizin çoğunluğu işlem ve üretimle uğraşmakta olup, bir kısmı ise iş ve ticaretle kullandıkları mikro kredi ile geçimini sağlamaktadırlar. Bunların yanı sıra Hayvancılık, Tarım, Hizmet ve Dükkan İşletmeciliği yapmaktadırlar" dedi (Manisa haber gazetesi, 2012).

Kendi işini kendin kur Mikrokredi sisteminde bayanlara yönelik belediye düğün salonunda yapılan bilgilendirme toplantısında Kaymakam Bahattin Atçı da bayanlara hitaben konuşma yaptı. Atçı yaptığı konuşmada şunları söyledi; "ben bu kredinin bayanlara karşı çok avantajlı bir girişim olduğunu biliyorum. İlçemizde 13 Mayıs'ta yaşanan üzücü maden kazasından sonra bütün gözlerin somanın üzerine çevrildiğini hepimiz biliyoruz (TGMP, 2014).

Kaymakam Bahattin Atçı yapmış olduğu bir konuşmada; "Soma'da yaşanan işsizlik sorununa gerçekten soma esnafını üzüyor. Türkiye Gramen Mikro finans programının hayata geçirdiği Mikro kredi sistemiyle Somalı bayanlarımızın da iş sahibi olmaları sağlanıyor. Bu sistemle alınacak krediler iyi bir şekilde kullanıldığı takdirde bayanlarımız kendi işini üretip satma fırsatını yakalayacaklar. Bu kredilerin

Somalı bayanlar için çok faydalı olacağı düşüncesindeyim. Bu bakımdan bayanlarımız ayağına gelen kısmeti en iyi şekilde kullanmalarını istiyorum” dedi (TGMP, 2014).

3.6.4. Mersin İli Örneği

2000’li yılları Cumhuriyet tarihimizin en hızlı büyüme rakamlarıyla karşılayan, özellikle de son yıllarda küresel ölçekte ekonomik başarılarla dikkat çeken ülkemizde, bazı illerin bu ivmeyi hızlandırıcı katkıları özel bir ilgiyle izlenmektedir. Bir dünya kenti olma yolundaki örnek atılımıyla Mersin, bu illerin başında gelmektedir. Kentte sürdürülen ya da uygulanma aşamasındaki birçok proje, konjonktürel koşulların da uygun olmasıyla hem kentin sosyal ve fiziksel gelişimini hem de ekonomik büyümesini çok olumlu etkilemektedir. Bütün sektörlerde eşgüdümlü bir başarıyı da tetikleyen bu süreç, kadın girişimciliğinde de parlak bir dönemi işaret etmektedir. Mikro-kredi yoluyla kadınları iş sahibi yapmaya yönelik KOSGEB, GİŞKAD ve İÇEV’in işbirliğinde geliştirilen proje dışında, özellikle GİŞKAD (Girişimci İşkadınları Derneği) bünyesinde örgütlenen işkadınları, Mersin ekonomisinde tartışılmaz önemde bir örnektir. Kadının istihdamında eğitimden finansmana, hemen her aşamada örgütlü bir çalışmayı öngören GİŞKAD, kadın emeğinin sürdürülebilir verimliliği için daha şimdiden önemli mesafe almıştır (GÜZELOĞLU, 2011:12).

Derinlemesine görüşmelerin yapılacağı programların seçiminde ilk kriter yürütücü kuruluşlara ilişkin olmuştur. Kuruluşlardan birinin kamu kuruluşu, diğerinin ise STK olması istenmiş, bu şekilde arada farklılıklar var ise onların da görülebilmesi amaçlanmıştır. İkinci kriter ise uygulamanın yeni başlayan bir uygulama olmaması olmuştur. Kredinin etkilerinin görülebilmesi için zamana ihtiyaç duyulduğundan görece eski tarihli uygulamalar ele alınmıştır. Bu kriterler çerçevesinde araştırmanın yürütüldüğü kuruluşlar Mersin İl Özel İdaresi ve Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı olarak belirlenmiş, bu kuruluşların yürüttüğü Yoksullar İçin Mikro Kredi Projesi (YİMİK) ve Maya Mikro Ekonomik Destek İşletmesi seçilmiştir (Baltacı, 2011:6).

Mersin ilinde girişimcilerin çoğunlukla belli alanlarda toplanma eğilimi göze çarpmaktadır. YİMİK ve Maya üyesi kadınların da yürüttükleri işlerin birbirine benzer olması ya da benzer işlerin başka kadınlarca da yapılma ihtimalinin yüksekliği

kadınların gelir artışını sınırlamadaki nedenlerden biridir. Yürütülen işler genellikle dikiş, nakış, örgü gibi işler ya da hazır malların satılmasıdır. Bunun önüne geçebilmek için yürütülen çalışmalara bakıldığında Maya'da buna yönelik bir hizmet sunulmazken, YİMİK'te İş-Kur ve Halk Eğitim Merkezleri ortaklığıyla farklı sayılabilecek alanlar olan süs bitkileri yetiştiriciliği, 0-3 yaş çocuk bakıcılığı, sıcak-soğuk mutfak kursları gibi çalışmalar olmuştur. Ancak düzenlenen kursların kadınları farklı işlere yönlendirebilmesi mümkün olmamış, kursların ardından bu alanlarda istihdamın sağlanamamış olması kadınların mevcut işlerini devam ettirmelerini zorunlu kılmıştır. Dünyadaki uygulamalarda da verilen eğitimlerin çoğunlukla iş geliştirmeye yönelik olduğu, kadınların yürütmeyi planladıkları işler dışında bir yönlendirme olmadığı görülmektedir (Baltacı, 2011:119).

Ekonomik güçlendirme kapsamında şimdiye kadar ele alınan başlıkların her birinde kadınların, piyasanın ve yörenin özgün koşulları ve ihtiyaçlarının hesaba katılması önemlidir. Araştırma kapsamında incelenen her iki kuruluş açısından da bu alanda yürütülen faaliyetlerin amacına ulaşamamasının nedenlerinden birinin de bu faktörlerin yeterince hesaba katılmaması olduğu söylenebilir. Bu nedenle de eğitimler, kadınların var olan becerilerini tamamlamak ve en acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere dikkatlice kurgulanırsa ve kazandırılmak istenen beceriler pazar koşullarını göz ederek istihdamı sağlayabilecek beceriler olursa ancak o zaman yoksul kadın girişimcilere faydalı olabilir. Bununla birlikte yöresel ihtiyaçlar ve olanakların da hesaba katılması, üretilen malların günümüz pazarlarında satılabilecek mallar olması, satış öncesinde talebin bilinerek o doğrultuda malların üretilmesi de önemlidir. Piyasa araştırması ve başka yöntemlerle kadınlar için uygunluğu ve işe yararlığı kadar piyasanın taleplerine yanıt verecek nitelikte olması da sağlandığında bu çalışmalar mikrokredi programlarının önemli bir bileşeni haline gelebilir(Baltacı, 2011:121).

3.6.5. Van İli Örneği

04.03.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6. Maddesi ile İl Özel İdarelerine yoksullara mikro kredi verilmesine ilişkin hizmetler için görev ve yetki verilmiş olup, 64. maddesinde İl Özel İdarelerinin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, meslek odaları, dernekler ve vakıflar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilecekleri hükme bağlanmıştır. Valiliğimizin öncülüğünde İl Özel İdaresi, Van Belediyesi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, Van Ticaret

ve Sanayi Odası, Van Ticaret Borsası, Van Ziraat Odası, Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası, Vangölü Feneri Yardımlaşma Derneği, Kızılay Derneği, Van Sanayici ve İş Adamları Derneği, Van Aktif Sanayici ve İşadamları Derneği, Akademi Tıp Merkezi ve İş Adamları tarafından desteklenmektedir(http://www.vanmikrokredi.org.tr/sayfa.php?say_id=28,E.T: 21.01.2015).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın himayesinde gerçekleşen, Turkcell ve Türkiye İsrافی Önlleme Vakfı (TİSVA) iş birliğiyle hayata geçirilen “Ekonomiye Kadın Gücü Projesi” de bunlardan biri... Projenin 1 yıl önce yapılan lansmanında Turkcell, Van'da girişimci kadınlara ulaşmak üzere TİSVA şubesi açılacağını ve bunun için 400 bin TL bağışladığını açıklamıştı. 1 Nisan 2013'te aktif hale gelen Van TİSVA Şubesi aracılığıyla 217 girişimci kadına ulaşıldı. İş kurmak ya da iş büyötmek için ihtiyaç duydukları mikro kredileri teslim alan kadın girişimciler, depremden sonra sarsılan ekonomik düzenlerine yeniden kavuştu (Türkiye Gazetesi, 18.10.2013).

Ekonomiye Kadın Gücü projesi kapsamında kısa süre önce hayata geçirilen yeniliklerden biri de Turkcell El Emeği Pazar Yeri oldu. Mikro kredilerine kavuşan Vanlı kadın girişimcilerin de yöresel ürünlerini sergilemeye başlayacağı bu site sayesinde alıcı ile satıcı aracı olmadan buluşuyor. 60 ilden girişimci kadınlarımızın ürettiği 600 ürüne Turkcell El Emeği Pazar Yeri'nde ulaşmak mümkün. Ürünlerini sergilemek isteyenlerin [www.ekonomiye kadingucu.com](http://www.ekonomiye-kadingucu.com)'a girerek "Kadın Emeği Ürünlerine” tıklaması yeterli oluyor. Turkcell El Emeği Pazaryeri'nde fiyat aralığı 1.5 TL ila 1.200 TL arasında değişen birbirinden farklı ürünlerin sahiplerine ulaşmak isteyen alıcılar, kadın girişimcilerimizle e-posta adresi veya cep telefonu üzerinden iletişime geçebiliyor (CHIP Online, 2013).

Van ilinde mikro kredi faaliyetleri bakkal, tuhafiye, el iş, hayvancılık, terziilik, tarım, sanayi ve ticaret gibi pek çok alanda faaliyet göstermektedirler.

3.6.6. Eskişehir İli Örneği

2007 yılında Eskişehir’de faaliyete başlayan mikro kredi uygulaması ilk olarak 15 kişiyle başlamış ve 2014 yılının sonuna doğru TGMP verilerine göre bu sayı 598 kişiye yükselmiştir.

Mikro kredi verilmesi nedeniyle Eskişehir Sivil Yerel Oluşum Platformu (ESYO) binasında bir tören düzenlendi. Törende konuşan Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Aziz Akgül, ülke genelindeki 14'üncü şubeyi Eskişehir'de açtıklarını söyledi. Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Yardımcısı ve AK Parti Eskişehir Milletvekili Nedim Öztürk de projenin Eskişehir'de daha çok kişiye hizmet edeceğini, ancak bunun için biraz zamana ihtiyaç olduğunu kaydetti. Vali Kadir Çalışıcı da sosyal problemlerin çözümünün zor olduğunu belirterek, projenin bu tür problemleri çözmek için önemli bir adım olduğunu bildirdi. Ailelerin çoğunun erkeklerin sorumsuzluklarından dolayı dağıldığı ifade eden Vali Çalışıcı, " Odunpazarı Belediye Başkanı Burhan Sakallı da, projenin ihtiyaç sahiplerine istihdam sağlamayı amaçladığını belirterek, kredi kullanan kadınların ürettiklerini satabilecekleri bir merkez oluşturacaklarını kaydetti. Projenin ihtiyaç sahiplerine istihdam sağlamayı amaçladığını dikkat çeken Odunpazarı Belediye Başkanı Burhan Sakallı da kredi kullanan kadınların ürettiklerini satabilecekleri bir merkez oluşturacaklarını anlattı (Kuru, 2007).

Tablo15: Eskişehir'de Mikro Kredi Alan Kadınların Krediyle Yaptıkları İşkolları

İş Kolu	Frekans	Yüzde (%)
El işi	163	48.5
Hayvancılık	8	2.4
Tarım	19	5.7
Ticaret	75	22.3
Seyyar satıcılık	44	13.1
Diğer	23	6.8
Belirten	332	98.8
Belirtmeyen	4	1.2
Toplam	336	100

Kaynak: Şengür ve Taban, 2012:78

Tablo 15'te Eskişehir'de mikro kredi alan kadınların krediyle yaptıkları işkolları incelenmiştir. Buna göre mikro kredi alan kadınların % 48,5'i el işi ile, %2,4'ü hayvancılık, %5,7'si tarımla, %22,3'ü ticaretle ve %13,1'i seyyar satıcılıkla ilgilenmektedir.

TGMP'nin yoksulluğun azaltılmasına ve istihdamın artmasına katkıda bulunmasının yanı sıra kadınların sosyal yaşama katılmalarına da çok önemli katkıları vardır. Birincisi, daha önce evinden çok fazla dışarıya çıkmayan kadınlar el işi yapıyor olsalar bile malzeme almak veya yaptıklarını satmak gibi nedenlerle evden dışarıya adım atmışlardır. İkincisi, kredi müşterisi kadınların özgüvenlerindeki artış ve kendilerini daha güçlü hissediyor olmaları da mikrokredi uygulamasının sağladığı kazanımlardır. Anketlerin analizinden elde edilen sonuçlar da ankete katılan kadınların %68'inin kredi kullanımı ile özgüven artışı yaşandığını göstermiştir. Bu durum kadınların sadece ekonomik açıdan değil toplumdaki konularının güçlendirmeleri ve kendi ayakları üzerinde durabilmeleri için de son derece önemlidir. Üçüncüsü, kredi kullanıcısı kadınların kredi kullanımı sonrası gerek eşdeğinin artması gerekse saygınlık artışı gibi konularda olumlu gelişmeler yaşamış olması bunun beliren örneğidir. Dördüncüsü, mikrokredi temel amaçları doğrultusunda yoksul kadınları hemgelir getirici hem de eğitici olan faaliyetler içine sokmuştur. Bu faaliyetler neticesinde Eskişehir'deki mikrokredi kullanıcısı kadınların işgücüne katılım oranlarında yükselmeye pozitif katkı sağladığı buaraştırma sonuçlarında gözlenmiştir (Şengür ve Taban, 2012:86).

3.6.7. Trabzon İli Örneği

Trabzon'da mikro kredi uygulaması başlamadan önce kadınlara yönelik meslek edindirme kursları düzenlendi. Biçki-dikiş, nakış, kazaziye, hasır örücülük, hat ve teship, fotoğrafçılık ve aşçılık kurslarında yaklaşık 600 bayan meslek sahibi oldu. Başlatılan mikrokredi projesinden kadınlarımız yoğun olarak yararlanıyor. Trabzon Belediyesi, İŞ-KUR ve Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından ortaklaşa başlatılan meslek edindirme kursları sonucu başarılı olup sertifikalarını alan kursiyerler için mikrokredi uygulaması başlatıldı. Trabzon Belediyesi ile Trabzon Valiliği ve Türkiye İsrافی Önlleme Vakfı'nın işbirliğiyle yürütülen mikrokredi uygulamasıyla bugüne kadar 710 kişiye toplam 790 bin TL kredi kullandırıldı. 15 kişi mikrokrediyle işyeri sahibi oldu (Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği, 2012).

Trabzon Belediyesi'nden yapılan açıklamada, kampanyanın başlangıcında evlerinde el işi üretimi yapmak isteyen girişimcilerden 15'inin işyeri sahibi olduğu, bu sayının artmasının beklendiği belirtildi. Evde üretim yapan ev kadınlarına 700 liralık kredi verilirken bu paranın geri dönüşümünün 46 haftada 17.5 lira olarak gerçekleştiği

ifade edilen açıklamada, 'İşyeri açan ev hanımlarına verilen kredi miktarı ise 1000 TL oluyor. Bu kredinin geri dönüşümü ise 46 ayda 22.5 lira oluyor. Bugüne kadar mikro krediden 710 kişi faydalanırken bu kişilere toplam 790 bin liralık kredi kullandırıldı. Kredinin geri ödemesini yapan kadınlara yeniden kredi veriliyor' denildi. Trabzon Belediye Başkanı Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, mikrokredi uygulamasında ortaya çıkan sonuçların kendilerini son derece mutlu ettiğini belirterek, 'Biz bu uygulama ile birlikte insanların evlerine ekmek girmesini arzu ediyoruz. Sevinerek belirtmeliyiz ki bu krediler neticesinde kredi kullanan 15 kardeşimiz bugün itibariyle vergi mükellefi olmuş durumda. Yani bir işveren konumuna gelmiş. Ben önümüzdeki dönemde bu sayının daha da artacağına inanıyorum. Yine sevinerek ifade etmeliyiz ki bu krediyi kullanan kardeşlerimiz geri ödemesini de eksiksiz olarak yürütmekte. Böylelikle bu paranın kullanımı sürekli hale gelmektedir diye konuştu (Yenişafak Gazetesi, 2011).

Trabzon'da, dar gelirli vatandaşlara destek için verilen mikrokredi uygulamalarından 3 yılda bin 500 kişi faydalandı. Söz konusu kişilere toplam 1 milyon 286 bin lira destek sağlandı. Söz konusu desteklerle kendi iş yerini açanlar da oldu. Trabzon Belediye Başkanı Dr. Orhan Fevzi Gümrükçüoğlu, Trabzon Valiliği ve İsrافی Önleme Vakfı ile ortaklaşa yürüttükleri mikrokredi projesinin, başarılı bir şekilde uygulandığını söyledi. Projeden yaklaşık 3 yıl içerisinde bin 500 kişinin faydalandığını anlatan Gümrükçüoğlu, katılımcılara 1 milyon 286 bin lira ödendiği bilgisini verdi. Gümrükçüoğlu, özellikle dar gelirli kadınların uygulama sayesinde aldıkları kredilerle aile ekonomilerine katkı sağladıkları gibi aralarında işyeri açıp vergi mükellefi olanların bile bulunduğuna değindi. Düzenledikleri kurslara katılıp başarılı olarak sertifika almaya hak kazanan kadınlara yönelik başlattıkları mikrokredi uygulaması ile istihdam ve üretime önemli katkı sağladıklarını söyleyen Gümrükçüoğlu, "Uygulama sayesinde kadınlarımız evlerinde ürettikleri ürünleri satarak aile bütçesine katkı sağlıyorlar." dedi. Başkan Gümrükçüoğlu, mikrokrediden 2010 yılında faydalanan 419 kişiye 288 bin, 2011 yılında 576 kişiye 594 bin, 2012 yılında ise 505 kişiye 402 bin olmak üzere toplam 1 milyon 286 bin lira kredi kullandırıldıklarını da ifade etti (Medya Trabzon, 2012).

TGMP.net verilerine göre, toplam merkez sayısı 38, toplam gurup 205, toplam üye 386, toplam pasif üye 996, kredi alan toplam üye 328, toplam tahsilat 1,613, 200,35 ve toplam dağıtım 1,893, 729,35'tir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

NİĞDE İLİ İLE İLGİLİ BİLGİLER VE NİĞDE İLİ'NDE MİKROKREDİ UYGULAMASI

4.1. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yoksulluğun hızla arttığı günümüz dünyasında yoksulluk olgusu şekil değiştirmiş, farklı alanlarda ve farklı sınıftan insanlar arasında varlık bulmuştur. Bu sınıflar arasında yer alan kadınlar globalleşen dünyada erkeklere nazaran daha çok ezilmekte, suiistimal edilmekte ve kendilerine uygun çalışma olanakları bulmakta zorlanmaktadır.

Kadınların ekonomik sisteme dâhil olarak kazandıkları konum henüz dünya çapında yaygınlık kazanmamış ve gelişmiş ülkeler ile sınırlı kalmıştır. Gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkeler karşılaştırıldığında göze çarpan faktörlerden bir tanesi kadınların işgücüne katılımıdır. Gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkelerde kadınların işgücüne katılma oranları göreceli olarak daha düşüktür. Kadınların işgücüne, dolayısı ile ekonomiye katılmalarının bu ülkelerin gelişmiş olmalarının ard alanında olduğu düşünülebilir. Kadınların istihdamının önemi sadece ekonomik alan ile sınırlı değildir. Kadınların istihdamı aynı zamanda sosyal sermayenin değerlendirilmesi açısından da önemlidir (Özmen, 2012:110).

Ülkemizde kadınların istihdam olanaklarını geliştirmek ve kadınlara kendi işlerini kurmaları amacıyla 2003 yılında mikro kredi uygulaması başlamıştır. Bu uygulama kadınlara yönelik kendi işlerini kurma ve var olan işlerini geliştirme imkanı sağlamaktadır.

Mikro kredi uygulaması özellikle yüksek eğitim almamış ve çalışmayan bayanlar arasında daha çok tercih edilmektedir. Bu da kadınların istihdama katılımını arttırmakla ve ailelerinin geçimine katkı sağlamaktadır.

Niğde, İç Anadolu Bölgesinin güneyinde yer alan, temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan, sanayi ve turizm sektöründe ilerleyen bir ildir. İl genelinde gelir düzeyi düşük olan ailelerin kadın üyeleri mikro kredi uygulaması ile hem kendi gelirlerini elde etmekte hem de ailelerine ekonomik olarak katkı sağlamaktadırlar.

Niğde genelinde kredi alan kadınlarla yapılan bir olması ve ilk kez yapılması bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, Niğde ilinde 2008 yılından itibaren var olan mikro kredi uygulamasının incelenmesi ve ne ölçüde başarılı olup olmadığının tespitinin yapılmasıdır. Bu tespitin sonucunda SWOT Analizinin yapılarak, zayıf yönlerinin ve tehditlerinin tespit edilmesi ve bunların en az düzeye indirgenmeye çalışılmasıdır.

4.3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma Niğde ilinde mikro kredi kullanan 765 kişinin (Nisan 2014) rastgele seçilmiş 110 kadın ile anket çalışması yapılmıştır. Her anket 31 adet çoktan seçmeli soru cevaplandıktan sonra SPSS 16,0 sürümünde yorumlanmıştır.

Anket çalışması ile mikro kredi kullanan kadınların niçin kredi aldıkları, kredi alınmadan önce ve aldıktan sonra aile gelirlerinde artış, mikro kredinin ne ölçüde başarılı olduğu ve mikro kredi ile ilgili karşılaşılan ekonomik ve sosyal sorunlar üzerinde durulmuştur. Çalışmamızda ayrıca kredi kullanan kadınlar ve mikro kredi görevlileriyle görüşülmüş ve görüşleri alınmıştır. Bununla birlikte Kadın Statüsü genel Müdürlüğü ve Türk İstatistik Kurumu'ndan mail yöntemi ile bilgi alınmıştır.

4.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Mikro krediyle ilgili yapmış olduğumuz çalışmada bir takım sınırlamalarla karşılaşmıştır. Kadınlardan bazılarının gelirlerini bildirme hususunda çekincemeler yaşanmıştır. Ayrıca anketlerin doldurulduğu sırada mikro kredi görevlilerinin o ortamda bulunması kadınların mikro krediyle ilgili karşılaşmış oldukları ekonomik sorunları bildirmekte kararsız davranmalarına ve herhangi bir hata yapmaktan endişe duymalarına sebep olmuştur.

Anketleri doldurma döneminin bahar mevsimine denk gelmesi bağ-bahçe gibi uğraşların başlaması ve okulların açık olması sebebiyle kredi kullanan kadınlara ulaşımın sınırlı olması sebebiyle 110 kişiye anket uygulanabilmiştir. Ayrıca bazı kadınların anket şıklarının seçimlerinde kararsız kalmaları ve hangisinin kendisine daha yakın olduğuyla ilgili karar vermede sıkıntı yaşamalarına neden olmuştur.

Anket doldurma görevi mikro kredi veren görevlilerinin anket yapan kişilere güvenmeleri konusunda teminat vermeleri nedeniyle herhangi bir güven sorunu yaşanmamıştır.

4.5. NİĞDE’NİN EKONOMİK YAPISI

Coğrafi konumu sebebiyle, önemli yollar üzerinde bulunması Niğde’yi önemli bir noktaya taşımaktadır. Niğde, sanayi ve turizm açısından gelişmiş olan illere komşudur fakat onlarla hemen hemen aynı şartlara sahip olmasına rağmen aynı oranda bir başarıya sahip olamamıştır. Bu sebepten ötürü temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık faaliyetleri olmuştur. Fakat son yıllarda bir çok bakanlığın uygulamaya koyduğu çeşitli politikalar, yerel yönetimin desteği, çeşitli sanayicilerin; iş adamlarının ve sivil toplum kuruluşlarının destekleriyle her alanda yavaş ama sağlam her alanda ilerleme gösteren Niğde gelecek için oldukça umut verici bir konumda bulunmaktadır.

Eğitim açısından da önemli bir yere sahip olan Niğde Üniversitesi hem ilin eğitim seviyesini arttırırken, aynı zamanda birçok sektörün gelişmesinde lokomotif görevi üstlenmiştir. Bununla birlikte çevresinde yer alan birçok önemli olan dağlar çok önemli madenleri barındırmakta ve ticaretin gelişmesine olanak da sağlamaktadır.

4.5.1. Tarım Sektörü

Niğde, İç Anadolu’nun güney kısmında karasal iklimin hakim olduğu bir iklim kuşağında yer almaktadır. Fakat son yıllarda küresel ısınmanın da etkisiyle ikliminde bir yumuşama meydana gelmiştir. Bu yumuşama ve sulama olanaklarının artmasıyla birlikte Niğde tarımında da bir hareketlenme meydana gelmiştir.

Tablo 16: Tarımsal Destekler

Destekleme Konusu	1994-2011	2012 Yılı	2013 Yılı
I- ALAN BAZLI DESTEKLER	160.213.734	10.404.958	10.887.316
1-Doğrudan Gelir Dest.	102.059.600	0	0
2- Mazot ve Gübre Desteği	57.811.069	10.142.583	10.441.113
3- Organik Tarım Desteği	190.459	74.903	171.601
4- İyi Tarım Desteği	152.606	187.472	274.602
II. TARIM AMAÇLI DESTEK.	67.450.434	12.328.265	13.072.807
1- Sertifikalı Tohum Desteği	1.703.875	403.456	535.327
2- Sertifika Fidan Desteği	2.083.757	408.555	621.290
3- KKDYP	13.791.963	3.096.287	4.842.871
4- Kuraklık, Sel Ve Don Desteği	9.669.746	0	0
5- Tarım Sigortaları	4.000.953	2.470.286	2.927.059
6- Tarım Yaygınlaştırma ve Dayanışma Desteği	18.500	0	0
7- Tarım Kooperatif Desteği	36.181.640	5.949.681	4.146.260
III. HAYVAN DESTEĞİ	60.038.384	22.469.090	32.215.710
1- Yem Bitkisi Desteği	8.543.826	1.974.651	2.202.542
2- Suni Tohum Desteği	1.239.913	0	
3- Buzağı Desteği	4.269.735	1.450.331	1.985.331
4- Kimlik Sistemi Desteği	32.902	0	0
5- Gebe Düve Desteği	324.010	0	0
6-Süt Sağım Ünitesi Desteği	125.365	0	0
7- Süt Desteklemesi	24.743.042	5.352.977	10.529.427
8- Ana Arı Desteği	82.032	0	0
9- Bal Desteği	67.367	0	0
10- Arıcılık Desteği	384.074	180.472	217.536
11- Su Ürünleri Desteği	259.969	65.775	58.000
12- Koyun Keçi Desteği	6.799.717	5.520.000	7.150.000
13- Anaç Sığır Desteği	12.962.456	7.487.784	9.190.570
14- Et Desteği	51.600	437.100	622.992
15- Kuzu Aşı Desteği	152.376	0	0
16- Has. Arı İşletme Desteği	0	0	259.312
IV. ÇATAK DESTEĞİ	1.336.919	1.384.151	223.619
V. TELAFİ EDİCİ ÖNLEMLER	13.124.905	0	3.875.967
1- Patates Siliği Desteği	13.124.905	0	3.875.967
VI. HAVZA BAZ. FARK ÖDEMESİ	17.143.398	2.411.609	1.709.419
1- Hububat Teşvik Primi	16.982.152	2.410.721	1.709.419
2- Yağlı Tohum Desteği	161.240	888	0
VII. DİĞER TARIM DESTEK.	2.389.551	384.250	532.604
1- Özel İdare Kaynakları	2.255.873	384.250	532.604
2- Elektrik Enerjisi Desteği	133.678	0	0
GENEL TOPLAM	321.697.327	49.382.323	62.517.442

Kaynak: Niğde Valiliği Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2013: 50-51

Tablo 16’da Niğde ilinde uygulanan destekler; alan bazlı destekler, tarım amaçlı destek, hayvan desteği, diğer tarım destek, havza bazlı fark ödemesi, çatak

Tablo 17’de 2009-2013 yılları arasında Niğde ili ve Türkiye ortalamasında sebze üretim miktarları verilmiştir. Bu veriler ışığında kök ve yumru sebzeler, meyvesi için yetiştirilen sebzeler ve diğer sebzeler yıllara göre verilmiştir.

Tabloya göre Türkiye genelinde en fazla kök ve yumru sebzeler 3 425 622ton ile 2011 yılında gerçekleşirken bu miktar yine aynı yılda Niğde ilinde 9 118tondur.Bununla birlikte meyvesi için yetiştirilen sebzeler Türkiye genelinde 2013 yılında 23 514 578 tonluk bir üretimle en yüksek verim sağlanırken bu grup ürünlerde Niğde ili 75 918 ton üreterek en yüksek rekolteye ulaşmıştır. Diğer sebzeler grubunda 2013 yılında Türkiye’de 1 746 364 ton üretim yapılırken, Niğde genelinde 86 895 ton ile en yüksek üretim 2009 yılında sağlanmıştır.

Tablo 18: Meyvelerin Üretim Miktarlar 2009-2013

Yıllar	Toplam	Üzüm	Muz, incir, Avokado ve Kivi	Diğer meyveler, taş çekirdekli ve yumuşak çekirdekli	Zeytin ve diğer sert kabuklu	Baharat bitkileri (işlenmemiş)
Türkiye						
2009	17 725 300	4 264 720	473 726	5 970 220	2 166 288	233 234
2010	17 915 352	4 255 000	492 777	5 629 881	2 435 711	224 041
2011	18 425 767	4 296 351	497 556	5 980 455	2 605 348	201 150
2012	19 319 354	4 234 305	521 439	6 660 362	2 971 354	206 870
2013	19 419 256	4 011 409	557 620	7 076 599	2 668 609	243 861
Niğde						
2009	375 937	23 074	-	351 497	1 366	-
2010	350 313	21 079	-	327 870	1 364	-
2011	376 315	24 341	-	350 458	1 516	-
2012	364 544	23 769	-	339 193	1 582	-
2013	397 301	23 694	-	371 938	1 669	-

Kaynak: TÜİK, 2014:133 (133.s.’danderlendi)

Tablo 18’de 2009-2013 yılları arasında Niğde ili ve Türkiye de üretilen meyve miktarları çeşitli gruplar şeklinde verilmiştir. Türkiye geneli ve Niğde ilinde en yüksek meyve üretimi 2013 yılında olmuştur. Türkiye 19.419.256 ton üretim olurken Niğde de 397,301 tonluk bir üretim gerçekleşmiştir.

Üzüm üretimi ülkemizde toplam 4 296 351 ton ile 2011 yılında gerçekleşirken Niğde de 2012 yılında 23 769 ton rekolte ile en yüksek üretim sağlanmıştır. Muz,

incir, avokado ve kivi, işlenmemiş baharat bitkileri Niğde ilinde üretilmemekle birlikte ülkemizde üretim oranları oldukça önemli bir miktardadır.

Diğer meyveler, taş çekirdekli ve yumuşak çekirdekli üretimde en yüksek rekolte 2013 yılında Türkiye genelinde 7 076 599 ton olurken Niğde genelinde ise bu miktar 371 938 ton olmuştur. Zeytin ve diğer sert kabuklularda Türkiye de en yüksek üretim 2012 yılında 2 971 354 ton olurken Niğde ilinde 1 669 ton olmuştur. Yalnız Niğde kurak ve serin bir iklime sahip olduğu için zeytin üretimi gerçekleşmemektedir.

4.5.2. Hayvancılık Sektörü

İlde yıllarca önem verilmeyen ve ikincil bir üretim dalı olarak görülen hayvancılık son yıllarda hızla gelişerek ilin ekonomisindeki yerini almış ve verimi arttırmak amacıyla kooperatifler kurulmuştur. Ayrıca mısır silajını arttırma çalışmaları yapılmaktadır. Bu sayede besi hayvancılığı gelişme göstermiştir. Niğde ilinin topografik ve bitki yapısı arıcılığa son derece uygun olduğundan bu alanda da üretim yapılmaktadır. Bol miktarda fenni kovanın dağıtılmasıyla arıcılığın il ekonomisine katkısı artmıştır. Son zamanlarda Çamardı ve Ulukışla yöresinde alabalık üretiminde büyük artış görülmüştür (TÜİK, 2014).

Tablo 19: Niğde İli Yıllar İtibariyle Hayvan Varlığı Dağılımı

HAYVAN CİNSLERİ		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
SIĞIR	KÜLTÜR	23.002	29.053	40.425	37.902	40.251	45.600	64.881	96.502	110.086
	MELEZ	28.087	23.000	23.721	17.972	15.075	16.991	23.956	26.820	24.863
	YERLİ	7.524	6.966	6.274	4.205	3.601	4.128	4.477	1.135	1.252
	MANDA	28	20	6	11	34	29	11	17	8
BÜYÜK BAŞ TOPLAMI		58.641	59.039	70.426	60.090	58.961	66.748	93.325	124.474	136.209
KOYUN	YERLİ	367.150	369.135	350.380	274.810	229.734	247.595	273.251	442.578	485.057
	MERİNOS	530	560	560	290	530	730	990	632	5.759
	TOPLAM	367.680	369.695	350.940	275.100	230.264	248.325	274.241	443.210	490.816
KEÇİ	KILKEÇİ	32.351	30.923	27.730	29.504	26.420	40.845	39.329	57.820	94.512
	TİFTİK	2.710	2.700	2.650	1.000	900	780	380	35	2.176
	TOPLAM	35.061	33.623	30.380	30.504	27.320	41.625	39.709	57.855	96.688
KÜÇÜKBAŞ TOPLAMI		402.741	403.318	381.320	305.604	257.584	289.950	313.950	501.06	587.504
KÜMES HAYVANI	TAVUK	393.585	432.332	439.829	371.685	488.963	496.891	526.051	402.568	397.005
	HİNDİ	7.459	6.925	6.955	7.202	7.157	6.225	11.138	9.325	10.816
	KAZ	4.626	4.419	4.054	4.057	4.056	3.436	5.783	5.504	5.759
	ÖRDEK	3.602	3.834	3.594	3.194	2.810	2.406	3.952	4.114	4.287
	TOPLAM	409.272	447.510	454.432	386.138	502.986	508.958	546.924	421.511	417.867
ARI	FENNİ	20.655	21.127	20.177	20.513	23.938	23.659	25.123	28.390	30.017
	YERLİ	476	490	530	222	139	149	209	315	385
	TOPLAM	21.131	21.617	20.707	20.735	24.077	23.808	25.332	28.705	30.402

Kaynak: Niğde Valiliği Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2013:34

Tablo 19’da Niğde ilinde 2005-2013 yılları arasında mevcut olan hayvan varlığı gösterilmiştir. Tabloda hayvan cinsleri sığır, koyun, keçi, kümes hayvanı ve arı şeklinde verilmiştir. Sığır grubundan en çok üretim kültür cinsinden olup yıllar itibariyle üretim katlanarak artmıştır. Bunun yanında melez cinsi, yerli cins ve manda üretimi de gerçekleşmektedir.

Koyun cinsinde ise büyük başa nazaran yerli ırk ön plana çıkmıştır. Keçi mevcudiyetinde ise en fazla kılkeçisi yaygındır. Bunun sebebi Niğde ilinin Toros Dağlarına komşu olmasıdır. Bununla birlikte bu dağların iklimine alışık olan kılkeçisi Niğde’de de tercih edilmektedir.

Kümes hayvanlarında üretimi ilk sırada tavuk almakla birlikte bu sırayı hindi, kaz ve ördek takip etmektedir. 2013 yılı itibariyle kümes hayvanlarının toplamı 417.867’dir. Arı üretiminde ise Niğde ilinin yıllar itibariyle bir artış yaşanmıştır. Bu artış 2013 yılı itibariyle 30.402 kg olmuştur.

Tablo 20: 2013 Yılı Niğde İli Hayvan Mahsulleri Üretimi İl Bilgi Formu (Ton)

MAHSÜLÜN İSMİ		MERKEZ	ALTUN-HİSAR	BOR	ÇAMARDI	ÇİFTLİK	ULUKIŞLA	TOPLAM (Ton)
SÜT	İNEK	189.257	20.573	58.250	12.403	35.924	16.561	332.968
	KOYUN-KEÇİ	6.122	1.113	2.464	1.313	1.257	1.940	14.209
	TOPLAM	195.379	21.686	60.714	13.716	37.181	18.501	347.177
ET	SİĞİR	2.045	36	201	36	170	48	2.536
	KOYUN-KEÇİ	474	42	300	64	150	115	1.145
	KÜMES HAY.	200	8	35	4	1	1.000	1.248
	TOPLAM	2.719	86	536	104	321	1.163	4.929
YÜN	YERLİ	292	58	113	57	57	71	648
	MERİNOS	1	0	0	0	0	0	1
KIL	YERLİ	11	7	7	6	5	24	60
	TİFTİK	0	0	0	0	0	0	0
BAL		102	15	221	60	12	87	497
BAL MUMU		5	0,5	1	2	0,5	6	15
BALIK		20	0	0	122	0	35	177
TAVUKYUMURTASI (Adet)		54.239.000	952.500	10.604.490	734.500	3.510.000	2.160.000	72.200.490
ÇİFTLİKGÜBRESİ (Yanmış)		88.388	13.890	36.981	12.445	19.339	17.524	188.567
DERİ	KOYUN-KEÇİ (Adet)	18.995	2.250	15.024	3.200	6.750	5.750	51.969
	SİĞİR (Adet)	7.133	161	1.340	180	775	165	9.754

Kaynak: Niğde Valiliği Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2013:36

Tablo 20’de 2013 yılı Niğde ili hayvan mahsulleri üretimi il bilgi formu verilmiştir. Bu formda mahsulün adı ve üretildiği ilçelerdeki miktarları verilmiştir. Bu miktarlar doğrultusunda en fazla üretim yapan ilçe Merkez’dir. Bunun sebebi hem üretimlerin Merkez’de yapılması hem de köy sayılarının diğer ilçelere nazaran fazla olmasıdır. Merkez’i sırasıyla Bor, Çiftlik, Ulukışla, Altunhisar ve Çamardı izlemektedir.

Niğde ilinde üretilen toplam süt miktarı 347.177 tondur. Bu sütlerin 332.968 tonu İnek; 14.209 tonu ise koyun ve keçi sütüdür. Et üretiminde ise yıllık 4.929 ton üretilmekte bu üretimin 2.536’i sığır, 1.145 tonu koyun ve keçi eti, 1.248 tonu ise kümes hayvanlarından oluşmaktadır.

İlde 649 ton yün ve 60 ton kıl üretilmektedir. 72.200.490 Adet tavuk yumurtası, 188.567 ton çiftlik gübresi, 61.723 ton deri üretilmektedir. Ayrıca 497 ton bal, 15 ton bal mumu ve 177 ton da balık üretilmektedir.

Bu veriler ışığında Niğde de hayvancılığın oldukça önemli bir potansiyele sahip olduğu anlaşılmaktadır. Fakat küresel iklim değişimleri, ekonomik ve sosyal alanda yaşanan sıkıntılar, yeni yetişen neslin hayvancılıkla uğraşmaması ve gelişmiş olan şehirler olan göçler vb. nedenlerden ötürü hayvancılık faaliyetlerinde bir azalma görülmektedir.

Halbuki işsizlik oranının hissedilir ölçüde olduğu Niğde de modern tarım ve hayvancılık modellerinin uygulanması işsizlik sorununun azaltılmakla birlikte üretim kalitesi ve miktarı artarak yerel kalkınmaya oldukça büyük bir destek sağlayacaktır.

4.5.3. Hizmet Sektörü

GATS’da hizmetler, hükümetlerin ticari amaç dışında ve herhangi başka bir hizmet sunucusuyla rekabet etmeksizin sundukları hizmetler dışında kalan bütün sektörlerdeki hizmetler olarak tanımlanmıştır. Avrupa Birliği açısından hizmet tanımına bakıldığında Roma Antlaşması’nın 60. maddesinin hizmeti “normal olarak bir ücret karşılığı yapılan ve malların, sermayenin ve kişilerin serbest dolaşımı kapsamına girmeyen işler” olarak tanımladığı görülmektedir (Taşkesenlioğlu, 2010:10).

Tablo 21: 2011 Yılı Niğde İli İstihdam Göstergeleri

İSTİHDAM GÖSTERGELERİ	Türkiye	Niğde
Tarımda çalışanların toplam istihdama oranı %	22.7	47.5
Sanayide çalışanların toplam istihdama oranı %	27.2	18.4
Hizmetlerde çalışanların toplam istihdama oranı %	50.1	34.1
Tarımda çalışanların toplam istihdama oranı (Bin kişi)	5.531	58
Sanayide çalışanların toplam istihdama oranı Bin Kişi	6.605	22
Hizmetlerde çalışanların toplam istihdama oranı Bin kişi	12.184	42
İşsizlik oranı	7.9	5.8
İş gücüne katılma oranı	47.5	52.9
İstihdam oranı	43.7	49.8
İstihdam bin kişi	24.320	122

Kaynak: Niğde Yatırım ve Tanıtım Kataloğu, 2014: 46

Tablo 21 de Türkiye ve Niğde ilinde istihdam göstergeleri verilmiştir. Buna göre 2011 yılında Tarımda çalışanların toplam istihdama oranı Türkiye’de % 22,7 iken Niğde de % 47.5 olup 58.0000kişiye karşılık gelmektedir. Bu da Niğde ilinin istihdamının yarısına yakın bir oranın tarım odaklı çalıştığını göstermektedir.

Hizmet sektöründe ise çalışanların toplam istihdama oranı Türkiye genelinde %50, Niğde ilinde ise %34,1 olup 42.000 kişi bu alanda çalışmaktadır. Hizmet sektörü Niğde de ikinci sektör olarak yerini almıştır.Sanayide çalışanların toplam istihdama oranı ise Türkiye’de %27,2, Niğde’de % 18.4 ile 22.000 kişi istihdam edilmektedir.

İşsizlik oranı Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır. Fakat çeşitli eğitimler alan gençlere uygun iş olanaklarının yetersiz olması, bir işin devamını sağlayacak olan eğitim ve teknolojinin sağlanamaması gibi nedenlerle işsizlik oranı %5.8, iş gücüne katılma oranı %52.9, İstihdam oranı %49.8 ve istihdam edilen kişi sayısı 122.000 kişidir.

Niğde ile ilgili TÜİK tarafından yapılan bir çalışmada Niğde ve Niğde’nin komşuları ile istihdam oranları kıyaslanmıştır. Bu kıyaslamada ayrıca İstanbul, Ankara ve İzmir gibi gelişmiş illerde eklenerek bir tablo hazırlanmıştır.

Tablo 22: 3. Düzey Seçilmiş İllerin İşgücü Göstergeleri, 2013

	İşsizlik oranı		İşgücüne katılma oranı		İstihdam oranı	
	%	Sıra	%	Sıra	%	Sıra
TR Türkiye	9,7	-	50,8	-	45,9	-
TR100 İstanbul	11,2	14	52,2	31	46,4	49
TR510 Ankara	10,2	19	49,5	55	44,5	56
TR310 İzmir	15,4	7	55,9	11	47,3	40
TR621 Adana	13,2	9	49,9	51	43,3	62
TR713 Niğde	6,1	68	49,3	56	46,3	50
TR721 Kayseri	9,9	22	51,0	41	46,0	53
TR622 Mersin	12,4	10	50,7	42	44,4	57
TR712 Aksaray	5,8	75	50,1	49	47,2	41
TR714 Nevşehir	6,0	71	50,5	45	47,5	38

Kaynak: TÜİK, 2013:54

Tablo 22’de işsizlik oranının en yüksek olduğu il %15,4 ile 7. sırada olan İzmir olmuştur. İzmir’i % 13,2 ile Adana ve %12,4 ile Mersin takip etmektedir. Niğde’nin komşularından olan ve sanayi açısından oldukça gelişmiş olan Kayseri’de ise %9,9 ile 22. Sırada yer almıştır. Bu oranın Niğde’den yüksek olmasının nedenlerinden bir Kayseri nüfusunun(1 322 376kişi) Niğde nüfusundan (343 898 kişi) fazla olmasıdır.

Aksaray, işsizlik oranı % 5,8, Türkiye geneli işsizlik sıralamasında ise 75. sırada yer almıştır. Niğde’nin diğer bir komşusu olan Nevşehir ise %6.0 ile 71. sırada yer almıştır.

Niğde ili işsizlik oranında Türkiye genelinde 81 ilde 68. sırada olup oran olarak %6,1’dir. Ve yine Niğde işgücüne katılma oranı 49,9 olurken sıralamada 56. sıra olmuştur. İstihdam oranı ise % 46,3 olurken Türkiye genelinde 50. sırada yer almıştır.

4.5.4. Turizm Sektörü

Niğde'nin Antik adı NAHITA’dır. Kaletpe obsidyen atölyelerinde ele geçen buluntular M.Ö. 1000000 yıl öncesine dayanmaktadır. Tarih ve turizm Kenti Niğde, ülkemizin İç Anadolu Bölgesi'nin güneydoğusunda, Kapadokya yöresinde bulunmaktadır. Yapılan bilimsel kazılar sonucu ortaya çıkartılan arkeolojik buluntular, bu tarihi kentin kuruluşunun bir milyon yıla kadar uzandığını ortaya koymaktadır (Barut, 2011:3).

Dünyanın en eski yerleşim alanlarından biri olan Niğde, el ve dokuma halıları ile de ünlü bir kenttir. Desen ve renk özellikleri bakımından özgün bir yapıya sahip sanatsal değeri yüksek Niğde el dokuma halıları, dünyanın birçok yerinde kolaylıkla alıcı bulmaktadır (Barut, 2011:3).

Müzecilik faaliyetleri ise Niğde’de ilk olarak 1939 yılında Akmedrese’de başlamıştır. II. Dünya Savaşı sırasında, İstanbul Arkeoloji Müzeleri’nin deposu olarak kullanılan medrese, 1957 yılında Niğde Müzesi’nin kurulmasıyla onarılmış, teşhir-tanzimi yapılarak ziyarete açılmıştır. 1977 yılında yeni binasına taşınan müzenin 20 Kasım 1982 yılında da ilk teşhir tanzimi yapılmıştır. Bu durum 16 Şubat 1999 tarihine kadar sürmüştür. Kazılardan gelen yoğun ünik eserlerin sergilenme ihtiyacı ve çağdaş bir anlayışla, yaşayan müze tarzında yapılması gereken sergileme, müzedeki, onarım ve teşhir-tanzim çalışmalarının tamamlanmasından sonra, 20 Kasım 2001 tarihinde, yeniden hizmete sunulmuştur. Yapılan son teşhir-tanzimi ile Bakanlığımızca “2003 Yılında Avrupa’da Yılın Müzesi” ne aday gösterilmiş, Almanya ve Fransa’dan gelen komite üyeleri tarafından elemeyi geçmiş ancak ödül alamamıştır. 2011 yılında da ABD Dünya Kültür Mirasını Koruma Fonu, Niğde Müzesi’ni pilot müze seçmiş olup, proje dâhilinde tüm eserlerin dijital ortama aktarılarak yeniden yapılandırılması amaçlanmaktadır. Bu uygulama Türkiye müzelerinde ileriye dönük çalışmalara örnek teşkil edecektir. Müze de, Orta Anadolu arkeolojisinin kronolojik düzenle sunulduğu 6 teşhir salonu bulunmaktadır. Eserlerin büyük bir çoğunluğunu bölgede yapılmakta olan kazılardan elde edilen buluntular oluşturmaktadır (T.C. Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2011:12).

4.5.5. Sanayi ve Ticaret Sektörü

Niğde, sanayi bakımından önemli bir altyapıya sahiptir. Özellikle tekstil başta olmak üzere önemli sanayi tesisleri bulunmaktadır. Tekstilde kendisi ile sembolleşmiş ulusal bir markaya (Koyunlu) sahiptir. İl ihracatının çok büyük bir kısmını tekstil ve gıda sanayi ürünleri oluşturmaktadır. Niğde, ürettiği kaliteli iplik ile anılmaktadır. Niğde'deki tekstil işletmeleri dünyanın önemli markalarına hammadde sağlamaktadır. Ayrıca Niğde'de önemli meyve suyu üretim fabrikaları yer almaktadır. Bunlar da üretimlerinin önemli bir kısmını yurtdışına ihraç etmektedirler. Otomotiv parçaları üretimi gibi alanında Türkiye'nin en önemli firmalarından birine (Ditaş A.Ş.) sahiptir. Niğde aynı zamanda tarihsel olarak ham deri işlemeciliği ile de bilinmektedir. Türkiye

ham deri üretiminin yüzde 10'u Bor ilçesinde işlenmektedir. Bu amaçla 1993 yılında dericilik sektörünün gelişmesi için 2.912 dönüm arazi üzerine Türkiye'nin 4. Deri Organize Sanayi Bölgesi inşaatına başlanılmış ve altyapı inşaatları büyük ölçüde tamamlanmıştır. Ayrıca; Niğde'nin bu dönemde 5350 Sayılı Kanun ile teşvik kapsamına alınması, ticaret ve sanayi bakımından önemli katkılar sağlamış; ilimize önemli miktarda yatırım kazandırmıştır (Polat ve Kılınç, 2008: 4).

Tablo 23: Dış Ticaret Göstergeleri, 2013

	İTHALAT		İHRACAT	
	Bin	Sıra	Bin	Sıra
TR TÜRKİYE	251 661 250	----	151 802 637	---
TR100 İstanbul	136 504 745	1	70 680 716	1
TR510 Ankara	10 691 346	3	7 979 744	5
TR310 İzmir	10 653 188	5	9 311 212	4
TR621 Adana	2 747 149	9	2 155 580	10
TR713 Niğde	45 099	50	69 695	59
TR721 Kayseri	1 755 165	11	1 671 536	12
TR622 Mersin	1 227 611	14	1 565 509	13
TR712 Aksaray	44 102	51	65 834	60
TR714 Nevşehir	32 909	59	47 274	63

Kaynak: TÜİK, 2013:46

Tablo 23'de Niğde ve seçilmiş olan çeşitli illerle ilgili ithalat ve ihracatla ilgili sıralamaları ve ihracat ve ithalat sonrası kazanılan ve harcanan miktar gösterilmiştir. Türkiye'nin ithalat sonrası harcadığı toplam miktar 251 661 250 TL bu miktar ihracatta ise 151 802 637 TL'dir. Ülkemiz 99.858.613 TL cari açık vermektedir. Bu açığı oluşumuna neden olan tablomuzda ilerin başında İstanbul yer alırken 5. Sırada İzmir, 3. Sıra Ankara yer almaktadır. Niğde'nin komşularından Adana 9., Kayseri 11., Mersin 14. Sırada yer alırken Aksaray 51., Nevşehir ise 59. Sırada yer almıştır. Niğde ise 45 099 TL ile 50. Sırada yer alarak Aksaray ve Nevşehir'den daha fazla ithalat gerçekleştirmiştir.

İhracatta ise ilk sırayı yine İstanbul alırken, İzmir 4., Ankara 5. sırada yer almıştır. Niğde'nin komşularından olan Adana 10., Kayseri 12., Mersin 13. sırada yer alırken Aksaray 60. ve Nevşehir 63. sırada yer almıştır. Niğde 69 695 000 TL ile 59. sırada yer almıştır. Böylece Niğde Aksaray ve Nevşehir'den daha fazla ihracat gerçekleştirmiştir.

4.5.6. Madencilik Sektörü

Niğde Maden Teknik Arama Genel Müdürlüğü'nün il ve yakın çevresinde yaptığı çalışmalar sonucunda metalik madenlerden altın, antimuan, bakır-kurşun-çinko, civa, demir ve volfram yatak ve zuhurları, endüstriyel hammaddelerden ise diyatomit, jips, mermer ve tuğla-kiremit hammaddeleri ortaya çıkarılmıştır (Maden Teknik Arama, 2010:1).

Tablo 24: Niğde İli Maden ve Enerji Kaynakları

MADENİN ADI	BULUNDUĞU BÖLGE	TENÖR	REZERV
ALTIN-GÜMÜŞ (Au-Ag)	Ulukışla-Bolkardağ Sahası	8 gr/ton Au, 273 gr/ton Ag	175.000 ton görünür rezerv
ALTIN-GÜMÜŞ (Au-Ag)	Ulukışla-Bolkardağ Sahası	3.12 gr/ton Au, 140 gr/ton Ag	152.000 ton görünür rezerv.
ANTIMUAN (Sb)	Gümüşler-Örendere Sahası.	% 4 Sb	100.000 ton muhtemel rezerv. (Geçmiş yıllarda işletilmiştir).
ANTIMUAN (Sb)	Çamardı-Matson Sahası	% 2-5 Sb	Yatak geçmiş yıllarda işletilmiştir.
BAKIR-KURŞUN-ÇİNKO (Cu-Pb-Zn)	Ulukışla-Çiftehan, Bolkardağ, Koçak Köyü	% 2.3-3 Pb, % 5.5-7.5 Zn, % 0.1-0.3 Mo, % 0.25 Ni, % 0.45 Cu (95 gr/ton Ag değeri bilinmektedir)	109.000 muhtemel, 750.000 mümkün rezerv.
BAKIR-KURŞUN-ÇİNKO (Cu-Pb-Zn)	Çamardı-Kavlak Tepe, Dünderli, Dolamaç Sahası	% 15-20 Zn, % 5-11.2 Pb	Geçmiş yıllarda işletilen yataklarda halen 40.000 ton görünür, 74.000 ton mümkün rezerv vardır.
CİVA (Hg)	Çamardı-Gümüşler Sahası	% 1.5-2 Hg	100.000 ton muhtemel. Yatak geçmiş yıllarda işletilmiştir.
DEMİR (Fe)	Çamardı-Armutbeli Yatağı	% 43.40 Fe, % 9.16 SiO ₂ , % 0.5 Al ₂ O ₃ ve % 0.04 S.	22.000 ton görünür + muhtemel. Sahada bir miktar üretim yapılmıştır.
DEMİR (Fe)	Çamardı-Eynelli zuhuru	% 49-57 Fe	64.000 ton muhtemel rezerv
DEMİR (Fe)	Ulukışla-Koçak Yatağı	% 45 Fe, % 1 S ve % 13 SiO ₂	50.000 ton muhtemel. Yatakta sülfü-arsenikli ve sülfürlü cevherler de görülmektedir.
DİYATOMİT (Diy)	Ovalbağ Sahası Kalite	Kalite: Düşük	595.050 ton görünür rezerv.
DİYATOMİT (Diy)	Bozköy Sahası Kalite	Kalite : Orta Rezerv	20.024 ton görünür rezerv.
JİPS (Jips)	Ulukışla-Darboğaz Sahası.	% 99.65 CaCO ₃ .2H ₂ O	150.000.000 ton jeolojik rezerv.
MERMER (Mr)	Bor-Bahçeli (Kuşgeçmez T.) Sahası	Kalite : İyi kaliteli, sarı-yeşil renkli oniks	Rezerv -
MOLİBDEN (Mo)	Bolkardağ-Sulucadere Sahası	% 0.2 Mo	Rezerv :-
NİKEL (Ni)	Ulukışla-Suluocak zuhuru	% 0.2 Ni	Rezerv :-
VOLFRAM (W)	Gümüşler Köyü Sahası	% 0.1 WO ₃	100.000 ton rezerv.
TUĞLA-KİREMİT	Bor ilçesi Sahaları	Kalite : İyi kalite	3.500.000 ton jeolojik rezerv.
KALSİT (Niğtaş verileri)	Niğde		10.000 Ton/Yıl
TAŞ KÖMÜRÜ Eş değeri	Ulukışla		18.136.000 ton

Kaynak: Maden Teknik Arama ve http://makinecim.com/bilgi_7818_Kalsit , 2010:1-4 verilerinden düzenlenmiştir.

Niğde genelinde toplam altın ve gümüş miktarı 297.000 ton görülmektedir. Bununla birlikte 973.000 ton bakır-kurşun-çinko, 615,074 ton diyatomit, 150.000.000 ton jips, 3.500.000 ton tuğla-kiremit, 100.000 ton muhtemel rezerv olarak antımuhan, 100.000 ton cıva, 136.000 ton demir, 100.000 ton volfram, 10.000 Ton/Yıl kalsit mevcuttur.

Niğde'nin Bor ilçesinde petrol çalışmaları da yapılmıştır. Buna göre MTA, Bor ilçesine bağlı Badak köyünde yürüttüğü "Havza Etüdü" çalışmalarında, yeraltında 1000 metre derinlikte petrol bulgusuna rastlanıldığını ifade etmiş ve bunu kamuoyuna duyurmuştu. Petrol bulgusu TPAO'ya bildirmiş ve TPAO'nun yaptığı ilk inceleme ve alınan numunelerden edinilen ilk intiba, havzada kaliteli petrol rezervi olduğu yönünde olmuştu. MTA, 7 yıllık bir çalışmanın ardından petrol kuyularını kör kuyular olduğunu söyleyerek kuyuları kapatmış ve köyden ayrılmıştır (Hürriyet Gazetesi, 2014).

4.5.7. Niğde Üniversitesinin Varlığı

Niğde, İç Anadolu bölgesinin güneyinde yer alan, tarım ve hayvancılık ağırlıklı bir ekonomi politikasına sahip, bununla birlikte madencilik ve turizm sektöründe de hızlı gelişmeler göstermektedir.

1992 yılında Fen Edebiyat Fakültesi'nin açılmasıyla resmen kurulan Üniversite, kuruluşundan günümüze kadar binlerce öğrenci yetiştirip ülke ekonomisine ve yerel ekonomiye oldukça katkı sağlamış ve sağlamaya devam etmektedir.

Kurulduğu günden itibaren binlerce öğrenciyi barındıran Niğde Üniversitesi, başta Niğde esnafı olmak üzere Niğde sanayisine, turizmüne, kültürel ve sanatsal alanlarda birçok gelişime öncülük etmiştir.

Niğde Üniversitesi, barındırdığı öğrencilerle şehir içi taşıma ile yeni bir otobüs hattına sahip olmuştur. Bu hatta birçok otobüs şoförü çalışmaktadır. Bununla birlikte diğer hatlarda çalışan otobüs şoförleri de dönüşümlü olarak bu hattan faydalanmakta ve özellikle okul sınavlarında, Milli Eğitim Bakanlığı ve ÖSYM'nin yaptığı bir çok sınavda günlük kapasitesinin üstünde yolcu taşımaktadır. Bu da yeni bir istihdam alanının oluşmasına olanak sağlamakta ve onlarca kişi bu alanda geçimini

sağlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin Niğde'ye taşınmasında çeşitli otobüs firmalarının kullanımı, tren ve uçak gibi araçların kullanımı hem Niğde ili için hem de diğer iller için oldukça önemli bir konumdur.

Öğrenci ve öğretim görevlileri için gerekli olan barınma ihtiyacı inşaat sektörünün gelişimine oldukça katkı sağlamıştır. Çeşitli kamu ve özel yurtların yapılması, öğrenciler için apart otel ve pansiyonların açılması ve Merkez ilçede ve çevre ilçelerde evlerin kiralanması buna örnektir. Ayrıca üniversite güzergâhında çok sayıda apartman ve binaların yapımına doğrudan yahut dolaylı olarak katkı sağlamış ve halen sağlamaktadır.

Çok sayıda öğrencinin öğretim amacıyla Niğde'ye gelmesi beraberinde günü birlik yada geçici sürelerle aile ve tanıdıklarını da gelmesine ve böylece ilin tanıtılmasına vesile olmaktadır. Buradan aldıkları çeşitli hediyeler ve broşürlerle hem Niğde'nin tanıtımına hem de Niğde ekonomisine olumlu katkılar sağlamaktadır. Ayrıca Niğde Üniversitesi ve çeşitli kurumların düzenlemiş oldukları ulusal ve uluslararası birçok konferans, panel vb. toplantılarla Niğde'nin ekonomik ve kültürel alanda kalkınmasına büyük katkılar sağlamaktadır.

Üniversite bünyesinde yer alan öğrenci, öğretim elemanları, memurlar vb. çalışma grubunun her türlü ihtiyacının il genelinde karşılanması esnaflığın ve özel sektörün gelişimine katkı sağlamaktadır.

Üniversite öğrencilerinin okuldan arta kalan zamanlarında part-time çeşitli işlerde çalışmaları, staj vb. uygulamalarla sanayi, turizm gibi çeşitli sektörlerin üniversite ile iş birliğine gitmelerine ve birçok ortak proje hazırlanmasına vesile olmuştur. Bu örneklerden bir 2014-2015 yılları arasında açılışı yapılan Niğde Tarım Bilimleri Fakültesinin yerli tohum üretimi gerçekleştirecek olmasıdır. Bu üretim Niğde Üniversitesi öğrenci ve öğretim görevlileri ve özel sektör iş birliğiyle gerçekleştirilecektir. Bu gibi sayamayacağımız bir çok sektörün canlanmasına vesile olan üniversite Niğde'nin kalkınmasında oldukça büyük katkıları olmuş ve olmaya devam edecektir.

4.6. ANKETLERİN YORUMLANMASI

Tablo 25: Katılımcının Yaşı

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde (%)
18-25 Yaş	5	4,6
26-36 Yaş	25	22,9
37-45 Yaş	26	23,9
46-58 Yaş	37	33,9
59-68 Yaş	13	11,9
69 ve Üzeri	3	2,8
Toplam	109	100,0

Tablo 25 de Niğde ilinde mikro kredi kullanıp ankete katılan kadınların yaş aralığı, bu aralığın frekansı ve yüzdesi verilmiştir. Tabloda mikrokredi kullanan kadınlar en fazla %33,9'luk oran ve 37 kişi ile 46-58 yaş aralığındadır. Bu oranı % 23,9 ile 37-45 yaş gurubu takip etmektedir. Daha sonra sırasıyla %22,5'lik yüzde ile 25 kişilik 26-36 yaş gurubu takip etmiştir.

Mikro kredi kullanan kadınlar arasında en düşük oran olan % 2,8 ile 69 yaş ve üzeri olmuştur. Bu oranı % 4,6 ile 5 kişinin ,olduğu 18-25 yaş arası grup takip ederken, 59-68 yaş arası kredi kullanan kadınların oranı %11,9 ile 13 kişidir.

Niğde' de mikro kredi kullanan kadınlardan bazıları mikro kredi uygulamasının gençliklerinde de olmasını istediklerini ve çalışıp bazı yaşlıları gibi şuan emekli olmayı istediklerini bildirmiştir.

Tablo 26: Katılımcının İkamet Ettiği İlçe

	Frekans	Yüzde (%)
Merkez	81	74,3
Bor	28	25,7
Toplam	109	100,0

Mikro kredi uygulaması Niğde ilinde yalnızca Merkez ilçe ve Bor ilçesinde kullanılmaktadır. Kredinin kullanım alanı Merkez ilçesinin mahalle ve köyleri, Bor

ilçesinin de Bahçeli Belediyesi, Kemerhisar Belediyesi, TOKİ yerleşkesinde mikro kredi kullanılmaktadır.

Niğde’de mikro kredi kullanan kadınların büyük çoğunluğu %74,3 ile 81 kişinin kredi kullandığı Merkez ilçe olmuştur. Bor ilçesinde %25,7’lik oranla 28 kişi yer almıştır.

Tablo 27: Katılımcının Medeni Hali

	Frekans	Yüzde (%)
Bekar (Daha önce evlenmemiş)	3	2,8
Boşanmış	2	1,8
Evli	96	88,1
Eşi Vefat Etmiş	8	7,3
Total	109	100,0

Tablo 27’de Niğde ilinde mikrokredi kullanan kadınların medeni haline, bunların frekans ve yüzdelerine yer verilmiştir. Toplamda 109 kişi ile görüşülmüştür. Buna göre mikro kredi kullanan kadınların %88,1’i 96 kişi evlidir. Diğer kredi alan kadınların %7,3’ü eşi vefat etmiş, %2,8’i hiç evlenmemiş ve %1,8’i ise boşanmıştır.

Tablo 28: Katılımcının Çocuk Sayısı

	Frekans	Yüzde (%)
Çocuğum Yok	6	5,5
Tek Çocuk	12	11,0
2-4 Çocuk	78	71,6
5-7 Çocuk	12	11,0
8 ve Üzeri Çocuk	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 28’de mikro kredi alan ve anketimize katılan kadınların sahip oldukları çocuk sayıları ve yüzdeleri verilmiştir. Tabloda çocuğum yok, tek çocuk, 2-4 çocuk, 5-7 çocuk, 8 ve üzeri çocuk seçenekleri verilmiştir. Buna göre, anketimize katılan kadınların %71,6’sı 78 kişi 2-4 arası çocuğu vardır. Kadınların %11,0’ı 12 kişi ile tek çocuk sahibi olurken, yine aynı oranda 12 kadın %10,8’le 5-7 çocuğa sahiptir. Ayrıca çocuğu olmayan kadın sayısı %5,5 ile 6 kişi olurken 1 kişi ise %0,9’la 8 çocuk ve üzerine sahiptir.

Tablo 29: Katılımcının Eğitim Durumu

	Frekans	Yüzde (%)
İlkokul Mezunu	61	56,0
Orta Okul Mezunu	9	8,3
Lise Mezunu	17	15,6
Sadece Okur Yazar	10	9,2
Okuma Yazma Bilmeyen	12	11,0
Toplam	109	100,0

Tablo 29 da anketimize katılan kadınların eğitim durumları ve yüzdeler oranları verilmiştir. Verilenlere göre mikro kredi kullanan kadınların %56'sı 61 kişiyle ilköğretim mezunudur. Tabloda önemli bir çoğunluğa sahip olan lise mezunları % 15,6 ile 17 kişidir. Üçüncü sırada 12 kişi %11 ile okuma ve yazma bilmeyenler yer alırken, sadece okuma ve yazma bilip ilköğretim mezunu olmayan kadınların oranları %9,2 ile 10 kişidir. Ortaokul mezunu olan kadınların sayısı 9 olurken yüzdeler dilimi % 8,3'dür.

Tablo 30: Katılımcının Mesleği

	Frekans	Yüzde (%)
Ev Hanımı	93	85,3
Emekli	2	1,8
İşçi	2	1,8
Çiftçi	1	,9
Esnaf	7	6,4
Satış Elemanı	1	,9
Pazarlama	2	1,8
Total	108	99,1
Kayıp	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 30'da mikro kredi kullanan kadınların meslekleri ve bu mesleklerin yüzdeler değerleri yer almaktadır. Tabloda anketimize katılan bayanların %85,3 ile 93 kişiyle ev hanımıdır. Esnaflık yapan kadın sayısı 7 kişi olup %6,4'tür. Bir işte çalışıp emekli olan kadın sayısı, işçi olarak çalışan kadın sayısı ve pazarlama ile uğraşan kadın sayıları eşit olup 2 kişidir ve % 1,8'lik dilime karşılık gelmektedir. Çiftçilik ve

satışla uğraşan kadın sayısı ve eşine yardımcı olan kadın sayısı 1 adet olup % 0,9'a karşılık gelmektedir.

Kadınların çoğunluğunun profesyonel açıdan herhangi bir meslekle uğraşmaması, ürettikleri ürünleri kendi çabalarıyla satmaları neticesinde bu işle uğraşan kadınlar ev hanımı gurubuna dahil edilmiştir. Bu gruptaki kadınlar hem ev işleriyle uğraşmakta hem de ailelerinin geçimine katkı sağlayıp bazıları çocuklarına ve torunlarına yardım etmektedirler.

Bazı kadınlar ise kendilerine ait veya eşleriyle ortak dükkanlarda çalışmakta geçimlerini esnaflıkla sağlamaktadırlar. Ayrıca bazı kadınlarda mikro kredinin kendilerine vermiş oldukları çeşitli ürünleri satmaya çalışmakta ile bütçesine katkı sağlamaktadır.

Tablo 31: Katılımcının Sosyal Güvencesi

	Frekans	Yüzde (%)
SSK	58	53,2
BAĞ-KUR	27	24,8
EMEKLİ SANDIĞI	4	3,7
Sosyal Güvencem Yok	3	2,8
Yeşil Kart	13	11,9
Babasının - Oğlunun Üstüne	2	1,8
Total	107	98,2
Kayıp	2	1,8
Toplam	109	100,0

2008 yılı ekim ayı başı itibariyle yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile sosyal güvencilerde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu kanun ile SSK,BAĞ-KUR ve emekli Sandığına tabi olacakların tek bir emeklilik sistemine tabi olmaları öngörülmüştür (Memurlar.net, 2009).

Tablo 31'de mikro kredi kullanıp anketimize katılan kadınların sosyal güvenceleriyle ilgili verilere yer verilmiştir. Buna göre anketimize katılan mikro kredi kullanıcılarının % 53,2'si 58 kişiyle SSK güvencesindedir. Kadınların %24,8'i 27 kişiyle BAĞ-KUR kapsamında yer alırken, %11,9'uu yeşil kart sahibidir. Yine bu kadınların % 3,7'si 4 kişiyle Emekli Sandığına üyeyken, %2,8 ile 3 kişinin sosyal

güvencesi bulunmamaktadır. Ayrıca %1,8 ile 2 kadın ise babası veyahut oğlunun üzerinde faydalanmaktadır.

Sosyal güvenceye sahip olan kadınların büyük bir çoğunluğu eşlerini sosyal güvenliklerinden faydalanmaktadır.

Tablo 32: Katılımcının Eşinin Mesleği

	Frekans	Yüzde (%)
İşçi	25	22,9
Esnaf	31	28,4
Devlet veya Özel Sektörde Memur	3	2,8
Çiftçi	6	5,5
Emekli	17	15,6
Taşeron	1	,9
Vefat Etti	3	2,8
Serbest Meslek	4	3,7
Şoför	10	9,2
Memur	1	,9
Boşanmış	1	,9
Pazarlama	1	,9
Rehber	1	,9
Toplam	104	95,4
Kayıp	5	4,6
Toplam	109	100,0

Tablo 32’de anketimize katılan mikro kredi kullanıcılarının eşlerinin mesleklerine yer verilmiştir. Buna göre mikro kredi kullanıcılarının eşlerinin % 28,4’ü 31 kişiyle esnaftır. Yine mikro kredi kullanıcı eşlerinin %22,9 25 kişiyle işçi, % 15,6’sı 17 kişi ile emekli, %9,2’si 10 kişiyle şofördür.

Kredi kullanıcı eşlerinin %2,8’i 3 kişiyle devlet veya özel sektörde memur olarak çalışırken, % 5,5’i 6 kişiyle çiftçi, % 3,7’si 4 kişiyle serbest meslek mensubudur. Taşeronluk, memurluk, pazarlama ve rehberlik işlerinde % 0,9 ile 1’er kişi yer almıştır.

Kadınların % 2,8 'inin eşi vefat etmiş ve %0,9'u ile 1 kişidir. Anketimiz yapılırken 5 kişinin cevabı çeşitli nedenlerden ötürü kaydedilmemiş ve % 4,6'lık bir hata payı hesaplanmıştır.

Tablo 33: Katılımcının Mikro Kredi Almasının En Önemli Sebebi

	Frekans	Yüzde (%)
Ev Geçindirmek ve Evin Çeşitli İhtiyaçlarını Karşılama İçin	32	29,4
Eşimin İşlerine Yardımcı Olmak İçin	19	17,4
Kendine Ait Bir İşletmenin Olmasının İstenmesi	4	3,7
Var Olan Bir İş Kolunun Sürdürmek, Devam Ettirmek İçin	17	15,6
Çocuk, Torun veya Diğer Bir Akrabayı Okutmak İçin	7	6,4
Gelir Elde Etmek İçin	30	27,5
Toplam	109	100,0

Tablo 33 de mikro kredi kullanıcılarının kredi alma sebepleri verilmiştir. Buna göre mikro kredi almalarının temel sebebi evlerini geçindirmek ve evleriyle ilgili çeşitli ihtiyaçların karşılanması olmuştur. Bu maddeye %29,4'lük bir oranla 32 onay vermiştir. Kadınların diğer bir çoğunluğu %27,5'lik bir kısmı 30 kişiyle ikinci sırada yer almıştır. Üçüncü sırada %17,4 ile 19 kişinin eşlerinin işlerine yardımcı olmak için mikro krediyi tercih etmişlerdir. 17 kadın %15,6'lık bir oranla var olan var olan bir iş kolunun sürdürmek ve geliştirmek amacıyla kredi kullanmıştır.

Kadınların %6,4'lık bir kısmı çocuk, torun veya diğer bir akrabayı okutmak için, %3,7'lik bir kısmı ise kendine ait bir işletmenin olmasını istemekte ve bu doğrultuda çalışmaktadır.

Mikro kredi kullanan kadınlar kendi çaplarında bir şeyler üretip pazarlamaya çalışmakta veyahut hazırlanmış olan ürünleri pazarlamaktadır. Bunu kimi zaman bireysel olarak küçük çapta yaparken, kimisi ise kendilerine ait dükkan vb. mağazalarda satmaktadır. Dükkan ve mağazalarda yapılan satışlar Niğde ilinde bireysel üretim ve satışlara nazaran daha düşüktür. İl genelinde yaşayan kadınlar çoğunlukla eş-dost, konu komşusuna ve yakın çevresine çoğunlukla sipariş usulü satış yapmaktadır.

Tablo 34: Katılımcının Mikro Kredi Almasını Gerekli Kılmayan En Önemli Sebebi

	Frekans	Yüzde (%)
Evi Geçindirmek ve Evin Çeşitli İhtiyaçlarını Karşılama İçin	1	,9
Eşimin İşlerine Yardımcı Olmak İçin	12	11,0
Kendine Ait Bir İşletmenin Olmasının İstenmesi	60	55,0
Var Olan Bir İş Kolunun Sürdürmek, Devam Ettirmek İçin	17	15,6
Çocuk, Torun veya Diğer Bir Akrabayı Okutmak İçin	17	15,6
Toplam	107	98,2
Kayıp	2	1,8
Toplam	109	100,0

Tablo 34’de mikro kredi alan kadınların alma sebeplerinden en önemsizi yani alama nedeni olmayan şeylere yer verilmiştir. Buna göre kadınların mikro kredi alma nedenleri arasında en düşük ihtimal % 55 ile 60 kadının tercihi olan kendine ait bir işletmenin olmasını istememek yer almaktadır. Yani kadınlar kendilerine ait bir işletme kurmak istememektedir. Bunun nedenleri arasında yukarı tabloda da bahsedilen maddeler yer almaktadır.

Kadınları % 15,6’lık bir kısmı 17 kişi kendilerine ait bir işleri olmadığı mikro krediyle iş yapmaya başladıkları için bu seçeneği veya eşine yardımcı olmak amacı vb. nedenlerle üretip sattığı için var olan bir iş kolunun sürdürmek, devam ettirmek için seçeneğini seçemeyeceğini ifade etmiştir. Yine %15,6’lık bir kısmını oluşturan 17 kişilik bir grup ya çocuğu veya torunu olmadığı için ya da çocuklarının yetişkinlik çağında olup aile ekonomilerinin yeterli düzeyde olmasından ötürü çocuk, torun veya diğer bir akrabayı okutmak seçeneğini tercih etmemiştir.

Kadınların mikro kredi almalarındaki asıl sebep geçimlerinin sağlanması ve çeşitli ihtiyaçlarının karşılanmasıdır. Bunun içinde eşlerine yardımcı olmak % 11,0 ve evin geçimini sağlamak % 0,9’luk bir oranla önem oranı en yüksek seçeneklerden ikisini oluşturmaktadır. Ayrıca iki anket kağıdında çeşitli nedenlerden ötürü bu soru cevaplanmadığından ötürü % 1,8’lik bir hata payı meydana gelmiştir.

Tablo 35: Katılımcının Mikro Kredi Almadan Önceki Ailelerinin Aylık Geliri

	Frekans	Yüzde (%)
0-499 TL	2	1,8
500-750 TL	22	20,2
751-1001TL	62	56,9
1002-1252 TL	6	5,5
1253-1502 TL	8	7,3
1503 TL ve Üzeri	9	8,3
Toplam	109	100,0

Tablo 35’te mikro kredi kullanıcılarının kredi almadan önceki ailelerinin aylık geliri verilmiştir. Buna göre kadınların aylık geliri çoğunlukla 751-1001TL arasındadır. Bu gelir grubunda %56,9 ile 62 kişi yer almaktadır. Kadınların % 20,2’si 22 kişiyle 500-750TL arasında ailesinin aylık geliri olduğunu vurgulamıştır. Anketimize katılan mikro kredi kullanan kadınların % 8,3’lük bir oranla 9 kişi 1503 TL ve üzeri gelir elde etmektedir. Yine anketimize katılan kadınların %7,8’i 8 kişiyle 1253-1502 TL arasında gelire sahip iken %5,5’lik 6 kişilik bir kısmı 1002-1252 TL arasında bir gelir sahiptirler. %1,8’lik bir orana sahip olan 2 kişi 0-499 TL arasında bir gelire sahiptir.

Tablo 36: Katılımcının Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Ailesinin Aylık Geliri

	Frekans	Oran
500-750 TL	17	15,6
751-1001 TL	52	47,7
1002-1252 TL	21	19,3
1253-1502 TL	6	5,5
1503 TL ve Üzeri	13	11,9
Toplam	109	100,0

Tablo 36’da mikro kredi alıp anketimize katılan kadınların kredi aldıktan sonra aile geçimlerinin ne kadar arttığını göstermektedir. Buna göre en düşük gelir grubu 500-750 TL arasındadır. Bir önceki tablomuzda en düşük gelir grubu 0-400 TL arasında yer alırken mikro krediyi aldıktan sonra en düşük gelir grubu 500-750 TL arasına yükselmiştir. Bu grup 17 kişi ile %15,6’lık bir dilimi oluşturmuştur.

En fazla yoğunluğun bulunduğu grup bir önceki 10 kişilik bir eksilme ile olsa bir önceki tabloda olduğu gibi %47,7’lik oranla 52 kişinin bulunduğu 751-1001 TL

grubudur. 1002-1252 TL grubunda %19,3 ile 21 kişiye, 1503 TL ve üzeri grupta %11,9 ile 13 kişiye yükselirken 1253-1502 TL grubunda ise azalma meydana gelip 8 kişiden 6 kişiye düşmüş oransal olarak %7,3'ten % 5,5' e düşmüştür.

Gelir artışı ilgili olan tablolarımız dikkate alındığında genel olarak rakamsal bazda bir artış dikkat çekmektedir. Fakat kredi alan kadınların çoğu kendi işlerinde yada ihtiyaçları doğrultusunda kullandıkları için ve krediyi alır almaz hemen ertesi hafta krediyi geri ödemeye başlamaları alınan paraların gerekli şekilde kullanma imkanlarını oldukça daraltmaktadır. Bununla beraber üretilen malların pazarlanamaması komsunda sıkıntılar da yaşanmakta bu da gelir artışını istenen şekilde olmasını engelleyen unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 37: Katılımcıların Mikro Kredi İle İstihdam Ettikleri Personelin Cinsiyeti ve Sayısı

	Frekans	Yüzde (%)
Erkek Personel - 1 Kişi	3	2,8
2 Kadın Personel ve 1 Erkek Personel	1	,9
150 Kadın Personel ve 4 Erkek Personel	1	,9
2 Erkek Personel	1	,9
Toplam	6	5,5
Personel istihdam etmeyen kadın sayısı	103	94,5
Toplam	109	100,0

Tablo 37 de mikro kredi kullanıcılarının işleri doğrultusunda istihdam ettikleri personelin sayısı ve cinsiyeti belirtilmiştir. Buna göre anketimizi cevaplayan 3 mikro kredi kullanıcısı yanlarında yalnızca 1'er erkek personel çalıştırmaktadır. Anketimize katılan kadınlardan biri yanında 2 kadın personel ve 1 erkek personel istihdam ederken bir başka kadın ise 150 kadın personel ve 4 erkek personel istihdam etmektedir. Anketimize katılan bayanlardan biri ise yanında 2 erkek personel istihdam etmektedir. Toplamda 6 kadın yanında personel istihdam etmekte %5,5'lik bir dilime sahipken, geriye kalan 103 kadın ise bireysel olarak çalışmakta ve %94'lük bir dilime sahip olmaktadır.

Tabloda 154 kişi istihdam eden üye bu istihdamı mikro kredi alımının dışında uğraştığı iş koluyla ilgili bireyler istihdam etmekte ve bu bireyler mikro kredi alımının dışında istihdam edilmişlerdir.

Tablo 38: Katılımcının Mikro Kredi Kullanan Kadınların İstihdam Ettikleri Personelin Daha Önceki Çalışma Durumları

	Frekans	Yüzde (%)
Ev Hanımı / İşsiz	2	1,8
Emekli	1	,9
İşçi	3	2,8
Toplam	6	5,5
Personel istihdam etmeyen kadın sayısı	103	94,5
Toplam	109	100,0

Tablo 38’de mikro kredi kullanan kadınların istihdam ettikleri personelin daha önceki çalışma durumları verilmiştir. Buna göre istihdam edilen personelin % 1,8 2 kişiyle ev hanımı veyahut işsizken, 3 kişi % 2,8 oranıyla daha önce işçilik yapan bireylerdir. İstihdam edilen diğer bir kişi ise daha önce çalışıp emekli olan bir bireydir ve % 0,9 oranına karşılık gelmektedir.

Tablo 39: Katılımcının Mikro Krediyi Aldıktan Sonraki Toplumun Onlara Bakış Açısındaki Değişimleri

	Frekans	Yüzde (%)
Dost ve Arkadaş Sayımda Artış	13	11,9
Çocuklarımla Gelişimime Olumlu Etkisi	11	10,1
Eşim ve Çocuklarımla Olan İlişkilerime Olumlu Etki	3	2,8
Kendime Olan Güvenimin Gelmesi	79	72,5
Aile İlişkilerinin Güçlenmesi (Eş ve Çocuklar Hariç)	3	2,8
Toplam	109	100,0

Tablo 39’da mikro krediyi kullanan kadınların krediyi aldıktan sonra toplumun onlara olan bakış açısındaki değişikliklerine yer verilmiştir. Tabloya göre mikro kredi alan 13 kadının dost ve arkadaş sayısında bir artış yaşanmıştır. Bunun en temel nedeni, kadınların haftanın bir günü toplanıp kredinin iadesi sebebiyle birbirleriyle görüşüp kaynaşmalarıdır. Kadınların %10,1’i 11 kişiyle aldıkları mikro kredinin çocuklarımla gelişimime olumlu etkisi olduğunu vurgulamıştır. Bunun temel sebeplerinden biri ise ekonomik olarak bir miktar rahatlama yaşanmasıdır. Katılımcı kadınlardan 3 kişisi

%2,8'i 3 kişiyle eşleri ve çocuklarıyla olan ilişkilerini olumlu yönde etkilediğini söylemiştir.

Kadınların % 72,5'i 79 kişiyle mikro krediyi aldıktan sonra kendilerine olan güvenlerinde bir artış yaşadıklarını vurgulamıştır. Yine bunun sebepleri arasında kendi emekleriyle birşeyler yapıp kendi paralarını kendilerinin kazanmaları ve bu paraları ihtiyaçları doğrultusunda harcamalarıdır. Aile ilişkilerinin gelişmesinde temel etken para olmadığından ötürü anketimize katılan yalnız 3 kadın aile ilişkilerinin arttığından bahsetmektedir ve bu kişi sayısının oransal karşılığı % 2,8'dir.

Tablo 40: Katılımcının Mikro Krediyi Aldıktan Sonra Toplumun Mikro Krediyi Alanlara Karşı Bakış Açılarında Meydana Gelen Düşük İhtimalli Değişikler

	Frekans	Yüzde (%)
Yeni Yerlerin Görülmesi ve Yeni Bilgilerin Edinimi	67	61,5
Çocuklarının Gelişimine Olumlu Etkisi	19	17,4
Eşim ve Çocuklarımla Olan İlişkilerime Olumlu Etki	7	6,4
Kendime Olan Güvenim Gelmesi	5	4,6
Aile İlişkilerinin Güçlenmesi (Eş ve Çocuklar Hariç)	11	10,1
Toplam	109	100,0

Tablo 40'da mikro kredi kullanıcılarının krediyi aldıktan sonra toplumun bakış açısındaki değişiklikleri en önemsizleri (gereksizi) sıralanmıştır. Buna göre mikro kredi kullanıcıları % 61,5'i 67 kişi yeni yerlerin görülmesi ve yeni bilgilerin ediniminin oldukça az olduğunu vurgularken,%17,4'lük bir kısmı olan 19 kişilik bir grup çocuklarının gelişimine olumlu bir etkisi olmadığını vurgulamıştır.

Anketimize katılan kadınların 10,1 ile 11 kadın aile ilişkilerinin güçlenmesi bir etkisi olmadığını vurgularken, %6,4'lük bir kısmı ise 7 kişi ile eş ve çocuklarıyla olan ilişkilerine olumlu etkilemediğini söylerken, %4,6'luk kısmı 5 kişi ile kendine olan güveninin gelmediğini ifade etmiştir.

Tablo 41: Katılımcıların Geçimlerini Sağladıkları Bireyler

	Frekans	Yüzde (%)
Anne ve Babadan Yalnızca Biri	5	4,6
Çocuklarım	81	74,3
Torunlarım	1	,9
Bakmak Zorunda Olduğum Kişi Yok	17	15,6
Kocam, Annem ve Çocuklarım	1	,9
Babaanne ve Çocuklarım	1	,9
Annem ve Çocuklarım	1	,9
Torun ve Çocuklarım	1	,9
Kayınvalide ve Kayınpeder	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 41 de mikro kredi alan kadınların bakmak zorunda oldukları bireyler gösterilmiştir. Buna göre kadınların % 74,3'ü 81 kişi ile sadece çocuklarına bakmaktadır. Hatta mikro kredi almalarındaki asıl sebep onların çeşitli ihtiyaçları için para kazanmak olduğunu vurgulamışlardır. Bu kadınlardan 5'i %4,6'lık oranla anne veya babalarından yalnızca birine bakarken 1'er kişi % 0,9'luk bir oranla torunlarına, eşi, annesi ve çocuklarına, babaannesini ve çocuklarına, anne ve çocuklarına, torun ve çocuklarına, kayınvalide ve kayınpederine bakmaktadır. Bu bakım işleri eşleri ve bazı kadınların çocuklarının destekleriyle sağlanmaktadır.

Anketimize katılan 17 kadının çeşitli nedenlerden ötürü bakmak zorunda olduğu kişiler yoktur. Bu nedenlerden birkaçı şu şekildedir:

Bazı kadınların çocuklarının henüz olmaması; anne, baba veya her ikisinin bakıma muhtaç olmaması ya da başka kardeşleri tarafından bakılması; çocuklarının evlenmesi ve kendi ihtiyaçlarını karşılar durumda olmaları sıralanabilir.

Tablo 42: Katılımcıların Mikro Kredi İle İlgili Karşılaşmış Oldukları Ekonomik Sorunlar

	Frekans	Yüzde (%)
Kredi Kullanmam Konusunda Gerekli Eğitimin Verilmemesi	9	8,3
Kredinin İhtiyaçlar Konusunda Kullanılamaması	6	5,5
Verilen Kredi Miktarının Yetersiz Olması	21	19,3
Kredi İle Üretilen Ürünlerde Pazarlama Sorunlarının Yaşanması	18	16,5
Geri Ödeme İşlemleri Yapılırken Taksitlenme Kolaylığının Yetersiz Olması	16	14,7
Mikro Kredinin Geri Ödenmesinde Hizmet Bedeli Oranlarının Yüksek Olması	33	30,3
Toplam	103	94,5
Cevapsız	6	
Toplam	109	100,0

Tablo 42’de mikro kredi alan kadınların kredi ile ilgili karşılaşmış olduğunuz ekonomik sorunlara yer verilmiştir. Buna göre mikro kredi kullanan kadınların en sık karşılaştıkları sorun %30,3 ile 33 kişinin cevap verdiği mikro kredinin geri ödenmesinde faiz oranlarının (hizmet bedeli) yüksek olması şıkkıdır. Bunun sebebi kadınların geçimlerini zorlukla sağlamaları, istedikleri satışı yapamamaları gibi çeşitli sebeplerdir.

Kadınların en sık karşılaştıkları ikinci sorun % 19,3 ile 21 kişinin cevap verdiği verilen kredi miktarının yetersiz olması şıkkına cevap vermişlerdir. Buna cevap vermelerindeki asıl sebeplerden biri üretip satan bayanların ihtiyaçları için yeterli olmaması, mikro kredi miktarından kadınların geneli memnundur. İstedikleri takdirde kredi miktarını arttırabileceklerini söyleyen kredi kullanıcılarından bazıları ödemekte zorlandıkları için kredi miktarını arttırmak istemezken ancak kendilerine uygun şartlarının sağlanıp ödeyebilme imkânlarının kolaylaştırılması ve bazı kadınların normal karşıladıkları fakat olmasa daha memnun olacaklarını bildirip hizmet bedelinin azaltılmasını istemektedirler. Ayrıca üyelerden bazıları istedikleri vakit istedikleri kadar kredi çekemediklerini, kredi için beklediklerini ve bundan biraz rahatsız olduklarını da vurgulamışlardır. Çünkü iş için gerekli olan malzeme vs. ihtiyaçlarını karşılamaları için istedikleri tarihte ve istedikleri miktarda krediye ulaşmayı istemektedirler.

Kadınlardan bazıları alınan hizmet bedelinin olmasını normal bulmaktadır. Çünkü yapılan hizmetin bir bedelinin olması normalken, bankalardan bir kredi alındığında daha yüksek bir faiz (hizmet bedeli) ödeyeceklerini söylemektedirler. Ayrıca banka faizlerine güvenmediklerini de eklemiştir.

Mikro kredi alan kadınların karşılaştıkları 3. sorun kredi ile üretilen ürünlerde pazarlama sorunlarının yaşanmasıdır. Bu soru % 16,5 ile 18 kişi tarafından anketimizde cevaplanmıştır. Fakat bu sorunla karşılaşan kadın sayısı daha fazladır. Özellikle el işi üretilen kendi imkânlarıyla satmaya çalışan kadınlar, çoğunlukla sipariş usulüne göre çalışmakta ve ürünleri çevresine ve çevresinin yardımcılarıyla diğer bireylere satmaktadırlar.

Mikro kredi alan kadınların karşılaştıkları 4.sorun geri ödeme işlemleri yapılırken taksitlenme kolaylığının yetersiz olmasıdır. Bu maddeyi 16 kişi seçerek % 14,7'lik bir oran oluşturulmuştur. Anketimize katılan kadınların bazıları haftalık olan düzeli ödemelerin aylık olmasını istemektedirler.

Kredi alan kadınların % 8,3'lük bir oranla 9 kişi kredi kullanımı konusunda gerekli eğitimin verilmediğini savunurken, alınan kredinin ihtiyaçlar konusunda kullanılmaması ise %5,5 ile 6 kişi tarafından cevap verilmiştir. 6 kişi ise tam net bir cevap verememiştir.

Tablo 43:Katılımcının Mikro Kredi İle İlgili En Az Karşılaşmış Oldukları Ekonomik Sorunları

	Frekans	Yüzde (%)
Kredi Kullanmam Konusunda Gerekli Eğitiminin Verilmemesi	59	54,1
Kredinin İhtiyaçlar Doğrultusunda Kullanılmaması	25	22,9
Verilen Kredi Miktarının Yetersiz Olması	7	6,4
Kredi İle Üretilen Ürünlerde Pazarlama Sorunlarının Yaşanması	13	11,9
Mikro Kredinin Geri Ödenmesinde Hizmet Bedelinin Oranlarının Yüksek Olması	4	3,7
Toplam	108	99,1
Kayıp	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 43’de mikro kredi kullanıcılarının kredi ile ilgili karşılaşmış olduğunuz ekonomik sorunların en önemsizleri (gereksizi) sıralanmıştır. Buna göre kadınların % 54,1 i 59 kişiyle mikro krediyle ilgili en az olumsuz etkilendikleri maddenin kredi kullanmam konusunda gerekli eğitiminin verilmemesi olduğunu vurgulamıştır. Çünkü kadınlar krediyi nasıl kullanacaklarını, nasıl geriye ödeyip işlerini nasıl geliştirebilecekleri gibi çeşitli bilgileri personel tarafından sağlanmıştır.

Kadınların %22,9’u 25 kişi ile kredinin ihtiyaçlar doğrultusunda kullanıldığını, % 11,9’u 13 kişi kredi ile üretilen ürünlerde pazarlama sorunlarının yaşanmadığını, % 6,4’ü 7 kişi verilen kredi miktarının yeterli bulmakta ve 4 kişi % 3,7’lik oran ile mikro kredinin geri ödenmesinde faiz (hizmet bedelinin) oranlarının yüksek olmadığını söylemiştir.

Tablo 44: Katılımcıların Mikro Kredi İle İlgili Karşılaşmış Oldukları Sosyal Sorunlar

	Frekans	Yüzde (%)
Ailenin ve Çevrenin Olumsuz Bakış Açısı	9	8,3
Mikro Kredi İle Beraber Büyük Bir Sorumluluk Alınması	79	72,5
Kendilerine Yeterince Zaman Ayıramamaları	1	,9
Aile İle Gerekli Şekilde İlgilenememeleri	4	3,7
Ürünlerini Pazarlayamamaktan Kaynaklanan Ruhsal Sorunlar (Vicdan Azabı Vb.)	4	3,7
Mikro Kredi İle Evde Söz Hakkının Artmaması	12	11,0
Toplam	109	100,0

Tablo 44’de mikro kredi kullanıcılarının kredi ile ilgili karşılaşmış oldukları sosyal sorunlara yer verilmiştir. Buna göre kadınların en sık karşılaştıkları sosyal sorundan ziyade sıkıntı % 72,5’lik bir oranla 79 kişinin cevap verdiği mikro kredi ile beraber büyük bir sorumluluk alınması maddesidir. Kadınlar hem eşlerine yardımcı olmak, hem evin geçimini sağlamak veya katkıda bulunmak, borçlarını zamanında ödemek, ürettikleri satmak, israfa ve zarara neden olmamak gibi nedenlerle kendilerini sorumluluk almış hissetmektedirler.

Kadınların karşılaşmış oldukları 2. sorun % 11,0 ile 12 kişinin cevap verdiği “mikro kredi ile evde söz hakkının artmaması” maddesidir. Çünkü kadınlar ev de yeterince söz haklarının olduğunu ve erkeğin evin babası olduğunu onun sözünün çok

önemli olduğunu söylemekte ve bundan şikayetçi olmamaktadırlar. İstisna olarak bazı kadınların söz hakkının olması konusunda bir takım sıkıntılar olsa da genel olarak kadınlar eşlerinin kendilerine söz hakkı vermesinden memnundur.

Kadınların karşılaştıkları 3.sorun % 8,3 ile 9 kişinin cevaplamış olduğu “ailenin ve çevrenin olumsuz bakış açısı” maddesi olmuştur. Krediyi alan bayanların bir kısmı kınama ile karşılaştıklarını söylerken, büyük bir kısmı ise kınama yapılmadığını aksine takdirle karşılandıklarını söylemişlerdir.

En çok karşılaşılan 4. Sorun % 3,7’lik bir oranla 4 kişinin cevapladığı “aile ile gerekli şekilde ilgilenememeleri” ve “ürünlerini pazarlayamamaktan kaynaklanan ruhsal sorunlar (vicdan azabı vb.)”maddeleri seçilmiştir. Çünkü kadınların çalışmalarıyla ailelerini ihmal etmezken, ürünlerini pazarlamakta zorlanmasından ötürü kendini suçlayan kadın sayısı oldukça düşüktür. Kadınların kendilerine zaman ayırmakta sıkıntı yaşanma olasılığı % 0,9’luk bir oranla 1 kişidir.

Tablo 45: Katılımcıların Mikro Kredi İle İlgili En Az Karşılaşmış Oldukları Sosyal Sorunlar

	Frekans	Yüzde (%)
Ailenin ve Çevrenin Olumsuz Bakış Açısı	60	55,0
Mikro Kredi İle Beraber Büyük Bir Sorumluluk Alınması	5	4,6
Kendilerine Yeterince Zaman Ayıramamaları	4	3,7
Aileleri İle Gerekli Şekilde İlgilenememeleri	26	23,9
Ürünlerini Pazarlayamamaktan Kaynaklanan Ruhsal Sorunlar (Vicdan Azabı Vb.)	4	3,7
Mikro Kredi İle Evde Söz Hakkının Artmaması	8	7,3
Toplam	107	98,2
Kayıp	2	1,8
Toplam	109	100,0

Tablo 45’de mikro kredi kullanıcılarının kredi ile ilgili karşılaştıkları sosyal sorunları en önemsizleri (gereksizi) sıralanmıştır. Buna göre kadınların en az şikayet ettikleri sosyal sorun ailenin ve çevrenin olumsuz bakış açısı olmuştur. Kadınların % 55 bu konuda oldukça rahattır. Fakat bazı bayanlar azınlıkta olmakla birlikte çevrelerinden olumsuz davranışlarla karşılaşmışlardır. Hatta mikro kredi kullanıcılarından biri krediyi ilk aldığı zaman komşusu tarafından alay edildiğini fakat daha sonra alay eden komşusu da mikro kredi kullanıcısı olmuştur.

Kadınların % 23,9'u 26 kişiyle aileleri ile gerekli şekilde ilgilendiklerini, %7,3'ü 8 kişiyle mikro kredi ile evde söz hakkının arttığını, %4,6'sı 5 kişi ile mikro kredi ile beraber büyük bir sorumluluk almadığını, % 3,7'lik oranla 4'er kişi ile kendilerine yeterince zaman ayırdıklarını ve ürünlerini pazarlayamamaktan kaynaklanan ruhsal sorunlar (vicdan azabı vb.) yaşamadığını vurgulamıştır. Anketimize katılan 2 kişi bu soruyu cevaplamamıştır veya not alırken bir hata oluşmuştur.

Tablo 46: Katılımcıların Mikro Krediden Elde Ettiğiniz Gelir İle Ailelerinin Aylık Giderlerine Ayırdığı Gelirin Bütçe Kalemleri

	Frekans	Yüzde (%)
Yeme – İçme	19	17,4
Barınma – Isınma	12	11,0
Taşıma	3	2,8
Borç Ödeme	33	30,3
Eğitim	21	19,3
Hayvancılık	1	,9
Geçimin Sağlanması	1	,9
İş İçin	4	3,7
Çeşitli İhtiyaçlar İçin	7	6,4
Hepsi	4	3,7
Çocuklarının Bakımı	4	3,7
Toplam	109	100,0

Tablo 46'da mikro krediden elde ettiğiniz gelir ile ailenizin aylık giderlerine ayırdığının bütçe kalemlerine yer verilmiştir. Buna göre mikro kredi kullanan kadınların elde ettikleri geliri 30,3 ile 33 kişinin cevap verdiği borçlarını ödeme maddesi 1. maddesi yer almaktadır. Bu borçlar işleriyle ilgili olmakla birlikte, çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak içinde olmuştur.

Mikro kredi kullanan kadınların % 19,3 ile 21 kişi “eğitim” seçeneğini seçmişlerdir. Çünkü krediyle üretim yapmalarındaki temel sebeplerden biri çocuklarının eğitim de dahil ihtiyaçlarının karşılanması olmuştur. Kimi ilk kimi orta ve kimi de yükseköğrenimini sağlamak amacıyla kredili üretim yapmaktadır.

Kadınların krediden elde ettikleri kazançla ailenin aylık giderlerine ayırdığının bütçe kalemi 3.sırada zorunlu bir ihtiyaç olan %17,4 ile 19 kişinin cevapladığı “yeme ve içme” ihtiyacı vardır. Kadınlar kendi çaplarında ailelerinin geçinmelerine katkı yapmaya çalışıyorlar.

Anketimize katılan kadınların %11,0 ile 12 kişi “barınma – ısınma” ihtiyacına, % 3,7 ile 4 kişi çocuklarının bakımına, % 2,8 ile 3 kişi taşıma giderleri için, % 3,7’si 4 kişi ile çalışmalarında geri dönüşüm olarak ve %0,9 ile 1’er kişi hayvancılık ve geçimini sağlama amacı taşımıştır.

Kadınların % 3,7’lik bir kısmı 4 kişi ile anketimizde hepsi seçeneğini (yeme-içme, barınma-ısınma, taşıma, giyinme, borç ödeme, eğitim) işaretlerken, %6,4’ü 7 kişi ile çeşitli ihtiyaçlar için kullandığını beyan etmiştir.

Tablo 47: Katılımcının Mikro Kredinin Varlığından Haberdar Oluş Şekilleri

	Frekans	Yüzde (%)
Basın - Yayın Organları Aracılığıyla	1	,9
Mikro Kredi Alan Kişiler Vasıtasıyla	94	86,2
Çeşitli Kamu Kurumları Aracılığıyla	1	,9
Tanıdık Vasıtasıyla	2	1,8
Görevli – Personel	11	10,1
Toplam	109	100,0

Tablo 47’de kredi kullanan kadınların mikro krediden haberdar olma şekilleri verilmiştir. Buna göre kadınların % 86,2’si 94 kişi ile daha önce mikro kredi alan kişilerin vasıtasıyla öğrenmişlerdir. Yine bu kadınların % 10,1’i 11 kişi ile mikro kredi veren görevliden, % 1,8 ile 2 kişi tanıdık vasıtasıyla ve %0,9 ile 1’er kişi çeşitli kamu kurumları aracılığıyla ve basın - yayın organları aracılığıyla öğrenmişlerdir.

Tablo 48: Katılımcıların Mikro Krediyi Ne Zamandan Beri Kullandıkları

	Frekans	Yüzde (%)
0 - 6 Ay	9	8,3
7 - 12 Ay	9	8,3
1,5 Yıl	2	1,8
2 Yıl	20	18,3
3 Yıl	13	11,9
4 Yıl ve Üzeri	56	51,4
Toplam	109	100,0

Tablo 48’de mikro kredi kullanan kadınların mikro krediyi ne zamandan beri kullandıklarını göstermektedir. Tabloya göre mikro kredi kullanan kadınların %51,4’ü 56 kişiyle 4 yıl ve üzeri süredir kredi kullanmaktadırlar. 4 yılın üzerinde kredi kullanan kadınları bazıları mikro kredinin Niğde iline ilk geldiği günden itibaren kredi kullanmaktadırlar.

Kadınların %18,3’ü 20 kişiyle 2 yılı doldurmuş veya doldurmak üzere iken %11,9’u 13 kişiyle 3.yılımı doldurmuşlardır. %8,3 ile 9’ar kişi 0-6 ay arasında ve 7-12 ay arasında kredi alırken 2 kişi ise 1,5 yıldır kredi kullanmaktadırlar.

Tablo 49: Katılımcıların Mikro Kredi Uygulaması Ne Kadarlık Bir Süre Zarfında Olumlu Sonuç Aldıkları

	Frekans	Yüzde (%)
İlk 3 Ay İçerisinde	34	31,2
4 - 7 Ay Arasında	35	32,1
8 - 11 Ay Arasında	20	18,3
12 - 15 Ay Arasında	4	3,7
16 Ay ve Üzeri	4	3,7
Henüz Olumlu Sonuç Alamadım	12	11,0
Toplam	109	100,0

Tablo 49’da kredi kullanan kadınların mikro kredi uygulaması ile hangi süre zarfında olumlu sonuç aldıkları gösterilmiştir. Tabloya göre kadınlar en fazla %32,1 ile 35 kişi 4 - 7 ay arasında mikro krediden olumlu sonuç alabildiklerini söylemişlerdir. Kadınlar 2. olarak % 31,2 ile 34 kişinin cevap verdiği ilk 3 ay içerisinde olumlu sonuç alırken, 3.olarak %18,3 ile 20 kişinin cevap verdiği 8 - 11 ay

arasında olumlu sonuç almıştır. Ayrıca kadınların %11,0'i 12 kişi ile henüz sonuç alamazken, %3,7'lik bir oranla 4'er kişi 12 - 15 ay arasında ve 16 ay ve üzeri bir sürede gerçekleşmiştir.

Tablo 50: Katılımcıların Mikro Krediyi Kullanarak Ürettikleri Ürünler

	Frekans	Yüzde (%)
Sebze, Meyve, Reçel, Süt, Süt Ürünleri, Yöresel Tatlar Vb. Tarım Kaynaklı Ürünler	18	16,5
Oya, Örgü, Dikiş-Nakış, çeyizlik Ürünler Vb. El Emeği Gerektiren Ürünler	56	51,4
Lokanta, Kafe İşletmeciliği Vb. Hizmet Odaklı Ürünler	17	15,6
Eşimin Var Olan İşine Katkı Sağlıyor	2	1,8
Makyaj Malzemesi –Kozmetik	5	4,6
Ürün Satış – Pazarlama	9	8,3
Ürün Temizliği	1	,9
İş Gelişimi	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 50’de mikro kredi kullanan kadınların hangi işlerde çalışıldığı ve hangi grup ürünlerin satıldığını göstermektedir. Tabloya göre kadınların %51,4’ü 56 kişi el emeği gerektiren ürünler (oya, örgü, dikiş-nakış, çeyizlik ürünler vb.) satmaktadır. Kadınların % 16,5’i 18 kişi ile tarım kaynaklı ürünler (sebze, meyve, reçel, süt, süt ürünleri, yöresel tatlar vb. tarım kaynaklı ürünler) üretip satarken yine bu kadınların %15,6’sı 17 kişi ile hizmet sektöründe hizmet odaklı ürünler (lokanta, kafe, işletmeciliği vb.) üretmektedir.

Kadınların % 8,3’ü 9 kişiyle ürün satış – pazarlama işi yapmaktadır. Bu iş yapılırken bayanlar daha çok çevrelerine ve yakın dostlarına satışı gerçekleştirirken, %4,6’sı 5 kişi ile makyaj malzemeleri ve kozmetik ürünler satarak geçimlerini sağlamaktadır.

Anketimize katılan kadınların % 1,8 ‘i eşimin var olan işine katkı sağlarken, % 0,9’u 1’er kişi ile temizlik ürünleri satışı ve var olan işinin gelişimi için çalışmalar yapmaktadır.

Tablo 51: Katılımcıların Mikro Kredi Uygulaması Hakkında ki Düşünceleri

	Frekans	Yüzde (%)
Mükemmel	54	49,5
Güzel	47	43,1
Fena Değil	7	6,4
Kötü	1	,9
Total	109	100,0

Tablo 51’de çeşitli vakitlerde kredi alan kadınların mikro kredi uygulaması hakkında ki düşüncelerine yer verilmiştir. Buna göre kadınların %49,5’i mikro kredi uygulamasının mükemmel olduğunu düşünürken, %43,1’i ise 47 kişiyle güzel bir uygulama olduğunu savunmuşlardır. Buna karşın %6,4’ü 7 kişiyle orta derecede beğenirken 1 kişi ise mikro kredi uygulamasını kötü bulmaktadır.

Tablo 52: Katılımcıların Mikro Kredi Uygulaması İle Kendilerine Ait Bir Mülk (Mal) Edinme Durumları

	Frekans	Yüzde (%)
Almadım	88	80,7
Ev Aldım	6	5,5
Araba Aldım	4	3,7
Tarla Aldım	2	1,8
İnek - Tavuk Aldım	3	2,8
Ev İhtiyacı	2	1,8
Dükkan Aldım	1	,9
Hayvan Besin İhtiyaçları (Saman - Yem vb.) Aldım	1	,9
Altın (Bilezik, Altın vs.)	1	,9
Toplam	108	99,1
Kayıp	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 52’de mikro kredi kullanan kadınların bu krediyi kullanarak üretim sonucu elde ettikleri gelire (mikro kredinin kendisi değil) herhangi bir mülk elde edip etmediği incelenmiştir. Buna göre kadınların %80,7’si 88 kişiyle herhangi bir mülk edinmediklerini söylemişlerdir. Çünkü alınan krediyle ancak üretim yapılmaya

çalışılıp ailenin geçimine anca yettiğini ve hatta bazı kadınlar yetmediğini söylemişlerdir.

Kadınların %5,5'i 6 kişi ile ev aldıklarını söylerken, %3,7'si 4 kişiyle araba aldıklarını söylemişlerdir. Ayrıca kadınların %2,8'i 3 kişi ile inek – tavuk gibi çeşitli hayvanlar alırlarken, % 1,8 ile 2'er kişi tarla alıp evin ihtiyaçlarını karşılamışlardır.

Anketimize katılan kadınların % 0,9'u 1'er kişiyle dükkân satın alınıp, hayvanlar için çeşitli besin ihtiyaçları (saman - yem vb.) temin edip, altın (bilezik, altın vs.) alanlarda yatırım yapılmaktadır. 1 kişi tarafından anketimiz cevaplanmamış yada cevap kaydedilmemiştir.

Tablo 53: Katılımcıların Kendilerini Ekonomik Olarak En İyi Tanımladıkları Durumlar

	Frekans	Yüzde (%)
Eşine ve/veya Çocuklarına Ekonomik Olarak Bağımlı	5	4,6
Ekonomik Olarak Bağımsız	3	2,8
Ailenin Geçimini Sağlayan Baş Kişi	7	6,4
Ailenin Geçimine Katkıda Bulunan	93	85,3
Kayıp	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 53'de mikro kredi kullanan kadınların kendilerini ekonomik olarak daha iyi tanımladıkları seçenekler verilmiştir. Buna göre kadınların %85,3'ü 93 kişi ile kendini ailelerinin geçimine katkıda bulunan olarak kendilerini tanımlamışlardır. Çünkü çoğunun temel geçimi eşleri tarafından karşılanırken, % 6,4 'ü 7 kişi ile ailenin geçimini sağlayan başkişi olduğunu söylemişlerdir.

Kadınların %4,6'sı 5 kişi ile eşine ve/veya çocuklarına ekonomik olarak bağımlı olarak tanımlarken, kendini ekonomik olarak bağımsız gören kadın sayısı %2,8 oranıyla 3'tür. 1 kişi tarafından anketimiz cevaplanmamış yada cevap kaydedilmemiştir.

Tablo 54: Katılımcıların İhtiyaçlarını Karşılama İçin Mikro Kredi Dışında Her Hangi Bir Eğitim Alıp Almadıkları

	Frekans	Yüzde (%)
Her Hangi Bir Eğitim Almadım	72	66,1
Bilgisayar Sertifikası Eğitimi	4	3,7
Dikiş - Nakış Eğitimi	26	23,9
Girişimcilik	2	1,8
Çocuk Gelişimi	3	2,8
Turizm	1	,9
Toplam	108	99,1
Kayıp	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 54’de kredi kullanan kadınların yoksulluğun etkisini azaltmak için mikro kredi dışında her hangi bir eğitim alıp almadıkları incelenmiştir. Tabloya göre mikro krediden önce kadınların % 66,1’i her hangi bir eğitim almazken, %23,9’u 26 kişi dikiş - nakış eğitimi almıştır.

Anketimize katılan kadınların % 3,72’si 4 kişiyle bilgisayar sertifikası eğitimi, %1,8’i 2 kişiyle girişimcilik eğitimi, %2,8 ile 3 kişi çocuk gelişimi eğitimi alırken 1 kişi ise %0,9’luk oranla turizm eğitimi almıştır. 1 kişi tarafından anketimiz cevaplanmamış yada cevap kaydedilmemiştir.

Tablo 55: Katılımcıları Mikro Krediyi Diğer Kadınlara Hangi Sıklıkta Tavsiye Etme Oranları

	Frekans	Yüzde (%)
Çok Zor Durumdaysa	3	2,8
Aklıma Geldikçe	3	2,8
Sıkça	6	5,5
Çok Sık	25	22,9
Mutlaka	72	66,1
Toplam	109	100,0

Tablo 55’de mikro kredi kullanan kadınların memnuniyet derecelerine göre diğer kadınlara hangi sıklıkta tavsiye ettikleri gösterilmiştir. Buna göre kadınların % 66,1’i 72 kişiyle mutlaka herkesin kredi almasını tavsiye etmektedir. Yine bu kadınların %22,9’u 25 kişi ile çok sık tavsiye ettiklerini söylemektedirler.

Kadınlardan %5,5 i 6 kişiyle sıkça tavsiye ettiğini söylerken, %2,8'i 3'er kişi Çok Zor Durumdaysa ve Aklına Geldikçe mikro krediyi tavsiye etmektedir.

Tablo 56: Katılımcıların Mikro Kredi Desteğini Almamış Olsalardı Şu An Yapıyor Oldukları Şeyler

	Frekans	Yüzde (%)
Çalışmayacaktım	30	27,5
Banka Kredi vs. Yardımlarla İşimi Geliştirecektim	6	5,5
İş Arayacaktım	15	13,8
Devlet Tarafından Verilen Çeşitli Yardımlar	1	,9
Her Hangi Bir Şey Yapmazdım	7	6,4
Yaptığım İşte Devam Ederdim	2	1,8
Ürünlerini Kendi İmkanlarıyla Satacaktı	1	,9
Biraz Sıkıntı Çekerdim	1	,9
Çalışacaktım	46	42,2
Toplam	109	100,0

Tablo 56'da mikro kredi alan kadınların mikro kredi almadıkları takdirde neler yapacaklarıyla alakalı verilere yer verilmiştir. Buna kadınların %42,2 'si 46 kişiyle daha önce çalıştıklarını ve mikro kredi almasalar bile çalışmaya devam edeceklerini söylemişlerdir.

Anketimize katılan kadınların %27,5'i 30 kişi ile kredi almadıkları takdirde çalışmayacaklarını ifade ederken, %13,8'i 15 kişiyle daha önce çalışmadıklarını ve kredi almasalardı iş arayacaklarını söylemişlerdir.

Kadınların %6,4'ü 7 kişiyle her hangi bir şey yapmayacaklarını, %5,5'i 6 kişi işlerini genişletmek için banka kredisi vs. yardımlara başvuracaklarını söylerken,% 1,8'i 2 kişi ile yaptığı işe devam edeceğini söylemiştir. Anketimize katılan kredi kullanıcılarının %0,9'u 1'er kişiyle devlet tarafından verilen çeşitli yardımlara başvuracağını, diğer 1 kişinin ürünlerini kendi imkanlarıyla satacağını ve diğer 1 kişi ise biraz sıkıntı çekeceğine değinmiştir.

Tablo 57: Katılımcıların İhtiyaçlarını Karşılama da Mikro Kredi Etkili Olup Olmaması

	Frekans	Yüzde (%)
Çok Etkili	34	31,2
Etkili	53	48,6
Fena Değil	12	11,0
Orta	7	6,4
Kötü	1	,9
Çok Kötü	1	,9
Toplam	108	99,1
Toplam	109	100,0

Tablo 57’de mikro kredi kullanan kadınların aldıkları kredinin ihtiyaçlarını karşılama da etkili olup olmadığı sorulmuştur. Tabloya göre anketimize katılan kadınların %48,6’sı 53 kişiyle mikro kredinin ihtiyaçlarını karşılama da etkili olduğunu savunmuşlardır. Bu kadınların %31,2’si 34 kişi mikro kredinin ihtiyaçları karşılama da çok etkili olduğunu savunurken, 12 kişi % 11,0 ile fena olmadığını, 7 kişi %6,4 ile mikro kredinin orta seviyede olduğunu ve 1’er kişi % 0,9 oranıyla kötü ve çok kötü olduğunu vurgulamıştır.

Tablo 58: Katılımcıların Mikro Krediyi İşleri Dışında Bir Amaç İçin Kullanmak Zorunda Kalıp Kalmadıkları

	Frekans	Yüzde (%)
Sağlık Giderleri	1	,9
Çeşitli Ev Harcamaları	54	49,5
Doğum, Nişan ve Düğün Harcamaları	4	3,7
Acil Durumlar	7	6,4
Kullanmadım	29	26,6
Arkadaşa / Akrabaya / Tanıdığa Yardım	1	,9
Tarım İhtiyaçlar (Bahçe, Tarla Vb.)	5	4,6
Borç Ödeme	3	2,8
Çocuk İhtiyaçları	3	2,8%
Ev İhtiyaçları	1	,9
Toplam	108	99,1
Kayıp	1	,9
Toplam	109	100,0

Tablo 58’de mikro kredi kullanan kadınların kullandıkları krediyi işleri dışında bir amaç için kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Buna göre alınan kredileri kadınların % 49,5’i 54 kişiyle evin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamışlardır. Kadınların %6,4’ü 7 kişi acil durumlar için kullanılırken, %4,6’lık oran ile 5 kişi tarımsal ihtiyaçlar için harcama yapmıştır. Ayrıca %3,7 ile 4 kişi doğum, nişan ve düğün harcamalarına, % 2,8 ile 3’er kişi borç ödemek için ve çocukların ihtiyaçları için kullanılırken, %0,9 ile 1’er kişi sağlık giderlerine, ev ihtiyaçlarına ve arkadaş/a/ akrabaya/ tanıdığı yardım etmek amacıyla kullanmıştır. Anketimize katılan % 26,6 ile 29 kişi işi dışında hiçbir şekilde kullanmadığını söylerken, 1 kişinin anketi yorumlanamamıştır.

Mikro kredi kullanan kadınların bazıları mikro krediden aldıkları paraların işlerine kullanıp arta kalan kısmından iş dışı işlere harcarken, bazı kadınlar ise işlerini sürdürmekle birlikte kredileri ihtiyaçları doğrultusunda kullanmışlardır.

SWOT Analizi

SWOT Analizi, yapılmış olan bir çalışmada, o çalışmanın güçlü(S)ve zayıf (W) yönlerin; fırsat (O) ve tehditlerinin (T) tespit edilip ortaya çıkan sonucun değerlendirilmesidir.

Güçlü Yönleri

- Kadınların Mikro krediden oldukça memnun olmaları
- Mikro kredi uygulamasının devam etmesini istemeleri
- Mikro kredi personelinin sevilmesi
- Başka bir bireye borçlanma yerine kredi almayı mantıklı görmeleri
- Kredi kullanan kadınların çocuklarının gelişimine olumlu etkisi
- Kadınların kendilerine olan güvenin artması,
- Aile ilişkilerinin güçlenmesi
- Kadınların kendilerini ailenin geçimine katkı sağlayan olarak görmesi
- Üyelerin sorumluluk sahibi olması

Zayıf Yönleri

- Kredi kullanan kadınlardan alınan %15 oranında (hizmet bedeli)nin yüksek olması
- Kredi alan kadınların aile gelirleri istenilen düzeyde artmamıştır.
- Mikro krediyle üretilen ürünlerin satışının yapılabilmesi için bir yerin (mekanın) olmaması
- Mikro kredi merkezinden gönderilen ürünlerin kredi kullanan kadınlar tarafından satılamaması(pazarlama sorunu)
- Kadınlar istedikleri vakit istedikleri kadar kredi çekememektedirler. Çünkü toplanan paraların bir kısmı kredi isteyenlere yeniden verilirken, bir kısmı ise kredi veren merkezin hesabına yatırılmasıdır.
- Mikro kredi alan kadınların büyük bir çoğunluğu yanlarında birey istihdam etmemekte kendi hesaplarına çalışmaktadırlar.
- Mikro kredi miktarının yetersiz olması, miktar arttıkça geri ödemenin zorlaşması
- Geri ödeme işlemi sırasında taksitlendirmenin yeterince kolay olmaması
- Düşük bir oran olmakla birlikte bazı kadınlar satamadıkları ürünlerden ötürü vicdan azabı çekmektedirler
- Kredi alındıktan bir hafta sonra kredinin geri ödenmeye başlanması
- Mikro kredi alan kadınları çoğunluğunun ev hanımı olması sebebiyle üretim, pazarlama konusunda yeterince bilgisinin olmaması ve tecrübe eksikliği
- Kadınların büyük bir çoğunluğunun eşinden veya babasından sosyal güvencenin olması
- Mikro krediyle istihdam edilen kadınların yarısından fazlası daha önce çalışmış yada emekli olmuş kişilerin olması sebebiyle fazladan bir istihdam artışı olmamıştır.
- Yeni bilgilerin istenilen düzeyde öğrenilememesi
- Bazı üyelerin evde söz hakkında bir artışın olmaması

- Gerekli tanıtımların yeterince yapılmaması
- Mikro kredi kullanıcılarının büyük bir çoğunluğu Mikro Kredi Uygulaması İle elde ettiği kazançtan Kendine Ait Bir Mülk (Mal) Edinmemiştir.

Fırsatları

- Sosyal çevrelerinin genişlemesine olumlu katkı yapmış
- Mikro kredi almak isteyenlerin sayısının gün geçtikçe artması
- Mikro Kredi kullanan kadınların banka kredilerine güvenmemeleri
- Kumbara sisteminin bulunması
- Mikro kredi kullanan kadınların büyük bir çoğunluğunun 26-58 yaş aralığında aktif çalışabilecek bireylerden oluşması
- Mikro kredi kullanıcılarının Büyük bir çoğunluğu mikro kredi hizmetini beğenmektedir
- Kredi kullanan kadınların çoğunluğu kendini Ailenin Geçimine Katkıda Bulunan olarak tanımlarken büyük bir mutluluk duymaktadır.
- Kadınlar eşlerinin kendilerine iyi davrandıklarını ve ailenin resisinin ve söz hakkının onlarda olmasını doğru bulmakta ve mutlu olmaktadır.
- Kadınların büyük bir çoğunluğu Mikro Krediyi Diğer Kadınlara severek Tavsiye Etmektedirler

Tehditleri

- Kredinin bazen amaç dışında kullanılması (ama üretim için de harcanıyor)
- Bazı kadınların aile ve çevreleri tarafından kınanmaları
- Geri ödeme işlemi sırasında fazladan ödenen %15'lik payın faiz mi yoksa hizmet bedeli mi olduğunun
- Mikro kredi kullanan kadınların çoğunun kalıcı bir meslekle uğraşmaması
- Kendine Ait Bir İşletmenin Olmasının İsteyen ve işletmesi olan Kadınların sayısının oldukça düşük olması kadınların sürdürülebilir bir geçim kaynağı olma şansını oldukça düşürmektedir.

- Az sayıda üyede cevap verdiği Aile İle Gerekli Şekilde İlgilenememeleri

SONUÇ

İktisat biliminin temel amaçlarından birisi toplumların refahını arttırmaktır. Söz konusu bu amaç doğrultusunda, iktisat biliminin uğraş alanlarından birisi hatta en önemlisi yoksulluktur. Yoksulluk, genel anlamıyla, insanların yaşamlarını devam ettirebilmesi için temel gereksinmelerini karşılayamama durumu olarak tanımlanmaktadır. Yoksulluk, insanların sadece gelir, tüketim gibi maddi nesnelere (gıda, barınma, giyim, vb.) mahrum olmalarını değil, aynı zamanda sağlık, eğitim, ulaştırma vb. hizmetlerden de mahrum olmalarını ifade etmektedir (Arpacıoğlu ve Yıldırım, 2011: 74).

Yoksulluğun en önemli boyutlarından biri şüphesiz ki kadınların yaşamış olduğu yoksulluktur. Çünkü Son yıllarda yoksulluk olgusunu toplumsal cinsiyete dayalı bir temelde anlama girişimi hem gelişmiş kapitalist toplumlar hem de az gelişmiş ülkeler açısından özünde kadınların yoksulluk deneyimlerinin ayırıcı ve farklı boyutlarını vurgulamaya yönelik bir çabayı içermektedir. Bu yaklaşım, hem kadınların hem erkeklerin yoksul olduğu gerçeğini ihmal etmemektedir. Ancak hane ve çalışma alanlarında kadınlar erkeklere göre daha fazla yoksuldurlar ve yoksulluk deneyiminin erkeklere göre daha fazla yaşamaktadırlar (İleten: Güneş, 2002:430). Böylece yeni bir terim olan yoksulluğun kadınlaşması kavramı ortaya çıkmış oldu.

Yoksulluğun kadınlaşması kavramı ilk olarak 1978 yılında Amerika'daki kadınların çalışma oranlarındaki artışa rağmen gelirlerinde ise tersine bir azalış yaşanması kadınların emeklerinin karşılığını alamama ve yoksulluklarında bir artış yaşadıklarının farkına varan Pearce tarafından ortaya atılmıştır.

Kadınların erkeklerden ayrılarak, onlarla aynı işi yapmalarına rağmen aynı ücreti alamamaları, yasalar aracılığıyla yeterince korunamamaları veya yasaların gerektirdiği şekilde uygulanmaması kadınların sömürülmesinin ve yoksullaşmasının en temel nedenlerinden biri olmuştur.

Kadın yoksulluğunu mümkün olduğu kadar etkisini azaltmak amacıyla ulusal ve uluslararası birçok örgüt kurulmuştur. Bu örgütlerden biri olan UNICEF, kadın ve çocuklara her ortamda eşitlik sağlamak; ILO, kadınların daha iyi ortamlarda çalışıp hak ettikleri ücreti almaları için; Dünya Bankası, kadınların sosyal ve ekonomik

olarak kalkınmasını sağlamak amacıyla; UNDP ise kadınların her alanda faal olabilmelerini amaçlamıştır.

Türkiye’de kadın yoksulluğuyla mücadele amacıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve çeşitli sivil toplum örgütleri hem ekonomik hem de sosyal hayatlarını düzene koyacak proje ve çalışmalar yürürlüğe koymaktadır. Türkiye’de Kadın Yoksulluğu ile Mücadele Yolları kısaca şöyle bahsedebiliriz. Şartlı Eğitim ve Şartlı Sağlık Yardımı”, Gelir Getirici Proje Destekleri, Özel Kreş Ve Gündüz Bakımevlerinde Ücretsiz Hizmet, Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam İle Bağlantısının Kurulması Ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı, Sosyal Destek Programı (SODES), Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM), kadın kooperatifleri, mikro kredidir.

Kadın yoksulluğunun azaltılmasında en yaygın mücadele politikası mikro kredidir. Mikro kredi, ilk kez Muhammad Yunus tarafından Bangladeş’te uygulamaya konulmuştur. Bu uygulama bir köyde yaşayan 42 kadına üretim yapabilmeleri için gereken 27 \$ borç vererek başlamış ve 2006 yılında Nobel Ödülünü kazanacak bir başarı sağlamıştır. Mikro kredi 1976 yılından günümüze kadar 111 ülkeye gelişerek hızla yayılmış ve milyonlarca kişiye kapısı oluşturmuştur.

Mikro kredi ülkemizde ilk kez KEDV tarafından 2002 yılında Kocaeli’nde uygulanmakla birlikte tezimizin konusu olan Grameen Mikrofinans Programı (TGMP)’nin Türkiye’de uygulanışı 2003 yılında Diyarbakır’da Aziz Akgül tarafından olmuştur. Bu uygulama Türkiye Grameen Mikrofinans Programı olup ülke genelinde 50.000 kişiyle en yaygın olan mikro finans programıdır. TGMP ile birlikte Toplum Gönüllüleri Vakfı (TOG)- HSBC Bankası İşbirliği Modeli, Güneydoğu Anadolu Projesi Girişimci Destekleme ve Yönlendirme Merkezi Kadın Girişimciliği Projesi (GAP-GİDEM), T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Teşvik Fonu Sosyal Riski Azaltma Projesi’nde mikro finans hizmeti vermektedir.

Türkiye’nin yedi bölgesinde mikro kredi uygulaması düzenli bir şekilde devam etmektedir. Fakat Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde mikro kredi almaya daha yoğun bir ilgi görülmektedir. Bununla birlikte iş kolundaki çeşitlilik açısından diğer bölgeler daha aktiftir.

Niğde İç Anadolu bölgesinin güneyinde yer alan temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılık olan; turizm, madencilik ve sanayi sektörlerinde her geçen gün kendini daha da geliştiren bir il olma konumundadır. Ayrıca Niğde Üniversitesi'nin varlığı da hem ekonomik hem de sosyal açıdan Niğde ilini olumlu bir şekilde etkilemiştir.

Çalışmanın amacı, Niğde ilinde yaşayan kadınların mikro kredi kullanarak ekonomik hayata katılımlarının incelenmesidir. İncelemeler neticesinde mikro kredi alan kadınların şehir istihdamına olan katkılarını varsa eksik yönlerinin giderilmesi amacı güdülmektedir.

Çalışma Niğde'de mikro kredi üzerine anket yoluyla ve birebir görüşülerek yapılan ilk bilimsel çalışma olma özelliğini taşımaktadır. Ayrıca dünyada insanların yaşadığı 6 kıtadan birer ülke ve Türkiye Cumhuriyeti'nde bulunan 7 bölgeden birer il incelenmiş ve mikro kredinin ekonomiye ve kadınlara olan etkileri açıklanmaya çalışılmıştır. Bu çalışma yapılırken Niğde ilinde mikro kredi kullanan (Nisan 2014 itibarıyla) 765 kişi arasından rastgele seçilen 110 kişiyle birebir görüşülerek anket doldurulmuştur. Anketlerin doldurulmasından sonra SPSS 16,0 sürümünde yorumlanmıştır. Bununla birlikte mikro kredi yetkilileriyle çeşitli görüşmeler yapılmıştır.

Anketimize katılan mikro kredi kullanıcılarının %85,3'ü 60 yaş altında olup %88,1'i evlidir. Bu da kadınları mikro kredi konusunda sorumluluk sahibi olmalarına vesile olmuştur. Ayrıca bu kadınlar çoğunlukla ilkokul mezunu olmakla birlikte lise mezunu ve sadece okuryazar olan ve okuma yazma bilmeyen kadın sayısı da azımsanmayacak ölçüdedir.

Anketimize katılan kadınların %85,3'ü ev hanımı olurken geriye kalan %14,7'lik kısmı emekli, esnaf, çiftçi ve diğer meslek gruplarından oluşmuştur. Alınan krediyle kadınların %51,4'ü el işi ile uğraşırken, %16,5'i tarım ve hayvancılık kaynaklı ürünler üretirken, %15,6'sı işletmecilik ve hizmet sektöründe faaliyet göstermektedir. Ayrıca bu alanlarda faaliyet gösteren kadınların çoğunlukla 1-3 ay arasında ve 4-7 ay arasında olumlu sonuç aldıkları ve kadınların % 51,4'ü 4 yıl ve üzerinde mikro kredi kullandıklarını söylerken %18,3'ü 2 yıldır, %11,9 ise 3 yıldır mikro kredi kullandıklarını ifade etmektedir.

Niğde’de mikro kredi alan kadınların %29,4 ü evlerinin ihtiyaçlarını sağlamak, %27,5’i gelir elde etmek ve %17,42’ü eşlerine yardımcı olmak için kredi almışlardır. Bu oranlardan anlaşılacağı üzere kadınların temel gayesi çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması ve bir gelirinin olması olmuştur. Bu kadınların yalnızca 3,7’si kendine ait bir işletmenin olmasını isterken, var olan bir iş kolunu devam ettirmek için kredi alan kadınların oranı %15,6 ile sınırlı kalmıştır. Bu da gösteriyor ki kredi alıp bu krediyi çeşitli işler yapmak amacıyla kullanan kadınların temel amaçları bir iş kurup o işi sürdürmekten ziyade ihtiyaçlarını sağlayacak kadar üretip satmak ve eşlerine yardımcı olmak olmuştur.

Anketimizin sonunca göre mikro kredi öncesinde kullanıcıların %56,2’si 751-1001 TL arasında gelir elde ederken bu kullanıcıların %20’si 500-750 TL arasında gelir elde etmişlerdir. Bu kadınların sadece %15,6’sı 1250 TL ve üzeri gelir elde etmişlerdir. Mikro krediyi aldıktan sonra kadınların 751-1001TL arasında ki aile gelirlerinde %16 oranında bir azalma olmuştur. Bununla birlikte 1250 TL ve üzeri gelir elde eden mikro kredi kullanıcılarının gelirlerinde %10 oranında bir artış olmuştur. Genel olarak kadınların aile gelirlerinde yaklaşık % 10’luk bir artış yaşanmıştır.

Niğde ilinde mikro kredi kullanan kadınların büyük bir kısmı bireysel olarak çalışmakta ve istihdama yeterince katkı sağlayamamaktadırlar. Mikro kredi alan kullanıcıların %42,2’si kredi almadan önce çalıştıklarını ve kredi almasalardı bile çalışmaya devam edeceklerini söylemişlerdir. Kredi kullanıcılarının % 27,5’i daha önce çalışmadıklarını ve krediyi almasalardı çalışmayacaklarını ifade ederken, %13,8’i çalışmadıklarını ve kredi almasalardı iş arayacaklarını söylemişlerdir. Fakat istenilen miktarda istihdam sağlanılsa bile krediyi kullanan her kadının kendi adına çalışmaları, kadınlar arasında önemli bir istihdam alanı oluşturmaktadır.

Mikro kredi kullanan kadınların çoğunun kalıcı bir meslekle uğraşmaması ve kendine ait bir işletmenin olmasının isteyen ve işletmesi olan kadınların sayısının oldukça düşük olması kadınların sürdürülebilir bir geçim kaynağı olma şansını oldukça düşürmektedir. Bununla birlikte kadınlar istedikleri vakit istedikleri kadar kredi çekememektedirler. Çünkü toplanan paraların bir kısmı kredi isteyenlere yeniden verilirken, bir kısmı ise kredi veren merkezin hesabına yatırılmasıdır.

Kredi kullanan kadınlardan alınan %15 oranında hizmet bedelinin yüksek olması, mikro krediyle üretilen ürünlerin satışının yapılabilmesi için bir yerin (mekanın) olmaması, kredi alındıktan bir hafta sonra kredinin geri ödenmeye başlanması gibi çeşitli sorunlar da yaşamaktadırlar.

Kredi kullanan kadınlar, kredi kullanıcıları kazandıkları ücretlerle geçimlerini ancak sağladıklarını ve herhangi bir mülk edinmediklerini bildirmişlerdir. Genel olarak verilen kredi miktarlarından memnun olmakla birlikte mikro kredinin ödeyebilecekleri şekilde kolaylaştırılmasını ve daha yüksek miktarda kredi almak istediklerini vurgulamışlardır.

Mikro kredi kullanıcılarının almış oldukları kredileri işleri doğrultusunda kullanmaya özen göstermişler fakat bazı kullanıcılar işlerini sürdürmekle beraber mecbur kaldıklarından ötürü iş dışı uğraşlar içinde kullanmak zorunda kalmışlardır.

Bu bağlamda çalışmamızda yer alan anket sonuçları değerlendirilmiş ve tarafımızdan SWOT Analizi yapılmıştır. Yapılan SWOT Analizine göre Niğde ilinde uygulanan mikro kredinin güçlü yönleri; kadınların mikro krediden oldukça memnun olmaları, mikro kredi personelinin sevilmesi, kadınların kendilerine olan güvenin artması, üyelerin sorumluluk sahibi olması ve kadınların kendilerini ailenin geçimine katkı sağlayan olarak görmesi iken zayıf yanları; kredi kullanan kadınlardan alınan

%15 oranında hizmet bedelinin yüksek olması, kredi alan kadınların aile gelirleri istenilen düzeyde artmaması, kadınlar istedikleri vakit istedikleri kadar kredi çekememeleri, kredi alındıktan bir hafta sonra kredinin geri ödenmeye başlanması, gerekli tanıtımların yeterince yapılmaması, mikro krediyle üretilen ürünlerin satışının yapılabilmesi için bir yerin (mekanın) olmaması, mikro kredi merkezinden gönderilen ürünlerin kredi kullanan kadınlar tarafından satılamaması(pazarlama sorunu) ve mikro kredi alan kadınların büyük bir çoğunluğu yanlarında birey istihdam etmemekte kendi hesaplarına çalışmalarını tespit edilmiştir.

Fırsatları ise; sosyal çevrelerinin genişlemesine olumlu katkı yapmış, mikro Kredi kullanan kadınların banka kredilerine güvenmiyor olmaları, mikro kredi uygulamasında kumbara sisteminin bulunması, mikro kredi kullanan kadınların büyük bir çoğunluğunun 26-58 yaş aralığında aktif çalışabilecek bireylerden oluşması, mikro kredi kullanıcılarının büyük bir çoğunluğu mikro kredi hizmetini beğenmeleri ve

kadınların büyük bir çoğunluğu mikro krediyi diğer kadınlara severek tavsiye ederken tehditleri ise; geri ödeme işlemi sırasında fazladan ödenen %15'lik payın faiz miyoksa hizmet bedeli mi olduğunun tam anlamıyla anlaşılabilmesi, mikro kredi kullanan kadınların çoğunun kalıcı bir meslekle uğraşmaması, oldukça düşük olması kadınların sürdürülebilir bir geçim kaynağı olma şansını oldukça düşürmesi, kendine ait bir işletmenin olmasının isteyen ve işletmesi olan kadınların sayısının düşük olması tespit edilmiştir.

Türkiye'de uygulanan mikro kredi sistemi TGMP'nin bilgilerine ve TGMP yetkililerince yapılan görüşmelere göre; birçok kaynakta belirtilenin aksine herhangi bir faiz alınmadığı, alınmış olan fazla ücretin ise hizmet bedeli adı altında %5'lik kısmı vergi olarak ve % 10'luk kısmı çeşitli ihtiyaçlarda kullanmak amacıyla ve paranın geri dönüşümü için kullanıldığı vurgulanılmıştır. Çalışmamızda alıntıladığımız bölümlerde hizmet bedeli faiz olarak bahsedilmektedir. Bunun sebebi çalışmaların orijinalliğine zarar vermeden diğer yapılan çalışmaların düşüncelerinden faydalanılmasıdır.

Mikro krediyle ilgili Niğde ilinde karşılaşılan bazı sorunlara şu şekilde çözüm önerileri getirilebilir:

- Kredi kullanıcıların bölge halkının ihtiyaçları doğrultusunda üretim yapıp pazarlaması
- Ürünlerin satılabileceği bir dükkan veya haftada 1-2 kez bir kadınların pazarının kurulması
- Üyelerin düzenli bir şekilde üretim, pazarlama ve girişimcilik eğitimlerinin verilmesi
- KOSGEP, İŞ-KUR gibi kuruluşlarla anlaşarak girişimciliği arttırmak, üretmek ve istihdam sağlamak amacıyla çeşitli kur ve teşviklerin verilmesi
- Mikro kredinin sadece iki ilçede değil diğer ilçelerde de faaliyet göstermesi
- Hizmet bedeli oranının düşürülerek az da olsa faiz görüntüsünden kurtarılması
- Sosyal güvencesi olmayan kadınlar için çalışmalarının karşılığı olarak sigorta uygulamasının olması

- Eşleri esnaf, çiftçi gibi işlerde çalışan kadınların eşleriyle birlikte ortak bir şekilde çalışmalarının teşvik edilmesi ve böylece eşlerin hem birbirlerine destek olmalarının sağlanması hem de belirli bir iş kolunda verimli bir şekilde çalışılmasına olanak sağlanacaktır.

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, R.(2010). Kadın Yoksulluğu üzerine bir inceleme. *Yardım ve Dayanışma Dergisi*,1(2), 45-60.
- ADAIR, V. C. and DAHLBERG, S. L. (2009). *Reclaiming Class: Women, Poverty, and the Promise of Higher Education in America*, Philadelphia: Temple University Press.
- AK, R. ve AK BİNGÜL, B. (2011, 15-17 Haziran). Ekonomik Kriz Sürecinde Kadın İşgücü ve Yoksulluk. Anadolu International Conference in Economics II konferansında sunuldu, Eskişehir.
- AKBULAEV, N. (2012). Bağımsız Türk Devletlerinde Mikro Finansman. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi*, 4(15), 112-120.
- AKGÜL, A. (2010). *Yoksulluğun Azaltılmasında Mikro kredi uygulamasının Rolü: Türkiye Grameen Mikro kredi Programı, Mikro Kredi ve Yoksulluk (Yoksulluğun Olmadığı Bir Dünyaya Doğru)*, Ayban Matbaacılık.
- AKGÜL, A. (2012). Türkiye’de Mikro Kredi Uygulaması, *Türkiye İsrâfi Önleme Vakfı*, web: <http://israf.org/indir/mikrokredi.pdf> adresinden 7 Mart 2014 ‘de alınmıştır.
- AKKUL, R. (2011). Cinsiyetler Arası Gelir Eşitsizliğini Gidermede Mikro Kredi Uygulamalarının Ekinliği: Bilecik İli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat, Bilecik.
- AKTAN, C.C. ve VURAL, İ.Y. (2002). Yoksulluk: Terminoloji, Temel Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri. Yoksullukla Mücadele Stratejileri, *Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları*, web:<http://www.canaktan.org/ekonomi/yoksulluk/birinci-bol/aktan-vural-yoksulluk.pdf>, 10 Ağustos 2014’te alınmıştır.
- ARI, S. (2011). Batman’da Mikro Kredi Deneyimleri. T.C. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı Uluslararası İlişkiler Ve Küreselleşme Programı Yüksek Lisans Tez, İstanbul.
- ARPACIOĞLU, Ö. ve YILDIRIM, M. (2011). Dünyada Ve Türkiye’de Yoksulluğun Analizi. Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, 4(2), 60-76.

- ARSLAN, A. (05 Kasım 2012 Pazartesi). Ayda 1 liraya mikro sigorta, *Akşam Gazetesi*, Ekonomi Bölümü.
- ARSLAN, N. (2014). Sosyal Yardımlar ve İstihdam İlişkisinin İncelenmesi: Sivas İlinde Bir Alan Araştırması. *Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 16-31.
- ATANSEVER DEVİREN, N. (2009). Küresel Yoksullukla Mücadelede Mikro Kredilerin Rolü, *Mevzuat Dergisi*, Y.12, S. 137, (e-dergi).
- Australian Government (2006), Australian Aid: Approaches To Microfinance And Enterprise Development, Published January 2006, http://aid.dfat.gov.au/Publications/Documents/ausaid_microfinance.pdf, 01.01.2015'de alınmıştır.
- AYDIN, B. (2012). Yoksullukla Mücadelede Mikro Kredinin Türkiye Uygulamasının Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- AYDIN, D. (2014). Küreselleşme ve Yoksulluk, İHH İnsan Ve sosyal Araştırmalar Merkezi, Web: <http://www.ihhakademi.com/wp-content/uploads/2014/03/K%C3%BCreselle%C5%9Fme-ve-Yoksulluk.pdf>, 22.07.2014'de alınmıştır.
- BAKHTİARİ, S. (2006). Microfinance And Poverty Reduction: Some International Evidence. *International Business & Economics Research Journal*, 5 (12), 65-71.
- BALKIZ, Ö.I., ÖZTÜRK, E. (2013). Neo-Liberal Gelişme Anlayışı ve Kadın: Mikro Finans Uygulamaları Kadınları Güçlendiriyor mu, *Mediterranean Journal of Humanities*,3(2), 1- 21.
- BALTACI, N. Ö. (2009). Türkiye'de Mikro kredi ve Basına Yansıması. Dönem Projesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- BALTACI, N. Ö. (2011), *Kadınları Güçlendirme Mekanizması Olarak Mikro kredi*. Uzmanlık Tezi, Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, Afşaroğlu Matbaası, Ankara.
- BARUT, A. (2011), *Fotoğraflarla Niğde*, T.C. Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İstanbul: Seçil Ofset.

- Başbakanlık Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2012). Mikro Kredi Nedir?, Slayt Dosyası, web: www.ksgm.gov.tr, 12.09.2013'de alınmıştır.
- Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (2008), Gelir Getirici Proje Destekleri Ve KASDEP, Bilgi Broşürü, web:http://www.sosyalyardimlar.gov.tr/upload/sosyalyardimlar.gov.tr/mce/2008-2010/kas_dep.pdf, 26.09.14'de alınmıştır.
- BAYAR, F. (Tarihsiz). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye, *Ekonomik Sorunlar Dergisi*, sayı32, web: <http://www.mfa.gov.tr/data/Kutuphane/yayinlar/EkonomikSorunlarDergisi/sayi32/firatbayar.pdf>, 09.08.2014'de alınmıştır.
- BAYRAKTUTAN, Y. ve AKATAY, M.(2012). Kentsel Yoksulluk ve Mikro Finansman: Kocaeli Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,24, 1 – 34.
- BEŞİNCİ, M. (2005). Mikro Kredi ile Yoksulluğa Son, web:<http://sufizmveinsan.com/arastirma/mikrokredi.html>,26.10.2014'te alınmıştır.
- BOYA, N. ve SERİM, H. (2011, June 15-17). Mikro krediler Makro Hayaller: Yoksulluk Gelecekte Müzelerden mi Öğrenilecek?, Anadolu International Conference in Economics II, Eskişehir: Paper presented at EconAnadolu 2011.
- BURKETT, I. and SHEEHAN, G. (2009). From The Margins To The Mainstream The Challenges For Microfinance İn Australia. Brotherhood of St Laurence and Foresters Community Finance 2009, December 2009, Bowen Hills Qld.
- Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (2014). Bursa Ekonomisine Genel Bakış. <http://www.btso.org.tr/?page=bursaeconomy/bursaeconomy.asp>, 13.01.2015'de alınmıştır.
- CGAP (2004). Building Financial Systems For The Poor Key Principles Of Microfinance, Endorsed By The Sea Island Summit 2004, web:<http://www.cgap.org/sites/default/files/CGAP-Consensus-Guidelines-Key-Principles-of-Microfinance-Jan-2004.pdf>, 22.11.2014'de alınmıştır.

- CHIP Online (2013). Vanlı Girişimci Kadınlara Mikrokredi Müjdesi, Haber Bölümü, 18 Eki 2013, web: http://www.chip.com.tr/haber/vanli-kadinlara-mude-1-yil-_____once-hayata-gecirildi-65-bin-kadina-ulasti_43235_2.html, 02.02.2015’de alınmıştır.
- CİLTRO, C.F. and MİCHAEL, R.T (1995). Measuring poverty: A new approach, Editors; Panel on Poverty and Family Assistance: Concepts, Information Needs, and Measurement Methods, Division of Behavioral and Social Sciences and Education, Commission on Behavioral and Social Sciences and Education, National Research, *The National Academies*, ss.19-20.
- ÇİFTÇİ, N. ve AKKUL, R. (2011, 15-17 June). Cinsiyetler Arası Gelir Eşitsizliğini Gidermede Mikro Kredi Uygulamalarının Etkinliği: Bilecik İli Örneği, Anadolu International Conference in Economics II, Eskişehir: Paper presented at EconAnadolu 2011.
- ÇİFTÇİ, M. (2010). Türkiye’de İşsizliğe Çözüm Önerisi Olarak Kadın Girişimciliğın Geliştirilmesi: Mikro Kredi Uygulamaları, *Çimento İşveren Dergisi*, 24(5), 42-54.
- Dar Gelirliye Aylık 1 Liralık Sigorta. (06 Kasım 2012), Milliyet Gazetesi Ekonomi Departmanı.
- DHUMALE, R. and SAPCANIN, A. (1999). An Application of Islamic Banking Principles to Technical Note, A study by the Regional Bureau for Arab States, United Nations Development Programme, in cooperation with the Middle East and North Africa Region, World Bank.
- DİNÇOFLAZ, N. J. (2009). Kentteki Kadının Yoksulluğu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü’nün Kadın Yoksulluğuyla Mücadele Politikaları. Uzmanlık Tezi, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Sosyal Yardım, Ankara.
- DOLUN, L. (2005). *Mikro Finansman Genel Araştırmalar*, Türkiye Kalkınma Bankası Araştırma Müdürlüğü, Ankara: Türkiye Kalkınma Bankası A.S. Matbaası.
- DUMANLI, R. (1996). *Yoksulluk ve Türkiye’deki Boyutları*, Ankara: DPT Yayınları.

- DÜNDAR OZAN, S. (2007). Mikro Finansman, Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü, Kasım 2007, Ankara.
- ECEVİT, Y. (2003). Toplumsal Cinsiyetle Yoksulluk İlişkisi Nasıl Kurulabilir? Bu İlişki Nasıl Çalışılabilir?. *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi* 25 (4), 83-88.
- ECEVİT, Y. (2007). *Türkiye’de Kadın Girişimciliğine Eleştirel Bir Yaklaşım (Birinci Baskı)*. ILO Cataloguing in Publication Data, Ankara.
- EGYİR, I. S.(2010, September). Rural Women and Microfinance in Ghana: Challenges and Prospects, Contributed Paper presented at the Joint 3rd African Association of Agricultural Economists (AAAE). 48th Agricultural Economists Association of South Africa (AEASA) Conference, Cape Town, South Africa.
- Ekonomiye Kadın Gücü (2012). Mikrokredi Hakkında. Web: <https://www.ekonomiyekadingucu.com/MikroKrediHakkinda>, 07.12.2014’de alınmıştır.
- ENSARİ, S. (2010). TÜİK’in Yoksulluk Analizleri Üzerine. *Maliye Finans Yazıları Dergisi*, Yıl: 24, 87, web:http://www.finanskulup.org.tr/assets/maliyefinans/87/MFY87_Siddik_EnsariYoksullukAnalizleri.pdf,12.08.2014’de alınmıştır.
- ERSUN C. (2004). *Mikrokredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması İstanbul Örneği*.KORKMAZ, E. (Proje Koordinatörü), Burhan Baloğlu, Kutluk Kağan Sümer, Nagihan, Oktayer, Murat Çak, YAYIN NO: 2004-32, İstanbul: Acar Matbaacılık.
- Esenler Belediyesi Kadın Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı (tarihsiz). Proje Destek, Programları, web: <http://www.esenlersydv.gov.tr/destek.html>, 21.09.2014’de alınmıştır.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (2010). GAP İdaresi Başkanlığı 2010 Yılı Faaliyet Raporu.
- GARRİDO, S. R. ve CALDERÓN, M. L. (2007), Microcredit in Spain, web:http://biblioteca.hegoa.ehu.es/system/ebooks/16544/original/MICRO_CREDIT_-IN- SPAIN.pdf?1304580927, 55, 15.12.2014’de alınmıştır.

- GONZÁLEZ, E. (2013), The role of microcredit in Spain and in the European context as a financial alternative to the traditional banking system, Promoting Responsible investments and Commerce in Europe. web:<http://thepriceproject.org/1106/el-rol-de-los-microcreditos-en-espana-y-europa-como-una-alternativa-financiera-al-sistema-bancario-tradicional>, 08.12.2014'de alınmıştır.
- GÖKYAY, Ç. (2008). Türkiye'de Mikro Kredi Uygulamaları Ve İstihdama Yansımaları. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara.
- GRAMEEN BANK (2013). What is Microcredit, web: http://www.grameen-info.org/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=91, 09.03.2014'de alınmıştır.
- GÜNEŞ, F. (2002). Yoksulluk Olgusu ve Kadının Yoksulluk Deneyimi. *SAV Almanak*, 426-433.
- GÜNEŞ, F. (2011). Farklı Emek Kategorileri Açısından Kadın Yoksulluğu. *Çalışma ve Toplum*, 29 (2), 217-248.
- GÜNEŞ, S. (2009). Yoksullukla Mücadelede Mikro Kredi Uygulamaları ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Proje Destekleri Sosyal Yardım. Uzmanlık Tezi, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Baskı Tarihi: 31 Ağustos 2010, Ankara.
- GÜZEL, S. (2011). Kadın Yoksulluğu İle Mücadelede Dünya Bankası ve Mikro Kredi Uygulaması: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme. *Azərbaycan'ın Vergi Xəbərləri*, 8, 79-96.
- GÜZELOĞLU, H.B. (2011). Toplumsal İlerlemede Kadın Emeği ve GİŞKAD. *GİSKAD Girişimci İş kadınları Derneği*, Sayı:2, web: <http://www.giskad.org/dosya/dergi2.pdf>, 10.08.2014'te alınmıştır.
- HASPOLAT, E. (2010). Neo-liberalizmin Kalkınma Söylemi Ve Yoksullukla Mücadele Yöntemi Olarak Mikro Kredi: Örnek Ülke Deneyimleri Ve Türkiye. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- ILO (2014), MissionandObjectives, web: <http://www.ilo.org/global/about-the-ilo/mission-and-objectives/lang--en/index.htm>, 11.11.2014'de alınmıştır.
- ISLAM, T. (2007), Microcredit and Poverty Alleviation, Ashgate Publishing Limited, England.
- İstanbul Valiliği (2004). Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Sosyal Riski Azaltma Projesi, Web: <http://www.istanbul.gov.tr/Default.aspx?pid=11336&hbid=562>, 12.10. 2014'te alınmıştır.
- KABAŞ, T. (2006). A. Sen'in Kapasite Yaklaşımına Göre Türkiye'de Yoksulluğun Boyutları. *Ekonomik Yaklaşım*, 17(60-61), 77-92.
- Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı ve Kadın Kooperatifleri İletişim Ağı (2010). Türkiye'de Kadın Kooperatifleri, web: <http://okul.selyam.net/docs/index-87952.html>, 12.12.2013'te alınmıştır.
- Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (2013), Kadın Yoksulluğu Alanında Yürütülen Faaliyetler, 15.05.2014 tarihli e posta ile bilgi istemi.
- Kalkınma Bakanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği (2013). *Plan, Program, Yatırım Koordinasyon, Kalkınma Mayıs 2013*. Ankara: Kalkınma Bakanlığı Kütüphane, Yayın ve Arşiv Dairesi Başkanlığı.
- KEDV (2014). MAYA Nedir?. web: <http://www.kedv.org.tr/maya/>, 28.12.2014'te alınmıştır.
- KEİG (2012). Genelgenin Ardından İstihdamda Kadının Durumu Araştırması 12 İlde Kadın İstihdamını Artırma ve Fırsat Eşitliğini Sağlama Politika Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi Platformu*, Kasım 2012, İstanbul.
- KENDİRLİ, S., ÜLKER, Y., TUNA, M. (2012). Girişimciliğin Özendirilmesinde Mikro Kredi Uygulamaları: Kırgızistan Ekonomisi İçin Bir Değerlendirme, International Conference On Eurasian Economies, 2012'de sunulmuştur.
- KHAN, M. H. (2001). *Rural Poverty in Developing Countries: Implications for Public Policy*. USA: International Monetary Fund Publication Services.

- KIVA (2014), About Microfinance, web: <http://www.kiva.org/about/microfinance>, 11.12.2014'de alınmıştır.
- KİM, J. W., CHOİ, Y. J. (2010). Feminisation of Poverty İn 12 Welfare States: Strengthening Cross-Regime Variations?, LIS Working Paper Series, No. 549, Provided in Cooperationwith:Luxembourg Income Study (LIS) Suggested, web: www.econstor.eu/dspace/bitstream/10419/95610/1/638270820.pdf, 05.09.2014'de alınmıştır.
- KOTA, I. (2007). Microfinance: Banking for the Poor. Finance and Development, 44(2).
- KURNAZ AVŞAR, Ş. (2009). Türkiye'de Çocuk Yoksulluğu. (Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi), Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Ankara.
- KURU, M. (2007). Eskişehirli 15 İhtiyaç Sahibi Kadın Mikro Kredi İle İş Sahibi Olacak. (26 Eylül 2007). Zaman Gazetesi, Şehir Bölümü.
- Legislative Council Secretariat (2007), Causes of Women's Poverty, web: <http://www.legco.gov.hk/yr05-06/english/sec/library/0506fs07e.pdf>, 10.09.2014'de alınmıştır.
- LİSTER, R. (2004). Poverty (First Published), United King: Polity Pres. Memurlar.net (2009). Daha Önce SSK'lı Hizmeti Olmak, 1.10.2008'den Sonra Memur Olanlara Bir Şey Sağlar Mı?, web:http://sorucevap.memurlar.net/_soru/1324/, 17.02.2015'de alınmıştır.
- METİN, B. (2013). Türkiye'de 2000 Sonrası Dönemde Uygulanan Ekonomik Ve Sosyal Politikalar Temelinde Yoksulluk Sorunu “Ankara’da Uygulamalı Bir Araştırma. Yayın No: 39, Ankara:Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Yayınları.
- Mevzuatı Geliştirme Ve Yayın Genel Müdürlüğü (1996). Özel Kreş Ve Gündüz Bakımevleri İle Özel Çocuk Kulüpleri Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik. e Mevzuat, Resmi Gazete Tarihi: 08.10.1996
Resmi Gazete Sayısı: 22781,

web:<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4428&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch> , 27.09.2014'de alınmıştır.

Micro World.org Planet Finance Group (2014), A Brief History Of Micro-finance, web: <http://www.microworld.org/en/about-microworld/about-microcredit>, 13.12.2014'de alınmıştır.

Microcredit Regulatory Authority (2014), Microcredit In Bangladesh, web:http://www.mra.gov.bd/images/mra_files/Publications/microcredit%20in%20bd14072014.pdf, 13.12.2014'de alınmıştır.

Microcredit Regulatory Authority (2014), Microcredit In Bangladesh, web:http://www.mra.gov.bd/images/mra_files/Publications/microcredit%20in%20bd14072014.pdf, 13.12.2014'de alınmıştır.

Mikro kredi kazandırıyor (13 Nisan 2013). Akşam Gazetesi, Ekonomi Bölümü.

Mikro Kredi'den 1 milyon TL (1 Ekim 2012). Manisa Haber Gazetesi, Ekonomi Bölümü, web: <http://www.manisahabergazetesi.com.tr/v2/haber-3820-Mikro-Krediden-1-milyon-TL.html>, 23.01.2015'de alınmıştır.

Mikrokredi İle Makro Hayatlarını Kurdular (18 Ekim 2013). Türkiye Gazetesi, Ekonomi Bölümü.

Ministry of Finance Republic of Gana (2014). General Background on Global Microfinance Trends, web:http://www.mofep.gov.gh/sites/default/files/pages/microfinance_0.pdf, 11.12.2014'de alınmıştır.

MORDUCH, J. (Tarihsiz), Chapter III. Poverty Measures, 52-84, web: <http://unstats.un.org/unsd/methods/poverty/pdf/Chapter-3.pdf>, 22.08.2014'de alınmıştır.

MTA (2010). Niğde İli Maden ve Enerji Kaynakları, web:http://www.mta.gov.tr/v2.0/turkiye_maden/maden_potansiyel_2010/Nigde_Madenler.pdf, 22.02.2015'de alınmıştır.

MTA'nın 'petrol çıkacak' diye açtığı kuyular kapatıldı. (21 Ekim 2014), Hürriyet Gazetesi, Ekonomi Bölümü, web: http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/27419_749.asp, 22.01.2015'te

- NARASIAH, M.L. (2008). NGO's And Microcredit (First Published). India: Discovery PublishingHouse PVT. LTD.
- Niğde İl Özel İdaresi (2014), KOP, Niğde'nin Tarımsal Çehresini Değiştirdi, s.3, web:<http://www.nigdeozelidare.gov.tr/ortakicerik/nigdeozelidare/dergi/KOP%20Ni%C4%9Fdenin%20Tar%C4%B1msal%20%C3%87ehresini%20De%C4%9Fi%C5%9Ftirdi.pdf>, 05.02.2015'de alınmıştır.
- Niğde İl Özel İdaresi (2014). Ağaçlandırma İle İnsanımızı Zenginleştirmeliyiz. Niğde İl Özel İdaresi Dergisi. Yıl: 6, (14), 30-35.
- Niğde Valiliği Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü (2013). 2013 Yılı İstatistik Verileri, 50-51, web: <http://nigde.tarim.gov.tr/Belgeler/pdf/istatistik.pdf>, 04.02.2015'de alınmıştır.
- Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2011), Kapadokya Niğde, Tanıtım Kitapçığı, Niğde: Feyza Dijital Baskı Merkezi.
- Niğde Ticaret ve Sanayi Odası (2014). Niğde Yatırım ve Tanıtım Kataloğu. KATIRCIOĞLU, Ş. (Editör), Niğde: Tekten Basın Yayın Sanayi ve Ticaret Ltd. Şirketi.
- NİŞANCI, M. (2013). Talep Teorisi ve Hanehalkı Tüketim Analizi, Tablet (e kitap)
- Nordic Council of Ministers (1996). Grameen Bank\ Microcredit Ideas Report of Seminars: Copenhagen: Ekspressen Tryk og Kopicenter.
- ODABAŞI, F. (2009). Yoksullukla Mücadelede İstihdamın Rolü. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, Ankara.
- OKTAYER, N., ÇAK, M. (2004). Mikro kredi Modeli Yoluyla Yoksulluğun Azaltılması İstanbul Örneği. KORKMAZ, E. (Proje Koordinatörü). K., Yayın No: 2004-32, İstanbul: Acar Matbaacılık.
- ÖREN, K., NEGİZ, N. ve AKMAN, E. (2012). Kadınların Yoksullukla Mücadele Aracı Mikro Kredi: Deneyimler Üzerinden Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 26(2), 313-338.

- ÖZ, C. S. ve ÇOLAKOĞLU, C. (2014). Türkiye’de Mikro Kredi Uygulamasının Sakarya İli Özelinde İncelenmesi. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4(43), 177-206.
- ÖZAR, Ş. (2005). *GAP Bölgesi’nde Kadın Girişimciliği GAP GİDEM* (Birinci Basım). Ankara:Nurol Matbaacılık ve Ambalaj Sanayi A.Ş
- ÖZDEMİR, A. İ. (2011). *Yoksullukla Mücadelede Yerel Uygulamalardan Çıkarılacak Dersler: Kayseri Örneği* (İkinci Baskı), Uluslararası Yoksullukla Mücadele Stratejileri Sempozyumu Deneyimler Ve Yeni Fikirler (13 - 15 Ekim 2010), 2, İstanbul: SYDGM Yayınları.
- ÖZDEMİR, G. (2009). Türk Kadınının Toplumsal Konumunun Gelişim Süreci. Sosyal Bilimler Metinleri, 03 / 2009, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.
- ÖZER, M. ve BİÇERLİ, K. (2003). Türkiye’de Kadın İşgücünün Panel Veri Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 55-86.
- ÖZMEN, F. (2011). Türkiye’de Kadın İşgücü İstihdamının Gelişiminde Mikro Kredi Uygulamaları. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- ÖZMEN, F. (2012). Türkiye’de Kadın İstihdamı Ve Mikro Kredi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(6), 109-130.
- ÖZTÜRK, M. ve ÇETİN, B. I. (2009). Dünyada Ve Türkiye’de Yoksulluk Ve Kadınlar. *Journal of Yasar University*, 3(11), 2661-2698.
- PAKSOY, S. ve AYDOĞDU, M. H. (2010). Bölgesel Kalkınmada Girişimciliğin Geliştirilmesi:GAP-GİDEM Örnekleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 5(1), 113-134.
- PEKER,A. E ve KUBAR, Y. (2012). Türkiye’de Kırsal Kesimde Kadın İstihdamına Genel Bir Bakış. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 16(2), 173-188.
- Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu (1995, 4-15 Eylül), Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu Konferans Tarafından Kabul Edilen Kararlar, Dördüncü Dünya Kadın Konferansı, Pekin, web:

- <http://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/pekin.pdf>, 11.09.2014'de alınmıştır.
- PHİLİPS, R. (2006). SERR, K. (Ed.). Thinking about Poverty, Australia:Federation Press.
- POLAT, C., KILINÇ, N. (2008). *Sayılarla Niğde: Niğde Sosyo-Ekonomik Raporu 2008*. Niğde: Niğde Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları.
- SANYER, R. (25 Şubat 2007). Kredi Belki Küçük Ama Yaratacağı Fark Büyük. Radikal Gazetesi, Ekonomi Bölümü.
- SARKAR, S. and DHAR, S. N. (2011). *Microfinance Concepts* (First published), Systems, Perceptions and Impact, New Delhi: Readworthy Publications Ltd.
- SEYYAR, A. (2003, 31 Mayıs-1 Haziran). *Sosyal Siyaset Açısından Yoksulluğa Karşı Mücadele* (Birinci Baskı), Yoksulluk Sempozyumu, 1, İstanbul: Deniz Feneri Yayınları.
- Sosyal-İş Sendikası (2010). 8 Mart'ın 100. Yıldönümünde Türkiye'de ve Dünyada Kadın Emegi Ve İstihdamı Raporu, web:http://www.sosyal-is.org.tr/yayinlar/kadin_emegi_ve_istihdami.pdf, 31.08.2014'de alınmıştır.
- SOYAK, M. (2006, 25-27 Mayıs). Kadın Girişimciliği ve Mikro finans: Türkiye Deneyimi. Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi İktisadi ve İdari Birimler Fakültesi Uluslararası Girişimcilik Kongresinde sunuldu, Bişkek.
- SOYAK, M. (2010). Kadın Girişimciliği Ve Mikro Finans: Türkiye Deneyimi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İlke)* Bahar 2010, 24, 130-144.
- SWİDER, P. (2008). Microcredit:A Greenstar Research Brief, editing and presentation by Michael North, web:<http://www.greenstar.org/microcredit/microcredit-brief.pdf>, 07.03.2014 'de alınmıştır.
- ŞENER, Ü. (2009). Kadın Yoksulluğu, Araştırmacı TEPAV Değerlendirme Notu, Eylül 2009, Türkiye, web: www.tepav.org.tr/upload/files/1271312994r5658.Kadin_Yoksullugu.pdf, 22.08.2014'de alınmıştır.

- ŞENGÜR, M. (2011). Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadele Politikası Aracı Olarak Mikro Kredi (Eskişehir Grameen Bank Analizi). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- ŞENGÜR, M. ve TABAN, S. (2012). Yoksullukla Mücadele Stratejisi Olarak Mikro Kredi Uygulaması: Eskişehir İli Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1). 59-89.
- ŞİMŞEK, M. (2008). Küreselleşen Dünya Kadının Ekonomik Konumu, Bursa:Ekin Yayınları.
- TAŞKESENLİOĞLU, Z. (2010). 2009 Hizmet Sektör Raporu, İstanbul: İmak Baskı.
- TEKİN, G. (2015). Bursa'da Mikro Kredi Uygulaması. Bursa Mikrofinans Şubesi Yetkili Kişisi, 05.01.2015 tarihli telefon görüşmesi.
- TGMP (2011). 2011 Türkiye Grameen Mikrofinans Programı Faaliyet Raporu, Ankara, (4), web: <http://ekonomiyekadingucu.com/Media/Reports/2011/faaliyet-raporu.pdf>, 01.01.2015'de alınmıştır.
- TGMP (2014). Mikrokredi Soma' da, web: <http://tgmp.net/tr/haber/mikrokredi-soma'-da.../190>, E.T: 20.01.2015'de alınmıştır.
- TGMP (2015). Mikrokredi ile Soma'ya destek, *Mikro Kredi sosyal Aktüel Yayın Organı*, Y.1, 1, 26-29.
- The Global Development Research Center (2008). Microfinance - Credit Lending Models, web: <http://www.gdrc.org/icm/model/model-fulldoc.html>, 01.11.2014'de alınmıştır.
- TİSVA (Tarihsiz). Mikro Kredi ve Nevzat Yalçıntaş, web: <http://www.israf.org/indir/mikrokredivenevzatyalcintas.pdf>, 28.11.2014'de alınmıştır.
- TİSVA (2012), Türkiye Grameen Mikrofinans Programı Bilgi Notu, TİSVA Mikrofinans Merkezi TGMP Genel Müdürlüğü, web: <http://israf.org/indir/bilgi-notu2012.pdf>, 10.01.2015'de alınmıştır.
- TOPGÜL, S. (2013). Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksulluğun Kadınlaşması. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(1), 277-296.

- Trabzon Belediyesi Mikro Kredi Projesiyle Sevindirdi (29 Kasım 2011), Yerel Haberler Bölümü, Yenişafak Gazetesi.
- Trabzon'da Mikrokredi. (2 Aralık 2012). Medya Trabzon, web: <http://www.medyatrabzon.com/trabzonda-mikrokredi-53801h.htm>, 24.01.2015'de alınmıştır.
- TURA N. (1996). Yoksulluk Kadınlaşıyor (Yoksulluğun Yüzü), *Pazartesi Dergisi*, Sayı:15, Haziran 1996, 2-5.
- TUTAR KUTLUAY, F., TURGUT, A., ALPASLAN, C. (2014, 18-21 Mart). Yerel Kalkınmada Kooperatiflerin Rolü: Kırsal Kesimde Kadın Kooperatifleri Örneği, I. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu'nda sunulmuştur.
- TÜİK (2014). *Seçilmiş Göstergelerle Niğde 2013*, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.
- Türkiye Grameen Mikro Finans Programı (2013). Mikrofinans nedir?, web: tgmp.net/tr/sayfa/mikrofinans-nedir--/127/1, 09.03.2014'de alınmıştır.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2012). *İstatistiklerle Kadın, Kazanç Yapısı Araştırması*, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu, Matbaası.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2014). *İstatistiklerle Türkiye 2013*, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.
- Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği (2012). Trabzon Belediyesi, web: <http://www.skb.org.tr/wp-content/uploads/2012/05/Orhan-FevziG%C3%B Cmr%C3%BCK%C3%A7%C3%BCo%C4%9Flu.pdf>, 22.01.2015'de alınmıştır.
- UNICEF (2010). About Gender Equality and UNICEF, web: http://www.unicef.org/gender/gender_57317.html, 17.09.2014'de alınmıştır.
- UNICEF Türkiye (2006), Çocuk Yoksulluğunun Önlenmesi, Basım Yorum Matbaası, web: http://www.unicef.org/turkey/pdf/_cp28c.pdf, E.T: 06.08.2014'de alınmıştır.

- United Nations Development Programme (2014). Women's Empowerment, web:<http://www.undp.org/content/undp/en/home/ourwork/womenempowerment/overview.html>, 20.09.2014'de alınmıştır.
- UNPAC (2014). What are the causes of women's economic inequality?. web: <http://www.unpac.ca/economy/whatcauses.html>, 31.08.2014'de alınmıştır.
- ÜNLÜTÜRK ULUTAŞ, Ç. (2009). Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görünmeyen Emek, *Çalışma ve Toplum*, 2(21), 25-40.
- VURAL, İ. Y. (2002). *Terminoloji, Kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri*. Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayını.
- Wikipedia (2014). Bangladeş, web: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Banglade%C5%9F>, 13.12.2014'de alınmıştır.
- World Bank (Tarihsiz), Haughton and Khandker , Measures of Poverty, s.74 web: http://siteresources.worldbank.org/INTPA/Resources/429966-1259774805724/Poverty_Inequality_Handbook_Ch04.pdf , 18.07.2014'de alınmıştır.
- YAKIT, E. ve COŞKUN, A. (2013). Yoksulluk, Kadın Yoksulluğu ve Hemşirenin Rolü, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 10 (2), 30-37.
- YANAR, R ve ŞAHBAZ, A. (2011). *Küreselleşme Ve Yoksulluk: Küreselleşme Yoksulluğu Azaltıyor Mu?* (2010, 13 - 15 Ekim). KARDAŞ, M. (Baş Editör), Uluslararası Yoksullukla Mücadele Stratejileri Sempozyumu Deneyimler ve Yeni Fikirler, İstanbul: Bildiriler Kitabı SYDGM Yayınları.
- YUNUS, M. (2003, 9-10 Haziran), Mikro Kredi ile ilgili konuşması. Mikro kredi Vasıtasıyla Yoksulluğun Azaltılması Uluslararası Konferansında bildiri olarak sunulmuştur, İstanbul.
- YUNUS, M. (2007). *Creating a World Without Poverty Social Business and the Future of Capitalism*, United States of America: PublicAffairs.
- YUNUS, M. and JOLIS, A. (2007). *Banker to the Poor The Story of the Grameen Bank*, India: Penguin Books.

WEB KAYNAKLAR

http://makinecim.com/bilgi_7818_Kalsit

<http://tgmp.net/tr/finansal-veriler/haftalik-raporlar/4>,

<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=213920>

http://www.unicef.org/socialpolicy/index_childpoverty.html.

<http://tgmp.net/tr>

http://www.vanmikrokredi.org.tr/sayfa.php?say_id=28.

<http://www.tuik.gov.tr>

<http://www.israf.org/>

<http://medya.turkcell.com.tr/>

<http://grameen-jameel.com>

<http://www.lisdatacenter.org>

EK-1

Anket No:

Tarih/ Saat:

İkamet Edilen Köy veya Kasaba Adı:.....

NIĞDE ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT ANABİLİMDALI YÜKSEK LİSANS TEZ ANKET FORMU³

Bu anket formu Niğde Üniversitesi İİBF İktisat Teorisi A.B.D Başkanı Yrd. Doç. Dr. Filiz KUTLUAY TUTAR danışmanlığında Yüksek Lisans Öğrencisi Cemile ALPASLAN'ın “Mikro Kredinin Kadın Yoksulluğunu Azaltmadaki Rolü: Niğde Örneği” adlı yüksek lisans tezinin yazımı için hazırlanmış olup, verilen bilgiler sadece bilimsel bir çalışma amacıyla kullanılıp herhangi bir kurum veya kişi ile paylaşılmayacaktır. Katılımlarınızdan ötürü çok teşekkür ederiz.

1) Katılımcının Yaşı:

- a. 18- 25 yaş b. 26-36 yaş c. 37-45 yaş d. 46- 58 yaş e. 59-68 yaş
f. 69 ve üzeri

2) İkamet Ettiğiniz İlçe:

- a. Merkez b. Bor c. Ulukışla d. Çamardı e. Çiftlik
f. Altunhisar

3) Katılımcının Medeni Hali:

- a. Bekar (daha önce evlenmemiş) b. Boşanmış c. Evli
d. Nikahsız Birliktelik e. Eşi vefat etmiş f. İkinci eş olma (Kumalık)

4) Katılımcının Çocuk Sayısı:

- a. Çocuğum Yok b. Tek çocuk c. 2-4 çocuk
d. 5- 7 çocuk e. 8 ve üzeri çocuk f. Çocuklarım hayatta değil

5) Katılımcının Eğitim Durumu:

- a. İlkokul Mezunu b. Orta Okul Mezunu c. Lise Mezunu
d. Üniversite ve Üst Düzey Eğitim Bilmeyen e. Sadece Okuryazar f. Okuma Yazma

6) Katılımcının Mesleği:

- a. Ev Hanımı b. Emekli c. İşçi d. Çiftçi e. Esnaf f.
Diğer (.....)

³ Mehmet ŞENGÜR'ün, YOKSULLUK VE YOKSULLUKLA MÜCADELE POLİTİKASI ARACI OLARAK MİKRO KREDİ (ESKİŞEHİR GRAMEEN BANK ANALİZİ) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2011 yılı İktisat Anabilim Dalı YÜKSEK LİSANS TEZİ'nde yer alan bazı sorulardan faydalanılmış ve esinlenilmiştir.

7) Herhangi Bir Sosyal Güvenceniz Mevcut Mudur? Mevcut İse Lütfen Belirtiniz:

- a. SSK
b. BAĞ-KUR c. Emekli Sandığı
d. BES e. Sosyal Güvencem Yok f. Diğer (.....)

8) Katılımcının Eşinin Mesleği:

- a. İşçi b. Esnaf c. Devlet veya özel sektörde memur
d. Çiftçi e. Emekli f. Diğer (.....)

9) Mikro Kredi Almanızın Sebebini Lütfen En Önemli 1 ve En Önemsizi (Gereksizi) 2 Olmak Şartıyla İki Adet şık işaretleyip sayıyı yazınız.

- a. Ev geçindirmek ve evin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için.
b. Eşimin işlerine yardımcı olmak için
c. Kendine ait bir işletmenin olmasının istenmesi
d. Var olan bir iş kolunu sürdürmek, devam ettirmek için
e. Çocuk, torun veya diğer bir akrabayı okutmak için
f. Gelir elde etmek için

10) Mikro Kredi Almadan Önceki Ailenizin Aylık Geliri Ne Kadardı:

- a. 0-499 TL b. 500-750 TL c. 751-1001 TL
d. 1002-1252 TL e. 1253-1502 TL f. 1503 TL ve Üzeri

11) Mikro Kredi Aldıktan Sonraki Ailenizin Aylık Geliri Ne Kadardı:

- a. 0-499 TL b. 500-750 TL c. 751-1001 TL
d. 1002-1252 TL e. 1253-1502 TL f. 1503 TL ve Üzeri

12) Mikro Kredi İle İstihdam Edilen Personelin Cinsiyeti Ve Sayısı:

- a. Kadın Personel: (.....)
b. Erkek Personel: (.....)

13) Mikro Kredi Kullanan Kadınların İstihdam Ettikleri Personelin Daha Önceki Çalışma Durumları:

- a. Ev hanımı/işsiz b. Emekli c. İşçi d. Çiftçi e. Esnaf d. Diğer
(.....)

14. Mikro Krediyi Aldıktan Sonra Toplumun Size Bakış Açısındaki Değişiklikleri Lütfen En Önemli 1 ve En Önemsizi (Gereksizi) 2 Olmak Şartıyla İki Adet şık işaretleyip sayıyı yazınız.

- a. Dost ve arkadaş sayımda artış
b. Yeni yerlerin görülmesi ve yeni bilgilerin edinimi
c. Çocuklarımda gelişimine olumlu etkisi
d. Eşim ve çocuklarımla olan ilişkilerime olumlu etki
e. Kendime olan güvenimin gelmesi
f. Aile ilişkilerinin güçlenmesi (eş ve çocuklar hariç)

16. Geçimini Sağladığınız Bireyler mevcut mudur, mevcutsa bu bireyler hangileridir:

- a. Anne ve Baba b. Anne ve babadan yalnızca biri c. Çocuklarım
d. Torunlarım e. Bakmak zorunda olduğum kişi yok f. Diğer(.....)

17. Mikro Krediyile İlgili Karşılaşmış Olduğunuz Ekonomik Sorunları Lütfen En Önemli 1 ve En Önemsizi (Gereksizi) 2 Olmak Şartıyla İki Adet Şık İşaretleyip Sayıyı Yazınız.

- a. Krediyi kullanmam konusunda gerekli eğitimin verilmemesi
b. Kredinin ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılamaması
c. Verilen kredi miktarının yetersiz olması
d. Krediyile üretilen ürünlerde pazarlama sorunlarının yaşanması
e. Geri ödeme işlemleri yapılırken taksitlendirme kolaylığının yetersiz olması
f. Mikro kredinin geri ödenmesinde faiz oranlarının yüksek olması

18. Mikro Krediyile İlgili Karşılaşmış Olduğunuz Sosyal Sorunları Lütfen En Önemli 1 ve En Önemsizi (Gereksizi) 2 Olmak Şartıyla İki Adet şık işaretleyip sayıyı yazınız.

- a. Ailenin ve çevrenin olumsuz bakış açısı
b. Mikro krediyile beraber büyük bir sorumluluk alınması
c. Kendilerine yeterince zaman ayıramamaları
d. Aileleriyle gerekli şekilde ilgilenememeleri
e. Ürünlerini pazarlayamamaktan kaynaklanana ruhsal sorunlar (vicdan azabı vb.)
f. Mikro kredi ile evde söz hakkının artmaması

19. Mikro Krediden Elde Ettiğiniz Gelir İle Ailenizin Aylık Giderlerine Ayırdığınız Bütçe Kalemlerini Lütfen En Önemli 1 ve En Önemsizi (Gereksizi) 2 Olmak Şartıyla İki Adet şık işaretleyip sayıyı yazınız.

- a. Yeme- içme b. Barınma-ısınma c. Taşıma d. Giyinme e. Borç ödeme f. Eğitim

20. Mikro Kredinin Varlığından Nasıl Haberdar Oldunuz

- a. Basın- yayın organları aracılığıyla b. Mikro kredi alan kişiler vasıtasıyla
c. İnternet aracılığıyla d. Banka vb. Ticari kurumlar aracılığıyla
e. Çeşitli Kamu Kurumları Aracılığıyla f. Diğer(.....)

21. Mikro Krediyi Ne Zamandan Beri Kullanıyorsunuz

- a. 0-6 ay b. 7-12 ay c. 1,5 yıl d. 2 yıl e. 3 yıl f. 4 yıl ve üzeri(.....)

22. Mikro Kredi Kullanarak Hangi Gurup Ürünleri Üretip Satıyorsunuz

- a. Sebze, meyve, reçel, süt, süt ürünleri, yöresel tatlar vb. tarım kaynaklı ürünler
b. Oya, Örgü, dikiş-nakış, çeyizlik ürünler vb. el emeği gerektiren ürünler
c. Lokanta, Kafe İşletmeciliği vb. gibi hizmet odaklı ürünler
d. Eşimin var olan işine katkı sağlıyor e. Bu guruplardan ikisi veya daha

fazlasını bir arada yürütme

f. Diğer (.....)

23. Mikro Kredi Uygulaması İle Hangi Süre Zarfında Olumlu Sonuç Aldınız:

- a. İlk 3 ay içerisinde b. 4-7 ay arasında c. 8-11 ay arasında
d. 12-15 ay arasında e. 16 ay ve üzeri f. Henüz olumlu sonuç alamadım (.....)

24. Mikro Kredi Uygulaması Hakkında Ne Düşünüyorsunuz:

- a. Mükemmel b. Güzel c. Fena Değil d. Orta e.
Kötü f. Çok kötü

25. Mikro Kredi Uygulaması İle Kendinize Ait Bir Mülk (Mal) Edindiniz Mi:

- a. Almadım b. Ev aldım c. Araba Aldım d. Bahçe Aldım e. Tarla
aldım f. Diğer(.....)

26. Aşağıda verilen ifadelerden hangisi ekonomik olarak sizi daha iyi tanımlar?

- a. Eşine ve/veya çocuklarına ekonomik olarak bağımlı
b. Baba, Kardeş vd. akrabalara ekonomik olarak bağımlı
c. Ekonomik olarak bağımsız
d. Ailenin geçimini sağlayan baş kişi
e. Ailenin geçimine katkıda bulunan
f. Diğer (.....)

27. Yoksulluğun Etkisini Azaltmak İçin Mikro Kredi Duşunda Herhangi Bir

Eğitim Aldınız Mı:a. Herhangi bir eğitim almadım b. Bilgisayar sertifikası
eğitimi c. Dikiş- nakış eğitimi d. Aile eğitimie. Girişimcilik f. Diğer

28. Mikro Krediyi Diğer Kadınlara Hangi Sıklıkta Tavsiye Edersiniz:

- a. Hiç tavsiye etmem b. Çok zor durumdaysa c. Aklıma geldikçe d. Sıkça
e. Çok sık f. Mutlaka

29. Mikro Kredi Desteğini Almamış Olsaydınız Şu An Ne Yapıyor Olurdunuz?

- a. Çalışmayacaktım b. Banka kredileri vs. yardımlarla işimi geliştirecektim
c. İş arayacaktım d. Devlet tarafından verilen çeşitli yardımlaşma
e. Herhangi bir şey yapmazdım f. Diğer (.....)

30. Mikro Kredi İhtiyaçlarınızı Karşılama Etkili Oldu Mu?

- a. çok etkili b. etkili c. fena değil d. orta e. kötü f.
Çok kötü

31. Mikro Krediyi İşinizin Dışında Bir Amaç İçin Kullanmak Zorunda Kaldınız Mı?

- a. Sinema, tiyatro gibi kültürel ihtiyaçlar b. Sağlık giderleri c. Çeşitli ev
harcamaları d. Doğum, nişan ve düğün
harcamaları e. Acil durumlar f. Diğer (.....)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

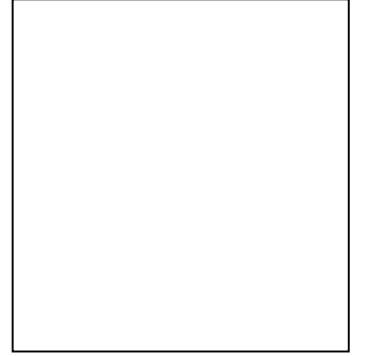
Adı Soyadı: Cemile ALPASLAN

Doğum Yeri ve Tarihi: 1989, Niğde

Medeni Hali: Bekar

İletişim Bilgileri: cemilealpaslan@hotmail.com

0541 285 64 22 (GSM)

EĞİTİM

2003-2006: Niğde Cumhuriyet Lisesi

2007-2012: Niğde Üniversitesi, İktisat Bölümü

2012-2015: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı

İŞ DENEYİMİ

30 Ocak- 3 Şubat : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Stajı

YABANCI DİL

İngilizce: YDS: 38

YAYINLAR

Makaleler

TUTAR, Filiz; ALPASLAN, Cemile; TUTAR, Erdinç; ERKAN, Çisil (2013) "Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri", Global Journal of Economics and Business Studies, C.2, S.4, ss.14-27.

ALPASLAN, Cemile; Filiz TUTAR (2013), "Medeniyetlerin Yaşatıldığı Şehir Niğde ve Turizm", Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, ss.47-61

TUTAR, Filiz; **ALPASLAN, Cemile**; TUTAR, Erdiñ; TURGUT, Ahmet (2014) “Türkiye’de Yerel Kalkınmanın Yeni Aktörü Üçüncü Sektör: Kooperatifler”, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 1, s. 501-524.

Uluslararası Bildiriler

TUTAR, Filiz; TURGUT, Ahmet; **ALPASLAN, Cemile** (2014), “Yerel Kalkınmada Kooperatiflerin Rolü: Kırsal Kesimde Kadın Kooperatifleri Örneği”, I. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu, 18-21 Mart 2014.

